

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Tarih Boyunca İslam Hakimiyeti ve Uğradığı Suikastlar

Kaynak Sayfa : <http://www.atilhan.tr.cx>

Hazırlayan : <http://www.ihya.org>

Düzenleme : <http://www.guzelislam.com>

MEVZUA GİRMEYEN

Müslümanlık, hukukî, adlî, siyasi ve içtimaî ve bilhassa ahlâki umdeleriyle aynı zamanda büyük bir medeniyettir. İslâmiyeti hakkiyle tetkik eden ilim erbabı bu dinin bir kabile veya bir ırka değil, bütün beşeriyete hitap ettiğini görür. Onun için bu dinin saliklerîne Muhammedi denilmeyip müslüman denmiştir. Esas dinin istihdaf ettiği başlıca gaye tekmil yeryüzünde sulh ve müsâlemet ve beşer ahlâkında tekâmül, cemiyet-i beşeriyede umumî bir iman kardeşliğidir. Müslümanlığın yeryüzüne neşir ve tebliğine Allah tarafından memur edilmiş olan Büyük Peygamber, Cenabı Hakkın Hüsnü Hulk numunesi olarak seçtiği Hazreti Muhammed'dir. Daha Peygamber olmadan evvel, yed-i kudretin kendisine bahşettiği mekârim-i ahlak fazilet ve şefkat namütenahi idi. Vazife-i nübüvvete başlamadan evvel, çocukluğundan heri zayıfları, mazlumlara, yetimleri, öksüzleri ve fukarayı himaye ile başlayan ruhî asaleti, Cenabı Hakkın kendisine hatemülenbiyâ payesi tevcih buyurduğu zaman kemalini bulmuştu, insanları düştükleri maddî ve manevî girivei sefaletten kurtarmak için yaratılmıştı, İçinde doğduğu muhit, yahudilik, hıristiyanlık ve mecusilik âlemleriyle berbat ve mütefessih idi. Devir, zulmet ve cehalet devri idi. İnsanlık acınacak bir manzara arz ediyordu. Bu sebeple Hazreti Muhammed'e Allah tarafından tevcih edilen Peygamberlik sıfatı yanında bir de kendisinin kurtarıcı vasfı vardır ki getirdiği din ile, mütehalli olduğu ahlâk basene ile, rikkat kalbi, şefkati ve uluvvü cenabına muvazî sonsuz azim, irade, sabır ve teveklîlîyle cihanşümul bir medeniyeti islâmiye ve medeniyeti Muhammediye'nin, kurulması için yaratılmış bir insandı. Kısa zamanda, güneş gibi birdenbire yeryüzüne yayılan islâmiyet, bu kitapta okuyacağınız gibi namütenahi zorluklar, maniler ve suikastlere maruz kalmıştır. Tafsilatını, en hurda misallere kadar aşağıda okuyacağınız Müslümanlık, her türlü imkânsızlıkları yenmiş, manileri bertaraf etmiş, muvaffak olmuş ve gayet kısa zamanda yeryüzünün dört köşesine yayılmıştır.

Garblı müellifler, hıristiyan olmalarına rağmen Peygamberimizin büyüklüğüne, getirdiği dinin doğruluğuna ve hattâ, hattâ birçok büyük âlimler ve şöhretli siyaset adamları; bugün insanlığın içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulabilmek için Hazreti Muhammed'in dehasına muhtaç olduğumuzu samimiyetle ifade etmektedirler.

İslâmiyetin büyük Peygamberi sadece naşir-i din olmakla kalmamış, birçok siyasi ve içtimaî, adlî ve hattâ iktisadî doktrinlere dayanan bir de büyük bir islâm Devleti kurmuştur. Bu varlık, Resulü Ekrem'in mübarek ruhlarının fani varlığında yaşadığı müddetçe zirveye ve kemale ulaşmıştı. Sonra yeryüzünü kapladı ve bugün sayılan yedyüz milyon asan bir varlığa dayandı.

Bu kitabın yazıldığı günler, dünya sakinlerinin İhtiras ve endişeler içinde huzursuz ve kırgın yaşadığı ümitsiz günlerdir. Eğer biz Müslümanlar vazifelerimizi tamamen müdrîk ve islâmiyetin mânâsını kavramış bir halde, medeniyetleri kurtarmak için gayret sarfetmiş olsa idik, «müminleri kardeş tutan» bu medeniyet-i Muhammediye yeryüzünü cennete çevirebilir. Menfi ideolojiler birer veba mikrobu gibi beşer bünyesine sokulamazdı. Biz buna mani olan kuvvetlerle, İslâm hâkimiyetinin teessüsüne engel olan hâdiseleri elimden geldiği kadar bu kitapta hülâsa etmek istedim. Yanlışlarımın hüsnüniyetime bağışlanmasını dilerim.

* * *

İslâm hâkimiyeti; bir tek insanın kendisine Allah tarafından vahyolunan hak dinin nasıl yayıldığı, kökleştiği ve bir tek insanın sırtına yüklenen nübüvvet ve hatemül enbiyâ vazifesinin ne gibi imkânsızlıklar, maniler, suikastler, harpler, mücadeleler ve gayretler sarfiyle teessüs ettiğini gösteren bir eserdir. Allah'ın samadânî himaye ve lûtfıyla kurulan ve hükmü kıyamete kadar baki olan bu mukaddes dinin ve medeniyet-i Muhammediyenin umde ve prensipleri bugün dünyayı içine düştüğü hufrei dalâlet ve felâketten kurtaracak

yegâne mesnettir. Beşer topluluğuna dünyevî ve uhrevî saadetler va'd eden îslâmiyetin bütün tarih boyunca ne gibi düşmanlarla karşılaştığı, buna nasıl mukabele ettiği ve bundan sonra yer yüzünü kaplayan yedi yüz milyonluk islâm kitlesinin, Hak, Adalet ve dünya nizamı için bekleyen vazifelerini elimden geldiği kadar sıraladım ve bu hususta büyük gayretler sarfettim, zorluklara göğüs gerdim. Allah günahlarımızı, yolunda sarf ettiğimiz bu gayretlere bağışlasın.

Cevat Rifat ATILHAN

BAŞLARKEN

Hazreti Muhammed'e vazife-i nübüvvet teveccüh ettiği vakit evvelâ haremi Hazreti Hatice'yi İslama davet etti. Hatice ona iman etti. Sonra amcazadesi Ali'yi davet etti, o da kendisine iman etti, kölesi Zeyd ve dostu Ebubekir'i davet etti. Onlar da iman ettiler. Bundan sonra halkı İslama davet etti. İnananlar Müslüman ve iman etmeyenler kâfir oldular. Hazreti Ebubekir Müslümanlığı, itimat ettiklerine bildirdi. Ve insanları Allaha ve Resulüne imana davet etti. Ebubekir, kavminin birbirini sevmesini isteyen halim bir zattı. Kavminin bir çok insanları, gerek ilmi ve gerek tüccarlığı ve hoş sohbet olması yüzünden kendisine bir çok işler yüzünden müracaata alışıktı. Ebubekir'in delaletiyle Affan oğlu Osman, Zübeyr ibn'ül-Avam, Avf oğlu Abdurrahman, Sa'd bin ebi Vakkas, Abdullah oğlu Talha davete icabet ettiler, Hazreti Ebubekir onları Peygamberin huzuruna getirdi, Müslümanlıklarını ilân ettiler ve namaz kıldılar. Sonra ismi Âmir bin Cerrah olan Ebu Übeyde, adı Abdullah bin Abdül'esed olan Ebu Seleme geldi. Ebu El'Erkam oğlu El'Erkara ve Maz'un oğlu Osman ile başkaları İslama geldiler. Erkek ve kadın halk, takını takım Müslüman oldular. O derecede ki, İslâmiyet sözü Mekke'de yayılarak ondan bahsedilmeğe başlandı.

İşin bidayetinde Resulü Ekrem halkın evlerini dolaşır ve onlara: Allaha ibadet ediniz ve ona şirk koşmayınız, diye emrederdi. Allanın emrini yerine getirmek için Mekke'de halkı açıktan açığa İslama davete başladı. Cenabî Hak şöyle buyurdu:

«Ey elbisesine bürünen Peygamber, kalk, başa gelecek tehlikeyi haber ver.»

Resulüllah, halk ile temas ederek onlara dini telkin eder ve bu dinin esası üzerine onları kendi etrafında toplanmağa davet ederdi. Peygamberin arkadaşları namaz kılacakları vakit Şi'b denilen dağlara giderek ibadetlerini vatandaşlarından gizli olarak yaparlardı. Hazreti Muhammed yeni islâm olan kimselere kendilerinden evvel dini kavramış olanlardan Kur'anı talim edecek kimseler gönderirdi. Nitekim Eret oğlu Habbabı, Hattabın kızı Zeyneb ve zevcesi Seide Kur'anı öğretmeğe gönderdi. Seyyidin evinde Habbab kendilerine Kur'an öğretirken bir gün Ömer bin Hattab ansızın çıkageldi. Bunların delaletiyle o da Müslüman oldu. Resulü Ekrem bu kadarla da kalmayarak Müslümanlara Kur'an öğretmek ve bu mümin kütleye karargâh olmak ve bu yeni dine dair malûmat almak için bir ev tedarik etti. Bu ev, Ebil Erkam'ın oğlu Erkam'ın evi idi. Cenabı Peygamber bu evde Müslümanları toplayarak onlara Kur'an okutur, mânalarını açıklar ve onu ezberlemelerini emrederdi. Bir kimse Müslüman olunca o gece namazını kıldırır ve onu Erkam'ın evine gönderirdi. Üç sene böylece Müslümanları talim ve terbiye ederek onlara namaz kıldırırdı. Böylelikle Müslümanların ruhanî duygularını uyandırır ve Allah'ın âyetlerini gereği gibi düşünmek ve hikmetlerini araştırmakla fikirlerini harekete getirir ve Kur'anın öz ve sözlerine, İslâmiyetin hedefi olan mânâ ve fikirlerle akıllarını tenvir eder, fenalıklara katlanmalarını öğretir ve dinin emir ve nehiyelerini dinleyip ona itaat etmeğe alıştırdı. Böylece bunlar büyük ve kudretli Allah'ın sevgili kulları oldular.

«Sana emrolunanı açıkla. Allaha ortak tutanlardan yüz çevir» mânâsındaki âyet nazil oluncaya kadar Peygamberimiz ve Müslümanlar Erkam'ın evinde gizleniyorlardı.

PEYGAMBERİMİZİN ESHABININ KİTİLELEŞMELERİ

Resulü Ekrem, işin bidayetinde bu davet vazifesini, kendilerinde arzu hissettiği insanların yaşına, soyuna ve içtimaî mevkilerine bakmayarak yapmakta idi. Dine davet için insanlarda bir tefrik yapmazdı. Alelâk bütünü halkı davet eder ve istediklerini araştırırdı. Filvaki çok kimseler Müslüman oldular. İslama sarılanların cümlesine dinin hikmetlerini öğretmeğe, onları yetiştirmeğe koyulur ve Kur'anı kendilerine ezberletirdi. Bunlar da bir arada toplanarak İslâmiyete davet işini kendi üzerlerine aldılar. Bunların sayıları Resulü Ekrem'in vazife-i nübüvve başlamalarından, Peygamberliğini ilân etmesi emrolunduğu tarihe kadar kırk kişi kadar oldu. Bunlar çeşitli seviye ve yaşlarda erkek ve kadın ve ekserisi gençlerden ibaretti. İçlerinde güçsüzü, güçlüsü, zengini ve fakiri var idi. Bunların kimler olduğu aşağıda yazılı insanlardan her biri Resulü Ekreme iman edip onunla birleşerek kendisiyle birlikte davet vazifesine başladılar ki, bunlar:

Sekiz yaşında Ebu Talib'in oğlu Ali,
yine sekiz yaşında Zübeyr bin Avam ile
onbir yaşında Ebül'Erkam'm oğlu ile,
on dört yaşında Abdullah bin Mes'ud ve
yirmi yaşından aşağı Seyyid bin Zeyd ve
on yedi yaşında Saad bin Ebu Vakkas,
on yedi yaşında Eabia oğlu Mes'ud,
on sekiz yaşında Ebu Talib'in olgu Cafer,
yirmi yaşında Vashibirrumî
yirmi yaşında Harise oğlu Zeyd,
yirmi yaşında Affan oğlu Osman,
yirmi yaşında Tulayib bin Mirine ve
yirmi yaşında Hab-bab bin Ert,
yirmi üç yaşında Âmir bin Fehire,
yirmi dört yaşında Amir,
yirmi dört yaşında Esvedin oğlu Mikdâd,
yirmi beş yaşında Cahşin oğlu Abdullah,
yirmi yaşında Ömer bin Elhat-tab,
yirmi yedi yaşında Ebu Ubeyde bin el-Cerrah,
yirmi yedi yaşında Atebe bin Gazvan,
otuz yaşında Utbe oğlu Ebu Hazife,
otuz yaşında Ribah oğlu Bilâl,
otuz yaşında Abbas bin Rabia,
otuz yaşında Âmir bin Rabia,
on yedi yaşında Abdullah,
on dokuz yaşında Kudame,
yirmi yaşında Vessâ'ib,
otuz yaşında Ab-dül'Esed-el Mahzûmî oğlu Abdullah,
otuz yaşında Abdurrahman bin Avf,
otuzla kırk yaş arasında Yasir oğlu Amar,
otuz yedi yaşında Ebubekir Sıddîk,
kırk iki yaşında Abdülmuttalib oğlu Hamza ve
elli yaşında Haris'in oğlu Ubeyde

ve bir çok kadınlar da Müslüman oldular. Bu eshab Üç sene zarfında aldıkları talini ve terbiyede olgunlaşıp düşünceleri islâm tefekkürü ve varlıkları islâm varlığı olunca Resulü Ekrem onlara güvenerek düşünüşlerinde kemale erdiklerini ve hüviyetlerinin yükseldiğini ve Allah'a bağlılıklarının göze görünür şekle girdiğini müşahade edince nefsinde büyük bir ferahlık ve huzur hissettiler, çünkü Müslümanlar, cemiyetin hepsiyle

karşılaşabilecek bir kuvvet ve raddeye gelmişlerdi, o zaman Peygamber. Allah'ın emri üzerine İslama daveti açıkça ifaya başladı...

DAVETİN YÜRÜMESİ

İslama davet vazifesi Resulü Ekrem'in vazife-i nübüvveti üzerine aldığı günden belli idi. Mekke'de halk: Muhammed'in yeni dini ilân ettiğini biliyordu. Bundan başka birçok insanların hakikaten Müslüman oldukları ve Muhammed'in; arkadaşlarını toplu bir hale getirmek için geceleri uykusunu terk ederek çalıştığını ve Müslümanların kitle haline gelmelerini ve hak dini ne sarılma işini gizli tuttuğu da biliniyordu. Halk, bu davete iman ve icabet edenlerin nerede toplandıklarını ve kimler olduklarını bilmemekle beraber mevcudiyetlerinden haberdardılar. Bunun için Peygamberin islâm dinini ilân etmesi Mekke kâfirleri için yeni bir şey değildi. Yeni olan bir şey varsa o da bu imanlı cemaatin halkın huzuruna çıkmasıdır ki Abdülmuttalib oğlu Hamza, daha sonra üç gün ara ile Hazreti Ömer Müslüman dinine girdiklerinden İslâmiyetin kolu kanadı kuvvetlenmiş bulunmakta idi.

«Sana verilen emri ilân et! Allaha şirk koşanlardan yüz çevir. Biz seni, alay edenlerin şerrinden koruduk. Onlar ki Allahtan başka tanrı tutarlar, isin neye varacağını bileceklerdir.»

mealindeki âyeti kerime Peygambere nazil oldu. O da Allanın emrini açıklayarak birleşmek işini bütün halka bildirdi. Ancak bazı Müslümanlar bir müddet gizli kaldılar. Kimisi Mekke'nin fethine kadar gizli kaldı. Peygamberin bu birleşmek işini meydana vurması şöyle olmuştur: Bir kısım Müslümanlar Abdülmuttalib oğlu Hamza'nın diğer kısım Müslümanlar da Hazreti Ömer'in riyasetinde, daha evvel Arapların bilmediği bir nizam ile Mekke'ye giderek Kabe etrafında tavaf etmeğe başladılar. Bu şekilde Resulü Ekrem ashabiyle birlikte gizlilikten aleniyete çıkarak bütün insanları İslama davete bağladılar, Bu suretle Müslüman olan cemaatle kâfirlerin çarpışmaları başladı. Salim ve doğru düşüncelerle bozuk ve fâsid olan düşünceler karşı karşıya geldiler. Bu karşılıklı mücadele ikinci merhaleyi teşkil eder. Küffar, İslâm aleyhine çalışmaya, Peygambere ve ashabına her türlü muhalefet ve fenalıklarla karşı koymaya başladılar. Ve bu yüz yüze çekişme ve savaş aralığı bütün asırların tanınmış korkunç hadiseleriyle mahmul bulunuyordu. Peygamberin evi taşanıyor ve Ebu Leheb'in karısı Ümmü Cemil Peygamberimizin evinin Önüne pislikler atıyordu. Resulü Ekrem ise sadece bunları kaldırıp atmakla iktifa ediyordu. Ebu Cehil ise putlara kurban olarak kesilen dişi koyunun dişilik yerini Peygamberimizin üzerine atıyor, Peygamberimiz bu fenalıklara katlanıyor, temizliğini ifa için kızı Fatma'nın evine gitmekte idi. Bütün bu kötülüklerin cümlesi, ancak sabır ve tahammülünün artmasına ve İslâma davet gayretinin devamına saik oluyordu. Müslümanlar korku ve eziyet içinde yaşıyorlardı. Her kabile; kendi içinde bulunan Müslümanlara işkence yapmaya ve dinlerinden vazgeçirmeğe çalışıyordu. O derecede ki; Habeşistanlı Bilâl, Kureyşden birinin kölesi idi. Maahaza Müslüman olmakta ısrar ettiği için efendisi, ölsün diye kendisini kızgın güneşin altına yatırmış ve göğsünün üstüne taş koymuştur. Bilâli Habeşî Allah uğruna bu işkenceye katlanıyor ve bu halde, «birdir, birdir» sözlerinden başka bir şey söylememekte idi. Başka bir kadının da ölesine kadar işkenceye maruz kaldığı halde, kendisinden istenilen İslâmiyetten feragat ve atalarının dinine avdet teklifini kabul etmemiştir. Müslümanlar her yerde hem topyekûn dövülüyor, hem de en kötü muamelelere maruz kalıyordu. Bütün bunlara rağmen Allanın hoşnutluğunu tahsil için her şeye katlanıyorlardı.

DAVETE KARŞI MUKAVEMET

Resulü Ekrem, İslâmın Peygamberi olarak gönderildiği zaman halk onu ve dine davetini birbirlerine söylemekte idiler. Bu işe en ehemmiyet veren Kureyşliler idi. Çünkü işin bidayetinde onunla alâkadar olmamışlar ve bu işin dedikodusu papazların ve filozofların gayretlerinden ileri gidemez, insanlar son raddeye geldikleri zaman ecdadının dinine dönecekler, kanaatında bulunmuşlardır. Bunun için bidayette ondan korkup kaçmamışlar, ona muhalefet etmemişler ve toplu bulundukları yerde Muhammed

önlerinden geçtiği vakit, bu; Abdümttalib'in oğludur, göklerden kendisiyle konuşulandır, derlerdi. Fakat kısa bir müddet sonra vazife-i nübüvvete devam etmenin tehlikelerini hissetmeğe başladıklarından ona karşı mukabeleye ve düşmanlığa başlamışlar ve kendisiyle mücadele için ittifak etmişlerdir, ilk Önce Peygamberin itibarını kırmağa ve Peygamberlik iddiasının yalan olduğunu işaa ile savaşmağa karar verdiler. Daha sonra kendisiyle görüştüler, risaletini tanıyacaklarını söylediler ve kendisinden mucizeler istediler ve kendisine şunları söylediler: İki de Mekke'de olan Safa ile Merve dağlarını neden altın yapmıyorsun, bahsettiğin kitap gökten niçin yazılı olarak inmiyor, uzun uzadıya bahsettiği Cebrail niçin kendilerine görünmüyor, niçin ölüyü diriltmiyor, Mekke'yi sıkıştıran dağları niçin yürütmüyor. Hemşehrilerinin suya ihtiyaçlarını herkesten daha iyi bildiği halde Zemzem suyundan daha tatlı bir su menbama niçin fışkırtmıyor. Onun Allah'ı emtianın fiyatlarını kendisine bildirse de, onlar da istikbaldeki alış verişlere ona göre girişmeler ve saire... Böylece Peygambere ve onun İslâmiyeti neşir vazifesine müessir bir surette muhalefete başladılar. Bu mukavemet uzun müddet devam etti. Fakat bunların hepsi Resulü Ekremi, vazifesine devamdan alıkoymadı.

Peygamber, halkı hak dinine davete ve putları zikrederek bunlara tapanların ve putlara kudsîyet atfedenlerin akılsızlıklarını izaha devam etti. Karşı taraf ise buna ehemmiyet vermedi ve kendisini bu yoldan döndürmek için bütün çarelere baş vurdu ise de bunlar hepsi boşa gitmiştir. Peygamberimizin vazifesine mani olmak için baş vurulan çarelerin en müthişleri şunlardı:

- 1 — Azap çekertmek,
- 2 — Dahilde ve hariçte aleyhinde propaganda,
- 3 — Kendisiyle münasebeti kesmek.

Ta'zib meselesinde, cemaati ve ashabı kendisini korumalarına rağmen bizzat Peygambere ve kendisine tâbi olan Müslümanlara yapılmakta idi. Mütenevvi azap ve eziyetlerde her şekle baş vuruldu. Yâsir'in çocukluğunu, İslâm dininden döndürmek için çok katı eziyetlere baş vurulmuş ise de faide vermemiş bilâkis onların sebat ve imanlarını takviye etmiştir. Bunlar azap ve işkence içinde kıvranırlarken Resulü Allah bu hallerini görmüş: **«Ey Yâsir'in evlâtları, sabrediniz, kavuşacağınız yer cennettir. Sizi kurtaracak bir kudreti Allah bana vermedi.»** demiştir.

Kavuşacağınız yer cennettir, sözlerini söylediği vakit Yâsir'in eşi Sümeyye; evet ey Allah'ın Resulü, cenneti aşikât görüyorum, demekten geri kalmadı. Böylece Kureyş halkı Peygambere ve arkadaşlarına azap ve işkence yapmakta devam ettiler.

Kureyş halkı yaptıklarının bir işe yaramadığını görünce başka bir çareye müracaat ettiler, propaganda silâhına müracaat ettiler. Her yerde, Mekke'de, dışarıda, Habeşistan'da hem Müslümanlar, hem de Müslümanlık aleyhinde yalanlar, iftiralar, uydurma iddialar ileri sürdüler. Bizzat Müslümanlık inancına ve bu iman sahibi olan Resulü Ekreme karşı propagandaya giriştiler. Gerek Peygamberi, gerekse onun imanının aslını şüpheli göstermeğe kalkışmakla beraber, Peygamber böyle söyledi diye bir çok yalanlar uydurdular. Mekke'nin içinde ve dışında Muhammed aleyhine yapılan propagandaları ve hele hac zamanında neler söylenmek, neler uydurulmak lazımsa onu tasarlamağa koyuldular. Peygambere karşı yapılan propagandaya Kureyşliler büyük gergi vermişlerdir. Bunlardan bir kısmı Velid oğlu Mugayre yanında buluştukları bir zaman bir müzakerede, Mekkeye hac zamanında gelen Araplara Muhammed hakkında ne söyleyeceklerini kararlaştırdılar. Bunlardan bazıları: Gaibden haber veriyor diyelim dediler. Velid bunu beğenmedi; Muhammed'in ne böyle bir dâva gütmesi, ne de inlemesi değil, onun uydurma sözleridir, dedi. Diğer bir kaçı ise; Muhammed delidir, ne şiir, ne de kafiye olmayan sözler mırıldanmaktadır, diyelim dediler. Velid bunu da beğenmedi ve Muhammed'in halinde delilik diye bir şey görünmüyor, dedi. Diğer bir kısım da; Muhammed'e büyüclük atfedelim dediler, Velid bunu da uygun bulmadı ve Muhammed; büyüclüğün yaptığı gibi düğümlere üflemiyor, dedi.

Böylece bir takını münakaşalardan sonra Muhammedi; söz büyücülüğü yapmakla tavsif etmekte mutabık kalarak dağıldılar. Bundan sonra Kureysliler hac için gelen muhtelif Arap heyetlerinin aralarında dolaşarak, onun söz büyücüsü olduğunu, onun kardeşle kardeşin, ana ile babanın ve kabilenin arasını açan büyücü olduğundan ona kulak asmamalarını söyleyerek heyetleri kendisinden sakındırırlardı. Lâkin bu propaganda da işe yaramadı ve halk ile İslama davet arasında bir mani teşkil etmedi. Bunun üzerine Haris oğlu Nadra'yı Peygambere karşı propaganda yapmağa memur ettiler. Peygamber her nereye gider, halkı Allah'ın dinine davet ederse, kendisi oradan ayrıldıktan sonra Nadra onun yerine geçerek İran masallarını ve dinini anlatır ve Muhammed'in anlattığı benimkinden güzel mi, oda geçmişlerin masallarından benim anlattıklarımı anlatıyor değil mi? derdi. Kureysliler de bu sözleri halka yayarlardı ve Muhammed'in söylediklerinin Cebir adlı hristiyan bir kölenin Öğretmesi olup Allah'ın sözleri olmadığını neşrederlerdi, bu neşriyatı tamimide çok çalıştılar, ta ki Cenabı Hak:

"Ancak kendisine bir insan öğretiyor, demekte olduklarını gerçek biliyoruz. Bu dinsizliğe saptıklarında söyledikleri adam Arap değildir. Bu (Kur'an) ise beyanlı bir Arap lisanıdır.»

mealinde olan âyet bu bu iddiayı çürütmüştür. Kureysin bu propagandası Arabistan dahilinde devam edip gitmiştir. Kureys bu kadarla da iktifa etmemiş, Müslümanların Habeşistana hicret ettiklerini haber alınca, onları memleketinden kovması için Necaşi nezdinde propaganda yapmak üzere iki kişi göndermişlerdir. Bunlar **Asi oğlu Amru** ile **Rabia oğlu Abdullah**'dır. Bu iki murahhas Habeşistana muvasalatlarında Müslümanları Mekke'ye iade ettirmek için yardımda bulunmaları maksadiyle Necaşi'nin kumandanlarına hediyeler vermişlerdir. Onlar Necaşi ile görüştüklerinde:

«Ey Padişah, senin memleketine bizim taraftan bazı şaşkın gençler sızmışlardır. Onlar, milletlerinin dininden ayrılıp senin de dinine girmemişler, kendi icatları olan yeni bir din getirmişlerdir. O dini ne biz tanırız ne de milletimiz... Biz onların eşlerinden, babalarından, amcalarından, kabilelerinden ileri gelenlerini size gönderdik ki onları bize teslim edesiniz... Kendileri onları ve onlara atfedilen yolsuzlukları herkesten iyi bilirler... Bu sözler üzerine Necaşi, Müslümanların bu iddialara karşı verecekleri cevabı kendilerinden dinlemek üzere onları çağırılmıştır. Geldiklerinde kendilerine: Siz memleketinizden ayrılmış olup benim dinime ve bu milletlerden herhangi birinin dinine girmemişsiniz, o halde bu sarıldığınız din nedir? Diye sormuştur. Bu sual üzerine **Ebu Talib oğlu Cafer**:

Bu dine sülûk etmeden evvelki cahiliyet hallerini ve o hal içindeki âdetlerini anlattıktan sonra İslâm dininin kendilerine gösterdiği doğru yolu ve İslâmiyeti kabulden sonraki hallerini ve ondan sonra Kureyslilerin kendilerine reva gördükleri azap ve işkenceyi anlattı ve ilâve etti:

“— Bizi zorluk, zulüm ve darlık içinde bıraktılar ve bizi bu dinimizden alıkoymak isteyince biz de senin memleketine hicret ettik ve seni diğerlerinden üstün bulduk ve komşuluğunu arzu ettik ve yanınızda artık zulüm görmeyeceğimizi ümit ettik,” dedi.

Bunun üzerine Necaşi, Cafer'e :

“— Peygamberin Allahtan getirdiği şeylerden bana okuyacak bir şeyin var mı?” dedi. Bunun üzerine Cafer, evet, dedi ve Kur'andan Meryem sûresinin başından şunu okudu:

“Bunun üzerine Meryem ona (isa'ya) işaret etti. «Biz, dediler, henüz beşikte bulunan bir sabi ile nasıl konuşuruz, İsa dile gelip dedi ki: Ben hakikat Allahın kuluyum. O, bana kitap verdi. Beni Peygamber yaptı. Beni her nerede bulunursam mübarek kıldı. Bana, ben hayatta oldukça, namazı, zekâtı emretti. Beni anneme hürmetkar kıldı. Beni bir zorba, bir bedbaht olarak yaratmadı. Dünyaya getirildiğim gün de, öleceğim gün de, bir diri olarak kabrimden kaldırılacağım gün de selâm benim üzerimdedir.»

Kısımına kadar okudu. Papazlar bu sözleri işitince dediler ki: Bu sözler Hazreti isa'nın sözlerinin fışkırdığı kaynaktan fışkırmıştır. Necaşi de, bu olsun, Musa'nın getirdiği şey olsun küçük İsa ışık penceresinden çıkar dedi. Sonra Kureysin iki elçisine dönerek: İkiniz gidiniz, yemin ederim ki bunları size teslim etmem, diye ilâve etti. Bu iki elçi

Necaşı'nın meclisinden çıkınca başka bir dolap ve çare düşünmeğe başladılar. Ertesi günü Âsi oğlu Ömrü tekrar Necaşı'nın nezdine dönerek: Müslümanlar Meryem oğlu İsa hakkında çirkin şeyler söylüyorlar, bunu da kendilerinden sorunuz, deyince Necaşı onları tekrar nezdine çağırarak bunu sordu. Cafer'in cevabı şu oldu: Biz, ancak Peygamberimizin söylediğini tekrarlarız, o da şudur: İsa Allah'ın kulu ve Peygamberi ve ruhu, bakire ve erkeklerden içtinap eden Meryeme ilka ettiği kelâmıdır. Bunun üzerine Necaşı eline bir değnek alarak yere bir çizgi çizdi ve Cafer'e: Bizim dinimizle sizin dininiz arasında bu çizgiden fazla bir şey yoktur, dedi ve iki elçiyi de huzurundan çıkardı, onlar da elleri böğürlerinde geri döndüler.

Böylece bütün propagandalar boşa gitti. Resulü Ekrem'in halkı Hakka davet etmek için sarfettiği sözler sarahaten bütün aleyhindeki propagandalardan üstün bulunduğu gibi, İslâmın nuru bütün propagandaları hükümsüz bırakırdı. Bunun için Kureyşliler, münasebeti kesmek olan üçüncü silâha baş vurdular ve 'Resulü Ekrem'in kendisiyle ve akrabalarının hepsiyle münasebeti kesmek için söz birliği ettiler. Bunun için Haşim oğulları ve Abdülmuttalib oğullarıyla kat'ı münasebet etmek kararını verdiler. Öyle ki onlardan kız alıp vermiyecekler ve onlarla hiç bir alış veriş yapmayacaklardı. Bu mukaveleyi Kâbenin içine asmışlardır ki, sicile geçerek tasdik edilmiş olsun. Bu siyasetin, yani münasebet kesmenin, işkence ve propagandadan daha müessir olduğuna inanıyorlardı. Bu tazyik iki üç sene devam etmiştir. Beni Haşim ve Beni Abdülmuttalib'in Muhammed'i; Müslümanların İslâmiyeti terk edeceklerini umuyorlardı. Böylece Muhammed yalnız kalacak ve imana davet işinden vazgeçecek veyahut davet vazifesi gerek Kureyşlilere karşı gerekse onların kadim dinlerine karşı yapmaktan sarfınazar edeceğini bekliyorlardı. Halbuki bu muamele gerek kendisinin ve gerekse diğer iman edenlerin kuvvetlerini arttırmaktan başka bir şeye yaramamıştır. Kureyşlilerin bütün gayretleri İslama davet vazifesini durduramamıştır. Kureyşlilerin Muhammed'i tazyik etmelerini Mekke haricindeki Araplar da öğrenmiş olduklarından davet keyfiyeti kabileler arasında daha ziyade duyulmuştur. İslâmiyet sözü Arap yarımadasında o derece yayılmıştır ki kârvanlar; bütün yolculuklarında bunu konuşur olmuşlardır. Bu ta'zip devanı etmiş, aç bırakmak da yürürlükte kalmıştır. Kureyşliler de kat'ı münasebet sözleşmesini idame ettirmişlerdir. Resulü Ekrem ve ailesi Mekke haricinde dağ yoluna sığınarak açlık ve yoksullukla dolu zaruretler içinde kıvrınmakta idi. Ekseri zamanlar ölmeyecek kadar bile erzak bulamıyorlardı. İnsanlarla görüşüp konuşma fırsatı da kendilerine verilmiyordu. Yalnız Recep, Şevval, Zilkade ve Zilhicce gibi haram aylarında Resulü Ekrem Kâbeye iner, Arapları hak dinine davet eder ve bunun mükâfatını müjdeler ve azap ve şiddetli cezalardan onları korkutur ve sığınağı olan dağ yoluna dönerdi. Bu hal, Arapların merhamet hislerini kabartırdı. Bunlardan Peygamberin dine davetini kabule gelenler olduğu gibi kendilerine gizlice yiyecek, içecek gönderenler de olurdu... Ömrü oğlu Hişam, yiyecek ve buğday yüklü devesini gecenin karanlıkları içinde sığınağa giden yola götürür, devenin yularını çıkararak orada bırakırdı. Müslümanlar da bu erzakı alır, deveyi keserek etlerini yerlerdi. Bu halde üç yıl durdular. Artık dünya kendilerine dar geliyordu. Nihayet Allahü Taâlâ bu acıklı halin bertaraf edilmesini ve kurtuluşu Müslümanlara lütfetti. Kureyş gençlerinden **Ümmiye oğlu Züheyir, Ormu oğlu Hişam, Adi oğlu Mu'tim ve Hişam oğlu Ebulbahteri, Esved oğlu Zern'a** isimli beş kişi bir araya gelerek mukavele ve münasebet kesme işini görüştüler. Bundan dolayı teessürlerini açıkladılar ve bu kâğıdın yırtılıp mukavelenin feshi işini üzerlerine almağa karar verdiler. Ertesi günü Kaleye gittiler. Bunlardan Züheyir, yedi defa Kâbeyi tavaf ettikten sonra ahaliye şöyle hitabede bulundu: Ey Mekkeliler; Haşim oğulları muhtarip bir halde hiç bir şeyi satın alamaz ve kendilerinden de bir şey satın alınmaz iken, bizim karınlarımız tok bulunuyor. Böyle şey olur mu? Aile bağlarını koparan bu müthiş sözleşme kâğıdı bitirilinceye kadar Allaha kasem ederim ki yerimde oturmayacağım. Bu hitabı işiten **Ebu Cehil** yerinden kalkarak bağırdı. Yalan söylüyorsun, vallahi bu mukavele bitirilmez. Kabe etrafında Zem'a, Ebul Bahteri, Mu'tim, Hişam bağırarak Ebu Cehil'i yalanladılar ve Züheyir'in doğru söylediğini tasdik ettiler. Ebu Cehil, bu işin gece müzakere edilip kararlaştırıldığını ve hemen hemen bütün kabilenin bu işte kararlı olduklarını ve buna muhalefetin fenalık tevhit edeceğini düşündü. İçine korku düşerek geriledi. Mu'tim mukaveleyi parçalamağa kalktı ise de, hayretler içinde şunu müşahade etti. Mukavele kâğıdında yalnız «Besmele» durmaktadır ve diğer kısımlar ağaç

kurtlan tarafından yenilmiştir. Bu suretle Peygambere ve ashabına, dağlardan Mekkeye avdet fırsatı çıkmış oldu ve içinde daraldıkları zulüm çenberi koptu. Yerlerine dönünce Peygamberimiz İslâma davet vazifesine devam ettiler. Böylelikle Müslümanların adetleri arttı. Ve Kureyslilerin baş vurdukları işkence, propaganda ve kat'î münasebet teşebbüsleri boşa çıkmış oldu. Müslümanları dinlerinden döndüremediler, Peygamberi de nübüvvet vazifesinden alıkoyamadılar. Cenabı Hak, bütün güçlülere ve manilere rağmen onu selâmete çıkardı.

ISLAMA DAVETİN ŞİDDETLENMESİ

Kureyslilerin İslâm'ın neşrine muhalefeti normal bir şeydi. Çünkü Peygamber davet vazifesini yüklenip kendisiyle beraber bu mukaddes vazifeyi üzerine alan kitleyi alnı açık olarak ve meydan okuyarak gizlilikten aleniyete çıkarmıştır. Üstelik bu iş bizzat Mekke'de ve Kureyslilerin gözü önünde kendileriyle bir yüzleşme mânâsını da taşıyordu. Çünkü halk, Allah'ın birliğine ve yalnız ona ibadet etmeğe, putları terkedip, içinde yaşadıkları bozuk nizamdan sıyrılmağa davet ediliyordu. Bu sebeple Kureyslilerle toptan mücadele edilmiştir. Peygamber onlara yanlış düşündüklerini ve tanrılarının bir mânâ ifade etmediğini, yaşayışlarının değersizliğini yüzlerine vurmakta iken Kureyslilerle mücadeleye girmesi mümkün olur mu idi? Hele Kur'an âyetlerinin nüzulü devam edip: **«Siz ve Allahtan başka tapındıklarınız cehennem odunusunuz»** mealindeki âyet ile onlara hücum ediyor ve bunu kendilerine açıkça söylüyordu. Bilhassa içinde yaşadıkları faizcilik hayatını kökünden sarsmak suretiyle pek sert hücumlar yapıyor ve Kur'anın Rum sûresinde: **"insanların mallarını arttırsın diye verdiğiniz faizler, Allah nezdinde fazlalık yapmaz.»** yolundaki âyeti onlara okuyor, **«insanlardan alırken ölçüyü tam tutup, onlara verirken eksik verenlerin veyl hallerine»** âyetiyle teraziye eksik tutanları korkutuyordu. Bundan dolayı ona muhalefet veya eziyet yapmak, kâh her türlü alış veriş kesmek, şahsına ve dinine karşı propaganda yapmak suretiyle kendisini ve ashabını incitmeye başladılar. Peygamber de gerek kendilerine ve gerekse yolsuz ve yanlış görüşlere ve bozuk imanlara hücum ediyor ve dinin neşrine aralıksız devam ediyordu. Dine davet için açıkça hareket ediyor, dolambaçlı, üstü kapalı sözler kullanmıyordu. Kureyslilerden türlü işkenceler çekmesine ve başına gelen bütün müşkilâta rağmen silâhsız, yardımcısız, tek başına ne zaafa uğramış, ne boyun eğmiş, ne de hatır gönül yapmak için dalkavukluk etmiştir. Açık alınla etrafa meydan okuyarak tek mil gücü ve imaniyle herkesi hak dinine davet etmekte idi. Bu vazifinin ağırlığından dolayı hiç zahmet çekmiyor, zorluk duymuyordu. Kureyslilerin Peygamber ile halk arasında sed çekmek için koydukları bütün manileri yenmekte yüksek seciye'nin büyük tesiri ve yardım olmuştu. Bunun için halk Allânın dinine kavuşmuştur. Hakkın kuvveti, haksızlığı alt ederek İslâmın nuru her gün artmıştır. Putperestlerden ve hıristiyanlardan bir çoğu Müslüman oldular. Kureyslilerden bir çoğu Kur'anı dinleyerek ona meyil etmeğe başladılar.

Ömrü oğlu Tafil, asil ve ferasetli bir insandı. O sıralarda Mekke'ye geldi. Kureysliler hemen kendisini görmeğe gittiler; Muhammed'in sözleri büyü gibi tesir ederek insanları birbirinden ayırıyor. Mekke'de bizim başımıza gelen dertlerin kendisinin ve kavminin de başlarına gelmesinden korktuklarını söyleyerek, Muhammed'le görüşüp onu dinlememesini ve bunun kendisi için hayırlı olacağını söylediler.

Tafil bir gün Kâbeye gittiği vakit Peygamber de orada idi. Tafil Peygamberin bazı sözlerini işitince bunların güzel şeyler olduğunu anladı ve kendi kendine: «Ben ki akıllı ve şair bir adamım. Elbette sözün güzeli, çirkini gözümünden kaçmaz, bu adamın söylediklerini dinlemeğe ne mani var, bunlar güzel sözlerse tutarım, değilse bırakırım» diyerek Peygamberin arkasından evine gitti ve kim olduğunu ve içinden neler konuştuğunu ona söyledi. Resulullah, Müslümanlığı ona anlatıp Kur'andan bazı âyetler okumuştur. O da hemen Müslüman olup şahadet getirmiş, sonra kendi kavmine dönerek onları Müslümanlığa davet etmiştir. Yirmi Hıristiyan, Resulü Ekrem Mekke'de iken yanına gelip oturdular, kendisine bazı sualler sordular ve cevaplan dinlediler, ona inanarak tasdik ettiler. Onların bu halleri Kureyslileri fena halde kızdırmış ve: «Gayretlerinizi Allah boşa çıkarsın, dindaşlarınız sizi buraya bu adamdan haber getirsin diye göndermişken, siz

adamın karşısına oturur, oturmaz hemen ona iman edip kendi dininizi terkettiniz.» Kureyşlilerin bu sözleri, kabileyi Peygambere tâbi olmaktan alıkoymadığı gibi, Müslümanlıktan da döndürememiştir. Belki imanlarına iman katılmıştır. Bu suretle Peygamberin vazifesini daha açıkça yapmasına ve halkın da Kur'an dinlemeğe olan hevesinin artmasına sebep olmuştur. O derecede ki Kureyşliler içinde bu işin en müfrit düşmanları bile kendi kendilerine: Bu adam hakikaten hak dinine davet ediyor ve halka vaadettiği ve korkuttuğu şeyler acaba doğru mudur, diyerek bu tereddütlerini izale için gizlice Kur'an dinlemeğe kadar kendilerini sürüklediler. Öyle ki; Harb oğlu Ebu Süfyan, Hişam oğlu Ebu Cehil, Amru bir gece birbirlerinden habersiz Muhammed evinde iken onu dinlemeğe gitmişler. Bunlardan her biri bir yer beğenmiş, hiç biri diğerinin beğendiğini bilmiyor, görmüşler ki, Muhammed biraz uyuduktan sonra gece uyanarak ağır ağır Kur'an okuyor, dinledikleri âyetler onların ruh ve gönüllerini teshir etmiş, ortalık ağırancaya kadar kulak kesilmişler. Dağılıp evlerine dönerken yolları bunları bir araya getirmiş, yekdiğerine; bu hareketlerinin çirkin düşeceğinden bir daha yapmamalarını söylemişler ve, kafasız bazı kimseler bizi görürlerse vaziyetimiz kötüleşir ve Muhammed'in bize karşı dâvayı kazanmasına sebep olur, dedikleri halde ertesi akşam bunlardan her biri, sanki ayakları onları sürüklüyormuş gibi aynı yerde Muhammed'in Allahın Kitabını okuduğunu dinlemek ihtiyacını duymuşlardır. Yine şafak sökerken yolda tekrar birbirlerine kavuştuklarında bu hareketlerinin uygunsuzluğunu tekrarlamışlarsa da, üçüncü gece de oraya gitmek arzusuna galebe çalamayınca, Muhammed'in dâvetine karşı hissettikleri zaafdan korunmak için bu hareketi tekrar etmemeyi karşılıklı kararlaştırdılar. Filhakika bir daha oraya gitmedilerse de, üç gece dinledikleri Kur'an, ruhlarında Öyle izler bırakmıştır ki bunu birbirlerine sormaktan kendilerini alamadılar. Her biri derunî bir ızdırıp içine düşmüş, kavminin reisleri iken bir zaafa düşmenin bütün kavmi Muhammed'e imana sevkedeceğinden korkmağa başlamışlardı. Kureyşlilerin tek mil muhalefetine rağmen davet yürüdü. Bu hal Kureyşlilerin keyfini bozmuş ve bu davet Mekke'de yayıldıktan sonra Arab kabileleri arasında da yayılacağından korkulan artmıştı. Bundan dolayı Peygambere ve ashabına karşı fenalık ve işkenceleri artarak Peygamber çok darlanmıştı. Bunun üzerine Taif'den yardım istemek ve kendilerine zahir olarak İslâm dinine girmeleri için Peygamber Taife gitmiş ise de çok fena karşılanmıştı. Taifliler kölelerini ve ayak takımlarını teşvik ettiklerinden onlar da Peygambere küfürler savurarak, onu taşla tutmuşlar ve ayaklarını kanatmışlardır. Onlardan kurtularak geri döndüğünde Rabia'nın oğulları Şebib'in üzüm bağlarının duvarı kenarında oturarak bu hali ve davet vazifesini düşünmeğe başlamışlardır. Mekkeye ancak şehrin ileri gelen kâfirlerinden birisinin himayesi altında girebilmek, Taif'lilerden gördüğü kötü muameleden sonra oraya giremeyecek... Oturduğu yer iki kâfir kardeşin başı olduğundan orada kalamıyacaktı. Bu suretle ızdırabı son haddine gelince bütün kalbi ile güvendiği Allahına en acıklı ve elmeli bir halde şikâyet için başını semaya kaldırarak Allahtan hoşnutluk diledi ve şu duada bulundu :

“Allahım, gücümün ve imkânımın azlığını ve halk nezdindeki değersizliğimi görüyorsun, Ey! Merhamet edicilerin en merhametlisi ve güçsüz kulların Rabbi ve benim de Rabbinsin. Allahım, beni kime emanet edersin? Bana yüzünü ekşitecek, somurtacak bir yabancıya mı, beni köle gibi kullanacak bir düşmana mı? Bana karşı sende küskünlük olmadıktan sonra bu gibi şeylere kıymet vermem. Fakat beni bunlardan koruman bana daha elverişlidir Yarabbi! Karanlıkların aydınlandığı, dünya ve âhiret işlerinin iyi olduğu yüzünün nuruna sığınırım ki, gücenmene ve infialine beni maruz bırakma. Sen razı oluncaya kadar sana yalvarırım. Herhangi bir fenalıktan sakınmak veya herhangi bir iyiliği yapmak ancak senin yardımınla olur.”

Sonra Adi oğlu Mutim'in himayesi altında Mekkeye dönmüştür.

Kureyşliler; Taif'de Peygambere yapılan muameleyi öğrendiklerinden onlar da kendisine karşı fenalıklarını arttırmaktan geri kalmadılar ve onu tanınamamak kararını şiddetlendirdiler. Halkın onu dinlemesine mani olduklarından Mekke'nin kâfir halkı ondan uzaklaştılar. Bu hal Peygamberi vazifeden alıkoymadı. Hac mevsimlerinde Arap kabilelerini İslama davet ile kendisinin Allah tarafından gönderilmiş Peygamber olduğunu

bildiriyor ve kendisine inanmalarını söylüyordu. Halbuki amcası Abdülmuttalib oğlu Abdülâzi Ebu Leheb peşini bırakmıyor, nereye giderse onu takip ediyor, halka kendisini dinlememelerini söylüyordu. Onlar da bu sözlerin tesirine kapılarak Peygamberi dinlemekten vaz geçtiler. Hazreti Peygamber bunun üzerine civarda bulunan kabilelere uğrayıp onlara göründü. Bu kabilelerden hiç biri kulak asmadı. Bunların hepsi nahoş bir şekilde ve hattâ bunlardan Beni Hanife, çirkin bir şekilde onu reddettiler. Beni Âmir ise, kendi yardımıyla muzaffer olursa ondan sonra riyasetin kendilerine geçeceği ümidine düşmüşlerdi. Peygamber ise, bunun Allaha ait olup onun dilediğine kalacağını söyleyince onlar da diğer kabileler gibi Peygamberi reddettiler. Böylece Mekke halkı İslâmiyeti ve Taif'liler de Allahın Resulünü istemediler, kabileler de Peygamberin dine dâvetine yan çizdiler. Mekkeye hac için gelen kabileler; Muhammed'in içinde bulunduğu yalnızlığı ve kendisine el uzatanlara karşı Kureyşlilerin husumetini ve ona yardım edenleri çember içine alan düşmanlarını gördüklerinden Peygamberden yüz çevirmeleri arttığı gibi Peygamberin de yalnızlığı ziyadeleşmiş, Mekke muhitinde dine davet vazifesi zorlaşmış ve Mekke cemaati ümit kırıcı bir şekilde kâfirlikte ısrar işini şiddetlendirmişti...

DAVET DEVRELERİNDE İKİ SAFHA

Peygamber (S.A.S.) Mekke'de birbirini takip eden iki devre geçirmiştir. Bunun birincisi talim ve terbiye, fikir ve irade hazırlığı, ikincisi de davet ve mesai... Birinci devrede fikirleri şahıslarda canlandırmak ve bu fikirler etrafında halkı kitleleştirmek, İkinci devrede ise, bu fikirleri hayat ve mücadelesine tatbikle cemiyeti ileti götürcek bir kuvvet haline getirmektir. Zira tatbik edilmeyen fikirler çıplak birer bilgiden ibarettir. Bu malûmatın kitaplarda ve kafalarda kalması arasında bir fark yoktur, çünkü bir yerde hapsedilmiş demektir. Bunun için hayatta tatbik edilmeyen fikirlerin kıymeti yoktur. Fikirler işlenebilmek için halkta nazariye halinden faal bir kuvvet haline mutlaka geçirilmelidir. İnsanların çeşitli cemiyetleri o zaman ona inanır, onu anlar ve üzerlerine alarak tatbikine uğraşırlar. O zaman da ifası gerekli bir netice olur. Peygamber (S.A.S.) Mekke'de her iki devrede daveti böyle yürütmüştür. Birinci devir, halkın İslama daveti ve İslâm zihniyeti ile kafaların yetiştirilmesi ve islâm hükümlerinin kendilerine izahı, İslâm inancı üzerine kitle haline gelenlerin toplanmaları... Bu devre, davet işinde gizli çoğalma devridir. Öyle ki: Peygamber (S.A.S.) davet işine fasıla vermiyerek İslama gelenleri İslâm fikirleriyle yetiştirmeğe devam ediyor ve Erkam oğlunun evine, halkalara ayrılmış kitle halinde yetiştirici kimseler gönderiyor. Müslümanlar, evlerinde de, dağ aralarında da, Erkam'ın evinde de hep gizli olarak toplanarak çoğalıyor, her gün imanları, her gün birbirine alâkaları ve bağları artıyordu. Her gün yüklendikleri bu mühim vazifenin iç yüzüne nüfuzları artıyor ve bu yolda fedakârlığa hazırlanıyorlardı. Vakta ki İslâmiyet ruhlarında kökleşmiş, bu iman vücutlarındaki kan gibi cereyana başlamıştır. O zaman kendileri bu hak dininin yolcusu olmuşlardır. Bu sebeple gizli olarak çalışmalarına ve topluluklarını ve toplantılarını saklı yapmalarına rağmen bu İslama davet keyfiyeti içlerinde saklı kalamadı. Müslümanlar; güvendiklerine ve daveti kabule müsait sevdikleri kimselere açılmağa başladılar. Böylece halk bunu duymuş ve mevcudiyetlerini hissetmiştir. Böylece davet işi başlangıç noktasını geçmiş ve yürümeğe başlamıştır. Bu yürüyüş halkın alâkasını çektiğinden uğraşmalar başlamıştır. Bu; gizli toplanma ve birleşmenin birinci devresidir ki kuruluş, talim ve terbiye devri olarak bitmiştir. Mücadele ve gayret devri olarak ikinci devreye geçmek zor oldu. Bu devirde halka Müslümanlık anlatılacak, onlar da İslâmiyetle cevaplaşacak ve ona kabul yüzü. göstererek canla, başla karışacak veyahut ondan yüz çevirip üzerine çullanacaklar, böylece İslâm düşünceleriyle çatışacaklar, bunun neticesinde kâfirlik mağlûp olarak iman ve iyilik kökleşecek ve doğru düşünce zafer kazanacaktır. Çünkü akıllar ne kadar inad ederse etsin, doğru ve sağlam düşünceler karşısında ne kadar mukavemet ederse etsin, nihayet onun tesirine ram olur. Böylece en hararetli devre başlamış, fikirler ve Müslümanlarla kâfirler arasında çarpışma kendini göstermiştir. Peygamberin (S.A.S.) ashabiyle birlikte Arapların daha evvelden bilmedikleri bir tertip ve bir topluluk halinde Kâbeyi tavaf ettiği ve resaletini ilân ettiği zaman mebde' telâkki edilebilir. Bundan sonra peygamber, risalet vazifesini bütün halka gündüzleri açık ifadeler ve açık çehre ile yapmaya ve meydan okumaya başlamıştır.

Allahm birliğine inanmayı, putperestliği ve Allaha şirk koşmayı reddetmeyi ve bu hususları idrakten âciz baba ve dedelerin batıl dinlerini körü körüne örnek tutmayı telkin eden Peygamber kendisine nazil olan âyetleri ve bu âyetlerde hileli alış veriş etmemek hususundaki hükümleri tebliğ etmekte idi. Bu âyetler faizciliğe, hileli ticaret ve hileli ölçülere aleyhtardı. Peygamber, insanlarla toplu bir halde Müslümanlık hakkında konuşmalar yapmakta idi. Kavmini evinde yemeğe davet eder, kendileriyle konuşur ve onlardan Müslüman olup kendisine yardıma olmalarını isterdi, Buna en kötü şekilde muhalefet edenleri Safa denilen din merasimi yerlerinde toplar, onlarla konuşurdu. Kureyslilerin ileri gelenleri ve meselâ Ebu Leheb en fena şekilde bu işi bozmağa çalışırdı. Kureyslilerden başka diğer Araplarla Peygamberin arasında düşmanlık artmakta idi. Böylece cemaatin talim ve terbiyesi evlerde, dağ aralarında ve Erkam'ın evinde yapılan içtimalarda yapıldı. Kendilerinde dine karşı temayül görülenler davet edilir, onlar da bu vazifeyi üzerlerine alır ve başkalarına tamim ederlerdi. İşbu raddeye gelince, davet ve talim ve terbiye işi ilerleyince Kureyslilerin kinleri artmış ve tehlikenin kendilerine yaklaştığını sezmışler ve bunun için kat'î adımlar atmağa kalkmışlardır. Halbuki bundan evvel ne Muhammed'e, ne de onun dâvetine aldırış etmiyorlardı. Böylece Peygambere ve ashabına fenalıkları ve hattâ muhalefetleri artmıştır. Fakat bu topluluk üzerinde davetin tesirleri görülmüştür ki, bunlar halka islâmiyeti duyurmuş, bu suretle hak dinine davet keyfiyeti Mekkeliler arasında yayılmıştır. Gün geçmezdi ki yüzlerini hakka tevcih eden bir çok kimseler dairei İslama girmiş olmasınlar... Bu suretle her fakir, her kudretsiz, her nasipsiz insan ile tüccarlar peygambere iman ettiler. Mekke tüccarlarıyla eşrafından ve ileri gelenlerinden ruhlarının temizliği ve doğruluğu ile tanınmış olanlarla, düşmanlıkta ısrardan ve kuru iddialardan kendilerini uzak tutanlar da imana gelmişlerdir ki, bunlar davetin doğruluğunu ve bu daveti yayan insanların doğru sözlü kimseler olduklarını anladıktan sonra hakka tevcih ederek Müslüman olmuşlardır İslâmiyet Mekke'de yayılarak halk fevc fevc, erkek kadın Müslüman olmuşlardır. Cemaatten İslâmiyeti neşir vazifesini deruhte edenler türlü sıkıntı ve eziyet çekmeğe ve çeşitli fenalıklara maruz kalmakla beraber kendilerini daha geniş ufuklara nakil ederek çalışmışlardır. Peygamberin zulüm ve kötülöklere ve Mekke'de hüküm süren haksızlık ve halkı köle gibi kullanmak meselelerine hücum etmiş ve kâfirlerin vaziyetlerini ve yaptıklarını açığa vurması Kureys ileri gelenlerinin içlerindeki ateşi körüklemekte idi. Peygamber ashabı ile Kureys küffarı arasında en müşkül merhaleler ve en sert bir devir başlamıştır. Bu devir, işlerin tedvirinde gayet iyi düşünme ve başa gelecek sıkıntılara katlanma ve ziyadesiyle zihin yormağa ihtiyaç gösterdiğinden talim ve terbiye işinden davetin şiddetlenmesi sırasında geçmek zarureti hasıl oldu. Bu vaziyet, küffarın Müslümanları dinlerinden şaşırtmaları gibi vukuu melhuz neticelere aldırmadan sarahate ve meydan okumaya ihtiyaç gösterdiği için pek mühim bir durumdur. Bu devirde iman belli olduğu gibi mukavemet ve gücü nisbetinde karşı gelme hislerinin doğruluğu da belli olur. İşte bu devirde Peygamber bu suretle devam ederek gerek kendisi, gerekse ashabı yüksek dağlara bile ağır gelecek zulüm, kabalık, kötölük ve müşkülât çektiler. Bu sebeple kimi dinini korumak için Habeşistana kaçmış, kimi çektiği azaptan ölmüş, kimisi işkencenin en kaba çeşitlerine katlanmıştır. Onlar Mekke cemaatinin İslâmın nuriyle aydınlatmağa ve içlerindeki zulmetin dağılmasına yaraması için uzun müddet bu hale devam ettiler. Peygamber, her ne kadar Erkam'ın evinde üç yıl kalıp da bu müddet zarfında gizli teşekkül, talim ve terbiye işini bitirdi ise de yine de kâfirlerle mücadele ederek ve mucizeleri halkça görülerek sekiz sene daha bu şekilde geçmiştir. Kureyslilerin müslümanlara azap çektiğindeki şiddetleri ve İslâmiyetle mücadeleleri yavaşlamamıştır. Müslümanların Kureysî ileri temaslardan Cezire halkı İslâmiyeti duymuş ve davet havalan Ceziretûlarabın her tarafında intişar etmiştir ki, bunu hacılar yapmışlardır. Lâkin Arablar Kureyslileri kızdırmamak için imana doğru tek adını atmamışlar ve uzun müddet Resûl-i Ekremden uzak durmuşlardır. Bu vaziyet Peygambere ve ashabına teessür verdiğinden İslâmiyeti tatbik devri olan üçüncü devreye geçilmesi zarurî görüldü, fakat cemiyetin katılığı bu tatbikin muvaffak olacağını göstermiyordu. Müslümanlara yapılan azap ve işkencenin artması kendilerini davet işinde çalışmağa bırakmıyor, ve bazen de mâni oluyordu. Halkın, İslama davet işine yüz çevirmeleri Müslümanların teessür ve kederlerini arttırıyordu.

İNTİŞAR SAHASININ GENİŞLEMESİ

Kureyşlilerin kötülükleri arttığı için Peygamber ve müslümanlar çok sıkıldılar. Takif kabilesi, Peygamberi Taif'de kötü muamelelerle reddettikten ve hac için gelip de kendilerine müslümanlık namına müracaat edilen Kende, Keleb, Benî Amr, Benî Hanife kabileleri de îslâmiyeti reddettiklerinden kabilelerin yardımlarından ümit kalmamış olup Kureyşlile-den de kimsenin müslüman olması beklenemez olmuştur. Kureyşlilerden maada Mekke'ye komşu olan kabilelerle, Arab memleketlerinin her tarafından Mekke'ye hac için gelen diğer kabileler, Muhammed'in içinde bulunduğu yalnızlığı ve kendisini sarmış olan Kureyşlilerin husumetini görünce Peygamberden büsbütün yüz çevirmişlerdir. Peygamber (A.S.) Allah'ın kendisine verdiği nübüvvet vazifesini ancak o güne kadar kendisine iltihak edenlerin mahdud varlığıyla ifa ediyordu. Günler geçtikçe Peygamberin yalnızlığı ve Kureyşlilerin kinleri artıyordu, insanlar da kendisinden uzaklaştıkça uzaklaşıyordu. Bütün bunlara rağmen Resûli Ekrem ve etrafındaki ashabı bu hâllerin hepsine göğüs geriyor, Allah'ın yardımına inanıyor ve hak dininin diğer bütün dinlerden üstün kılacağına dair imanları her vakitkinden kuvvetli bulunuyordu. Her fırsatta davet vazifesini yapıyordu. Hac zamanı gelip Arabistandaki halk Mekke'de toplandıkça onların daveti kabul veya çirkin şekilde red etmelerine bakmayarak onları İslama davet ediyordu. Allah'ın kendisine tevdi ettiği resalet vazifesini halka bildirirken Kureyşlilerden iyiyi, kötüyü tefrik edemeyenlerin kendisine sataşmaları ve kötü muameleleri, ruhundaki iyilik sebebiyle onu yolundan alıkoymuyordu. Allah'ın onu İslâm dininin tamimi için gönderdiğine, kendisinin yardımcısı olduğuna behemehal bu hak dinini meydana çıkaracağına olan imanını muhafaza ediyordu. O günler davet işinin duraklamasından ve Kureyşlilerin kötü muamelelerinden bizar olarak Allah'ın lûtfunu ve yardımını bekledi, durdu. Bu intizar fazla sürmemiş, zafer müjdeleri Medine'den gelmeğe başlamıştır. Şöyle ki Harzec kabilesinden birtakım insanlar hac zamanında Mekke'ye geldiklerinde Peygamber onlara tesadüf edip, kendileriyle konuşmuş, hâl ve hatırlarını sorduktan sonra onları hak dinine davet etmişti. Onlar da birbirlerine bakarak söyle söylenmişlerdir :

Yahudilerin, geleceğini haber verip durdukları Peygamber, Allah bilir ki budur. Sakın onlar bizden evvel davranıp da kendisine sahip çıkmasınlar diye Peygamberin dâvetine icabet ettiler.

Evs ve Harzec kabileleri; aramızdaki kadim husumet ve fenalıkları bir tarafa bıraktık, senin ile birlikte olursak Allah aramızdaki ayrılığı kaldırır bizi toplu bir hâle koyar, biz de sana zahir olursak senden daha muteber ve kuvvetli kimse olmaz dediler. Bunlar Medine'ye döndüklerinde hemşehrilerine müslüman olduklarını söyleyince, onlar da bu yeni dine amade gönülleri ve hakikate susamış varlıklarıyla dahil oldular. Artık Evs ve Harzec kabileleri içinde Muhammed'in (S.S.) ismini duymayan kimse kalmamıştı.

BİRİNCİ AKABE BAĞLILIK ANDLAŞMASI (BİAT)

Ertesi sene hac mevsimi gelince Medinelilerden on iki kişi Mekke'ye geldi. O zaman Peygamber Akabe denilen yerde idi. Bunlar, kendisiyle buluşarak Akabe biatını yaptılar. «Allaha şirk koşmayacaklarına, hırsızlık, zina yapmayacaklarına, çocuklarını öldürmeyeceklerine, kadınlarla, kendi kocalarından olmayan çocukları kocalarına mal etmek iftirasına kalkışmayacaklarına, Allah yolunda herhangi bir işi yapmaktan ihtinap etmeyeceklerine dair Peygamberle el tutuşarak biat ettiler. Her kim bu biati tutarsa ona cennet vardır. Bu yasaklardan herhangi birini işleyen olursa Allah onu isterse cezalandırır, isterse günahını bağışlar. Bu zevat biati yaptıktan ve hac mevsimi geçtikten sonra Medine'ye dönmüşlerdir.

MEDİNE'YE DAVET

Birinci Akabe biatlıları olan on iki kişi avdetlerinde Ensar, yâni yardımcı ismini alan Medinelilere İslâmiyeti yaydılar. Bunlar da Peygambere yazdıkları mektuplarda, kendilerine İslam dinini anlatacak ve Kur'anı okutacak birisini göndermelerini istediler. Resûl-i Ekrem, müslüman olanlara dini talim eder ve İslâmı zihniyetiyle onları yetiştirir, İslâmiyetin hakikatini anlayıp kavrayıncaya kadar onları terk etmezdi. Çünkü müslümanlık terbiyesi her müslüman için çok lüzumlu olduğundan bunun gerçekleşmesi ve İslâm imanının kuvvetlenmesi için gayret eder ve öylelerine vazifelerini anlatarak İslâmiyetin kökleşmesini sağlardı. Müslüman olanlar bunu işittikleri için kendilerine muallim göndermesini istemişlerdir. Peygamber (S.S.) Amir oğlu Musa'ibi onlara göndermiş, o da Zirare oğlu Es'ad'ın evine gelmiştir. Bu zat halkı İslâmiyete davet eder ve onlara Kur'an-ı Kerim okurdu, onlar da birer ikişer müslüman olurlardı. Böylece İslâmiyet Ensarın evlerinden etrafa yayılmıştır. Ancak Evs kabilesinden bazı insanlar bunun haricinde kalmışlardır.

Musa'ib onlara Kur'an okutur ve öğretirdi. Onlara cuma namazı kıldırarak için Peygambere yazdığı bir mektupla izin istemiştir. Aldığı müsaadenamede **Yahudilerin cumaertesi günlerini saygı ile karşıladıkları güne bak (yani cuma gününe), güneş zevali geçince iki rekâtla Allaha kulluk et, onlara hutbe oku!»** denilmektedir. Bunun üzerine Amir oğlu Musa'ib ile Es'ad'ın evinde on iki kişi oldukları hâlde cuma namazını kılmışlar, o gün bir koyun kesmişlerdir. Müslümanlıkta ilk cumayı kılanlar bunlar olmuşlardır. Musaib Medine'de dolaşarak halkı İslama davet ediyor ve onlara dini talim ediyordu. Bir gün Zirare oğlu Es'ad Eshel oğullarıyla Zafer oğullarının evlerine götürmek üzere Musa'ib ile yola çıktı. Miâz'ın oğlu Esad, Zirare oğlu Es'ad'ın teyzesadesi idi. Musa'ibi Zafer oğullarının bahçelerinden birine soktu. Bu bahçe Merk denilen kuyunun yanında idi. İki bahçede oturdular, yanlarına Müslüman olanlardan bazıları geldiler, o günlerde Maaz'ın oğlu Sa'd ile Hadırın oğlu Esed Abdül Eshel kabilelerinin eşrafından idiler. Her ikisi de, kendi kabilelerinin dini olan putperest idiler. Bunlar İslamiyetin yayılmakta olduğu haberini duydular. Bunlardan Maaz oğlu Sa'd, Hadır oğlu Üseyd: Yardımcın Allah olsun kalk; cahillerimizi iğfal için gelen bu iki kişiye gidip onları azarla ve evimize gelmelerine mâni ol. Eğer Zirare oğlu Es'ad bildiğin gibi akrabam olmamış olsa idi işi sana bırakmazdım, o benim teyzemin oğlu olduğundan benim için kimse onu geçemez dedi. Hadır oğlu Üseyd de hançerini alarak onların yanına geldi. Zirare oğlu Es'ad onu görünce arkadaşlarına: Bu, kabilenin sergerdesidir, ona Allahın bildirdiklerini tebliğ et, görevim seni dedi. Buna cevaben Mus'ab; oturursa kendisiyle konuşurum dedi. Üseyd, ikisinin karşısına asık suratla dikildi ve cahillerimizi iğfal için bize neye geldiniz, canınızı kurtarmak istiyorsanız buradan çekiliniz dedi. Mus'ab şu mukabelede bulundu: Otur da bizi dinle. Sözlerimiz hoşuna giderse kabul edersin, beyenmezsen ondan içtinap edersin. Üseyd, doğru söylüyorsun diyerek hançerini elinden bırakarak yanlarına oturdu. Mus'ab ona İslâmiyetten bahsetti ve Kur'an okudu. İki arkadaşın sonradan anlattıklarına göre Üseyd daha başlamadan yüzünün tatlılığında ve tebessümlerinde müslümanlığın bütün nurlu âlâmetleri müşahade edilmekte idi.

Üseyd; ne güzel şeydir bu dedi ve sordu: Bu dine girmek için siz ne yapıyorsunuz? Cevap verdiler: Yıkırırsın, üst başını temizlersin, şahadet getirirsin ve iki rekât namaz kılarırsın... Üseyd kalktı, yıkandı, elbisesini temizledi, şahadet getirdikten sonra iki rekât namaz kıldı ve iki arkadaşına şöyle hitap etti : Benim arkamda bir insan var, o bize uyacak olursa kabilesinden bize tâbi olmayacak kimse kalmaz, onu şimdi size göndereyim, o; Maaz oğlu Saaddır dedi. Sonra hançerini alarak Saad ve kabilesi nezdine gitti. Maaz oğlu Es'ad arkadaşının gelişini görünce: Yemin ederim ki Üseyd'in bu gelişi, buradan yanımızdan ayrıldığı hâle benzemiyor. Üseyd yanlarına varınca Saad, ona ne yaptığını sordu. Cevap şu : iki adamla görüştüm, ikisinden de bir zarar görmedim, yasağımızı kendilerine bildirince, arzunuzu yaparız diye mukabele ettiler. Fakat öğrendiğime göre Harise oğulları Zarare oğlu Es'adı öldürmek için onların üstüne gitmişler, çünkü senin teyzezaden olduğunu öğrenmişler, seninle olan analarını bozmak istememişler dedi ve ilâve etti: Saad kızdı ve kendisine anlatılanlardan endişelenerek hançerini kaptı. Seni bu işi başaramamış görüyorum diye çıkıştı. Üseyd anlattı : Mus'ab ve Es'ad'ın yanlarına

vardığım vakit ikisini de sakın ve telâssız buldum, onlara asık suratla gittim, bana Es'ad dedi ki: Ey İmamenin babası, yanımıza fena fikirle geliyorsun, aramızda akrabalık olmasa idi bu muameleyi bize yapmazdın dedi ve: Ey Mus'ab kabilemizin sergerdesi geliyor, eğer sana uyacak olursa ötekiler muhalefet etmezler. Bana dediler ki; oturup bizi dinler misin, söylediklerimizi beğenirsen, ne âlâ, hoşlanmazsan, sevmediğin şeyi senden geri alır ve senden uzaklaşırız, Saad da bunu tasdik etti. Sonra bana müslümanlığı anlattılar, yıkandım, elbiselerimi temizledim ve iki rekât namaz kıldım.

Üseyd kabilesine avdet ederken halk; Allaha kase ederiz ki Sa'ad size dönüp geldiği vakitki yüzü yanımızdan ayrıldığı yüz değildir dediler. O da gelip karşılarında durarak: Ey Abdül-Eşhel oğullan! Beni nasıl tanırıyorsunuz diye sordu. Aldığı cevap şu oldu :

Bizim büyüğümüz ve görüşü en kıymetli olanımız, düşüncesinde en uğurlu olanımızsın dediler. O da; Allaha ve Resulüne iman edinceye kadar erkek veya kadınlarınızla konuşmak bana haram olsun mukabelesinde bulundu. Mus'ab Allaha yemin ederek Abdül-Eşhel'in yanında kaldı. O gün akşama kadar erkek ve kadınlardan müslüman olmayan kimse kalmadı. Mus'ab, Zarere oğlu Es'ad'ın evine dönerek halkı İslâmiyete davete devam etti. Ta ki, Ensârın evlerinin içinde ve dışında müslüman olmayan hâne kalmadı. Mus'ab Medine'de Evs ile Harzec kabilelerinin arasında oturarak onlara hak dinini öğretiyordu. Ensârın Allahın emirlerine itaat ve hakka yardımlarının arttığı görerek bahtiyar oluyordu. Halka, Allahın emirlerini bildirmek ve onları İslâmiyete davet etmek için kapı kapı dolaşır, çiftçiler tarlalarında çalışırken onlarla görüşür ve kendilerini dine davet ederdi. Ayrıca halkın ileri gelenleriyle de görüşerek onları da hak dinine davet ederdi. Öylesine ki bir sene içinde Medine'de kendilerini şaşkınca putperestliğe kaptırmış olanları Allanın birliğine imana ve hakka çevirmiş oldu. Allaha şirk koşma ve alış verişte terazi hilelerine karşı nefret eder hâle geldiler. Böylece Mus'ab ve arkadaşlarının himmetleriyle bir sene içinde Medine şehri müşriklikten müslümanlığa dönmüş bulunuyordu.

İKİNCİ AKABE BİATİ

Birinci Akabe biati hayırlı ve uğurlu idi. Sayılarının azlığına rağmen bunların mevcudiyetiyle Medine'yi değiştirmek ve cemaatte mevcut bâtil fikirleri altüst etmek için Peygamberimizin esbabından Mus'ab tek başına bu işe kâfi geldi. Mekke'de müslüman olanlar çok olmakla beraber halkın ekserisi onlardan ayrı idi. Çünkü ekseriyet iman etmemiş, cemaate İslâmlık fikir ve hisleri aşılammış, aksine olarak Medine'de halk topluluğu İslama girerek ekserisi fikir ve hisleriyle İslâmlıkla tenvir edilmiştir. Bu ise fertlerin topluluktan ayrı olarak, halkın ekseriyetinden ayrı olarak imana gelmeleri umum arasında iz bırakmadığını açıkça gösterir. Fertlerin kuvveti ne olursa halk ekseriyeti de öyle olur. Halkın alâkası: Fikir ve hislerle işlenince, davet vazifesini üzerlerine alanların adetleri az olsa dahi bir tebeddül ve inkılâp husule gelir. Bu hâl sarahaten gösterir ki cemaat, Mekke halkı gibi küfürde ısrar etmiş olursa, içinde fena fikirlerin bulunmadığı Medineliler gibi kolay ikna edilemez. Bu sebeple Medine topluluğu İslâmiyette fikir ve his itibarıyla daha çok işlenmiştir. Bu suretle Medinede halk o güne kadar taşıdıkları fikir ve inançların yanlışlığını hissediyor, hakikî fikirler ve yaşayışları için yeni bir nizamın ihtiyacını duyuyorlardı. Halbuki Mekkeliler içinde bulundukları dalâletten hoşnut olup devamını arzu etmekte idiler. Hele kâfirlerin elebaşları Ebu Leheb, Ebu Cehil ve Ebu Süfyan gibilerine karşı Mus'ab Medine'de bulunduğu kısa bir zaman içinde halkın davete icabetini ve şevkini görerek İslama davet işini fikir ve hükümleriyle teyide koyuldu. Halkın çabuk ısındıklarını ve İslâmiyete sarıldığını görerek sevinç ve bahtiyarlık duymağa başladı. Hac zamanı Mekke'ye dönerek Peygambere müslümanların hâllerini ve kuvvetlerini ve vaziyetlerini anlatıyor, müslümanlığın yayılışını müjdeliyordu. Ayrıca Medine ahalisinin İslâmiyetten başka birşey düşünmediklerini ve Allahın birliğine olan inançlarının gün begün artmakta olduğunu arz ediyordu. Peygamber (S.S.) bu işittiklerinden büyük bir sevinç duyarak Medinelilerle Mekkelilerin hâllerini tetkik ve mukayeseye koyuldu. On iki sene Mekke'de fasılasız olarak İslama davet vazifesini yaptı ve bu hususta elinden gelen

hiç bir şeyi deriğ etmedi. Türlü eza ve cefaya katlandı. Buna rağmen cemiyet taş kesilmiş olduğundan fazla yol alınamadı. Mekkelilerin kalblerindeki katılık, ruhlarındaki kalınlık ve zihinlerindeki eskiye körü körüne bağlılık buna sebep oluyordu. Allaha şirk koşma ve putperestlik başlıca merkezi olan Mekke halkında bu dalâlet kökleştiği için İslama davete karşı lâkayd idiler. Medine ahali ise Harzeclilerden beş on kişinin müslüman olmaları üzerinden henüz bir yıl geçmiş olması, sonra da birinci biatin yapılması, Amir oğlu Mus'abın bir sene daha çalışması Medine'de müslümanlık havasını yaratmış ve hak dinine icabet dehşet âver bir sür'atle inkişaf etmiştir. Mekke'de ise: Müslümanlık âdetleri mahdut ekalliyetin elinde kalmış ve müslümanlar Kureyşlilerden işkence ve kötülük görmüştür. Medine'de ise bu mukaddes iş sür'atle inkişaf etmiştir. Müslümanlar Yahudiler ve kâfirlerden fenalık görmüyorlardı. Bu hâl müslümanlığın ruhlarda sağlamlaşmasına yaradı ve müslümanlara yürüyecekleri yolu açtı. Bundan ötürü îslâmiyete Medinelilerin icabetinin daha elverişli ve kolay olduğunu ve İslâm nurunun Medine ahalisini Mekkedden daha çok aydınlatacağını Hazreti Muhammed fark etmiştir. Bu sebeple kendisinin "ve esbabının bütün mânilerden kurtulup vazife-i nübüveti ifa ve İslâmiyeti tatbik ve devletin kudret ve nüfuziyle bu vazifenin daha ileri götürülmesi için Medine'de daha mütekâsif bulunan müslüman kardeşlerinin yanına hicret etmeyi düşünmüştür. Medine'ye göç etmelerinin sebebi budur, başka birşey değildir.

Peygamberin (S.A.S.) bilhassa İslama davet işinde tesadüf ettiği müşkilâtan çekinerek, bu müşkilâta katlanmak ve bunları defi etmeğe uğraşmak istememesi dolayısıyla Mekke'den hicret etmeyi düşünmemiş olduğunu tebarüz ettirmek zaruridir. Kendisi Mekkedden başka bir yer düşünmüyerek orada eshabiyle birlikte on yıl içinde bütün nahoş hâdiselerle mücadele etmiştir. Kureyşlilerin yaptıkları fenalıklar kendisinde en ufak bir bitkinlik ve zaaf husule getirmedikleri gibi onlara mukabele etmekten de geri kalmamış ve azminde bir gevşeklik görülmemiştir. Bunlar Cenabı Hakkın kendisine tevdi ettiği risalet vazifesine olan iman ve merbutiyetini takviye etmiştir. Peygamberin, Allahın nusrat ve yardımına olan sonsuz inancı hiç sarsılmamış olan azmini arttırıyordu. Bütün bu tecrübe ve gayretlerden sonra Resulü Ekrem bu katı yürekli insanların ümit kırıcı düşüncelerini ve yüreklerinin katılığına düşünerek sarfedilen sonsuz gayretlerin boşa gideceğini düşünmüştür. Bunun için bu cemiyetten başka bir cemiyete geçmenin çaresiz olduğu görülmüştür. Bu vaziyet Peygamberi, Medineye hicret etmeyi düşünmeye mecbur kılmıştır. Yoksa kendisinin ve arkadaşlarının uğradıkları kötülükler değildir. Evet, fenalıklardan kaçınmak üzere arkadaşlarının Habeşistana göçmelerini emretmiştir, çünkü: İman sahiplerinin imanlarını korumak için kendilerini idlâl edecek yerlerden kaçınmalarını Allah doğru bulmaktadır. Vakia çekilen fenalıklar İmanları kızıştırır, görülen hakaret o imanı takviye eder, onlara tahammül etmek de azimleri takviye eden, iman düşkünlüğü imanlıyı her şeye katlandırır ve bu uğurda malını da, canını da, rahatını da feda ettirir. Allaha İman; iman sahibini bu yolda severek canını feda edecek hale getirir. Fakat maruz kalınan kötülüklerin devamı, fedakârlığın uzayıp gitmesi, iman sahibini bunlara katlanmağa ve mütemadiyen fedakârlık yapmağa mecbur tutar ki bu hal imanlıların muhitlerini genişletmek ve hak mefhumuna kuvvet ve vüs'at verecek düşüncelerden alıkoyar. Bu sebeple iman ehlinin şaşırtıcı yerlerden kaçmaları zaruridir. Ancak bu; Habeşistana olan imanlıların hicretlerine uyar. Medineye hicret ise o yeni cemaate götürecekleri davet vazifelerini başarmak içindir. Yer yüzünde Allahın emirlerini yüksek, üstün tutmak ve bu daveti yürütmek hedefiyledir. İşte bu sebepten dolayı Hazreti Peygamber Medineye hicret etmeyi esbabına söylemeyi düşünmüştür. Bu da Müslümanlık imanı oraya girip orada yayıldıktan sonra olmuştur. Yesrib'e —eskiden Medine şehrinin ismi idi— hicreti emretmeden ve kendisinin de hicretini kararlaştırmadan evvel Peygamberin (S.A.S.) Medine hacılarını ve hac için gelen Müslümanları ve bunların hak yolundaki fedakârlıklarının derecesini ve İslâm Devletini kurmağa esas teşkil edecek olan noktayı yani kendisiyle beraber cihad andlaşmasına yanaşıp yanaşmayacaklarını görmesi lâzımdı. Hac için gelenlerin vürudunu bekledi. Milâd senesinin 622 inci ve risaletinin on ikinci yılı idi. Hac için gelenler cidden çoktu. Aralarında yetmiş beş Müslüman vardı. Yetmiş üçü erkek, ikisi kadın idi. Kadınlardan biri Mazen oğlu Naccarın karısı Amara'nın annesi, Ka'bin kızı **Nesibe**, diğeri Selme oğulları kabilesinden Adi oğlu Amrun kızı ve annesi **Esmâ**'dır. Resulü Ekrem bu yetmiş beş Müslümanla gizlice buluştu. Onlarla yalnız

İslama davet ve maruz kalınacak fenalıklara katlanma hududunda kalmayarak, Müslümanların kendilerini müdafaa edecek bir kuvvet haline gelmeleri ve İslâmiyeti bütün cemiyette tatbik edecek ve onu âlem şümul bir' vazife olarak halka götürecektir ve bunu müdafaa edecek kuvveti taşıyacak ve neşrinde ve tatbikinde tesadüf edilecek her türlü maddî manileri defî edecek olan İslâm Devleti kurmakta temel taşı ve ilk destek yerini tutan çekirdeğin meydana getirilmesine yarayacak olan bir andlaşma hakkında kendileriyle görüştü ve onların fedakârlıklarını anlayarak (Kurban Bayramının 2, 3 ve 4 üncü günleri olan) teşrik günlerinde buluşmayı kararlaştırdılar. Onlara dendi ki: Uyumuş olanı uyandırmayınız, bulunmamış olanı beklemeyiniz. Kararlaştırılan günde gecenin üçte biri geçtikten sonra, ne yapacakları anlaşılacak için bulundukları yerlerden gizlice sıyrılarak iki kadını da beraberlerine alarak cümlesi dağa tırmandılar, orada Peygamberi beklediler. Hazreti Peygamber, beraberinde henüz Müslüman olmamış bulunan amcası Abbas ile geldi ki; bu kardeşinin oğluna onlardan ahit ve peyman almak için gelmişti; ilk konuşan da o olmuştur: **«Ey Harzecliler. Muhammed içimizde bildiğiniz vaziyettedir. Onun hakkında bizim gibi düşünen kabilemiz kendisini korudu. Kendisi kabilesi içinde muteber ve memlekette kendisini müdafaa edenler içindedir. Size iltihak etmekten başka bir şey istemiyor. Eğer kendisini davet ettiğiniz mesele uğrunda sözünüzde sabit ve kendisine muhalefet edenlere karşı onu müdafaa ederseniz mesele yok. Eğer size çıktıktan sonra onu ele verecek veya yalnız bırakacaksanız onu şimdiden bırakınız.»** dedi. Bu hitap üzerine orada bulunanlar şöyle mukabelede bulundular: Abbas'ın söylediklerini işittik, Ey Allahın Peygamberi konuş; kendin ve Rabbin için sevdiğini al dediler. Peygamber de Kur'an okuduktan ve İslâmiyete teşvikten sonra: **«Kadınlarınızı esirgediklerinizden beni de esirgemek üzere sizinle biat ederim.»** deyince Bera adlı kimse, elini uzatarak dedi ki: Ey Allahın Resulü, biz de biat ettik. Biz, savaşların ve zırların oğullarıyız, büyüklerimiz büyüklerimizden geçerek onları miras aldık. Tihan oğlu Ebulhiyem adlı kimse de sözü keserek: Ey Allahın Resulü bizimle Yahudiler arasında ahitler vardır, biz onları kesiyoruz, biz böyle yaparız da Allah sana nusrat verip muvaffak ederse belki bizi bırakıp Kureyşlilere dönersin deyince, Peygamber gülümsedi: **«Siz bendensiniz, Ben de sizden. Savaştığınızla savaşır, barıştığınızla barışırim»** dedi. Cemaat biata yeltendi ise de İbâde oğlu Abbas araya girerek: Ey Hazrecliler! Bu zata ne üzerine biat edeceğinizi biliyor musunuz? Dünyadaki kırmızı ve siyah renkli insanlarla savaşmak için biat ediyorsunuz, eğer mallarınız uğrayacağınız felâketler yüzünden yok olmağa yüz tutar ve ileri gelenlerinizin savaşlarda ölmeleri yüzünden kıtlığa uğrar da kendisini ele vermeğe kalkarsanız onu şimdiden bırakınız, dönecekler olacak olursa dünya ve âhiret yüz karasıdır. Eğer kendisini davet ettiğiniz ahid ve peymânlara sadık kalarak melhuz felâketlere katlanacaksanız onu alınız. Çünkü Allah hakkı için o, dünyanın da, âhiretin de iyiliğidir. Cemaat: Mallarımız ve basa gelecek felâketler ve ileri gelenlerimizin ölümleri bahasına olsa dahi biz onu alıyoruz; dedikten sonra: Ey Allahın Resulü, biz bunu yaparsak göreceğimiz mükâfat nedir? dediklerinde Peygamber: **Cennettir** diye cevap verdi.

Cemaat kendisine ellerini uzattıkları gibi o da elini açmış: **«Gerek sıkıntılı, gerek sıkıntısız zamanlarımızda, isteyerek veya istemiyerek dinleyip uymağa ve her nerede olursa olsun hakikati söylemeğe ve Allah uğrunda kimsenin kötülüğünden çekinmemeğe ahdü peyman ettik»** diye biat etmişlerdir.

Bu iş bitince Peygamber: «İçinizden muteber olan on iki kişi seçiniz ki bunlar mukavelenin tekâlifini deruhte etsinler ve ahidnameye kefil olsunlar» dedi. Cemaat Hazrec kabilesinden dokuz ve Evs'lerden de üç kişi seçmişlerdir. Peygamber bu murahhaslara şu hitapta bulundu:

Sizler; Meryem oğlu İsa Peygambere on iki arkadaşının kefilleri gibi kefilsiniz. Ben de cemaate kefilim.. Bundan sonra yerlerine avdet etmişler ve Medine yolunu tutmuşlardır. Bunun üzerine Hazreti Peygamber, Müslümanlara ayrı ayrı çıkmak üzere Medine'ye hicret etmelerini emretmiştir. Müslümanlar teker teker veya bîrkacar kişi olarak hicrete başlamışlardır. Kureyşliler, bu anlaşmayı öğrenmiş olduklarından muhacirleri geri çevirmek için uğraşmışlardır. Müslümanları muhacerete bırakmıyorlar, daha önce gitmiş olanları karısından veya kocasından ayrı gitmeğe kalkanlara da mani oluyorlardı. Buna

rağmen muhaceretin önü alınamadı. Müslümanların Medineye hicretleri birbirini takib etti. Hazreti Peygamber ise Mekke'de kalıyor, orada mı kalacağını, Medineye mi gideceğini kimse bilmiyordu. Bununla beraber Medineye hicret edeceklerine dair belirtiler göze çarpıyordu. Zira: Ebubekir, kendisinin Medineye hicret etmesi için müsaade istediği vakit; acele etme belki Allah sana bir arkadaş çıkarır cevabını almıştır. Ebubekir, Hazreti Peygamberin de hicret arzusunda olduğunu bundan anlamıştır. Müslümanların Medine'de muteber tutulmaları dolayısıyla Mekke'den de hicret vuku bulursa büyük bir kuvvet teşkil edileceklerini göz önüne alarak Peygamberin de hicret edeceği akla geliyordu. Medine'dekiler bu kadar kuvvetli iken Peygamberin de onlara iltihakı Kureyşliler için büyük bir felâket, bir yok olma neticesi doğuracağını göz önüne getiriyordu. Bu sebeple Hazreti Muhammed'in Medineye hicret etmesine mani olmak, aynı zamanda Mekke'de kaldığı takdirde dahi Medine'deki Müslümanlar kuvvet bulur, adetleri artarsa kendisine iman ettikleri Allah'ın Resulünü korumak için Mekke'ye geleceklerini, bunun da kendileri için iyi olmayacağını düşünen Kureyşliler, Medine'deki Müslümanlara iltihak etmemesi ve gerek İslâmiyet, gerekse Hazreti Muhammed yüzünden Medinelilerle bir çarpışmaya sebep olmaması için Peygamberi öldürmeyi düşünmüşlerdir. Peygamberin hayatına dair Ayşe ve Ehem oğlu Ebu Emame'nin tarih kitaplarında yazılı ifadelerine göre, yetmiş kişinin Hazreti Peygamberin yanından ayrılıp gittiklerinde Cenabı Hak kendisine cesur ve muharip kimselerden mürekkep koruyucu bir kuvvet vermiş olduğundan derin bir huzur duymuşlardır. Mekke'den çıkıp gidecekleri açıklandığı için Müslümanların kâfirlerden çektiği zulüm ve işkence kat kat artmıştır. Peygamberin eshabını sıkıştırmışlar, ta'zip etmişler, onlar da görülmemiş hakaret ve işkence içinde bunalmışlardır. Müslümanlar Hazreti Peygambere: Hicret edeceğiniz şehir bize çorak gösterildi diye söylenmişlerdir. Bir kaç gün sonra Peygamber sevinçli bir çehre ile onlara: Hicret edeceğiniz şehir bana bildirildi. Bu, Yesrib (yani Medine) dir. Sizlerden isteyen oraya gitsin dedi. Hazırlanmağa ve birbirlerine arkadaş olmağa ve siparişler vermeğe ve hareketlerini gizli tutmağa başladılar. Cemaat, kısım kısım çıkıp gittiler. Hazreti Peygamber Mekke'de kalarak, Allahtan hicret emrine intizar ediyordu. Ebubekir, Müslümanların hicret etmekte oldukları Medineye kendisinin de gitmesi için müteaddit defalar Peygamberden müsaade istemekte idi. Hazreti Peygamber de; acele etme, belki Allah sana bir arkadaş çıkarır derdi. Ebubekir, bu arkadaşın Peygamberin kendisi olacağını ümit ediyordu. Kureyşliler Peygamberin ve eshabının hicretlerini görerek bunun kendileriyle savaş için bir hazırlık olduğunu anladılar, meclisler aktederek bu hususta ne yapmak lâzım geldiğini müzakere edip karara bağlayarak dağıldılar. Cibril Aleyhisselâm Peygambere gelerek, geceyi yatağında geçirmemesini ve cemaatin kurdukları tuzağı kendine bildirdi. O geceyi evinde geçirmede ve Cenabı Haktan, hicret müsaadesi geldi.

Resulü Ekrem'in Mekke'den hicret buyurmaları, Kureyşlilerin kendilerini öldüreceklerinden korkmuş olmasından değil, İslâm kudretinin Medine'de bulunması ve Medinenin Peygamberi kabul edip İslâm devletini kurmağa elverişli bulunmasıdır ki Peygamberi hicrete teşvik etmiştir. Hicretin hakiki sebebi budur. Hazreti Muhammed'in Mekke'den çekilmelerinin sebebini Kureyşlilerin kendilerini öldürmeğe olan kararlarından korkarak yaptığını düşünenler hata ederler, zira İslâm'ın neşri hususunda maruz kaldığı bütün fenalıklara ehemmiyet vermemiş ve ölümden asla korkmamıştır. Canının ve hayatının kaygısına asla düşmemiştir. Medine'ye hicreti İslâmiyetin neşri ve İslâm devletinin kurulması gayesinden başka birşey değildir. Kureyşlilerin, Peygamberin Medineye hicret etmesi ve orada elde edeceği ekseriyetin bir daha ele geçmez olması korkusuyla öldürmesine karar vermişlerdir. Fakat burunları sürtüle sürtüle, Peygamber onlara üstün gelmiş ve Medineye hicret etmiş, kendisini öldürmek kararına rağmen buna mani olamamışlardır. Bu suretle hicret; Müslümanlığın tebliğ devri ile, İslâmiyetin hükümlerini yürütecek ve cemaati faal bir hale getirecek ve buna karşı muhalefet ve azgınlık kuvvetlerinden koruyacak bir devlet kurulması hususlarına bir hudut teşkil etmiştir.

İSLAM DEVLETİNİN KURULMASI

Fahrikâinat Medineye muvasalat etmiş, kâfir ve yahudilerden birçok şehirli kedisini istikbal etmişler, Müslümanlar etrafında toplanmışlardır. Bunların cümlesi onun nurlu yüzünü görmeyi arzu ediyorlardı. Müslümanlar Peygambere hizmet, gerek kendisinin, gerekse beraberinde getirdiği din ve İslâmiyet uğrunda her türlü fedakârlığı göze almış olan muhterem insanları herkes kendi evinde misafir etmeğe can atıyorlardı. Lâkin Resulü Ekrem bindiği dişi devenin yularını boynunun üstüne bıraktı, deve kendi kendine Omro'nun iki oğlu **Sehil** ve Sehil'in hurma kurutma yerlerine gelerek oraya çöktü. Peygamber burasını satın aldı ve üzerine mescidini ve etrafına da evlerini yaptırdı. Gerek bu mescidin yapılması, gerekse meskenlerin inşası hiç bir kimseye külfet yüklememiştir. Çünkü fazla para sarfına ve büyük bir zahmet ihtiyarına meydan vermeyecek derecede sade idi. Mescid, geniş bir avlu içinde duvarları kiremit ve topraktan yapılmış bir kısmının tavanı hurma dallarıyla örtülmüş, diğer parçası açık bırakılmıştır. Bir kısmı evsiz fakirlerin yatıp kalkması için onlara tahsis edilmiştir. Mescid, yatsıdan yatsıya namaz vakti aydınlatılırdı. Oda o esnada yakılan çalı çırpı ile temin edilirdi. Peygamberin evleri mescidden fazla değildi. Yalnız ışığı fazla idi. Hazreti Peygamber mescidin ve evlerin inşası bitinceye kadar Ensârî Zeydin oğlu Halid Ebu Eyyub'ım evinde ikamet ettikten sonra kendi evine geçerek oraya yerleşti. Burada İslama davet işi daha geniş bir şekil aldı, talim ve irşad devrinden İslâm nüfuzunu halka hâkim kılarak, o güne kadar bu vazife uğrunda maruz kaldıkları fenalıklara mukabele ve mukavemet vaziyetinden hakem ve hâkimlik vaziyetine ve bu halden İslâm nesrini ve onu idame, muhafaza için girilen bu yeni hayatın icaplarını düşünmeye koyulmuştur. Hazreti Peygamber Medineye vardığında, namaz kılmak ve toplanıp müşavere etmek ve Müslümanların işlerini tedvir etmek ve aralarındaki dâvalara bakılmak için mescidin yapılmasını emretmiştir. Ebubekir ile Ömer'i kendisine iki muavin seçmiştir. **«Yeryüzünde Ebubekir ve Ömer benim iki vezirimdir»** demiştir. Müslümanlar Peygamberin etrafını sararak kendisine müracaat ederlerdi. O da devlet reisliği ve hakemliği ile ordu kumandanlığını alâkadar eden işler görürdü. Bu suretle Müslümanların işlerini tedvir ediyor ve aralarındaki dâvaları hallediyordu. Asker kuvvetlerine kumandanlar tayin edip kıt'aları Medine haricine gönderiyordu. Böylelikle Medinede bulundukları ilk günden başlayarak devleti kurmuş ve cemiyetin sabit bir temel üzerine kurulmasıyla gerek hükümetin, gerekse İslama davetin genişlemesini koruyacak kâfi bir kuvvet hazırlamakla bu devleti tahkime başlamıştır. Bu işlerden sonra Müslümanlığın yayılmasına mani olan bütün engelleri yok etmeğe koyulmuştur.

* * *

CEMİYETİN KURULMASI

Cenabı Hak insanları cemiyet halinde yaşamak tabiatında yaratmıştır, insanların birlikte ve cemiyet halinde yaşamaları tabîî bir hal olduğundan aralarında toplaşmaları da bundan dolayıdır. Şu var ki halkın birbirleriyle rastgele ve tesadüfen buluşmaları onların bir cemiyeti demek değildir, bu sadece bir araya gelmiş insanlardır. Bu insanlar yalnız bir araya gelmekle iktifa ettikçe, insan birikintisinden ileri geçemez, aralarında kendilerine faide verecek ve onları fenalıklardan sıyanet edecek, kötülükleri defi edecek alâkadarlar olunca bu birleşmeden cemiyet vücade gelir. Ancak bu rabıtalarda bu bir araya gelmiş olan insanların düşüncelerinde de birlik tesis etmek ve noktaî nazarları ve hisleri birleştirerek aynı hedef ve gayeye tevcih ederse bir cemiyet husule gelir, aksi takdirde netice vermez. Bu sebeple cemiyeti düşününce fikirlerle hislere ve nizamlara bakmak muhakkak lüzumludur. İşte Hazreti Peygamber Medineye geldiği vakit oradaki cemaatin iç yüzünü anlamak için ona bu zaviyeden bakmak zaruridir.

Medinede o vakit üç cemaat vardı; birincisi Muhacirler ve Ensardır ki bunlar ekseriyeti teşkil ediyordu, ikincisi: Evs ve Hazreclilerden Müslüman olmayan putperestlerdir ki Medine halkı içinde azınlık idiler. Üçüncüsü Yahudiler ki dört kısımdırlar. Biri: Medine'nin içinde, diğer üç kısmı haricinde idiler. İçinde olanlar Kinka oğulları, haricindekiler ise Nefir oğullarıyla Hayber Yahudileri ve Kurayza oğullarıdır. Yahudiler:

Müslümanlıktan evvel Medine halkından ayrı bir topluluk olduklarından düşünüşleri de, duyguları da, hayatlarını "tanzim ettikleri hususlar da başkadır. Bunun için Yahudiler Medinenin içerisinde ve yakınında bulunmakla beraber, Medine cemaatinden bir parça sayılamazlar. Putperestler ise az sayıda idiler, Medineyi süpürüp götürən islâmlık rüzgârları putperestleri darma dağınık ettiğinden onların da İslâmlığa sarılmaları ve islâmlık düşünüş ve hisleriyle, Müslüman nizamına baş eğmeleri zarurî idi. Muhacirlere ve ensara gelince: Bunları müslümanlık inancı bir araya getirmiş ve onları birleştirmiştir. Bunların fikir ve hisleri aynı olduğundan alâkalan aşikârdı. Bu yüzden Hazreti Peygamber bunların aralarındaki alâkaları İslâmiyetin iman temeli üzerine kurmuştur. Kendilerini Allah yolunda alış verişlerinde ve mallarında ve bütün işlerinde elle tutulacak, asarı belli bir kardeşlik ile ikiye ikiye kardeşliğe davet etmiştir. Buna uyarak kendileri ile Ebu Talib oğlu Ali ile kardeş, Amcası Hamza ve azatlısı Zeyid de iki kardeş. Ebubekir ile Harca oğlu Zeyid de iki kardeş oldular. Muhacirlerle ensarı birbirleriyle kardeş yaparak Hattab oğlu Ömer ve Hazreti Malik oğlu Atban iki kardeş ve Abdullah oğlu Talha ile El'ensarî Ebu Eyyub da iki kardeş oldular. Bu kardeşlik geçim işlerinde tesirini göstererek ensar Muhacir kardeşlerine bu kardeşliğin kuvvetini ve hakikatini arttıran cömertliklerde bulundular. Birbirlerine mallar, geçinecek şeyler verdiler ve onları dünyalıklarına ortak ettiler. Tacirler tüccarlığa, çiftçiler ziraate ve herkes kendi geçim yolunda çalışmaya koyuldular. Bu cümleden Avf oğlu Abdurrahman tereyağı ve peynir satmaya başlamış ve diğer bir çoğu Abdurrahman'ın yaptığını yaparak ticaretlerinden zengin olmuşlardır. Çünkü ticaret işlerinde bilgi sahibi idiler, içlerinde Ebubekir ve Ömer ve Ebu Talib oğlu Alî vesaireler! bulunup alış verişle uğraşmayan kimselerin aileleri ise kendilerine ensarın bağısladıkları topraklarda çiftçilik yaptılar. Hazreti Peygamber demiştir ki: Toprağı olan kimse, onu ya eksin, yahut kardeşine versin. Bu suretle cümlesi hayatlarını kazanacak hale geldiler. Bunlardan başka Medine'de küçük bir cemaat daha vardır ki onların malları, çalışacak işleri ve oturacak yerleri yoktu. Bunlar fakir ve düşküm kimselerdi. Ne muhacirlerden, ne de ensardan idiler. Bunlar Medineye gelip Müslüman olmuş Araplardı. Hazreti Peygamber bunlarla alâkalanmış ve mescidin Suffa denilen tavanlı kısmını onlara tahsis etmişti. Onlar oraya sığınır ve orada gecelerlerdi. Bunun için bunlara Suffalılar denilmiştir. Bunlara Müslüman muhacirlerle ensardan kazançları iyi olanlar geçinecek temin etmişlerdir. Bu suretle Hazreti Peygamber tek mil Müslümanları değişmez temeller ve aralarında sağlam alâkalara dayanan bir esasa bağlamıştır. Resulü Ekrem bu şekilde Medine cemaatini sağlam bir temel üzerine kurarak bu cemaatle kâfirler ve yahudilerle, münafıkların karşısına çıkmıştır. Hazreti Peygamber bu cemaate ve bu birliğe içten güvenmiştir. Kâfirler Müslüman hükümrânlığına baş eğdikten sonra kaynamış gitmişlerdir. Bunun için bunlar İslâm cemiyetinin inkişafında müessir olmamıştır, Yahudiler ise Müslümanlıktan önce ayrı bir cemaat idi. İslâmiyetten sonra onların topluluklarıyla Müslümanlar arasındaki ayrılık artmıştır. Bundan dolayı Yahudilerle Müslümanlar arasındaki alâkaların muayyen bir esasa bağlanması lüzumlu görülmüştür. Bu sebeple Hazreti Peygamber yahudilere karşı Müslümanların vaziyetini ve onlarla Müslümanlar arasındaki münasebetlerin hudutlarını tayin etmiştir. Nitekim Hazreti Peygamber muhacirlerle ensarı aralarına alarak yazdığı bir yazıda yahudileri işaret ederek onlara karşı bazı şartlar ileri sürmüştür ki; bu yazı, Müslümanların yekdiğerleriyle ve kendilerine iltihak edenlerle münasebetlerini tayin ettikten sonra Yahudi kabilelerinin Müslümanlarla olan münasebetlerinin hudutlarını gösteren bir kanun olmuştur. Bu yazı; **«Kureşlileri Medinelilerden Müslüman olan müminlerle onlara uyup iltihak edenler ve kendileriyle savaşımlar arasında olmak üzere Hazreti Muhammedin yazısıdır ki bunda «Müminler diğer cemaatlerden ayrı olarak tek bir cemaattir»** sözleriyle başlamıştır. Sonra bu yazıda Müslümanların kendi aralarındaki münasebetleri üzerinde durulup ve lüzumlu vaziyet izah edilirken arada yahudilerin sözü gelişi güzel geçiyor: **«Kâfir öldüren Müslümanı, Müslüman öldüremez, bir Müslüman aleyhine kâfire yardım etmez, Allah için verilen ahdüpeyman aynı olup bir tek Müslümanın bile Müslüman olmayan bir veya fazla insanlara vereceği teminat bütün Müslümanlarca verilmiş gibi muteber tutulur. Müslümanlar, Müslüman olmayanlara karşı birbirlerinin yakınları ve dostlarıdır. Yahudilerden bize tâbi olanlar için kendilerini koruma ve eşitlik hakkı tanınmış olup onlara haksızlık edilmez ve onlara karşı Müslümanlar yardımlaşmaz. Müslümanların barışları bir barış**

olmakla Allah yolunda girişilen savaşta müsavi ve adaletli olmadıkça bir müslüman diğer bir müslümandan ayrı barışmaz» denilmektedir. Peygamberin bu ifadesindeki yahudiler, komşu yahudi kabileleri demek değildir. Belki İslâm devletine tâbi olmak isteyenlerdir. Onlara Müslümanlarla alış verişte koruma ve eşitlik verilir. Çünkü gayri müslim tab'a olurlar. O yazının şumulü altına giren Yahudiler, yazının son kısmında kabilelerinin isimleriyle ve Müslümanların münasebetleri sözlerinden sonra zikredilmiştir ki Avf oğulları ve Neccar oğullarını ve diğerlerini göstermiş ve islam devletiyle münasebetlerini lüzumu derecesinde tahdit etmiştir. Yazıdaki ifadelerde, yahudilerle Müslümanlar arasındaki alâkaların islâmlık hükümlerine müracaat edilerek onu kabul etmeleri ve onların Müslümanlık hükümlerine itaat etmeleri ve İslâm devleti icaplarının gerektirdiği işlerle yahudilerin kendilerini bağlı tutmaları esasları üzerine konulduğunu apaçık gösteren hükümler vardır. Ezcümle bu yazıda bunları gösteren bir takım açıklamalar da vardır ki onlardan:

1 — Yahudilerin iş adamları kendileri gibi olup bunlardan herhangi biri Hazreti Muhammed'in müsaadesi olmaksızın harice çıkamaz.

2 — Medine dahili, bu yazıdaki Yahudilerce haram: (mânâsı aşağıdaki açıklamadan anlaşılacaktır.)

3 — Bu yazının gösterdiği halk arasında zarar vereceğinden korkulan bir hâdis ve çatışmanın ortadan kaldırılması Allaha ve Resulü Muhammed'e aittir.

4 — Kureyşliler olsun, yordakları olsun himaye edilmeyecektir.

İşte böylece Resulü Ekrem'in bu yazısı Medineye komşu olan yahudilerin vaziyetini göstererek Peygamberin, yeni devletin müsaadesi olmaksızın yahudilerin Medineden çıkmayacaklarını, bir savaş veya savaşa yardımda Medinenin itibarını bozmamalarını ve Kureyşlilerle yordaklarına zahir olmalarının yasak olduğunu ve aralarında çıkabilecek ihtilâflara, uygunsuzluklara yazıda gösterildiği üzere Resulü Ekrem bakacak ve hükmü o verecektir diyor.

Bu yazıdaki uyuşmalar arasında sözü geçen Avf oğulları Naccar oğulları ve Haris oğulları ve Sâide oğulları ve Evs oğulları ve Sa'lebe oğulları yahudileri kabul ederek imzalamışlardır. Yahudilerden Beni Kurayza ve Beni Nazîr ve Kınka oğulları bu yazıyı imzalamamışlar ise de az zaman sonra bunu ve bunun gibi diğer yazıları imzalayarak onlar da gösterilen aynı uyuşmalara itaat etmişlerdir.

Bu mukavelenin imzasıyla Resulü Ekrem yeni doğan îslâm devletinin işlerini değişmez temeller üzerine istinat ettirdiği gibi, bu devlete komşu yahudi kabileleri arasındaki münasebetleri de İslâm esaslarına baş eğer açık esaslara istinat ettirmiştir. Böylece Hazreti Peygamberin vicdanı, îslâm cemiyetinin kurulduğuna komşuları olan yahudi kabilelerinin hıyanetleri ve savaşları belirinceye kadar emin oldu. Bundan sonra mücadele hazırlanarak îslâmın yolundaki maddî engelleri bertaraf etmeğe koyuldu.

* * *

MÜCADELE HAZIRLIKLARI

Hazreti Peygamber cemiyetin teessüs ettiğine emin olduktan ve komşuları Yahudilerle anlaşmalar yapıldıktan sonra Medinede harp havası yaratmağa başladı. Çünkü İslâm devletinin ilk işi hükümler olduğu bütün yerlerde İslâmiyetin faal hale gelmesi ve İslama, davetin memleketinden dışarıya götürülmesidir. İslâm devletinin davet vazifesi, misyonerlerin yaptıkları gibi mânada değildir. O ancak insanları dine çağırarak ve İslâmî düşünceler ve ahkâm ile onları yetiştirip bu davete muhalefet edecek her maddî engeli ortadan kaldırabilecek maddî bir kuvvete sahip olmak...

Kureyşliler: Bu meselede maddî bir engel idiler. Bu maninin bertaraf edilmesi için kuvvet elde edilmesi lâzımdı. Bundan dolayı daveti Medine haricine götürecek kuvvet ve orduyu hazırlamağa başladı. İşin bidayetinde hususî tertipler yapılmıştır ki dört ay içinde Kureyşlilere meydan okuyacak ve Medine ile etrafında yerleşmiş bulunan münafıklarla

yahudilere korku verecek, muhacirlerden süvari birlikleri gönderdi. Nitekim Fahrikâinat içlerinde ensardan kimse olmaksızın yalnız muhacirlerden otuz atının başında Amcası Hamzayı gönderdi, Hamza deniz kıyısında üçyüz süvari ile birlikte Hişam oğlu Ebu Cehle rast gelerek onlarla harp için davrandı ise de Amrul Cehennemi oğlu Mecdi araya girdiğinden iki taraf birbirinden ayrıldılar. Hamza döğüşmeden döndü. Bu defa Resulü Ekrem Haris oğlu Ubeyde'nin oğlu Muhammed'i yalnız muhacirlerden mürekkep atmış süvarinin başında gönderdi. Rabığ vadisinde Kureyslilerden iki yüzden fazla bir insanın başında Ebu Süf-yan'a rast geldiğinde Ebu Vakkas oğlu Sa'd bir ok atmış ise de yine harp olmaksızın iki taraf geri çekilmiştir. Daha sonra yine muhacirlerden ibaret yirmi atının başında Ebu Vakkas oğlu Sa'dı Mekkeye doğru gönderdi ise de yine savaşız döndüler. Böylece, sevk edilen çetelerle Medinede savaş havaları esmeğe başladığı gibi, kendilerinde de korku yaratan Kureysliler, bu çeteler görülmeden evvel akıllarına esen düşüncelerle Hazreti Peygambere saygı göstermeğe başlamışlardır. Daha sonra Resulü Ekrem bu kadarla da kalmayarak savaşa bizzat kendileri çıkmıştır. Öyle ki Medineye hicret edeli on iki ay olunca kendisi de çıkarak yerine İbade oğlu Sa'dı vekil bıraktı ve Kureyslilerle Damra oğulları kabilesine rastlamak üzere Veddan köyüne varıncaya kadar Ebu Ah'a gitmiştir. Fakat Kureyslilere tesadüf etmemiş, Damra oğulları kabilesi kendisiyle anlaşma yapmıştır. Bundan bir ay sonra Halef oğlu Ümmiye'nin kumanda ettiği yüz kişinin başında Buvat denilen mahalle gitti ise de ana yoldan başka tarafa sapan bu kafiye rastlayamamıştır. Buradan dönüşten üç ay sonra Medinede yerine Abdül Esed oğlu Ebu Selme'yi vekil bırakarak Müslümanlardan iki yüz kişiden fazla muharip ile çıktı.

Yenbu'da Aşire menziline vararak orada muhaceretin ikinci yılını, birinci Cemazî ayının tamamını ve ikinci Cemazî ayın dan da birkaç gece geçirdikten sonra Ebu Süfyanın kervanının geçmesini beklemiş ise de tesadüf edememiştir. Fakat bu yolculukta Medlic oğulları kabilesi ve bu kabilenin andlaşmış bulunduğu Damra oğulları ile dostluk mukavelesi yapmıştır. Medineye avdetleri üzerinden on gün geçmiş iken Cabir Elfihri oğlu Kerez —ki Mekkeliler ve Kureyslilerle iyi geçinen biridir— Medinenin deve ve koyunlarına baskın yapmış olduğundan, Hazreti Peygamber, yerine Harise oğlu Zeydi vekil bırakarak Kerzi aramak üzere Medineden çıkmış ve Bedir cihetinde olan ve Selvan adı verilen vadiye varıncaya kadar yoluna devam etmiş ve Kerze yetişememiştir. Bu hâdise Birinci Bedirdir.

Böylece Resulü Ekrem Arap yarımadasında Kureyslilere meydan okuyarak ve akınlar yaparak ordularıyla dolaşmağa başladı. Her nekad Peygamber bu akınlarda bir savaş yapmamış ise de, büyük savaşılar hazırlık olacak azim neticeler elde etmiştir. Zira bu akınlarla düşmana karşı çıkacak orduyu hazırlamış oldu. Bu akınlar Müslümanları harbe hazır bir hale getirdi ve böylece Yahudilerle münafıkları Müslümanlarla uğraşmaktan men edecek korkuyu verdi. Meydan okumalarla Kureyslilerin burunlarını kırdı. Düşmanlar Müslümanlara saygı gösterdi. Kureyslilerin Şam'a her yolculuklarında Damra oğulları ve Medic oğulları kabileleri gibi Kızıldeniz ile Medine arasında bulunan kabilelerle uzlaşma ve anlaşmalar yaparak yollarını tuttu.

SAVAŞIN BAŞLAMASI

Resulü Ekrem Medinede yerleşerek Müslümanlığı tamime başladığı gibi, Allah tarafından şer'i hükümler de inmeğe başladı. Böylece Müslümanlığın sarayını ve İslam cemiyetinin binasını, İslâmî temeller ve nizamlar üzerine kurdu ve Müslümanları birbirine kardeş kıldı. O vakit Müslümanlar, o dini kucaklayan ve hükümlerini ruhunda taşıyan bir cemiyet halinde yaşamağa başladı. Müslümanların adetleri ve itibarları ve müdafaa kudretleri arttı. Putperestler, Yahudiler ve halk birer birer ve kitle halinde Müslüman olmağa başladılar. Hazreti Peygamber Medinede İslâmiyetin kökleştğine ve davet işinin emniyet altına girdiğine kanaat getirdikten sonra, Medinenin haricinde ve bütün Arap yarımadasında onun neşir ve tamimini düşündü. Fakat Kureyslilerin daima çetin bir mâni gibi karşı duracaklarını göz önüne aldı. Onların bu mümanaatı delilli ve ispatlı daven

vazifesine engel olacaktı. Hazreti Peygamber bunu bildiği için bu canlı maninin bertaraf edilmesi için, maddî bir kuvvetin şiddetle lüzumuna kani oldu. Her nekad Mekke'de bulundukları zaman bu maninin kaldırılması için kâfi derece kuvvetli bir İslâm varlığı bulunmadığından onu asamaz ve yok edemezdi. Bu defa İslâm Devletini kurmuş bulunduğu için, bu kuvvetin müsaadesi nisbetinde o manileri yok etmeğe çalışabilirdi. Bunun için artık bu kuvvetleri ve mücadele ruhunu hazırlamak ve davet içinde yeni bir siyaset takip etmek lâzımdı. Bu siyasetin sebep ve icapları da kendini göstermiş oldu.

Hazreti Peygamber Kureyşlilere sataşarak kuvvetini göstermek için bazen bizzat iştirak etmiyerek esbabını göndermiş, bazen de bizzat kendileri başında bulundukları çetelerle savaş hareketleri yapmıştı. Bu çetelerin sonuncusu Bedir harbine ön ayak olmuş bulunan Cahş oğlu Abdullah'ın çetesi idi. Resulü Ekrem Hicretin ikinci yılı ve Receb ayında muhacirlerden bir cemaat ile Abdullah'ı gönderirken ona bir yazı vermiş ve bu yazıyı yolculuk üzerinden iki gün geçmeden açıp okumamasını ve müddeti gelince okuyup emir edilen işe gitmesini ve arkadaşlarından kimseyi zorlamamasını tenbih etmiştir. Abdullah hareketinden iki gün sonra yazıyı açınca şu cümleleri okumuştur: **“Bu yazıyı okuyunca, Mekke ile Taif arasındaki Kahle mevkiinde konaklayıp oradan Kureyşlileri tarassut et ve haberlerini bize gönder.”** Abdullah keyfiyeti arkadaşlarına bildirmiş ve kimseyi zorlamayacağını ilâve etmiş olduğundan arkadaşlarıyla birlikte Nahleye vardılar, orada konakladılar. Bu arkadaşlarından yalnız Ebu Vakkas Elzüheri oğlu Sa'd ile Gavvan oğlu Atebe'nin develeri yolu şaşırmıştı. Bunları aramak üzere giden iki kişiyi Kureyşliler esir etmiş olduğundan Abdullah Nahlede kalarak Kureyşlileri gözetlemeğe koyulmuştu. Bu arada Kureyşlilerin ticaret için zahire götüren deve kervanı geçiyordu. Haram aylarından olan Receb'in sonunda idi. Abdullah ve arkadaşları, onlara karşı ne yapacaklarını birbirine danıştılar. Bu mesele hakkında Peygamberin de bir emri yoktu. Bunlardan bazıları şu mütalâayı ileri sürdüler: **«Bu gece bunlara ilismeyecek olursak harama girerek onunla sizden korunacaklar, eğer bunları öldürmeğe kalkarsanız, haram ayında öldürmüş olacağız...»** Böylece Müslümanlar biraz tereddüde kapıldıktan sonra savaşmayı göze aldılar. Müslümanlardan biri kârvanın reisi olan Hadrami oğlu Omruya attığı bir okla öldürmüş ve Müslümanlar Kureyşliler den iki kişiyi de esir ederek kervanı Medineye getirdiklerinde Peygamber onlara: Ben size haram ayında savaş yapmanızı söylemedim demiş ve iki esirle kervanı bir tarafta tutarak onlardan birşey almak istememiştir.

Hazreti Peygamberin Kureyşlilerden haber alıp onları gözetlemek için gönderdiği halde onlarla savaşarak ve onlardan bir adam öldüren ve esir alıp, mallarını müsadere eden Abdullah'a çetesinin yaptığı işler haram ayında yapılmış olduğundan İslâmiyetin bu işlere karşı vaziyetinin ne olacağını düşündüğünden ötürü iki esirle alınan ganimeti kabul etmek istememiştir. Bu işler için Allah'ın emrini ve gelecek âyetleri beklemiştir. Kureyşliler bundan istifade ederek Araplar arasında Peygamber aleyhine propaganda yaparak her yerde: Muhammed ve eshabı haram ayını hiçe sayarak kan dökmüşler, mal almışlar ve insanları esir etmişlerdir diye bağırıp durmuşlardır. Bu yüzden dolayı Mekke'de Kureyşlilerle Müslümanlar arasında çekişmeler olmuş Müslümanlarla Peygamberlerine üst üste tecavüz edilmiştir. Mekke Müslümanları; din kardeşlerimiz bunu haranı ayı olan Receb ayında değil, Şaban ayında yaptılar diye mukabele etmişlerse de buna ehemmiyet veren olmamıştır. Bu propagandaya yahudiler de katılarak Çalış oğlu Abdullah'ın yaptığını kötülemeğe kalkmışlardır. Müslümanlar; aleyhlerine yapılan bu propagandadan çok müteessir olmuşlardır. Hazreti Peygamber susuyor, vahye intizar ediyor, bu iş için Allah'ın emrini bekliyordu. O sırada su âyet nazil oldu: Bakara sûresi (194) :

«Haram ayı, haram ayına bedeldir, Hürmetler karşılıklıdır. Onun için kim sizin üzerinize saldırırsa siz de, tıpkı onların üstünüze saldırdıkları gibi, ona saldırın. Allahtan korkun ve bilin ki şüphesiz Allah takvaa sahibiyle beraberdir.»

Bu âyet üzerine Müslümanların teessürleri zail olmuştur. O vakit Hazreti Peygamber iki esirle kervana el koymuştur. Bu âyetlerde Kureyşlilerin propagandalarını çürütecek karşılıklar vardır: Kur'anı Kerim; haram ayında çengin büyük günah olduğunu,

Kureyşlilerin suallerine cevap olarak bildiriyor. Fakat Mekkeye girecek olanlara mani olmak ve yerlileri oradan çıkarmak Allah nezdinde haram ayında cenkleşmekten ve adam öldürmekten daha büyük günah olduğu gibi Kureyşlilerin Müslümanları türlü vaadlerle dinlerinden uzaklaştırmak veyahut fena muamelelerle korkutarak onları iğfal ve idlâl için irtikâb edilen kötülükler ister haram aylarında olsun, isterse başka aylarda; insan öldürmek ve cenkleşmekten daha büyük günahdır. Haram aylarında cenkleştikleri için Müslümanlar aleyhine propaganda yapmağa devam eder de yalanlar nesrine çalışan Kureyşliler ellerinden gelirse Müslümanları dinlerinden vaz geçirmek için çalışıyorlar. Böyle olunca Müslümanların Kureyşlilerle mücadelesinde bir fark yoktur. Çünkü İslâmın neşrine muhalefet ve müminleri hak yolundan alıkoymak ve Allahı tanımamak ve mescidi haram olan Mekkenin yerlilerini oradan çıkarmak ve Müslümanları dininden döndürmek gibi büyük günahları işleyenler Kureyşlilerdir. Bunun içindir ki **Kureyşlilerle** gerek haram olan ve gerekse olmayan aylarda savaşmakta Müslümanlar haklıdır. Şu halde Cahş oğlu Abdullah'ın haram ayında cenkleşmesinde gerek kendisi, gerekse Müslümanlar için günah sayılacak bir şey yoktur.

Bunun içindir ki Abdullahın çetesi islâm siyasetinde olsun, İslâmî nesir ve tamim yolunda olsun, bîr dönüm noktası teşkil etmiş olduğundan Abdullah Temimî oğlu Vakid kervan başı olan Hadrami oğlu ömrü'yu vurup öldürmüştür. Bu kan; Allah yolunda dökülen ilk kan olmuştur.

Böylece her vakit ve yer yerde mücadeleyi emreden ve haram aylarında yasağı kaldıran mücahede âyetleri nüzul edinceye kadar haram aylarında mücadele memnuiyeti devam etmiştir.

* * *

MEDİNE'DE HAYAT

İslâmiyet kendine mahsus bir anlayışla bir çok mefhumların birleşmesinden doğmuş muayyen bir hayat yoludur. Dünyadaki diğer medeniyetlerden ayrı olarak sahip olduğu umdeler dolayısıyla İslâm medeniyeti başkalarıyla kabil-i kıyas değildir, islâm hayatının esasları şunlardır : Yaşamasına istikamet veren İslâm imanı. Yaşayışında ve sarf ettiği gayretlerde Allahın emirleri ve nehiyleri, yâni helâller ve haramlar... Üçüncüsü de müslüman olarak Cenabı Hakkın rızasını ve hoşnutluğunu kazanmak, yâni devamlı ruh ve kafa huzurudur. Bütün bu hususları temin etmek ve müslümanlığın emrettiği bu icapları yerine getirmek için bir devletleri ve kudretleri olmak gerektir.

Müslümanlar Medineye hicretten sonra bu esaslar dahilinde hayat sürmeğe başladılar ki, onun da temeli iman esaslarına dayanır. Bidayet hicrette, alış verişler, ticaret ve cezalar hakkındaki hükümlerle, Allaha karşı kulluk vazifemiz hakkında henüz inmemiş olan âyetler inmeğe başladı ki bunlardan zekât denilen mal vergisi ile oruç hicretin ikinci yılında farz kılınmıştır. Ezan da okunmağa başlamıştır. Medine halkı kendilerini namaza çağırın ulvî sesleri günün beş vaktinde işitmeğe başlamışlardır. Ezan, güzel ve taze bir sesle, lâtif bir okunuşla dane dane Bilâl Habeşi tarafından okunarak rüzgâr dalgalan bu ilâhî daveti her tarafa götürüyor, müslümanlar ibâdete koşuyorlardı. Hazreti Peygamberin Medinede yerleşmesi üzerinden henüz on yedi ay geçmişken Kible, Allanın emriyle Kudüs cihetinden Kâbeye çevrilmiştir. Böylece ibâdet, yiyecek, ahlâk ve ticaret hakkında âyetler arka arkaya inmeğe başladı, içki ve domuz eti yasakları ile Allahın hukukuna ait hükümler, ağır günahlar, alım satım müteallik hükümlerle tefecilik ve faizcilik memnuiyeti ve sair âyetler nüzul etti. Artık hüküm âyetleri birbirini takip ederek iniyor, yaşayış pürüzlerini düzeltiyordu. Hazreti Peygamber bu âyetleri uzun uzun anlatıyor, izah ediyor ve bunlarla halkın islerini tedvir ediyor ve bu mesainin iyi neticeler vermesine gayret sarıyordu, dâvaları hallediyordu. Bu vazifeleri gerek konuşurken ifadeleriyle ve gerekse fiilleriyle ve gerekse gördüğü işlere susmasıyla ifade ediyordu. Çünkü Peygamberin sözü ve sükûtu hep kanundur. Zira o, bütün bunları keyfî ve gelişe güzel yapıyordu. Her söylediği söz, kendisine hak tarafından bildirilmekte idi. Böylece

Medinede hayat istikametini almış gibi idi. Bu suretle islâmlık görüş ve duyguları ve nizamının tatbik edildiği bir cemiyet kurulmuştur. Hazreti Peygamber İslâmiyetin bu dereceye yükseldiğine memnun oldu ve müslümanlar da dinlerine ısınarak herhangi bir fenalık ve kargaşalıktan korkmadan farzlarını toplu veyahut münferit bir surette ifaya koyuldukları gibi işlerini Allahın emirlerine göre yapıyor, bilmediklerini Resul Ekremden Öğreniyorlardı. Büyük küçük her iş ancak ilâhî kanunlara göre icra ediliyor ve bütün memnu olan fiillerden sakınıyorlar ve ruhlarında bir saadet ve huzur hissediyorlardı. Müslümanların çoğu, Cenabı Hakkın emirlerini öğrenmek ve âyetlerini ezberlemek ve Kur'an öğrenmek ve bizzat Cenabı Peygamberden yetiştirilmek için kendisinden ayrılmıyorlardı. Böylece müslümanlık yayılıyor, artıyor, kuvvet ve kudretleri tezayüt ediyordu.

* * *

YAHUDİLERLE VE HİRİSTİYANLARLA MÜCADELE

Müslüman olmayanlar; müslümanların iktisap ettiği kudreti ve bu sayede islâmlık yolunda yapılan fedakârlıkları ve gece gündüz tanımadan bu mukaddes yolda sarfedilen mesai ve bu mesainin ruh ve gönüllerden kopup gelen canlılığını görüyorlardı. Bu müslüman gönüller, o gün dinlerinin yüksek sesle ilân edildiğini ve hükmünün yürüdüğünü görerek saadet içinde yaşıyorlardı. Bundan müslüman düşmanları müteessir ve mükedder oldular. Bilhassa komşuları Yahudilerde bunun alâmetleri görüldü. Yahudiler korkmağa başlayarak yeniden Muhammed'e ve esbabına karşı Medinelilerin merbutiyetlerini ve müslümanlığa bütün gönüllerinin rızasıyla intisap arzusunun arttığını görerek düşünmeğe başladılar. Bazen Yahudilerin de müslüman olmağa şıtap etmeleri onları fazla kızdırarak müslümanlığın kendi cemiyetlerini istilâ etmesinden endişelendiler. Bu sebeple müslümanlığa, imanına ve İslâm hükümlerine tecavüze başladılar. Müslümanlarla Yahudiler arasında, vaktiyle Mekke'de müslümanlarla kâfirler arasında olan mücadelelerden daha büyük bir çekişme başladı. Evvelâ fikir mücadelesinde her türlü hile ve iki yüzlülük ve geçmiş peygamberlere ait malûmat Yahudilerin elinde bir silâhdı. Bununla Peygamberin şahsına ve asaletine ve muhacirin ile ensara tecavüz ediyorlardı. **Aralarında gizlice anlaşarak yalan yere müslüman olduklarını gösteren hahamlardan bazıları, müslümanların arasına sokuldukları vakit son derece dindar gözüküyorlardı. Bunlar bir zaman sonra fikirleri teşviş etmek için bir takım şüphe ve tereddütler uydurup ortaya atıyor ve müslümanların imanlarını sarsmak için Peygambere bir sürü sualler soruyorlardı. Bu uydurma ve maksatlı suallerle müslümanları birbirine düşürmek için Evs ve Harzec'lilerden sahte müslüman olanlar da Yahudilere iltihak ettiler.** Yahudilerle müslümanlar arasındaki mücadele bir aralık aralarındaki anlaşmalara rağmen yumruk kavgasına kadar gitmiştir. Yahudilerin inatlarını ve mücadeledeki ısrarlarını anlatmak için bir misal verelim : Güzel huylu ve ağır başlı ve halim bir zat olan Ebubekir bile bu huylardan sıyrılarak şiddete sürükledikleri söylemek kâfidir. Rivayet edildiğine göre Hazreti Ebubekir Fenhas adlı bir Yahudi ile konuşurken ona müslüman olmasını teklif etmiştir. Fenhas buna cevaben : **«Ey Ebubekir! Allaha kasem ederim ki; biz ona değil, o bize muhtaçtır. O bize yalvarır, biz ona yalvarmayız. Biz ona lâzım olmasa idik, Peygamberiniz olduğu iddiasında bulunan adamınızın söylediği gibi mallarımızı bizden ödünç istemezdi. Size faizi yasak ederken bize veriyor. Varlıklı olsa idi bize vermezdi.»** Gibi saçmalar savurdu ki Kur'anda Cenabı Hakkın «Allaha güzel ödünç kim verir ki Allah ona kat kat ödeyecektir.» Buyurduğu âyete dil uzatmak istemiştir. Ebubekir bu küstah cevaba, sabrı tükenmiş bir hâlde hiddetlenerek Yahudinin suratına şiddetli bir tokat indirdi ve şöyle dedi:

«Ey Allahın düşmanı! Aramızda bir anlaşma olmasaydı senin boynunu vururdum.» Böylece müslümanlarla Yahudiler arasındaki mücadele müteaddit devreler ve safhalar geçirerek şiddetlendi. O sırada Medine'ye aralarında altmış süvari bulunan Necran Hıristiyanlarından bir hey'et geldi. Bu hey'et ihtimal ki; müsümanlarla Yahudiler arasındaki ayrılığı ve uyuşmazlığı öğrenerek bu gerginliği arttırmak ümidiyle

Medine'ye gelmiş ve bundan istifade ederek iki din arasındaki husumeti teşdit ve bundan Hıristiyanlık lehine istifade etmek ve yeni dîni ortadan kaldırmak istemiştir. Bu hey'et, Hazreti Peygamberle ve Yahudilerle görüşmüştür. Peygamber gerek bunlara, gerekse Yahudilere incil ve Tevratın sahibi iki millet diye baktığından hepsini İslama davet etmiş ve Kur'an-ı Kerimden şu âyet-i celileyi okumuştur : **«Ey kitap ehilleri! Bizimle sizin aranızda müşterek olan bir nokta vardır ki o da Allahın birliğini kabul edip ona şirk koşmayalım. Bazılarımız, Allahtan gayri hahamlar ve papazlarınızı Tanrı ittihaz etmesinler, eğer buna yanaşmazlarsa şahit olunuz kî biz müslümanız deyiniz»** mealindeki âyet-i kerimeyi okur... Yahudilerle Hıristiyanlar Peygamberlerden kimlere inandığını kendisinden sorarlardı:

«Allaha ve bize inen kitaba ve İbrahim ve İsmail ve İshak ve Yakub'a ve İsrail oğullarına inen kitap ile âyetlere ve Musa ve İsa Peygamberlere Rablarmdan verilen kitaplara inandık. Bu Peygamberlerin herhangi birini diğerinden farklı tutmayız ve Allaha karşı bir müslümanız.» yolundaki âyeti de okuyunca söyleyecek birgey bulamazlardı. Karşılaştıkları sağlam delil, isbat kuvveti kendilerini susturur, hakikat tezahür eder fakat yine müslürnan olmazlardı. Mevki düşkünlüğü kendilerini bu nimetten mahrum ederdi. Hattâ içlerinden bazıları bunu itiraf bile etmişlerdir. Şunu rivayet ederler: Necran heyetinden ve Hıristiyanların âlimlerinden olan Ebu Harisa bir arkadaşına; Muhammedin doğru söylediğine inandığını bildirince, arkadaşı da ona; bunu böyle bildikten sonra kendisine "tâbi olmaktan seni men eden nedir? diye sorunca, bu; Necranlıların bize yaptıkları iyilik sebebedir, çünkü onlar bize şeref Verdiler, bizi mal sahibi ettiler ve bizi hoş tuttular demiş ve şunları ilâve etmiştir: Onlar bizden Muhammed'e muhalefet etmekten başka birşey istemiyorlar, eğer biz bunu yapmazsak o zaman Necranlılar bize verdikleri şeylerin hepsini geri alırlar.

Bu düşünce bu tarz-ı hareket onların imansızlıklarından ve büyüklük taslamalarından ileri geliyordu. Bundan başka Resul-i Ekrem, Hıristiyanlara: **«Sana bilgisi geldikten sonra seninle iddiaya kalkan olursa onlara de ki, oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, bizleri ve sizleri davet edelim. Sonra Allaha yalvararak lânetleşelim ve Allahın lânetini yalancılar üzerine indirmesini ve rahmetini onlardan kesmesini dileyelim»** âyetini okuyarak Hıristiyanları lânetleşmeye davet etti. Onlar birbirlerine danışarak bunu kabul etmeyeceklerini ve kendisini kendi dini üzere bıraktıklarını ve kendileri de dînlerinde kalarak avdet edeceklerini, bununla beraber uyuşmamış oldukları bir takım mallar için aralarında hakemlik etmek üzere birini göndermesini Peygamberden istediler. Resul-i Ekrem de Cerrah oğlu Ebu Ubeydeyi onlarla birlikte gönderdi.

Artık müslürnanlık bir nur huzmesi gibi yayılmağa başlamış, metinleşmiş kat'î delil ve isbatlarla sahte müslümanlar ve Yahudilerle Hıristiyanların ileri sürdükleri nazariyatın cümlesini yok etmiştir. Şimdi ortada sadece İslâmiyetin münakaşası kaldı. Bununla beraber **dönmelerle** Yahudiler içlerindeki müslüman düşmanlığını gizlemekte devam etmişlerdir. Onların müslümanlara husumet ve kinleri sürmüş gitmiştir. Şu kadar ki müslüman hükümranlığı Medine'de teessüs etmiş ve cemiyet temelleşerek her şeye üstün gelmiştir. Müslüman çetelerinin ardı ardına savaşa gönderilmeleri ve onların gösterdikleri kuvvet ve kudret malûl ruhların susturulmasında büyük âmil olmuştur. Allahın iradesi galebe çalmış Medine ve etrafında bulunan müslüman düşmanları susmaya ve müslüman hükümranlığına baş eğmeğe mecbur kalmışlardır.

* * *

BEDİR GAZASI

Hicretin ikinci yılı... Hazreti Peygamber o senenin Ramazan ayının sekizinci gecesi eshabiyle birlikte Medine'den çıktı. Halka namaz kıldırmak ve Medinenin işlerine bakmak için Ümmü Mektumun oğlu Omruyu vekil bıraktı. Üçyüz beş kişi idiler. Beraberlerinde yetmiş de deve vardı. Bunlar nöbetle biniyorlardı. Bunlar Ebu Süfyan'ın başında

bulunduğu kervanı aramağa çıkmışlardı. Kervan hakkında malûmat almak için epey çalıştılar. Defran deresine kadar gelip konakladılar. Orada iken, Kureyslilerin kervanlarını muhafaza için Mekken'den çıktıkları haberi gelince işin rengi değişmiş oldu. Şimdi mes'ele Ebu Süfyan'ın kervanı değil, Kureyslilerle karşı karşıya gelmekti. Peygamberimiz Kureyslilerin vaziyetleri hakkında elde ettiği malûmatı müslümanlara bildirerek onlarla müşavere etti. Ebubekir ve Ömer görüşlerini söylediler. Bunlardan sonra Mikdat oğlu Ömrü: **«Ey Allahın Resulü! Allah sana hangi yolu gösterirse o istikamete yürü. israil oğullarının Musaya: git, sen ve Salibin düşmanla boğuşunuz, biz burada oturup bekleriz, dedikleri gibi diyemeyiz. Biz; senin ve Rabbimizin arzularına göre hareket ederiz»** dedi. Müslümanlar sustular.

Peygamber Akabe andlaşmasında bulunanları kasdederek şöyle buyurdu: «Bana görüşlerinizi söyleyiniz» dedi. Ensar; bu hitabın kendilerine olduğunu sezince bayraktarları olan Maaz oğlu Saad yüzünü Hazreti Peygambere dönerek: Bize hitap ediyorsun sanırım, Ey Allahın Resulü! Sana inandık. Her ne söyledinse doğru bulduk. Deruhte ettiğin vazifenin hakikat olduğunu gördük ve bunun üzerine seni dinleyip itaat edeceğimize and içtik, biz doğru yolunda seninle beraberiz. Seni Peygamber gönderen Allaha kase ederiz ki, şu denize atılmamızı ister isen biz de seninle birlikte atılırız ve biz yekdiğerimizden ayrılmayız. Yarın düşmanlarımızın bizimle karşılaşmak istediğini bilmiyor değiliz. Biz cenklerde sabırlı ve sözümüzün eriyiz. Belki Cenabı Hak bizim yüzümüzden gözlerini aydınlatacak mertlikler göstereceğiz. Allahtan hayırlı temennilerle bizi istediğin istikamete götür, yürü.» dedi. Saad sözlerini bitirir bitirmez Hazreti Peygamberin mübarek yüzü meserretten nur saçarak demiştir ki : «Yürüyünüz, size müjdeler olsun, Cenabı Hak bana iki kısımdan birinin bizim olacağına söz verdi ve Allahın izniyle sanki şimdiden düşmanların maktûl düştükleri yerleri görüyor gibiyim.»

Hep birlikte yürüyerek Bedir mevkiine yaklaştıklarında Kureys kervanlarının kendilerine yakın olduğunu gördüler. Peygamber, Ebu Talib oğlu Ali'yi ve Avam oğlu Zübeyri ve Ebu Vakkas oğlu Saad'ı keşif maksadiyle Bedir suyu mahalline gönderdi. Bunlar dönüşlerinde beraberlerinde iki genç getirdiler. Bunlardan Kureyslilerin sayılarının dokuzyüz ile bin kişi arasında olduklarını ve bunların Peygamberi geri döndürmek için reisleri ile birlikte yola çıktıklarını öğrendiler. Böylece adetçe kendilerinden üç misli fazla olan bu kuvvetle muharebenin pek şiddetli olacağı anlaşıyordu. Peygamber müslümanlara: Mekkenin kendilerine reva gördüğü haksızlıkları hatırlatarak, şiddetli bir mücadeleye hazır olmalarını hatırlatmıştır. Müslümanlar, düşmana karşı sebat etmeğe söz vererek Bedir suyu kenarında mevzi aldılar. Evvelâ bir havuz kazarak içine su doldurdular. Düşmanlarını susuz bırakmak için oradaki kuyuları kapadılar. Peygamber için çadır kurdular.

Kureysliler gelince, onlar da müslümanlarla harp etmek için mevzilerini tutmuşlardır. Bundan sonra Mahzumlu Abdülesed oğlu Elesved Kureyslilerin safları arasından müslümanların üzerlerine saldırmış, su havuzunu yıkmak istemişti. Buna karşı çıkan Abdülmuttalib oğlu Hamza çevik davranarak indirdiği bir kılıncı darbesiyle Elesvedin bacağını koparmış, kanlar içinde sırt üstü yere serilince, Hamza ikinci bir vuruşla onun isini bitirmiş, havuza el sürdürmemiştir. Bundan sonra cenk meydanına Kureyslilerden Rebia oğlu Atebe ve kardeşi Şibe ile oğlu Velid çıktılar.

Bunlara karşı Abdülmuttalib oğlu Hamza ve Ebu Talib oğlu Ali ve Haris oğlu Ubeyde çıktılar. Hamza Şibe'yi ve Ali de Velid'i bir anda öldürdüler. Ondan sonra Ubeyde'nin yardımına koştular. Bundan sonra esas mücadele başladı, her iki taraf cenge iştirak etti. Hicretin on ikinci yılı ve Ramazan ayının on yedinci Cuma günü sabah vakti iki tarafın tekmil askerlerinin karşı karşıya geldikleri sırada Hazreti Peygamber müslümanların başına geçerek onların saflarını düzeltiyor ve onları harbe teşvik ediyordu. Bunun üzerine müslümanlar, Peygamberin kendi aralarında bulunduğunu ve kendilerini teşci ve teşvik ettiğini görünce şevk ve gayretleri artarak toz, duman bulutlan gibi yerlerinden fırlayarak Kureyslilere saldırdılar. Kafalar gövdelerinden kopmağa başladı. Müslümanların imanlarıyla kuvvetleri artarak **«Birdir, bîrdir»** diye bağırıyorlardı. Harb

meydanının ortasında duran Resul-i Ekrem, iki avucunu dolduran çakıl taşlarını «yüz karası» mânasındaki remziyle düşman üzerine atıyor ve hücum ediniz, hücum ediniz ta ki, cenk meydanı müslümanların zaferiyle bitsin diyordu.

Nusrat ve zafer İslama teveccüh etmiş, Kureyşlilerden bir çoğu kaçmış, kimisi esir edilmiş ve birçoğu öldürülmüştü. Bu zafer, müslümanlar için büyük bir kuvvet ve sağlam bir temel olmuş ve müminler böylece Medineye dönmüşlerdir.

KINKA OĞULLARI KABİLESİNİN SÜRÜLMESİ

Bedir gazasından daha evvel Yahudilerin infialleri başlamıştı. Müslümanlar Bedir harbini kazanınca onların infial ve kinleri artmıştı. Müslümanların hakkından nasıl geleceklerini düşünmeğe başladılar. Müslümanları görünce birbirlerine kaş, gözle işaret ediyorlardı. O sırada müslümanlarla olan andaşmaları da bozdular. Bu yüzden müslümanlar hiddetlenerek onlarda bir yolsuzluk görünce onları döğmeğe başladılar. Yahudiler müslümanların bu şiddet ve tehevvründen korktular. Fakat duracaklarına kötülüklerini daha da arttırdılar. O suretle ki bir gün Yahudilerin çarşılarına ziynet altunu getiren bir müslüman kadınının arkasında gizlenen bir Yahudi karısı, müslümanın eteğini iğnelemiş, kadın ayağa kalkınca mahrem yerleri açılmış olduğundan etraftan kendisine gülmüşler... Müslüman kadını bu sinsi ve yahudice tecavüze karşı feryat ettiğinden diğer müslüman kuyumcu Yahudinin üzerine hücum ederek onu telef etmiştir. Yahudiler de bu müslümana saldırarak onu öldürmüşlerdir. Böylelikle müslümanlarla Yahudiler arasında münazaa çıkınca Hazreti Peygamber fenalıklardan vaz geçmelerini kendilerinden istemiş ise de Yahudiler bunu reddetmişlerdir. Bunun üzerine Resul-i Ekrem müslümanlarla Medineden çıkarak Yahudilerin mensup oldukları Kinkaoğulları kabilesini muhasara altına almışlardır. Hazreti peygamber eshabiyle istişareden sonra bu Yahudilerin cümlesinin öldürülmesine karar vermiştir. Fakat o sırada hem müslümanlarla, hem de Yahudilerle dost olup her iki tarafla ahitnamesi olan Ebîoğlu Abdullah Hazreti Muhammed'e şu teklifte bulunmuştur: «Ya Muhammed! Kendileriyle ahitli bulunduğum insanlara iyilik et!»... Bu teklif cevapsız kalınca Abdullah ricasını tekrar etmiş ve Peygamber o tarafa teveccüh edince: «Bunu yap, bunu yap» diye tekrar tekrar ricalarda bulunmuştur. Bunun üzerine Resulallah bir eser-i merhamet ve şefkat olmak üzere Yahudilerin hayatlarını bağışlamış ve onları Medineden Sam taraflarındaki Ezrea denilen mevkîye gelinceye kadar şarka çekmişlerdir.

DAHİLİ KARIŞIKLIKLARA SON VERİLMESİ

Müslümanlarla Kureyşliler arasında cereyan eden ilk Bedir gazasında zafer kat'î surette müminlere teveccüh edip küffar hezimetini kahkaharîyeye uğrayınca Kureyşliler bundan son derece müteessir ve manen perişan olmuşlardır. Bundan maada Medinedeki Yahudiler fesat, iki yüzlülük ve hainliklerden ötürü sürgün edilip bazılarıyla sözleşmeler akdedildiğinden müslümanların kuvvetleri artmış, mevcudiyetleri rasanet kesbetmiştir. Kureyşlilerin ise dahilî karışıklıkları durmuyor ve Bedir gazasının acısı içlerinden çıkmıyor, bunun öcünü almak için her türlü hazırlıklara başlamış bulunuyorlardı. Bundan Uhud cengi doğdu. Uhud gazası İslâm tarihinde başlı başına bir hususiyet taşır, bu ilk mağlûbiyetimizdir. Buna sebep olarak da ok atıcıların verilen emir ve kumandaya aykırı hareket ettikleri gösterilebilir. Kureyşlilerin kazandıkları bu zafer, onların Bedir de uğradıkları mağlûbiyetin acısını silmiş ve onları sevince boğmuştur, Müslümanlar harbi kaybederek Medineye dönmüşlerdir. Orada düşmana karşı taa Hamra-ül Esed çengine kadar zaman zaman takipler yapmalarına rağmen kendilerini Uhud hezimetinin tesirinden sıyıramamışlardır. Müslümanların uğradıkları bu mağlûbiyet yüzünden Medine halkının birçoğu tavırlarını değiştirdiği gibi Arap kabilelerinin bazıları da gidişatını değiştirmiştir. Yahudilerle **Dönmeler**, Bedir harbinden ve müslümanların kendilerine gösterdikleri üstünlükten sonra İslâm hükümrânlığına boyun eğmişler ve Medine haricindeki Arap kabileleri de müslümanların kuvvet ve kudretlerine karşı korkuya düşmüşlerdi. Fakat Uhud harbinden sonra bu vaziyet tamamen değişmiştir. Öyle ki Medine haricindeki Arap kabileler Peygambere muhalefet etmeğe ve baş kaldırmağa kadar gittiler. Medinedeki

Yahudilerle Dönmeler de düşmanlık eseri göstermekten kendilerini alamamışlardır. Hazreti Peygamber Medinedeki halkla, hariçteki kabileler hakkında malûmat almağa ve müslümanların şeref ve itibarlarını iade etmek için gayret sarfetmeğe başladılar. Uğradıkları mağlûbiyetin sebeplerini izaleye çalıştılar. Müslümanları küçük düşürmek ve onlardan öğ almak isteyen düşmanları tepelemeğe hazırlandılar. Uhud cengi üzerinden bir ay geçmişti. Esed oğulları kabilesinin, Medine etrafında otlamakta olan müslümanların koyunlarını yağma etmek için hücumu hazırlandığı öğrenilince onlardan evvel davranmak ve baskın yapmak için Abdülesed oğlu Ebu Selme'yi nezdine celb ile yüz elli kişilik bir kuvveti onun emir ve kumandasına verdi. Bu rücahidler arasında Cerrah oğlu Ebu Ubeyde ve Ebu Vakkas oğlu Sa'd ile Hadir oğlu Esid gibi mümtaz kahramanlar bulunuyordu. Cenabı Peygamber bunlara geceleri yürüyüp gündüzleri gizlenmeyi ve işlek olmayan yollardan gitmelerini emretti ki bu suretle kimsenin haberi olmadan düşmana ansızın basılsın Ebu Selme, Esedoğulları kabilesine doğru yürüdü. Sabahın alaca karanlığında onları kuşatarak hücumu geçti. Kabileyi mağlûp ve tarumar ederek bir çok «ganimet» ve zaferle Medineye avdet etti ki, bu zafer müslümanların şeref ve itibarını iade etmiş ve onların kahramanlık ve fedakârlıklarını isbat etmiştir.

Bundan sonra, Süfyan el Hezeli oğlu Halid'in Medineyi basmak için halkı toplamakta olduğu Peygamber tarafından haber alındığından, işin aslını öğrenmek için Enis oğlu Abdulahı vazifelendirmiştir. Abdullah Halid'in nezdine gitti. Halid, sen kimsin diye ona seslendiği vakit, Abdullah şu mukabelede bulundu :

“— Ben Araplardan biriyim. Senin Muhammed'e karşı asker topladığımı işittim. Bunun için geldim. Deyince Halici; Medineyi basmak için insan topladığını gizlememiştir. Abdullah Halid'in yalnız başına olduğunu fırsat bilerek onunla yola çıktı. Yolu uzattı, fırsat kolluyordu. Bu fırsat çıkınca Halid'in üzerine saldırarak onu öldürdü. Medineye avdet ederek keyfiyeti Peygambere bildirdi. Onun ölümünden sonra kabilesi, tabiatıyla boş durmamıştır. Peygamberimiz de onlara haber göndererek uslu oturmadıkları takdirde kendilerini tedip edeceğini bildirerek kendilerini yerlerinde mıhlamış ve şerlerinden emin olmuştur. Bununla beraber alınan tedbirler Arapları hareketten alıkoymuş ve Uhud gazasında uğranılan mağlûbiyetin izleri silinerek Medine dışındaki Urban müslümanlara ehemmiyet ve kıymet vermeğe mecbur kalmıştır.

Hezil kabilesine komşu bulunan diğer bir aşiretten birkaç kişi Peygambere gelerek : Aramızda müslümanlar var. İslâmiyetin esaslarını ve vazifelerini Öğretmek için arkadaşlarınızdan bir kaç kişiyi bizimle birlikte gönderiniz de bize Kur'an okutsunlar dediler. Bunun üzerine eshabdan altı kişi bu işle vazifeli kılındı. Bunlar Reci' denilen mevkie gelince suikasta uğradılar. Kendileriyle birlikte oraya giden Araplar Hezil halkını çağırarak bunların üzerine saldırtmıştır. Kılınçlariyle kendilerini müdafaa eden bu altı müslümandan üçü şehid edilmiş diğer üçü esir olmuştur. Bunlar Mekke halkına satılmak, üzere yola çıkarılmıştır, içlerinden biri muhafızların dalgınlığından istifade ederek ellerindeki bağları çözmüş ve kılıncına sarılmış ise de muvaffak olamamış o da şehid edilmiş, diğer iki esir Mekkelilere satılmıştır. Bu iki müslümandan biri olan Zeydi, Ümmiye oğlu Safvan'm babası; Halef oğlu Ümmiyenin yerine öldürmek için satın almıştır. Bu zat tam öldürüleceği sırada Ebu Süfyan kendisine şu suali tevcih etti:

Ey Zeyd; Allah'ını sever isen söyle, şimdi Muhammed senin yerinde olarak boynu vurulup da sen de çoluk çocuğunun yanında olmaklığını ister misin?

Zeyd cevap verdi:

“— Vallahi, şimdi Muhammed'in benim yerimde, benim de çoluk çocuğumun yanında olmaklığımı söyle dursun onu gül dikeniyile dahi incitmek istemem dedi. Ebu Süfyan hayretler içinde kaldı : Muhammed'in eshabının kendisini sevdikleri kadar samimî bir muhabbete asla şahit olmadım dedi ve sonra. **Zeyd Öldürüldü.**

İkincisine gelince: Onun da ismi Habib Mahbus idi. Kendisini asmak için dar ağacına çıkardıkları vakit:

“- İki rek'at namaz kılmaklığıma müsaade buyurunuz dedi. İzin verdiler. Usulü dairesinde tam ve sakin olarak iki rek'at namaz kıldı. Sonra hazuruna dönerek:

“— İyi bilin ki, vallahi ölümden korkarak işi uzattı demenizden çekinmese idim daha çok namaz kılacaktım dedi. Onu da dar ağacına çıkardıkları vakit hısım gibi bir bakışla şöyle feryad etti:

«Allahım! Sayıları sence malûm. Onları darma dağınık et, kendilerinden kimseyi sağ bırakma!..» Bu ses orada bulunanları titretti. Onu da öldürdüler.

Cenabı Peygamber ve bütün müslümanlar bu altı kişinin ölümünden ziyadesiyle müteessir oldular. **Hezil** kabilesinin Müslümanlara oynadığı bu kahbe oyun kederleri arttırdı. Resulu Ekrem bu hâdise üzerinde durmuş ve düşünmeğe başladığı sırada mızrak oyunlarında şöhret sahibi Malik oğlu Ebu Bera Âmir yanına geldi. Peygamber kendisine rnüslüman olmasını teklif etmiştir. Bunu kabul etmemekle beraber muslumanlığa karşı muhalefet de göstermemiş ve şunları söylemiştir:

Necitlileri İslama davet için bazı kimseleri gönderirisen, müslüman olacaklar. Fakat Hazreti Peygamber Hezil kabilesinin oynadığı kancık oyunu düşündüğünden bu teklife itibar etmemiştir. Fakat Ebu Berâ bu vazife için göndereceği insanları kendisinin koruyacağını temin ve tekeffül ederek Resulullahı ikna etti. Ebu Berâ sözüne inanılır, teminatına güvenilir, kahtelik yapmaz bir adam olduğundan Peygamber, Ömer oğlu Münzir'i kırk seçkin müslümanla Necide gönderdi. Bunlar Muavne kuyusu konak yerine kadar gittiler. Orada durarak içlerinden bir elçi ile Tafil oğlu Âmir'e bir yazı gönderdiler. Amir mektuba bakmadan elçiyi kati etmiş ve öteki müslümanları da öldürmek için Amirlileri çağırmış ise de bu emri kimse dinlememiş, mertliklerini göstermişler ve Ebu Berâ'nı himayesini tanımışlardır. Âmir bunun üzerine diğer kabileleri çağırarak müslümanları konakladıkları yerde kuşatmıştır. Müslümanlar bunları görünce kılınçlarını çekerek onlarla döğüşmüşler, teslim olmayarak son neferlerine kadar şehid olmuşlardır. İçlerinden ancak iki kişi kurtulabilmiştir. Bu hâdiseden de gerek Hazreti Peygamber, gerekse diğer müslümanlar büyük üzüntü duymuşlardır. Cenabı Peygamber bu hâdiseleri ve Arapların halini düşünerek onları yola getirmek ve müslümanlara hürmet etmelerini temin edecek çareleri aradı. Bu sırada, cereyan eden hâdiselerin Medine içinde de fena tesirlerini dikkate alarak evvelâ dahilî işlerle uğraşılması ve bu işler yoluna konduktan sonra hariçteki Arap meseleleriyle meşgul olmasında karar kılındı. Gerek Medine dahilinde, gerekse Uhud cengi ve Reci' mahalli ile Muavne kuyusu konağında maruz kalınan suikastlar **Dönmeler ve Yahudiler** nezdinde müslümanların itibarını azaltmış ve bütün bunlar Peygamberimizin nelere maruz bulunduğunu göstermiştir.

Resul-i Ekrem, karşı taraflara peyderpey fırsat vererek onların iç yüzlerini ve kendisine karşı tasavvur ettikleri suikastların açığa vurulmasını sağladı. Bu defa yine esbabından Müslime oğlu Muhammed'i Benî Nadîr Yahudilerine gönderdi ve şu talimatı verdi :

«Onlara deki : Beni size Allahın Peygamberi gönderdi. Aramızdaki ahidleri, kurmuş olduğunuz hain tuzaklarla bizzat sizler bozdunuz. Sizlere Resulullah on gün mühlet veriyor. Bu müddetin hitamında burada görülecek olanların boyunları vurulacaktır.»

Nadîr oğulları çıkıp gitmeğe hazırlanırken Ebi oğlu Abdullah, bu emre itaat etmemelerini söylediği gibi Ahtab oğlu Hay de kendi kalelerinde kalabileceklerini söyleyerek onları cesaretlendirdi. Bu Yahudilerin aradan on gün geçtiği hâlde yerlerini terk etmedikleri görülünce Hazreti Peygamber onlarla harp ederek sıkıştırdı. Bunun üzerine mallarına ve çoluk çocuklarına dokunulmayacağına dair söz verilirse çıkıp gideceklerini bildirdiler. Cenabı Peygamber de kâfi miktarda erzak ve içecek su ve herkese bir deve verilmek ve bundan başka bir şey almamak şartıyla onlarla sulh akteddi. Onlar da çıkıp gittiler. Arkalarında bıraktıkları arazi ve hurmalıklarla mahsulleri ve silâhları Müslümanlara harp ganimeti olarak kaldı. Resul-i Ekrem bu ganimetleri yalnız muhacirlere dağıtıp ensara bir şey vermedi. Ensardan yalnız Ebu Deccan ve Hayif oğlu Seni gibi fakir olan iki kişiye de hisse verdi.

Nadîr oğullarının yerlerinden koğulmaları ve şehirlerinden uzak kalınmak Peygamberin dahilî siyasetini takviye etti. Müslümanların itibarı yükseldi. Bundan sonra dış siyasete bir istikamet vermek sırası geldi. Uhud savaşının üzerinden bir yıl geçmişti.

Ebu Süfyan: «Uhud mağlûbiyeti, biz Kureyşlilerin Bedir gazasındaki mağlûbiyetimizin intikamıdır, gelecek yıl onlarla görüşürüz» demişti. Bu söz hatırlanarak Ebu Süfyan'a karşı bir sefer tertibini zarurî kılıyordu. Bu sebeple Müslümanlar mükemmel bir surette hazırlandılar. Sonra Hazreti Peygamber Medinede Sulul oğlu Abdullahın oğlu Abdullahı vekil bırakarak sefere çıktı. Bedirde konakladılar ve harp etmek üzere Kureyşlileri orada beklediler. Kureyşliler Ebu Süfyan kumandasında ve iki bin kişiden fazla bir kuvvetle Mekkedden çıktılar. Fakat geri döndüler. Cenabı Peygamber sekiz gün onları Bedir mevkiinde bekledi, geri döndüklerini haber aldı. Bedir'de kaldıkları sekiz gün içinde Müslümanlar ticaret yaparak kazançlar elde ettiler ve böylece Medine'ye döndüler. Bu çarpışmadan harp kazanılmış bir zafer idi.

Bundan sonra Resulü Ekrem Necidde Gatfan kabilesi üzerine yürüdü. Bunların cümlesi firar ettiler. Bıraktıkları mallarla kadınlarını Müslümanlar ganimet olarak alıp Medineye döndüler. Bundan sonra Şam ile Hicaz arasında bulunan Dumatül Cendel mevkiinde zaman zaman ticaret kervanlarına tecavüz eden kabileler üzerine yürümüş ise de onlar da korkudan mallarını bırakıp kaçtılar. Bu suretle Müslümanlar ganimetler ve zaferler kazanarak Medine'ye avdet ettiler.

İşte böylece Peygamberin Medine haricinde yapmış oldukları akınlar ve Medinedeki İslâhat ile **“İslâm Devletinin”** Urban ve yahudiler nezdinde itibarı arttı. Uhud mağlûbiyetinin, acısı yok oldu.

* * *

AHZAP (BİRLEŞMİŞ DÜŞMANLAR) CENGİ

Hazreti Peygamberin Uhud harbinden sonra düşman üzerine yaptığı savletler Müslümanların kıymet, kudret ve itibarını ziyadesiyle arttırmıştır. Böylece «İslâm Devleti»nin temelleri sağlamlaşmış ve Müslümanların nüfuz ve hükümrânlığı büyümüş idi. Arap yarımadası halkı bundan çekinmeğe başlamıştı. Arap kabileleri, Müslümanlar harbe çıkıyor diye Peygamberin ismini iştirik iştirmez, arkalarını dönüp kaçmağa başlamışlardı.

Kabilelerde olduğu gibi Kureyşliler de, ikinci Bedir savaşında görüldüğü gibi Müslümanlarla karşılaşmaktan korkmakta idiler. Bu hâdiseler Müslümanların Medinedeki hayatlarına küşayis vermiştir. Nadîr oğullarından elde edilen ganimetler, arazi, hurmalıklar ve evlerin muhacirlere dağıtılması Müslümanlara refah sağlamış olmakla beraber **Cihâd** isleri gevsememiştir. Zira islamda cihâd, müminler üzerine hükmü kıyamete kadar baki farzlardandır. Bu sayede de Müslümanlar küffar üzerine bir tavaffuk temin etmişler ve hayatlarını da nizama sokmuşlardır. Hazreti Peygamber vaziyetteki salâh ve iktisap edilen kuvvet ve kudrete rağmen, düşmanlar tarafından gafil avlanmaktan daima sakınmakta idi. Bunun için Arap yarımadasının her tarafına gözcüler göndererek Arapların vaziyetine, neler tasarladıklarına ve plânlarına dair malûmat alırlar, buna göre hazırlıklı ve tertipli bulunurdu. Bilhassa Arapların en çok korktukları şey Peygamberin nüfuz ve hükümrânlığının artması idi. Benî Nadir kabilesi ile diğer Urban ve yahudilerin Medineden sürülmelerinden sonra Cenabı Peygamber emniyet tedbirlerini arttırmış bulunuyordu. Kureyşlilerin diğer düşmanlarla birlikte Medineye taarruz ihtimalleri göz önüne alınarak lüzumlu ihzarat yapıldı. Zihinleri işgal eden en mühim nokta Medineden koçulan **yahudilerin** Peygamberden intikam almak için Arapları tahrik ve fitne çıkarmaları meselesi idi. Nitekim **yahudilerden** Ahtab oğlu Hay ve Ebulhakik oğlu Selâm ve Kenane ile Nadîr oğullarından birkaç yahudi Mekkeye gelmişler ve Kureyşlilere: Kendi kabilelerinin Hayber ile Medine arasında bulunduklarını ve Benî Kurayza'nın da; sizler gelip iştirak edinceye kadar Medinede Muhammed'e pusu kurduklarını söylemişlerdir. Kureyşlilerin Hazreti Peygamberle aralarındaki ihtilâf sadece Resulü Ekrem'in İslâm dinini neşire tamimden ibaretti. Bu sebeple yahudilerin tekliflerine hemen uymakta tereddüt ettiler ve Hazreti Muhammed'in dâvasında haklı olmasının mümkün olduğunu da hatırladılar. Bunun için yahudilere şunu sordular: Ey yahudiler! Siz ilk kitap sahibisiniz. Muhammed ile aramızdaki ihtilâfı biliyorsunuz, bizim dinimiz mi, yoksa onun dini mi doğrudur, diye sordular. Yahudiler bu suale; «sizin dininiz daha

doğrudur, siz daha haklısınız» diye cevap vermişlerdir. Halbuki yahudiler de o zaman Allah'ın birliğine inanıyor ve Hazreti Muhammed'in dininin, hak dini olduğunu biliyorlardı. Fakat Arabları kıskırtmak için bile bile bu yanlışlığı irtikâb ettiler ve Allah'ın ebedî lanetine uğradılar ve putperestliğin vahdaniyet inancından üstün olduğunu söylediler. Yahudiler daima böyle iki yüzlü ve hilekâr idiler. Böylece Kureşlileri aldattılar ve bundan sonra Müslümanlara düşman bütün kabileleri dolaştılar ve onları Müslümanlardan intikam almak için harekete teşvik ettiler ve Muhammed'le harp edilirse kendilerine yardımcı olacaklarını söylediler. Putperestliği medhetteler ve harbi kazanacaklarına bu kabileleri ikna ettiler. Yahudiler; nihayet Arap kabilelerinden kandırdıkları insanlar ve Kureşlilerle birlikte harp için yola çıktılar. Kureşliler dört bin piyade, üç yüz atlı, develere binmiş beş bin asker ve diğer muhtelif kabilelerden gelmiş olup yekûnu on bin kişiye baliğ olan ordu Ebu Süfyan'ın kumandasında Medineye doğru yola çıktılar. Bunların yürüyüş haberini alınca Cenabı Peygamber Medinede müdafaaya karar verdi. Selman Farisî'ye Medine etrafında hendek kazılmasını ve şehir dahilinde müdafaayı yapılmasını emretti. Bu hendekler kazılırken Resulü Ekrem efendimiz bizzat çalışmış, iki eliyle toprak kazarak Müslümanlara cesaret vermiş ve fazla gayret sarfetmelerini emretmiştir. Hendekler altı günde bitmiş, evlerin düşman tarafına bakan yüzleri ve duvarları kale gibi takviye edilmiştir. Hendeklerin arkalarına isabet eden evler boşaltılmış, çocuklarla kadınlar daha emin yerlere nakledilmiştir. Resulullah üç bin Müslüman ile şehirden çıkıp hendekleri kendisiyle düşmanlar arasında bırakmış ve kırmızı çadırını kurdurmuştur.

Kureşlilerle diğer müttetik kabileler Hazreti Muhammed'i Uhud denilen mahalde bulacaklarını tahmin ederek oraya geldiler. Orada kimseyi bulamayınca Medineye yöneldiler ve hendeklerle karşılaştılar. Bu tertip ve müdafaayı bilmediklerinden şaşırdılar. Kureşliler ve yardımcıları Medine haricinde hendeklerin arkasında mevzi aldılar. Ebu Süfyan ve beraberindekiler hendekleri aşamayarak uzun zaman durup kalacaklarını düşündüler. Vakit kış, rüzgârlar sert, soğuklar şiddetli olduğundan aralarında ümitsizlik baş gösterdi. Hemen geldikleri yoldan dönecek oldular. Ahtab oğlu Hay bu hali görünce onlara: Kurayza oğullarının Muhammed'le ve Müslümanlarla akdettikleri tarafsızlık anlaşmasını bozarak Kurayza oğullarını kandıracağını ve bu iş böyle olunca Müslümanlara yardımcı gelebileceğini ve Medine yolunun açılmış olacağını söyledi. Buna Kureşlilerle Tatfanlılar sevindiler. Ahtab oğlu Hay hemen Benî Kurayza'nın reisi olan Esed oğlu Ka'be koştı. Ka'b onu görünce içinde bulunduğu kale kapısını suratına kapadı. Fakat Hay bundan vazgeçmiyerek bir takım vaatlerle kale kapısını açtırmağa muvaffak oldu ve şöyle söylendi:

«Ey Ka'b! Sana dünya durdukça erişilmeyecek bir devlet getirdim. Sana Kureşliler ve müttetiklerinin kumandanlarını getirdim. Mahammed'i ve onunla birlik olanları yeryüzünden kaldırmadıkça rahat oturmayacağımıza söz verip anlaştık.»...

Bu sözler Ka'b'ı iyi düşündürdü. Muhammed'in vefakârlığını ve mertliğini, doğruluğunu hatırladı ve işin neticesinden ürktü. Fakat Hay ona, yahudilerin Muhammedden çektiklerini ve gelen birleşmiş kabilelerin kuvvetlerini söyleyerek onu yumuşattı ve istediklerini kabul ettirdi ve Muhammed'le ve Müslümanlarla olan ahidlerini bozdu. Bunun üzerine Benî Kurayzalılar Peygambere haber vermeden müttetik kabilelere iltihak ettiler. Bu haber Resulü Ekrem ve esbabına ulaşınca sarsıldılar ve işin netice ve vahametinden çekindiler. Peygamber Evs kabilesinin reisi olan Maaz oğlu Sa'd ve Harzeclilerin reisi olan İbâde oğlu Sa'd'ı ve onlarla birlikte Revvaha oğlu Abdullahı ve Cabir oğlu Havvatı işin hakikatini öğrenmek için gönderdi. Eğer hakikaten Kurayzalılar ahidlerini bozdularsa, bunun Müslümanların maneviyatını kırmaması için gizli tutulmasını, ve kendisine mahrem olarak bildirilmesini emretti. Bu elçiler Kurayzalıların yanına vardıklarında, almış oldukları kötü haberlerin doğru olduğunu gördüler. Kurayzalılann ahidlerine sadık olmalarını teklif ettikleri vakit, o kabilenin ahidlisi olan Maaz oğlu Saad kabilesini iknaa çalışırken onlar da Hazreti Muhammed'i kötülemeğe kalktılar ve ahidlerini inkâr ettiler. Murahhaslar avdetlerinde vukuu hali anlatınca telâş ve heyecan artmış oldu. Müttetik kabileler harp hazırlığına bağladılar. Kurayza oğulları harbe hazırlanmak için müttetiklerden on gün mühlet istediler ve bu on gün içinde birleşmiş kabilelerin en şiddetli bir savaş yapmalarını şart koştular. Öyle de yapıldı. Ahzâp, Peygamberle harb

etmek için üç grup meydana getirdiler. Bunların ikisi yanlardan, Ebu Süfyan da hendeklerin önünde göründü. Müslümanlar bu kuvvetler karşısında şaşırılmış ve telâşa düşmüşlerdi. Ahzâb'ın hücumları sert oldu. Bir takım süvariler ileri atıldılar, dar bir yol buldular ve atlarını sürerek hendeği geçtiler. Bu sırada Ebu Talib oğlu Ali bir kaç Müslümanla ilerleyerek düşmanların girdiği gedığın ağzını tuttular.

Abduoğlu Ömrü ileri atılarak: Bana karşı çıkacak var mı? diye bağırdı. Ebu Talib oğlu Ali karşısına dikilerek onu döğüşmeye davet etti, fakat karşısındaki büyüklük taslayarak şu mukabelede bulundu: **«Ey benim kardeşimin oğlu; Allah şahid olsun ki seni öldürmeğe kıyamam»** dedi. Hazreti Ali cevaben: Ben seni Öldürmek isterim deyince aralarında mücadele başladı ve Ali düşmanı öldürdü. Bu hali gören müttefik düşman arkalarını dönerek gözleri bir şeyi görmeden yüz geri kaçmağa başladılar. Bununla beraber birleşmiş kabileler bu halden yılmadılar ve Müslümanları korkutmak için mücadeleye hız verdiler. Kurayzalıları ayranları kabaranlar, Medine halkını korkutmak için kalelerinden fırladılar. Ortalığı dehşet istilâ etti. Resulullah Allahın nusret ve yardımından son derece emin ve müsterih bulunuyordu. Burada hain yahudilerin hüviyetlerine bir miktar nüfuz etmek faidelidir: Hicretten takriben dört asır evvel Bizans kırıllan, Suriye ve **Filistin'i** yahudilerden istirdat ettikleri için, onlar da Arabistana sığınmışlardı. Suriye ile Medine arasında bir sürü müstahkem mevkiiler ve kaleler yapmışlardı. Yahudiler ticaret ve iktisadî işlerde Öteden beri nüfuz sahibi idiler ve bu yüzden ıspanya ve diğer Avrupa memleketlerinin siyasetleri üzerinde müessir idiler. Onlar bu nüfuz ve tesiri Arabistanda da kazanmışlardı. Bu sebepten ötürü, kendilerinden o derece emin idiler ki, Müslümanlığın teessüs etmekte olduğu günlerde bu yeni dine zerre kadar ehemmiyet ve kıymet vermemişler, onun yok olmasına var kuvvetleriyle çalışmışlardır. Şimdi yukarıdan aşağıya okuduğumuz hâdiselerde onun kanlı gölgesini sarahaten görüyoruz. Hendek gazasında bu manzara daha da ciddî ve müthişti. Hendekler arkasında mahsur kalan ve Allahın nusretinden bir an bile ümitlerini kesmeyen müminler cidden buhranlı dakikalar geçirmekte idiler. Müslümanlar kalelerinden daha metin, müstahkem mevkiilerden daha çetin olan Peygamberimizin yüksek dehası ve ilâhî yaradılışı ile onun emsalsiz cesaretinden kuvvet ve cür'et almakta idiler. Müslümanların bu müşkül anlarda semalara yükselen tekbir sesleri ortalığı dehşete gark ediyordu, ruhlardaki kaygı ve tereddütleri kökünden siliyordu. Maazallah hendeklerin düşman tarafından aşılması, tek mil îslâmiyetin ölümü demekti ki elbette Rabbı Zülcelâl buna müsaade etmiyecekti. Gerçi bir kaç defa hendekler muhtelif yerlerden yarılmış ise de İslâm mücahitleri o açılan gedikleri derakap kapamışlardı. Ket'î neticenin yaklaştığını sezen Kurayza yahudîleri, yüzlerindeki maskeyi atarak hakikî cehrelerini göstermişler ve Peygamberimizin düşmanlarına iltihaka karar vermişlerdir. Bunlar Medine müdafaa hattını cenahlardan ve geriden tehdiye başlamışlardır. Bu döneklilikleri ve hiyanetleri o şekilde tebarüz etmiştir ki; **Yahudiler îslâm mücahitlerinin karılarına ve hassaten Fahri Kâinatın mübarek hanımlarının, haremi hümayunlarının sığınmakta oldukları mahalleri hedef tutmuşlardı. Allah esirgesin bir mağlûbiyet olsa idi ilk saldıracakları insanlar, müminlerin anneleri ve Resulü Ekrem'in mübarek zevceleri olacaktı...**

Kurayza yahudilerinin bu alçakça naksi âhtileri ordu gerisinde düşmanlarla müstereken giriştikleri baltalama hareketi Medine şehri içinde şiddetle tesirini göstermiş ve mücahidleri müthiş zorluklara maruz bırakmıştı.

Bütün bunlar, Peygamberimizin azim ve iradesinde en ufak bir noksanlık meydana getirmemiş, aksine olarak bütün deha, kudret ve tedbirlerini kullanarak düşmanı acze düşürecek neticeler vermiştir. Bu hâdiseler bu şekilde cereyan ederken Kureysliler yahudilerden şüpheye düşmüş bulunuyorlardı. Ebu Süfyan, Kurayzalı Ka'ba: Muhasara uzun sürdü. Yarın sabah sizin hücumu geçmenizi ve bizim de arkanızdan yüklenmemizi uygun buluyorum diye haber gönderdi. Ka'b cevap olarak; yarının Cumartesi olduğunu ve bugün harp edemeyiz deyince Ebu Süfyan çok kızdı ve eğer siz Muhammed'le savaşmazsanız, Cenabı Hak müminleri muzaffer kılmış ve harp felâketinden biz de sizinle ahdimizi bozar ve Muhammed'den önce sizi temizleriz, dedi ise de yahudiler cumartesi

günleri harb etmiyeceklerinde ısrar ettiler. Ebu Süfyan'ı telâş ve endişe bürüdü... Gece olunca müthiş bir rüzgâr çıktı, korkunç sesli gök gürültüleri ortalığı kapladı ve küffarı korku ve dehşet istilâ etti. Düşman; Müslümanların bu fırtınadan istifade ederek mukabil taarruza geçeceklerini düşünerek heyecana sürüklendi. Taliha yüksek sesle şöyle bağırdı: **Muhammed! sizden evvel davranarak bizi berbat edecek, kaçınız, kaçınız!** Ebu Süfyan da: Ey Kureyşliler geri dönünüz, ben dönüyorum, diye bağırdı. Düşman ordusu yükte hafif olan eşyalarını sırtlanarak firara kadem bastılar. Diğer müttetik kabileler de bu ricata uyup çekildiler. Sabah olduğu vakit Medine önünde düşmandan kimse kalmamıştı. Peygamberimiz bu manzarayı görünce ilâhi nusratın bu tecellisinden memnun olarak müminlerle evlerine döndüler. Cenabı Hak müminleri muzaffer kılmış ve harp felâketinden, kurtarmıştı.

Şimdi sıra, ahitlerini bozan ve Kureyşlilerle birlik olup fırsat kollayan Kurayza yahudilerinin haddini bildirmeğe geldi. İki muhasım oldu birbirlerinden ayrıldıktan sonra efendimiz hendekleri terk edip Medineye avdet eder etmez her tarafa haberler göndererek mücahitlerin silâhlarını çıkarmamalarını ilân ettirdi ve ikinci namazının Benî Kurayza kaleleri önünde kılınacağını bildirdi. Aradan iki saat geçmişti ki mansur ve muzaffer Müslüman ordusu ayağının tozunu silmeden Kurayza yahudilerinin kargısında mevzi almış bulunuyordu. Muhasara nizamı bizzat Cenabı Peygamber tarafından tanzim ve tertip, edildi. Kancıklar ve hainler her taraftan çevrilmişti. Resulü Ekrem öncü olarak sancağıyla beraber Hazreti Ali'yi göndermişti. Ebu Talib oğlunun bu işin ön saflarında bulunması müminlerin şevk ve gayretlerini arttırmış, yahudilerin maneviyatını, alt üst etmişti. Yahudiler Ahzâb kuvvetlerinin muvaffak olacaklarından o derece emin idiler ki, on bin kâfirin bir avuç Müslümana galebe çalmasını gayet kolay ve tabîî görüyorlardı. **Allahın nusratının Müslümanlara teveccüh edeceğini katiyen hatır ve hayalden geçilmiyorlardı.** Hainlerin erzakı tükenmişti. Bu şartlar altında daha uzun müddet dayanmak imkânı talmamıştı. Muhasara yirmi beş gün sürdü. Kurayzahlar Hazreti Peygambere adamlar göndererek görüşmek teklifinde bulundular, Maaz oğlu Sa'di hakem tayin ederse onun vereceği hükme razı olacaklarını bildirdiler. Yahudiler bunda da aldanmışlardı. Hakem yerine, Resulü Ekrem'in âlicenaplığına ve Peygamberane şefkatine müracaat edeceklerdi, basiretleri bağlan-ı, bunu yapamadılar, Ölüm fermanlarını kendileri imzaladılar,

* * *

Hazreti Peygamber sözlerinden dönen, ahitlerini bozan hain yahudilere şu hitapta bulundu :

«Ahdinizi çiğnediniz, sözünüzden döndünüz. Size gösterilen müsamaha ve cıvanmertliği anlamadınız. Dünya durdukça aldanmağa mahkûmsunuz. Bazen elinize fırsat geçti, kendinizi muzaffer sayarak öyle şımarıklık yaptınız ki... Bu, sizin için tâ haşre kadar hüsrana sebep olacaktır. Bu defa işlediğiniz cinayetin cezasını ben değil, arzunuz üzerine sizin itimat ettiğiniz hakem tayin edecektir.»

Yahudiler bu Peygamberane ifadedden ümide düştüler. Ötedenberi komşu ve dost oldukları Maaz oğlu Saad'ı hakem tanıyacıklarını söylediler. Saad muhacir değil Medinenin yerlisi ve Evs kabilesinin reisi idi. Bu kabile ile Benî Kurayza senelerce birbirleriyle dost yaşamışlardı. Bu sebeple bu kabilenin reisini hakem seçmekle yahudiler büyük ümitlere kapılmışlardı. Halbuki mesele hiç de umdukları gibi çıkmadı, tamamen aksine tecelli etti. Saad'ın verdiği karar cidden müthiş ve korkunçtu. Bu karara göre :

«Muharip olan erkeklerin birer birer boyunları vurulacak, kadınlar ve çocuklar esir edilecek, malları, mülkleri Müslüman mücahidlere harb ganimeti olarak tevzi edilecek... Bu karar gereğince dört yüz erkek ve bir kadının kafaları kesildi. Kurayza oğulları kabilesinin reislerinden olup Hayberde kalıp da Kureyşlileri harbe teşvik eden ve ortalığa fitne ve fesat tohumları «açan şahıslar idam edilenler meyanında idiler.»

Bu hükmün infazından sonra Arab yarımadası uzun zaman huzur ve sükûn içinde yaşadı, bir müddet için fesat ve entrika durdu.

Ahzâb'ın yani birleşmiş kabilelerin ve Kureyslilerin uğradıkları bu hezimet Müslümanların kuvvetlerini ve itibarlarını arttırdığı gibi siyasî vaziyeti de tamamen ve Müslümanların lehine düzeltmiş oldu.

* * *

Burada ziyadesiyle ehemmiyetli bir nokta vardır: Tamamen tarafsız ve hattâ yahudilerin dostu ve komşusu olan hakem Muaz oğlu Saad'ın vermiş olduğu karar ve ölüm fermanı, zamanımıza kadar yahudi tesirinde bulunan Avrupa yazarlarında îslâm aleyhinde bir propaganda vesilesi teşkil etmiştir. Bu tarafgir muharrirler unutupordı ki hakemi seçen ve onun hükmüne peşinen rıza gösterenler bizzat yahudilerdir. Bundan daha mühimi, hakem hükmünü, bizzat yahudilerin kendi kanunlarına ve şeriatlerine göre vermiştir.

Çünkü Tevrat'ın tesniye faslının yirminci bab 10 - 20 nci âyetleri bunu böyle emir ediyordu. Bu âyetleri aynen şöylece aşağı almakta faide görüyoruz;

«10 — Bir şehre karşı cenk etmek için ona yaklaştığın zaman, onu barışıklığa çağıracaksın.

11 — Ve vaki olacak ki, eğer sana sulh cevabı verirse, ve kapılarını sana açarsa, o vakit vaki olacak ki, içinde bulunan bütün akvam sana angaryacı olacaklar, sana kulluk edecekler.

12 — Ve eğer seninle musaleha etmeyip cenk etmek isterse, o zaman onu muhasara edeceksin.

13 — Ve Allahın Rab onu senin eline verdiği zaman, onun erkeğini kılınçtan geçireceksin.

14 — Ancak kadınları, ve çocukları, ve hayvanları, ve şehirde olan her şeyi, bütün malını kendin için çapul edeceksin; ve Allahın Rabbin sana verdiği düşmanlarının malını yiyeceksin.

15 — Bu milletlerin şehirlerinden olmayıp sende çok uzakta bulunan bütün şehirlere böyle yapacaksın.

16 — Ancak Allahın Rabbin miras olarak sana vermekte olduğu bu **kavmlerin şehirlerinden nefes alan kimseyi sağ bırakmayacaksın;**

17 — Fakat onları! Hittîleri ve Amorileri ve Kenânlıları ve Perizzileri ve Kivileri ve Yebusîleri, Allahın **Rabbin sana emrettiği gibi tamamen yok edeceksin.**

18 — Taki, kendi aleyhlerine yaptıkları bütün mekruh şeylerine göre yapmağı size öğretmesinler; yoksa Allahınız Rabba karşı suç edersiniz.

19 — Bir şehirle cenk ederek onu almak için, çok günler onu muhasara edeceksin, ağaçlarına balta vurarak onları harap etmiyeceksin; çünkü onlardan yiyebilirsin, ve onları besleyeceksin; çünkü kırım ağacı insan mıdır ki, senin tarafından muhasara olunsun.

20 — Ancak kendilerinden yenilmeyen ağaçlar olduklarını bildiğin ağaçları harap edip keseceksin; ve seninle cenk eden şehir düşünceye kadar ona karşı meteris yapacaksın.

* * *

işte Tevrat âyetleri, olduğu gibi ve aynen yukarıdadır. Binaenaleyh hakemin verdiği karar, mücrimlerin, döneğin kendi kitaplarına göre verilmiş olup, Müslümanlığa buğz etmeye kimsenin hakkı yoktur.

* * *

HUDEYBİYE ANDLAŞMASI

Resulü Ekrem'in Mekkedden Medineye hicretlerinin üzerinden altı yıl geçti. Artık Müslümanlık kökleşmiş ve ordusu kuvvetlenmiştir. Artık bütün Araplar, yeni İslâm

devletini saygı ile karşılamakta idiler. Bundan sonra İslâm devletinin kuvvetini arttırmak ve düşmanlarını zayıf düşürmek için yeni bir adım daha atılmak icap ediyordu. O sırada Hayberlilerle Mekkeliler arasında Müslümanlar aleyhine gizli bir anlaşma yapıldığı haber alındı. Bunun üzerine Mekkelilerle bir uzlaşmaya varılabilmek için bir plân çizilmiştir ki o da: Arabistan yarımadasında İslâmiyetin neşir ve tebliğ işini devam ettirmek ve kolaylaştırmak için Kureyslilerle Hayberlilerin arasını açmak için Kâbeye karşı dostluktan ayrılmamak esası kabul edilmiştir. Haram aylarında Arapların kavga etmemeleri bu plânı kolaylaştırıyordu. Bundan dolayı haram aylarından Zilkadede hac için Mekkeye gidileceği ilân edilmiş ve Müslüman olmayan Arap kabilelerinin harp etmeyeceklerinden endişesiz olarak mukaddes Kâbeyi ziyarete katılmaları için etrafa davetler gönderilmiştir. Bu suretle Mekkeye doğru gidişin hac için olup, savaş için olmadığı ve Müslüman olmayan Arapların da buna katılmaları istenmiştir ki, şayet Kureysliler buna mani olmak isterlerse umumî efkâr Müslümanlar lehine dönsün... Harb etmemek kararında olan Müslümanlar, Resulü Ekrem'le birlikte bin dört yüz kişi olarak yola çıktılar. Hazreti Peygamber Kısâvâ adlı devesine binmiş olduğu halde kafilenin en önünde gidiyordu. Böylece Medineden ayrılan kabile beraberlerinde kurbanlık koyun götürmekte idi. Ömre ehrama girmişti ki bu, kendilerinin harb istemediğini ve ancak Beytullahı ziyaret maksadını güttüklerini gösteriyordu. Medineden on beş kilometre kadar uzakta Zilhalife mevkiine varıldı. Orada Ömrenin «Lebbeyk» tekbirini işittiler, Mekkeye doğru yol aldılar. Bunların hac için geldikleri, kavga için gelmedikleri haberi Kureyslilere ulaşınca onlar bunu Muhammed'in bir plânı olduğuna atfederek korku ve endişeye düşmüşler ve ne bahasına olursa olsun Hazreti Muhammed'i Mekkeye sokmamağa karar vermişlerdir. Bunun için Müslümanlarla mücadele etmek üzere bir ordu kurulmuş, Velid oğlu Halid ve Ebu Cehil oğlu Akreme kumandalarında olarak içinde ikiyüz atlı bulunan büyük bir kuvvet meydana gelmişti. Bu ordu Mekkedden çıkarak hac için gelenleri kovmak için ilerledi ve ilk konakta durdu. Kureys kumandam Halid Bin'il-Velid Müslümanları gafil avlamak ve birden hücum etmek için hazırlanmıştı. Müslümanlar Mekkeye yakın Gasvan mevkiine gelmişlerdi. Resulü Ekrem yolda tesadüf ettiği Kaab kabilesinden bir Araptan şu malûmatı aldı: «Kureysliler sizin gelmekte olduğunuzu duymuşlar ve sırtlarına kaplan derileri geçirerek ilk konakta durdular. Seni Mekkeye sokmamak için and içtiler, başlarında Velid oğlu Halid var, süvarileri Gasvan mevkiine on beş kilometre uzaktadırlar.» dedi. Cenabı Resul bu haberi işitince: «Allaha and içerim ki bana nübüvvet vazifesini veren Cenabı Hak beni muzaffer kılincaya ve ölünceye kadar çalışacağım» buyurdular ve tanzim ettikleri plânı gözden geçirdiler. Yalnız harb için herhangi bir hazırlık yapılmadı. Kureysliler harb için büyük bir ordu göndermişlerdi. Onların icbar edecekleri bir harbe, İslâm mücahitleri iman kuvvetleriyle iştirak edebilirlerdi. Fakat harb için değil, hac için geliyorlardı. Bu sebeple müminler Mekkeye doğuşarak değil, sulh ve sükûn içinde girmek istiyorlardı. Bu sayede Müslümanlığın davet tebliğ işindeki ulviyeti de meydana çıkarmakta idi. Bu hal gerek bütün Araplarda gerekse Kureyslilerde bir fikir uyandırmış ve onları düşünmeğe davet etmiştir. Müslümanların bu hareketleri dâvalarındaki samimiyet ve doğruluğu göstermesi itibarıyla de cidden mühimdi. Kureyslilere fırsat ve bahane vermemek için başka bir yoldan Mekkeye girmek düşünüldü. Bir kılavuz bulundu, dağlar arasından, sarp yollardan, binbir zorlukla ve yorucu gayretlerle o yolu geçtiler ve bir ovaya çıktılar, Hudeybiye denilen mevkide konakladılar, orada İslâm ordusuna düzen verildi. Halid'in kumandasındaki Kureys ordusu onları görünce Müslümanların kendi ordusunu çiğneyip Mekke hudutlarından aşacaklarından korktular ve Mekkeyi müdafaa için geri döndüler. Putperestlerin ordusu Mekke içinde, Müslümanların ordusu da Hudeybiye'de yer alarak karşı karşıya geldiler. Her iki ordu ne şekilde hareket edilmesi lâzım geldiğini düşünüyor, vaziyete göre plânlar hazırlıyorlardı. Kureysliler, Müslümanları döndürmek için güçlerinin yettiği kadar hazırlanmış olmakla beraber müminlerle kolayca başa çıkılamayacağını da takdir ediyorlardı. Hazreti Peygamber Omra'nın ehrama girdiği gibi yapmıştır ki bu; bir dostluk ve sulh âlâmetidir. Bu şekilde Resulü Ekrem Hudeybiye'de beklemeyi tercih etti. Karşı taraftan elçilerin gelmesine intizar ediyordu..

Kureysliler; Müslümanların hakikaten hac için gelip gelmediklerini Öğrenmek maksadiyle Peygambere bir tahkik heyeti gönderdiler. Bu heyet kısa bir görüşmeden sonra Peygamberin ve eshabının harb için değil, hac için geldiklerine kanaat getirerek

döndüler ve : Müslümanların Kâbeyi ziyaret ve omre ta'zim için geldiklerini söyledilerse de Kureysliler buna inanmadılar. Ve bunu heyet azasının Hazretî Muhammed'e olan dostluk hayranlığına atfettiler. Bunun üzerine Mekke Putperestleri başka bir heyet daha gönderdiler. O da birinci heyet gibi aynı fikir ve kanaatle geri döndü. Bundan sonra Kureysliler kendilerine ahidleri bulunan üç dört kabilenin reisi Hâlis'i Peygamberle görüşmek üzere gönderdiler. Bu adamın Peygamberi geri döndüreceğine emin idiler. Şayet Müslümanlar bu adamın da sözünü dinlemezse, Hâlis'in muğber olacağını ve böylece Mekke müdafaasının daha ziyade kolaylaşacağını düşündüler. Peygamber bu adamın gelişini haber alınca, kurbanlık hayvanları ortalığa saldırmıştı ki, bundan maksadın Kâbeyi ziyaret olduğu anlaşılın... Nitekim Hâlis Müslümanların karargâhına geldiği vakit vadide deve ve koyunların otladığını görmüş ve bu manzaranın harb değil, hac âlâmeti olduğuna kanaat getirmişti. Peygamberle de görüştüktan sonra bu kanaati kuvvet bulan murahhas Mekkeye avdetle kararını Kureyslilere bildirdi ve Müslümanların hac için Kâbeye gelmelerine müsaade edilmesini tavsiye etti. Eğer Peygamberin ve Müslümanların Kabe ziyaretine müsaade edilmezse kendisinin ve tevabiinin Mekkeyi terk edeceklerini hiddetle ilâve etti. Kureysliler onları, gönlünü kırmamak için biraz düşünmeğe vakit vermesini söyleyerek sustular. Bundan sonra Mes'ut Sakafi oğlu Arvyi'yi tam bir güvenç ve itimatla Peygamberin nezdine gönderdiler. Bu zat Resulü ekremle uzun uzadıya görüşmüş ve sonunda peygamberin haklı olduğunu ve yolunda azimli bulunduğunu görerek Mekkeye dönmüş ve şöyle konuşmuştur: **Ey Kureysliler! Ben Kîsrayı, Kayseri, Necâşîyi memleketlerinde gördüm. Bunlar arasında Muhammed gibi bir padişah görmedim. Abdest aldığında ümmeti akan suları kapışıyor. Saçlarından dökülenleri yere düşürmüyorlar. Eshabı onu katiyen ele vermezler. Bundan ötesini siz bilirsiniz, ne yapacağınızı siz düşününüz.»** dedi. Bunun üzerine Kureyslilerin inat ve ısrarı azalacağına şiddet kesbetti. husumetleri arttı, boşu boşuna konuşup görüşmeleri uzadı. Peygamberimiz Kureyslilerin elcileri belki kendilerinden korkuyor düşüncesiyle kendi murahhaslarını göndermeyi daha muvafık buldu. Fakat Kureysliler bu elçinin devesini kestiler, eğer müdafa edilmese idi az kalsın öldüreceklerdi. Küffar üstelik geceleri kötü ruhlu adamlarını Müslüman ordugâhına göndererek onları taşlattırdılar. Bu muameleden hiddete gelen müminler Kureyslilerle harb etmeyi düşündülerse de Peygamber onları teskin ediyordu. O sırada Kureyslilerden elli kişi Müslümanlara tecavüz için ordugâhlarına gelmişlerse de bunların cümlesi yakalanarak Peygamberin huzuruna getirildi. Resulü Ekrem bunların hepsini affederek serbest bıraktı. Bu hâdisenin büyük bir tesiri oldu ve Müslümanların cenk için değil, hac için geldiklerini isbat etti. Böylece Mekke'de umumi efkâr Hazretî Muhammed'in lehine döndü. O derecede ki, o dakikada Müslümanlar Mekkeye girecek ve aleyhdarı buna mâni olmağa kalkacak olsalardı vaziyet bütün bütün kendi aleyhlerine dönebilir ve bütün Mekkelilerle kabileler Kureyslilerin düşmanı olabilirlerdi. Bundan dolayı Kureysliler tecavüzden vaz geçmiş ve ne yapılmak lâzım geldiğini düşünmeğe koyulmuşlardı. Ortalık sükûna kavuşunca Peygamber kendi murahhaslarını göndermek istemiş ve Hattab oğlu Ömer'e gitmesini söylemiştir. Ömer şu mukabelede bulunmuştur: Ey Allanın Peygamberi, Kureyslilerin bana fenalık yapmalarından çekinirim. Mekke'de Ka'b oğlu Adi kabilesinden beni himaye edecek kimse yok. Kureysliler, benim kendilerine olan düşmanlığımı ve sertliğimi bilirler. Lâkin onların benden üstün tuttıkları biri var. Aff an oğlu Osman.. O daha münasıptır, dedi. Peygamber Osman'ı çağırarak onu Ebu Süfyan'a gönderdi. Osman Kureyslilere vazifesini söyledi. Onlar da Kâbeyi tavaf etmek ister isen, et dedilerse de Osman; Allanın Resulü tavaf etmeden ben etmem dedi ve Kureyslilere ne maksatla gönderildiğini izah etti. Kureysliler bunu kabul etmediler. Aralarındaki müzakereler uzadı. Kureyslilerle Müslümanların arasındaki anlaşmazlıkları bertaraf edecek çareler akla geldi. İçine düştükleri bu çıkmazdan, bu sıkıntılı vaziyetten kurtulmak ve Muhammed ile aralarındaki düşmanlığa son vermek için Osmandan istifadeyi düşündüler. Osmanın Mekke'deki ikameti uzayınca müs-lümanlar arasında endişe belirdi ve Kureyslilerin hainlik edip Osmanı öldürdükleri şayiası çıktı, Müslümanların merakları arttı. Kureyslilerin Osrnayı öldürdüğü endişesi Peygamberi de sardı. Müslümanlar cuş-u buruşa geldiler, herbirinin eli kılınçlarının kabzasına yapıştı ve cümlesi harb için ayaklandı. O zaman Resulü Ekrem sulh ve dostluk plânını tekrar gözden geçirdi. Kureysliler haram ayında hainlik edip elçi Osman'a kıyınca barış plânının gözden geçirilmesi zarurî görüldü. Bunun için: «Onlarla görüşmedikten

sonra buradan gitmeyiz» dedi. Sonra bir ağacın altına giderek esbabını yanına çağırdı ve kendilerinden muvafakat istedi. Cümlesi ölümden kaçmamak için and içtiler. Esbabın coşkunlukları, fedakârlıkları, azim ve imanları bütün vuzuhiyle görölüyordu. Böylece andlaşma sona erince. Resulullah iki elini birbirine çarparak Osman da kendileriyle birlikte imiş gibi onun namına da and içti. Bu; Rıdvan andı ü-zerine şu âyet-i kerime nazil oldu: (Fetih sûresi, âyet 18-19).

«And olsun ki Allah müminlerden seninle ağacın altında biat ederlerken razı olmuştur da kalblerindekini bilerek üzerlerine kuvvei maneviyeyi indirmiş ve onları yakın bir fetih(Felh-i karib) ve alacakları birçok ganimetlerle mükafatlandırmıştır. Allah mutlak galiptir. Tek hüküm ve hikmet sahibidir.»

Bu âyetin Hayber fethini müjdelediği Müslüman âlimler tarafından beyan edilmiştir. Ağaç altı biatından sonra Müslümanlar hemen harb ve hücumla hazırlanırken Osman'ın Öldürülmediği haberi geldi. Arkasından da Osman geri geldi ve Kureyslilerin söylediklerini bildirdi. Bunun üzerine Peygamberle Kureysliler arasında dostluk müzakereleri yenilenerek daha geniş bir görüşme yapılmasına karar verildi. Bu vazifeye Amru oğlu Süheyl memur edildi. Yapılan müzakere neticesinde Müslümanların bir yıl Mekkeye girmekten vazgeçmeleri teklif edildi ve Resulü Ekrem de bu esas dahilinde barışı kabul etti. Zira Kabe ziyaretinden maksat hasıl olmuş olup bu sene ile gelecek sene arasında bir fark görölmemiştir. Müslümanların istedikleri şey, Hayberlileri Kureyslilerden ayırmak ve islâmlığı tamim için kendisiyle Araplar arasındaki mânileri kaldırmaktı. Bu sebeple Kureyslilerle Müslümanlar arasında arka, arkaya devam eden harblerin durdurulması isteniyordu. Hac ve ehramın bugün veyahut yarın yapılmasında bir fark yoktu. Böylece Amru oğlu Süheyl ile müzakerelere girilmiş, uzun münakaşalar yapılmış, şartlar konuşulmuştur. Çok defa kesilmek raddesine gelen bu münakaşalar Resulü Ekrem'in hakimane idaresi sayesinde devam etmekte idi. Müslümanlar Peygamberin etrafında çevrenip bu konuşmaları takip ediyorlardı. Bunlar bu müzakerelerin hac için yapıldığını zannediyorlardı. Halbuki Peygamber harbin önüne geçmek için konuşuyordu. Bu sebeple Müslümanlar bu müzakereden müteessir oldular. Peygamberimiz ise uzun münakaşa ve dağınık fikirler ve muvakkat kazançlara bakmadan cereyan eden müzakerelerden memnun olmakta ve müzakereyi hedefe varacak şekilde yürütmekte idi ki sonunda her iki taraf muayyen şartlar dahilinde uyuşmuş ve anlaşmışlardı. Bu şartlar Müslümanların hoşuna gitmeyip onları galeyana getirdi ve muahedeyi reddedip harb etmek için Peygamberi iknaa çalıştılar. Bunun için Hattab oğlu Ömer Ebubekire giderek: «Dinimizi aşağı tutmak hakkı bize verilmiş değildir» dedi ve birlikte Peygambere gidip ikna etmeyi teklif etti; Ebubekir; Peygamberin beğendiği şeyleri beğenmek lâzımdır diye Ömeri iknaa çalıştı ise de muvaffak olamadı. Bunun üzerine Ömer hiddet ve tehevür içinde Peygambere giderek konuştu. Onun sözleri Resulü Ekrem'in sabır ve sebatından bir şey eksiltmedi ve Ömer'e şöyle hitap etti: **«Ben Allah kulu ve Resulüyüm. Onun emrine muhalefet edemem. O, hiç bir vakit beni terk etmez.»** Peygamber ondan sonra Talib oğlu Ali'yi çağırdı ve ona: «Rahman ve Rahim olan Allahın ismiyle yaz dedi: Bu sırada Süheyl elini tuttu ve «Rahman ve Rahimi ben tanımam. Ey Allah senin adına» diye yaz dedi. Peygamber öyle yazdırdı. Sonra: Allahın Peygamberinin Amru oğlu Süheyl ile barıştığını yaz dedi. Süheyl yine elini tuttu ve şöyle söylendi: «Ben senin Allahın Resulü olduğuna inanmış olsaydım seninle harb etmezdim. Onun için yalnız kendi ismini ve babanın adını yaz.» dedi. Resulü Ekrem bunun üzerine: «Abdullah oğlu Muhammed'in sulh mukavelesidir.» diye yazdırdı. İki tarafın uzlaşması şu maddeleri havi idi:

1 — Mukavele, bir sulh sözleşmesi olup iki taraf arasında barışı ve cenk ve harb olmayacağını bildirir.

2 — Kureyslilerden Müslüman olup da velisinin müsaadesi olmaksızın Muhammed'in yanına gelen olursa Muhammed onu geri çevirecek ve Müslümanlardan her hangi biri dininden dönüp Kureyslilere dönecek olursa onu geri çevirmeyecektir.

3 — Araplardan her kim isterse Muhammed'le anlaşma, uzlaşma yapabileceği gibi Kureyslilerle de isteyen yapabilecektir.

4 -- Muhammed, bu sene arkadaşlarıyla birlikte Mekke'den dönecekler, gelecek yıl Mekkeye girebilecek ve orada üç gün kalacaklar, yanlarında silâh olarak sadece kınlarına sokulmuş kılınlar bulunacak, başka silâh bulunmayacaktır.

5 — Muahede imzalandığı tarihten muteber olarak on yıl devam edecektir.

Resulü Ekrem ile Süheyl Müslümanların hiddet ve tehevvrleri ve kırgınlıkları arasında bu uzlaşmayı imzaladılar, Süheyl Mekke'ye dönmüştü. Peygamberimiz Müslümanlarda müşahade ettiği teessür, coşkunluk ve şiddetli harb arzularından münfeil dargın ve küskün olmuştu. Beraberinde götürdüğü hanımı Ümmü Selmenin yanına gitti ve düşüncelerin ona anlattı. O da:

«Ey Allahın Resulü! Müslümanlar senin istemediğini yapmazlar. Onların celâdetleri ve kahramanlıkları dinleri ve Allah ile senin Peygamberliğine imanları yüzündendir. Sen traş ol, ve ehramdan çık, onlar sana uyarlar. Sonra onları al Medineye dön.» dedi.

Peygamber Müslümanların yanına gitti ve ehramdan çıkıldığını göstermek için saçlarını kestirdi, içine güven ve meserret doldu. Müslümanlar kendisini ve nefsine olan itimadını görünce cümlesi koşuşarak kurbanlarını kestiler, kimisi saçlarını kesti, bazıları da kısalttılar. Peygamber Müslümanlarla Medineye dönerken (İnna Fetahna) sûresi nazil oldu:.

«Gerçekten biz sana aşikâr bir zafer yolu açtık. Ki böylece Allah senin geçmiş ve gelecek günahını mağfiret kılsın. Senin üzerine nimetini tamamlasın ve seni doğru yola götürsün.» diye başlayan ve onuncu âyetinde; **«Seninle anlaşma abdi yapanlar ancak Allah ile anlaşma ahdi yapmışlardır. Allahın eli onların elinin üstündedir. Kim bu ahdi bozarsa kendi nefsi aleyhine bozmuş olur. Kim de Allaha karşı ahbine vefa gösterirse O, ona büyük mükâfat verir.»**

Ve 29 uncu âyetinde:

«Muhammed, Allahın Resulüdür. Onunla beraber bulunanlar kâfirlere karşı çetin, birbirlerine karşı merhametlidirler. Onları rükû eder, secdeye varır görürsün. Onlar Allahın lütuf ve rızasını dilerler. Onların nişanlarını yüzlerinde görürsün. Bu, secdenin izidir, işte onların Tivrattaki vasıfları budur. İncildeki vasıfları şöyledir: Onlar ekilmiş bir tohum misali gibidir, filiz verir, gittikçe kuvvetlenir ve kalınlaşır. Sapları üzerine doğrulup yükselerek bir ekin olurlar. Bu, ekicilerin hoşuna gider, böylece kâfirler öfkelenirler. Allah'a içlerinden iman edip salih amel sahiplerine mağfiret ve büyük mükâfat vaadetti.»

Vaadlerini ihtiva eden sûreyi, Cenabı Peygamber basından sonuna kadar okudu. O zaman yapılan anlaşmanın Müslümanlar için sarîh bir Fetih ve zafer olduğuna Müslümanların cümlesi kani oldular ve böylece Medineye döndüler. Resulü Ekrem Hayber'in mevcudiyetine son vermek ve İslâmiyeti Arabistanda ve haricinde neşir ve takviye etmek yolundaki plânını tatbîke koyuldu. Kureyşlilerle yapılan barışın verdiği fırsat ve zaman zarfında bazı düşman varlıklarını bertaraf etmeğe ve memleket haricindeki işlerle uğraşmağa boş zaman buldu. Bununla Cenabı Resul hacca gitmeğe kalktığı zaman çizdiği plânın uğradığı zorluklar ve karşısına çıkan manilere rağmen arzuladığı siyasî neticeleri elde etmişti. Bunun için Hudeybiye anlaşmasının aşikâr bir fetih, bir zafer olduğu görüldü ve şu neticeleri sağladı:

1 -- Gerek bütün Araplarda ve gerekse Mekke ve Kureyşlilerde İslâmiyetin neşrini destekleyen Müslümanların kıymet ve itibarı arttı.

2 — Müslümanların Peygamberlerine itimat ve emniyetleri arttı ve korkunç tehlikelere şiddetle mukabeleleri ve ölümden korkmadıklarını gösterdi.

3 — Müslümanlara; siyasî manevraların İslâmiyetin neşrinde faideli olduğunu gösterdi.

4 - Mekke'de putperestler arasında kalmış olan Müslümanların düşman ordugâhı içinde bir cep vazifesi görmelerini kolaylaştırdı.

5 — Siyasette gidilecek yolun başında doğruluk ve ahde vefa olduğunu gösterdi. Ancak müracaat edilecek çarenin behemehal bir deha ve idrak örneği olması ve bağ vurulan küçük tedbirlerin istihdaf ettiği büyük gayenin düşmandan gizli tutulması.

* * *

HAYBEK CENGİ

Hudeybiye'den dönüp Medinede bulunah ancak onbeş gün geçmişti ki Peygamber Hayberi vurmak için vaktiyle kendisiyle Hudeybiyede bulunmuş olan cemaatin hazırlanmasını emretti. Peygamberin Hudeybiye'ye hareketinden evvel, Medine üzerine Müslümanları mahvetmek için Hayber yahudilerinin Kureyslilerle anlaşmağa çalıştıkları Resulü Ekremce öğrenilmiş bulunuyordu. Benî Nadir yahudilerinin ileri gelenleri Haybere taşındıktan sonra oradaki yahudileri de etraflarına toplayıp Peygamberimizle Müslümanlar aleyhine suikastler tertip etmeğe ve etrafı Ümmeti Muhammet aleyhine teşvik için çok paralar sarf etmeğe ve büyük Peygambere karşı harb etmek ve onun neşrettiği İslâm dînini imha etmek maksadiyle uzaktan yakından taraftarlar bulmağa, gizli ittifaklar yapmağa ve her türlü teşebbüslere ve fitnelere baş vurmağa başlamışlardı.

Bütün bu mel'un teşebbüsler akamete uğradı, müşriklerin ve yahudilerin Hazreti Peygamberi ortadan kaldırmak plânları suya düştü. Bundan sonra bütün dağınık yahudiler bir araya geldiler. Tekmil kabile ve partiler birleşerek Müslümanları kahrü tedmir için Medineye ani bir baskın yapmayı kararlaştırdılar.

Bunun için Hayber yahudileri, akrabaları olan Tima ve Fedik ve Vadilkura yahudileriyle Haybere kaçmış olan Benî Nadir yahudileriyle işbirliği yaptılar. Medinenin yüz elli kilometre şimalinde bulunan Hayber kalesini kuşatmak için Resulü Ekrem hazırlamıştı. Bunu gizli tuttular. Kureyslilerle dostluk luahedesi akdetmeleri bundan ötürüdür. Hudeybiyede yapılan anlaşma yahudileri Kureyslilerden ayırmak ve onların kârlarını bir an evvel bitirmek içindi. Bu maksatla Peygamber emrinde bin altıyüz mücahitte yola çıktı. Beraberlerinde bir bölük de süvari vardı. Bunların cümlesi Allanın nusratına güven-liş bulunuyorlardı- Müslümanlar Medine ile Hayber arasındaki mesafeyi üç günde kat' ettiler ve üçüncü geceyi Hayber talesi önünde geçirdiler. Sabah olunca Hayber rençberleri tarlalarına gidiyorlardı. Müslüman ordusunu görünce ters yüz edip geri döndüler ve şöyle feryat ettiler: işte Muhammed ve ordusu! Peygamber bu sözünü işitince: **Yıkılası Hayber. Uğrayacakları kütü âkibet kendilerine ihtar edilen insanların yurtlarının önüne dikildiğimiz vakit onların halleri işte böyle olur!** Diye söylendiler. Yahudiler, daha evvelden Müslüman ordusunun ileri yürüyeceğini tahmin etmişlerdi. Hudeybiye musalehasını ve Kureyslilerin Peygamberle anlaştıklarını duydukları vakit bunu Kureyslilerin döneklikleri saydıklarından, içlerinden bazıları Medinenin basılması için, yukarıda yazdığımız gibi diğer yahudi kabileleriyle bir ittifak akdetmişlerdi. Yahudilerden diğer bir kısmı ise, Müslümanlarla yahudiler arasındaki husumeti ortadan kaldırmak için Resulü Ekremle bir anlaşma yapılmasını uygun buluyor ve aralarında bunu konuşuyorlardı. Zira korktukları kötü akıbetin yaklaştığını hissediyorlardı. Peygamberin Kureyslilerle anlaştıktan sonra sıranın kendilerine geleceğini biliyorlardı. Fakat bunun bu kadar çabuk olacağını tahmin etmiyorlardı. Bunun için İslâm ordusunu birdenbire karşılarında görünce şaşırdılar. Diğer kabilelerden yardım alarak Peygamberin karşısına çıkmayı düşündülerse de Müslümanların sür'atle hareketleri buna meydan bırakmadı. Müslümanlar yahudilerin kalelerini hak ile yeksan ederek onları derin bir ümitsizliğe düşürdüler ve sulh istemeğe mecbur ettiler. Peygamber bunu kabul ederek kendilerini yerlerinde bıraktı. Ancak arazileri ve bağlarının yarısı zafer karşılığı olmak üzere ellerinden alındı, yahudiler buna razı oldular. Müslümanlar geriye döndüler ve yarıda kalan «Hac» vazifesini yapıcaya kadar Medinede kaldılar. Hayberlilerin siyasî nüfuzları kırıldıktan sonra Arabistanın Şama kadar şimal kısmında hiç bir korku ve endişe kalmadı. Hudeybiye musalehasından sonra cenup kısmında da korku kalmamıştı. Haricin de yolları açılmış bulunuyordu.

* * *

KOMŞU OLAN DEVLETLERE ELÇİLER

Hicaz kıt'asının her tarafında İslâmın nurunun yayıldığına ve zulmetleri yırttığına Cenab-ı Resul kanaat getirdikten sonra, bu meş'aleyi Hicaz kıt'asının haricine götürmek gayretine düştü. Zira kendisinin neşriyle vazifelendirildiği Müslümanlık bir kavmin değil, tekmil beşeriyetin dinidir ve Peygamber bütün âlemlere rahmet ve mürşid olarak gönderilmiştir. Cenabı Hak, Enbiya sûresinin yüz yedinci âyetinde **«Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik»** ve Sebâ sûresinin yirmi sekizinci âyetinde: **«Biz seni ancak bütün insanlara bir müjdeci ve koruyucu olarak gönderdik; fakat insanların çoğu bunu bilmezler.»** Ve Tevbe sûresinde. **Allah Resulünü doğru yolu gösterici olan hak dini ile göndermiştir ki bu dini bütün dinlerin üstünde tutsun. Kâfirlerin ikrahına rağmen....»** buyurulmaktadır. Bu sebeple Resulü Ekrem İslâm devletini ve dinini kökleştirdikten sonra etrafa elçiler göndermek suretiyle memleket haricindeki mesaisine germî vermişti. Peygamberin bu dış faaliyeti hududu haricinde kalan kâfirleri de imana davet içindir. İslâm hâkimiyeti yalnız Medinede iken Medine haricinde bulunan Kureyşliler ve diğer küffar ile uğraşmak harici gayret sayıldığı gibi, hükümlanlığı bütün Hicaza yayılınca bu hareket ve ondan sonra teknil Arap yarımadası İranlılar ve Rumlar gibi yarımada haricindeki milletlerle meşgul olması da Peygamberin dış mesaisi sayılır. Hudeybiye anlaşmasından ve Hayber yahudilerinin işi bitirildikten sonra hemen hemen Hicaz kıt'asının tümü Peygamberin hükümlanlığı altına girmiştir. Artık Peygambere karşı koyacak kuvvet Kureyşte kalmamıştı. Bundan dolayı Resulü Ekrem elçilerini harice göndermeğe ve bu işe ancak iç siyasette bir istikrar ve kökleşme olduktan sonra başlamıştır. Bu iş için dahilde kâfi derecede kuvvet hazırlanmıştı. Hayberden döndükten sonra bir gün Resulü Ekrem esbabına: **«Ey nâs! Allah beni teknil insanlara rahmet olarak gönderdi: Meryem oğlu isa'ya karşı havarilerin gösterdikleri uygunsuzluk gibi, siz de bana uygunsuzluk göstermeyiniz.»** deyince Eshabı sordular: Nasıl uygunsuzluk ettiler? Resulü Ekrem'in buna kargı cevabı şu oldu: **«Sizi ifasına davet ettiğim vazife gibi, Meryem oğlu İsa da havarilerini çağırdı ise de, yakın yere göndereceği kimseler evet demişler, uzak yere göndermek istediği kimseler de suratlarını ekşiterek memmunsuzluk göstermişlerdir.»** buyurdu ve bütün civar hükümetlere, Kisrâlara, Yemen Melikine ve Habeşistan Necaşisi'ne telâma davet için elçiler göndereceğini söyleyince, eshabı bu arzuyu muvafık bulduklarını söylediler. Bunun üzerine Hazreti Peygamber gümüş bir mühür kazdırarak üzerine **«Allahın Resulü Muhammed»** diye yazdırdı. Ve bu mühürle imza ettiği namerlerle yabancı hükümdarları İslama davet etti. Name-i hümayunu hamil sefirlerin cümlesi bir anda huzuru risaletten ayrıldılar ve memur oldukları memleketlere doğru yola çıktılar. Peygamberin mektuplarını hamil olan elçiler vazife mahallerine gidip geri döndüler. Yabancıların çoğu Resulü Ekrem'in mektubunu hoş ve nazikâne karşıladılar. Bazıları da kötü mukabelede bulundu. Fena karşılayanlar meyanında Yemen ve Umman melikleri vardır. Bahreyn hükümdarı ise iyi karşılamış ve Müslüman olmuştur. Yemame meliki ise kendisinin hükümdar tanınmak şartıyla teklifi kabul edeceğini bildirmiş, olduğundan Peygamber tarafından lanet edilmiştir. Arap olmayan hükümdarlara gelince: İran hükümdarı Kisra kendisini İslama davet eden Name-i Resulü okuyunca hiddete ve şiddete kapılmış, mektubu yırtarak Yemendeki valisine: Hicazdaki bu zatın basının kendisine gönderilmesini bildirmistir. Peygamberimiz bu hâdiseye muttali olunca: **«Allah onun mülkünü parçalasın!»** demiştir. Kisra'nın Yemelideki valisi Bazane imparatorunun emrini alınca, Müslümanlığı tetkik etmiş, onun hak dini olduğunu anlayarak ihtida etmiş ve Resulü Ekrem'in valisi olarak Yemen'de kalmıştır. Bu zat o zaman Yemen hükümdarı olan Haris Hamiri'den başkadır. Mısırın büyük hükümdarı Name-i Peygamberi hüsnü kabul ederek Peygambere hediyeler göndermiştir. Habeş hükümdarı Necaşi de teklifi iyi karşıladığı ve bir rivayete göre Müslüman olduğu söylenir. Herkl'e gelince bu davete kıymet vermemiş ve bir şey de söylememiştir. Haris El Gasanî kendi kumandasında bir ordu ile Peygamberi cezalandırmak için Herkl'den müsaade istemiş ve bu müsaadeyi alamamıştır. Herki o sırada Kudüste bulunduğundan Haris'i nezdine celb etmiştir.

Hazreti Peygamberin bu davetnamelerinin tesiriyledir ki Araplar fevc fevc hak dinine girmeğe başlamışlardır. Bundan sonra ardı ardına bir çok hey'eyler Resulü Ekrem'in nezdine gelerek Müslümanlıklarını ilân etmişlerdir. Arap olmayanları hidayet yoluna celb için Hazreti Peygamber kuvvet ve ordu hazırlamağa başlamıştır.

* * *

MÖ'TE SAVAŞI

Arab yarımadası haricindeki hükümdarlara gönderilen elçiler, onlardan aldıkları müsbet ve menfi cevaplarla geri döndükten sonra Resulü Ekrem Arabistan haricinde faaliyette bulunmak üzere bir ordu hazırlamağa koyuldu, Rumlarla, İranlıların vaziyetlerini ve faaliyetlerini tetkika başladı. Rumların, hudutları, Peygamberin hududuna bitişik idi. Onlardan gizli haberler almağa çalışılıyordu. İslâmiyetin yayılışı bütün halk tabakalarına sirayet ettiği için, dinin tamimi meselesi Arab hudutlarını aşınca geniş çapta yayılacağı muhakkaktı. Alınan haberler ve müşahedeler İslama davetin Şam Ülkesinde daha geniş kabule mazhar olacağını gösteriyordu. Yemen'deki Kisra'nın valisi davete icabet etmiş olduğundan, Şam ülkesine bir ordu şevki düşünöldü. Hicretin yedinci yılının Cemaziyülevvel ayı içinde yâni Hudeybiye musalehasından bir kaç ay sonra en seçkin Müslüman kahramanlarından üç bin mücahid toplanarak Harisi oğlu Zeyd'in kumandasına verildi. Kendisine bir şey olursa onun yerine Ebu Talibin oğlu Cafer, ona da bir şey olacak olursa Revvaha oğlu Abdullah'ın yerine geçeceği tebliğ edildi. Ordu hareket etti. Hudeybiye musalehasından sonra Müslüman olmuş olan Halid ibn-i Velid beraber idi. Resulü Ekrem Medine haricine kadar orduyu takip etti ve kumandanlara; kadınlarla çocukları ve körleri öldürmemelerini, evleri yıkmamalarını, ağaçları kesmemelerini tenbih etti ve sonra şu duada bulundu :

«Allah sizinle beraber olsun ve sizi muhafaza buyursun. Sağ ve salim bize iade etsin.» Ordu hareket etti. Kumandanlar bu harbin, Resul-i Ekrem'in bizzat bulunduğu harplerde yaptığı gibi bir yıldırım harbi, bir baskın şeklinde olması kararında idiler. Şam ordusunu ansızın basıp mağlûp etmek istiyorlardı. Bu programla ilerleyen ordu Maan'a geldiği vakit Herkl'in Şam kumandanının müslümanlara karşı Arab kabilelerinden yüzbin muharib topladığı gibi bizzat Herkl'in de ayrıca yüzbin muharib ile gelmiş olduğu haber alındı. Bu haber ortalığa korku verdi. Maan'da iki gün kalan ordu, bu büyük kuvvet karşısında ne türlü hareket edileceğini düşünmeğe bağladı. Bazıları keyfiyeti peygambere yazıp düşmanın sayısını bildirerek takviye kuvvetleri istemeyi, bazıları da bu vaziyete karşı Peygamberin talimat ve emirlerini beklemek lâzım olduğu mütalâasında bulundukları bu sırada Revvaha oğlu Abdullah şöyle bir hitabda bulundu :

Ey cemaat! Şimdi aradığınız şehidlik payesi önünüzdedir. Biz bugüne kadar harb ettiklerimizle ne adet, ne de kuvvet çokluğuyla değil, ancak Allahın bize ihsan buyurduğu din kuvvetiyle savaştık. Yürüyünüz! İki rahmetten biri... Ya düşmanı mağlûp etmek veyahut şehitlik!...

Bu hitabe mü'minleri coşturdu. Müsarif köyüne varan ordu orada Rum yığınlarına tesadüf etti. Oradan Möte'ye saparak orada konakladılar. Orada rnüslümanlarla Rumlar arasında en korkunç ve en müthiş kanlı bir harb başladı. Sanki ölüm korkunç ağzını açmış, insanları yutuyor gibi idi. ölüm ve şehidlik arayan üç bin imanlı müslüman ordusunu kamilen imhaya azmetmiş yüzbin veyahut iki yüzbin kişilik bir düşman ordusu olanca hıncı ve gücüyle savaşıyordu. Böylece iki taraf arasında müdhiş bir harb başlayınca Zeyd, Peygamberin sancağını alarak düşmanın ortalarına doğru atıldı. Ölümle karşı karşıya idi ve onu müşahhas bir şekilde karşısında görüyor gibi idi. Korkmuyordu, çünkü şehitlik arıyor ve bunun için akla sığmayacak bir kahramanlıkla düşman mızrakları kendisini parçalayınca kadar harb etti. Sancağı Ebu Talib oğlu Cafer aldı. Henüz otuz üç yaşında yakışıklı bir genç idi. O da Ölümü arar gibi doğuşürken etrafı düşman tarafından çevrildi. Atının ayakları kesilmişti, yaya olarak yalın kılınç düşmanın ortasına atıldı. Rumlardan biri bu kahramanın üstüne atılarak vücudunu ikiye bölerek onu şehit etti.

Sancağı Revvaha oğlu Abdullah aldı ve ileriledi. At üstünde idi. O da düşmanın üzerine saldırdı ve döğüşerek öldü. Sancağı Erkanı oğlu Sabit alarak : Müslümanlar içinizden birini seçiniz. Diye bağırdı. Velid oğlu Halid seçildi. Halid sancağı aldı. Müslüman saflarını dolaştı, onları sıklaştırdı ve gece karanlığı basıncaya kadar ordusunu oyaladı. Geceleyin Halid. düşmanın sayıca üstünlüğünü ve kendi ordusunun azlığını görerek muntazam bir ric'at plânı hazırladı. Bu program gereğince ordu mevcudundan az bir kısmım cephe gerisine dağıttı. Sabah olunca sanki Peygamberden kendilerine imdat kuvveti gelmiş gibi düşmanları aldatacak bir yaygara ve gürültü koparmalarını onlara tenbih etti, böyle de yaptılar, düşman bundan ürktü ve taarruzdan çekindi ve hattâ Halid'in mukabil taarruza geçmediğine sevindi. Çok geçmeden Halid'in yaptığı program mucibince müslüman ordusu cepheden çekilerek Medine'ye döndü. Böylece ne galip ve ne de mağlûp olmuş fakat kendilerine kat kat faik kuvvetler "karsısında müslümanlar büyük kahramanlıklar göstermişlerdir.

Bu gazanın kahraman kumandan ve askerleri kendilerini -ölümün kucağına attıklarını biliyorlardı, fakat hiç bir şeye bakmadan İslâm şerefi ve imanı kudretiyle cenk meydanına girdiler, erkekçe döğüşüler ve şehid oldular, islâm dini bunu böyle emrediyordu. Çünkü Allah yolunda mücadele, mü'minler için en büyük kazanç ve şereftir. Kur'an-ı bakîmde Cenabı Hak şöyle buyuruyor :

“Allah müminlerden canlarını ve mallarını, karşılığı cennet olmak üzere satın almıştır ki, öldürürler ve öldürülürler. Bu karşılık kendilerine Tevrat, incil ve Kur'an'da tasdik edilmiştir. Allahdan daha ziyade sözünde duran kimse bulunabilir mi? Müjdeler olsun sizlere ki alış verişinizde büyük kurtuluş ve kazanç vardır.”

işte bu kahramanlar, bu iman sahipleri bunun için ölümü göre göre ,bile bile istihkar etmişler ve döğüşmüşlerdir. Bu sebeple müslümanlar karşılarındaki düşmanın adetçe üstünlüğünü hesaba katmaz ve Allahın nusratına güvenerek cenk ederler.

îmam-el mücâhidin Peygamberimiz hudud komşusu olan Rumların kuvvetini biliyor ve üzerlerine bir ordu gönderme tehlikesini elbette takdir ediyordu. Fakat müslümanların böyle madde üstünlüklerine kıymet vermediklerini de etrafa göstermek siyasî bir zarurettiler. Nitekim son hareket Rumların gözünü yıldırılmış müslümanlığın kuvvet ve cesaretini etrafa göstermişti...

* * *

MEKKE'NİN ZABTI

Resul-i Ekrem'le Kureysliler arasında akdedilen Hudeybiye musalehasından sonra Huzâa kabilesi Peygamberle andlaşmış olduğu gibi Bekir oğulları da Kureyslilerle andlaşmışlardı. Kureyslilerle Müslümanlar arasında münasebetler düzelmiş ve her iki taraf birbirinden emin olarak kayıplarını telâfi yoluna girmişlerdir. Bu arada Resul-i Ekrem de nübüvvetini bütün insanlara tebliğ ve Arab yarımadasında devletin temellerini takviye ve asayişin takviyesine çalışarak Hayberlilerin zararlı mevcudiyetine son verdiği gibi muhtelif devletlere murahasalar göndermek suretiyle hariçle de temas etmiş ve Arab yarımadasının her tarafını kaplamış olan îslâm devletinin temellerini takviye için çalışmıştır. Hudeybiye meselesinin üzerinden bir yıl geçtiği için ilk defa yapamadıkları için borç kalan hac işine hazırlanmalarını müslümanlara emretmiştir. İki bin kişilik mü'minler kervanı yola düzülmüştür. Hudeybiye anlaşması gereğince erkeklerden hiç biri kınlarına sokulmuş birer kılınctan başka yanlarına silâh almamışlardır, îmam-el mücâhidin Efendimiz putperestlerin hainliklerini bildiği için Müselleme oğlu Muhammed'in kumandasında yüz atlıyı Mekke harimine girmemek üzere öncü olarak göndermiştir. Müslümanlar geçen seneden borç kalan Kâbeyi tavaf vazifesini yaptıktan sonra Medine'ye dönmüşlerdir. Bunların avdetlerini lüteakip Mekke halkı hak dinine girmeye başlamıştır. Halid ibni Velid, Asî oğlu Ömrü ile Kâbenin bekçisi Talha oğlu Osman müslüman oldukları gibi Mekkelilerden bir çoğu da bunlara uyarak müslüman olmuşlardır. Böylelikle

müslümanların mekke'de kuvvetleri artmış, Kureyşliler sarsıntıya uğramışlardır. Müslümanlar Möte çenginde bir çok zayıf verdiklerinden Kureyşliler artık müslüman kuvvetinin zayıf düştüğüne kanılarak Bekir oğulları kabilesini teşvik ederek ve onlara silâh vererek Huzaahlar kabilesine tecavüz ettirmişler ve onlardan bazılarını öldürmüşlerdir. Huzaalılar bu hücum üzerine Mekkeye kaçtıkları gibi bunlardan Salim oğlu Ömrü Medine'ye koşmuş ve olup bitenleri Peygambere anlatarak kendisinden yardım istemiştir. Resul-i Ekrem de: **«Ey Salim oğlu Ömrü, istediğin yardım sana verildi.»** buyurmuştur. Peygamber Kureyşlilerin yaptığı bu nakz-i ahdin karşılığı ancak Mekke'nin zabtı olabileceğini düşündü. Kureyşliler bu ihanetten korkarak andı yenilemek ve müddetini uzatmak için Ebu Süfyan'ı Medine'ye gönderdiler. Medineye giden Ebu Süfyan, Peygamberi görmek için kendi kızı ve Peygamberimizin eşi olan Ümmü habibe'nin evine gitmiş ve yanına girince Peygamberin yatana oturmak istemiştir. Ebu Süfyan'ın kızı yatağı katlamıştır, übu Süfyan, yatağı mı benden, yoksa beni mi yataktan esirgedin deyince, kızı: «O peygamberin yatağıdır. Sen ise murdar putperestsin, üzerine oturduğunu istemem» demiştir. Ebu süfyan benden sana kötülük geldi deyip evden çıkmış, Peygamberin yanına gelmiştir. Resul-i Ekrem nezdinde andı ve andın uzatılmasını konuşmuş hiç cevap alamamıştır. Ondan sonra Ebubekir'le konuşmuş ondan da mukabele görmemiştir. Hattâb oğlu Ömer'e gitmiş sert ve kötü karşılanmıştır. Ömer; Allahın Resulünü sizin için mi ikna edeyim? Vallahi ben bir toz zerresi olsam yine onunla birlikte savaşırım» dedi. Ebu Süfyan Ebu Talib oğlu Alinin yanında Fatma olduğu sırada yanlarına girdi ve sebep-i ziyaretini anlattı ve Resul-i Ekrem nezdinde tavassutta bulunulmasını istedi. Ebu Talib oğlu Ali su cevabı verdi: «Peygamberin yapmak istediği şeyi ifadan onu menedecek kimse bulunamayacağını, güzellikle anlattı. Ebu Süfyan, Fatmaya oğlu Hasan'ın insanları himayesini söyledi. Fatma da: Allahın Resulüne karşı hiç kimseyi himaye edemeyeceğini söyleyince çok müteessir olan Ebu Süfyan Kureyşlilere dönerek Medine'de karşılaştığı muameleyi anlattı.

Resulullah'a gelince: Hemen davranarak halkın hazırlanmasını emretmiştir ve Mekke'ye gitmiştir. Maksudı Kureyşlilere ani bir baskın yaparak onlara müdafaa fırsatı vermeden ve kan dökülmeden teslim olmalarını temin etmektir. Müslüman ordusu Medine'den Mekke'ye doğru hareket etmiş ve Mekke'ye yirmi kilometre mesafede konaklamış, ordunun mevcudu on bini bulmuştur. Kureyşlilere bu orduya dair hiç bir haber gelmemiştir. Kureyşliler Hazreti Peygamberin kendileriyle doğuşmek için geleceğini biliyor ve ona karşı koymak için ne yapılmak lâzımgeldiğini birbirleriyle münakaşa ediyorlardı. Bu sırada Ebu Süfyan duyulmakta olan tehlikenin derecesini anlamak için Mekke'den çıkmış yolda, müslüman olan Abbas'a tesadüf etmişti. Abbas Peygamberin kısırağına binmiş aman dilemeleri için Kureyşlilere gidiyordu. Ebu Süfyan'a seslendi: **«Allahın Resulü ordunun içindedir. Eğer zorla Mekke'ye girecek olursa veyl Kureyşlilerin haline!»** dedi. Ebu Süfyan bu işin hal çaresi nedir, diye sorunca Abbas onu kısırağının arkasına bindirmiş ve yürümüştür. Hattâb oğlu Ömer'in yaktığı ateşin yanından geçerlerken Ömer, Peygamberin kısırağı görmüş ve Ebu Süfyan'ı tanımıştır. Ömer Ebu Süfyan'ın başını vurmak istediğinden Abbas ile Ömer arasında sert bir münakaşa olmuştur. Abbas hemen Peygamberin çadırına girerek: Ey Allahın Resulü! Ben ona aman verdim dedi. Peygamber de : Ey Abbas onu yanına al, sabah olunca bana getir dedi. Sabah olunca Ebu Süfyan getirildi, müslüman oldu. Bu defa Abbas tekrar huzuru Peygamberiye girerek: Ey Allahın Resulü, Ebu Süfyan Övünmeyi sever. Ona bir şey yap dedi. Peygamber de : «Evet;. Ebu Süfyan'ın evine sığınan ve kendi evinde oturup üzerine kapusunu kapayan ve mescide giren kimseler korkmasınlar» buyurdu. Bunun üzerine dağın Mekke'ye girilecek yerinde, vadinin dar geçidinde Ebu Süfyan'ın alıkonulmasını emretti. Oyle de yapıldı. Oradan geçen askerlerin kuvvet ve heybetlerini gözleriyle gören Ebu Süfyan Mekke'ye Kureyşlilerin yanına döndüğü vakit; sesinin en yüksek perdesiyle şöyle bağırdı : Ey Kureyşliler! Muhammed, kendisine karşı duramayacağınız bir ordu ile geldi. Ebu Süfyan'ın evine sığınan ve kendi evlerinde kapılarını kapayıp bekleyenler ve mescide girenler için korku yoktur... Bunun üzerine Kureyşliler karşı koymaktan vaz geçtiler, Peygamber yürüdü ve Mekkeye girdi. Emniyet tedbirleri aldı. Ordunun dört kısma ayrılmasını, doğuşmemesini ve kan dökmemesini emretti. Mecbur edilmedikçe, zorlanmadıkça tecavüzde bulunmamalarını ilâve etti. Böylece ordular Mekkeye girdi.

Bunlardan yalnız Halid ibni Velid'in ordusu biraz mukavemete maruz kaldıysa da onu atlattı, Resulü Ekrem Mekke'nin en yüksek yerinde yere inerek yürüdü ve Kâbeye geldi. Kabe etrafında yedi defa dolaştı. Sonra Talha oğlu Osman çağırdı, Kâbeyi açtırdı ve kapısında durdu. Halk kalabalıklaştı, Resulullah onlara hitab etti ve Cenabı Hakkın Kur'an-ı Keriminde: **“Ey insanlar, biz sizi bir erkek ve bir diğiden yarattık ve sizi soylara kabilelere ayırdık ki birbirinizi tanıyasınız. Allah nezdinde en iyileriniz, Rablerini düşünüp ondan en ziyade çekinip korkanlardır. Muhakkak Allah, alîm ve habîrdir. Bilgisi tükenmez ve ilminden bir şey kaçmaz”** ayetini okudu sonra; Ey Kureyşliler size ne yapacağımı sanıyorsunuz? diye sordu. Onlar da: İyi şeyi yapacaksın, çünkü sen muteber bir kardeşsin ve kardeş oğlusun dediler. Resûl-i Ekrem de: Gidiniz, cümleiniz serbestsiniz buyurdu. Bu sözlerle Kureyşlilerin ve Mekkelilerin yaptıkları fenalıklar affedilmiş oldu. Hazretî Peygamber Kâbeye girdi. Duvarlarında melâikelerin ve peygamberlerin resimlerini gördü. Emri üzerine bu resimler bozuldu. Sazdan yapılmış bir güvercin heykelini eliyle kırarak yere attı, sonra elindeki değnekle bütün putları göstererek : **«Hakikat olan islâmiyet geldi, boş olan kâfirlik can verdi.»** mealindeki âyet-i kerimeyi okuyup putların hepsini al aşağı etti, mukaddes Kâbeyi bunlardan temizledi. Mekke'de onbeş gün kalarak şehrin idare ve intizamını sağladı. Mekke halkına İslâmiyeti izah ederek öğretti. Mekke'nin işgali tamamlanarak İslâm nurunun yayılmasını gölgeleyen maniler bertaraf edildi. Bu suretle Cenabı Hakkın ümmeti Muhammed'e lâıyk gördüğü nusrat ve fetih güneş gibi gözlere çarptı.

İmam-el Mücâhidin Hazreti Muahmmmed bütün bu neşir ve tamim ve kökleşme işlerinde daima halkı tenvir ve irşada büyük kıymet ve ehemmiyet vermişlerdir. Resul-i Ekrem'in bu babta mesaisi hakkında şu misalleri verebiliriz :

Hazreti Halid ibni Velid Yemenlileri hak dinine davet için bir müfreze ile gönderilmiş ise, yaradılıştan kumandan olan bu zat, irşad işinde muvaffak olamamış yerine Hazreti Ali gönderilmişti. Hazreti Ali bu vazifede muvaffak olmuştur.

Peygamberimiz eshabından bu tenvir, irşad ve îslâma davet vazifesiyle gönderdiği insanların başında Kur'an-ı Kerimi en iyi bilenler, Bakara gibi en uzun surelerini ezberlemiş olanlar ve bunları en iyi anlayanlar gönderilirdi.

Bundan başka San'a'ya Resul-i Ekrem zevceleri Ümrnü Selemenin biraderi Ebî Ümmiye gönderilmişti.

Hadramut'a Bedir mücahidlerinden Zeyyad Bin Lebid yine San'a'ya, ilk iman edenlerden Halid Bin Said gönderilmişti.

Dillere destan olan Hatem Tay'ın oğlu Adi bin Hatem Tay kabilesine gönderilmişti.

Âlâ bin Hadrami Bahreyn havalisine gönderilmiştir.

Eshabı Kiramın meşhur âlimlerinden Ebu Musa el Eş'arî Aden'e gönderilmiştir.

Yine sayılı sahabeden Maaz bin Cebel Cünd'e gönderilmiştir.

Bunların meşhurlarından Cerir bin Abdullah Becelî Zül-kıla' Humeyriye gönderilmiştir. Burası bir zamanlar Hümeiri hükümdarlarının merkezi idi. Ahalisi kamilen müslüman olmuş ve bunu tes'id için dört bin köle azad edilmiştir.

Bütün bu tafsilâttan da anlaşılacağı üzere müslümanlık; büyük Peygamberimizin çizdiği bir program, plân, gayret, irşad ve doğruluk sayesinde yıldırım hızıyla yeryüzüne yayılmıştır.

* * *

HUNEYN GAZVESİ

Mekke'nin müslümanlara geçmesinden sonra vuku bulan bir hâdisе Hevazen kabilesinin müslümanlara karşı harekete geçmesidir. Hevazen'e karşı büyük bir kuvvet hazırlanmış ve Huaeyn vadisine yürümüş. Hevazenliler müslümanları bir pusuya düşürmeğe ve ok sağanağına tutmağa muvaffak olmuşlar, bu yüzden bir aralık şaşkınlık baş göstermiş, fakat müslümanlar kendilerini çabuk toplamış, bilhassa Resul-i Ekrem'in fevkalâde itidali sayesinde vaziyet kurtarılmış, muazzam bir galebe kazanılmış ve düşmandan altı bin esir alınmış, daha sonra bütün bu esirler Hazreti Peygamberin bir emriyle serbest bırakılmıştır.

Bu muharebeye dair bir miktar tafsilât vermek faidelidir: islâm ordusu Huneyn deresine doğru yokuş aşağı yürürlerken birdenbire düşman kabilelerinin hücumuna maruz kalmışlardır. Avioğlu Malik adamlarına taarruz emri vermiş olup onlar da tek bir insan imiş gibi fırlayarak müslümanları ok yağmuruna tutmuşlardır. Henüz sabah karanlığında apansızın her taraftan gelen bu ok yağmuru tabiatıyla bir şaşkınlığa sebep olmuştur. Bir çok insan yüzgeri etmiş, gayri muntazam bir ric'ata başlamıştır. Ordunun gerisinde bulunan Peygamberin yanından geçen askerler durup kendisine bakmıyorlardı bile... Resul-i Ekrem amcası Abbas ile birlikte dimdik ayakta duruyorlardı. Peygamberin etrafım muhacirin ve ensardan ve akrabalarından pek az kimse sarmış bulunuyordu. Bunlar bozguna uğrayan insanlara: **Nereye ey insanlar, nereye diye bağırıyorlardı.**

Bu ses, maatteessüf bir akis yaratmıyordu. Düşman bu kaçakları müthiş bir şekilde takip ediyordu. Kendilerine yettikleri yerlerde kaçanları oklarla yere düşürüyorlardı. Bu korkunç ve tehlikeli anda Peygamber ordusuna en gür sesiyle hitap ediyor, fakat bu sesi duyuramıyordu. Henüz yeni müslüman olmuş olan insanlar bu vaziyet karşısında birdenbire dönmüşler, âdeta düşmanlar gibi sevinmeğe başlamışlardır. Bunların içinde Hanbel oğlu Külde: Bugün afsun bozuldu; Talha oğlu Osman oğlu Şeybe ise bugün Muhammedden intikam alıyorum; Ebu Süfyan ise bütün bütün coşarak, müslümanların bu hezimetini ancak onların denize dökülmesiyle sona erer diyordu. Bunlar ve bunlar gibiler Mekke'de yeni müslüman olmuş kimselerdi. Bunlar Peygamberin ordusuyla birlikte savaş meydanına gelmişlerdi. Fakat bozgun içlerindeki kuruntu ve tereddütleri açığa vurmuştu. Artık en nazik zaman gelip çattı. Her şeye rağmen Peygamber yerinden kıpırdamadı ve harp meydanında kalmayı tercih etti ve meydana ilerledi. Düşmana karşı beyaz kısırağı üzerinde saldırdı. Yanında, yukarıda da yazıldığı gibi Amcası Abbas ile Abdülmuttalib oğlu Elhâris oğlu Ebu Süfyan vardılar. Elhâris oğlu Peygamberin bindiği kısırağın yularını tutarak ilerlemesine mani oldu. Amcası Abbas ise gür sesiyle bağırıyordu: Ey ensâr ve muhacirler, ey ağaç altında biat ahdi yapan muhacirler, Muhammed sağdır, geliniz diye bağırıyor ve bu feryadı tekrarlamıştır ki bu sesin akisleri her tarafı çınlatmıştır. Bozguna uğrayan müslümanlar bu sesi işitenler, Peygamberi hatırlamışlar ve uğurunda o güne kadar yaptıkları gavzeleri de akıllarına getirmişlerdir. Bu ricatın putperestleri üstün kılacağını ve islâm dininin yok olacağını düşünmüşlerdir. Bundan sonra herkes, heryandan, Resul Ekrem'in Arncasının sözüne ve dâvetine uyarak harp meydanına saldırmışlar ve fevkalâde bir kahramanlık ve eşsiz bir fedakârlıkla ateşlere atılmağı ve icap ederse o ateşte yanmağı göze almışlardır. Peygamberin etrafında toplanmağa başlayan müslümanların sayısı artmağa başladı. Bunlar harp meydanına atılmışlar, göğüs göğüse düşüşerek harbi kızıştırmışlardır. Peygamberimiz bu sırada iki avucuna çakıllar alarak düşman üzerine fırlatmış ve: **Yüzler bozulsun** buyurmuştur. Müslümanlar Allah yolunda Ölümü hiçe saydılar, harp şiddet kesbedince Hevazen ve Sakif kabileleri büsbütün mahvolacaklarını anladıklarından bozgun halinde, hiç bir tarafa bakmadan, arkalarında mallarını müslümanlara ganimet bırakarak kaçtılar. Müslümanlar bunların peşlerini bırakmayarak takibe koyuldular, ellerine geçenleri katlettiler ve düşmanı müthiş bir hezimete, kahkaharî bir mağlubiyete uğrattılar. Düşman kumandanı Avf oğlu Mâlik Taife kaçarak öylece canını kurtardı. Cenabı Hak müslüman büyük bir zafer ihsan buyurmuştu. Bunun üzerine şu âyeti kerime nazil olmuştur:

«Alah size bir çok yerlerde çokluğunuzu beyendiğiniz halde bu çokluğun üzerinizden her hangi bir sıkıntının defî olmasına yaramadığını, genişlikleriyle beraber yerlerin size dar geldiği ve arkalarınızı çevirip döndüğünüz Huneyn günü galibiyet yardımını yaptı: Sonra Resulüne ve müminlere gönül rahatlığı verdiği gibi görmediğiniz yardımcıları da indirmiş ve imansızları azap içinde bırakmıştır ki bu, imansızların cezasıdır. Allah günahlarına tövbe edenlerden dilediğini affeder. Alîah günahları bağışlayıcı ve kullarını esirgeyicidir.»

Bu harbde müslümanlar büyük ganimet elde etmişlerdir. O gün sayıldığına göre yirmi iki bin deve, kırk bin koyun, dört yüz okka gümüş ve saire... Putperestlerden bir çok da maktul ve altı bin esir...

Müslümanların zayıatları çoktu, fakat tadat edilmemiştir, iki müslüman kabilesinin yok olduğu tarih kitaplarında yazılıdır. Bunların cümlesinin namazları Peygamberimiz tarafından kıldırılmıştır. Resul Ekrem bu ganimetleri ve esirleri bırakarak Avf oğlu Mâlik'in kaçıp iltica ettiği Taif'i muhasara etmişlerdir. Taif Sakif kabilesine ait olup mukavemetli bir şehirdi. Taifliler de kale harbi usullerine aşina ve çok zengin insanlardı. Ok atmakta da mahir idiler, Müslümanlara ok atmışlar ve bir çoklarını şehid etmişlerdir. Bu kalenin aşılması kolay değildi. Bunun için islâm ordusu kaleden uzak duruyor ve Cenabı Hakkın kendileri ve düşmanları için ne yapacağını bekleyip duruyorlardı. Cenabı Peygamber Taif'i taş gülle atan toplarla döğmek için yardımcılar tedarik etmiş ve muhasaranın dördüncü günü Taife hücum edilmiş taş atan toplarla kale bedenleri doğulmuş ve hisarlara doğru taarruza geçilmiştir. Fakat üzerlerine, ateşte eritilmiş demir parçaları atıldığından hücum muvaffak olmamıştır. Bunun üzerine müslümanlar Taif'liler teslim olsunlar diye bağlarını tahrip etmişlerse de bu hareket neticesiz kalmıştır. Zilkade ayı girmiş olduğundan haram aylar başlamıştı. Resul Ekrem Taifden Mekkeye dönerken, esirlerin ve ganimetlerin bulunduğu yerde konakladılar. Peygamberimiz Avf oğlu Melik gelip teslim olacak olursa malını ve çoluk çocuğunu bağışlayacağını kendisine ayrıca yüz deve vereceğini vaddettiğinden Mâlik gelmiş, müslümanlığı kabul etmiş ve bunları almıştır. Diğer ganimetler muhacirlere taksim edilmiş ve Resul Ekrem kendi hissesine bir şey istememiştir.

* * *

İmamülrnucâhidin, Peygamberimiz efendimizin gerek Uhud gerekse Huneyn gazaları esnasında tek başına kaldığı zaman gösterdiği sebat ve metanet ve tevekkül cidden şayanı hayrettir. Bu; Peygamberimizin Allaha olan iman ve tevekkülünün bir tezahürüdür. Peygamberimizin Allaha bağlılığına ve inancına dair bol misaller mevcuttur. Bunlardan bazıları şöyledir:

Resul Ekrem Necit muharebesinden dönerken eshabiyle birlikte bir ağacın gölgesinde istirahat etmiş, cümlesi yorgunluktan bitap düşerek uyuya kalmışlardı. Peygamberin kılıncı ağacın üzerinde asılı idi. Bu sırada oradan geçen bir bedevi bu vaziyetten istifade ederek Peygamberin kılıncını almış, kınından çıkarmış ve Cenabı Peygambere hücum etmişti. Resul Ekrem uyanmış, bedevinin üzerine yürüdüğünü görmüştü. Bedevi şöyle bağırıyordu:

“— Seni kim kurtarır şimdi elimden?!. Resulullah cevap verdi: Allah!...”

Bedevinin elindeki kılıncı yere düştü. Allahın kudreti bir anda tecelli etti.

Yine başka bir gün Peygamberi öldürmek kasdiyle fırsat kollayan bir adam yakalanarak huzura getirilmiş, Resul Ekrem bu adamın serbest bırakılmasını emrederek: «Bırakınız onu, beni öldürmek istese de öldüremez» buyurmuştu. Peygamber bu sözlerle Cenabı Hakkın kendisini himaye ve siyanet buyurduğunu anlatmak istemiştir. Peygamberimizi zehirlemek isteyen Yahudiye, maksadının ne olduğunu sorduğu zaman:

— Seni öldürmek istiyordum, demesi üzerine

— Yapamazsın! Cenabı Hak sana o kuvveti vermedi, buyurmuştu.

Bütün bu misaller islâmın büyük Peygamberinin ırnanındaki ihtişamı göstermek itibariyle son derece mühimdir.

* * *

TEBÜK HARBİ

İslâmiyetin sür'atle inkişafı ve intişarı, civardaki hristiyanları endişeye düşürüyordu. Suriyeden gelen haberlere göre Roma devleti islâmiyete karşı mühim hazırlıklarda bulunuyordu. Bu malûmat Peygambere ulaştı, kendisinin gelecek orduyu bizzat karşılamasını ve bir plân tanzimini düşündü. Bu programın esası, müslümanlara tecavüze cesaret edecek kuvvetleri bir daha baş kaldıramıyacak surette imha etmektir. Mevsim yaz

nihayeti ve son baharın başlangıcı idi. Yaz sıcağının şiddeti artmıştı. Medineden Şama kadar olan bin üçyüz küsur kilometrelik mesafenin aşılması çok zor ve yorucu idi. Su ve iyeşeye çok ihtiyaç vardı. Bu hakikatin halka bildirilmesi ve keyfiyetin gizli tutulmaması zaruri idi. Ayrıca Romalılarla harb edileceğini de bildirmek lâzımdı. Bu tarz hareket Peybamberin şimdiye kadar girdiği harblerde tuttuğu yola muhalifti. Çünkü Resul Ekrem hareketini daima gizli tutar ve çok defalar düşmanı şaşırtmak ve nereye gideceğini gizlemek için bir istikametten diğer istikamete teveccüh ederdi. Bu defa ise hududlarda Romalılarla savaşmak için hareket edeceğini açıkça ilân etti. Bu sebeple toplanması elzem büyük bir orduyu meydana getirmek için bütün kabilelerin hazırlanmalarını, adetçe ve silâhça üstün bir kuvvet meydana getirmek için müslüman zenginlerinin de Cenabı Hakkın kendilerine bahsettiği maldan harcamaları bildirildi. Müslümanlar bu tebliği muhtelif şekillerde karşılamışlardır. Bütün samimiyet ve halis bir inançla hak dinine girmiş olan müslümanlar bu teklife «**Lebbeyk**» diye heyecanla mukabele etmişlerdir. Bunlar meyanında üstüne binip gidecek vasıtası olmayan fakirler olduğu gibi mallarını Allah yolunda canı gönülden Peygamberin emrine veren ve şehidlik veyahut korkudan müslüman olanlar ise bu vaziyete karşı ağır davranmağa ve çeşitli bahaneler uydurmağa başladılar. Bunlar sahte müslümanlardır ve birbirlerine, sakın bu sıcakta gitmeyiniz diyorlardı. Bunun üzerine «**Sıcakta gitmeyiniz dediler. Cehennem ateşi daha sıcaktır. Bunu anlasalar, da!**» âyeti nazil oldu. Resul Ekrem Seline oğulları kabillesinden olan Kays oğlu Cedde şöyle hitap etti: Ey Ced! Sarı renklilerle savaşmağa gönlünün rızası varmı? Ced şöyle mukabelede bulundu: Ey Allahın Resulü, bana izin verde günaha girmeyeyim. Benim soydaşlarım benden ziyade kadın düşkünü kimse olmadığını bilirler. Sarı renklilerin kadınlarını görürsem uslu duramayacağım dan korkarım...

Peygamber ondan yüzünü çevirdi ve «onlardan, bana izin verde beni günaha sokma diyenler vardır. Bilsinler ki günahın içine düşmüşlerdir. Gerçek cehennem kâfirleri kuşatmıştır.» mealindeki âyeti kerime bu sebeple nazil oldu. Sahte müslümanlar harbe çıkmakta teallül etmekle kalmayıp halkı savaştan soğutmağa da kalktılar. Peygamberimiz bunlara karşı şiddetli davranarak bir ceza tertibini de lüzumlu görmüştür. **Yahuri** Süveylemin evinde toplanarak halkı harbdan soğutmak ve bozgun yaratmak için çalışanlar Peygamber tarafından haber alınınca Ubeydullah oğlu Talhayı eshabdan bir keçiyle Yahudinin evine göndermiş, evi yaktırmış, kaçanlardan bazıları sakatlandığı gibi çokları da ateşten canlarını zor kurtarmışlardır. Bu ceza diğerlerine ibret olmuş ve bozgunculuğa artık kimsede cesaret kalmamıştır. Resulullahın gösterdiği bu şiddet ve dürbinlik orduda tesirini göstermiş, ordu mevcudu otuz küsur bin müslümana yükselmiştir. İslâm tarihçileri bu orduya usret yâni zorluk ordusu ismini verdiler, çünkü bu ordunun şiddetli sıcaklar altında, susuzluk ve uzun mesafeler kath mecburiyeti zamanın imkânlarına göre cidden aşılması zor bir hâdisedir. Peygamberimiz bu ordunun kurulmasıyla meşgul olduğu vakit imamet vazifesini Hazreti Ebubekir ifa etmiştir. Kesul Ekrem Medinedeki vazife için kendi yerine Müslüme oğlu Muhammedi ve aile hususları için de Hazreti Aliyi vekil bırakmıştır, İslâm ordusu gayet muhteşem, heybetli kuvvetli ve kalabalık bir halde Medineden ayrılırken bütün kadınlar evlerinin damlarına çıkmış, gördükleri harikulade manzaradan cûş-u hurûşa gelerek müminler ordusunu çılgınca alkışlamışlar ve Arap an'anelerine göre askerleri teşvik ve teşcih etmişlerdir.

«Buna benzer bir manzaraya da biz 1917 senesi başlarında Yafa'an gaze meydan muharebesine giderken şahid olduk. Bire on nisbetinde adetçe faik, silâhça üstün İngiliz ordularına karşı sadece göğsündeki iman kuvveli, Peygamber aşkı, din kudretiyle ilerileyen Türk ordusunu Südût köyünün Arap kadınları böyle teşvik ve teşcih etmişler ve çoğumuzu ağlatmışlardı. O ateşle hızla ateş hattına giren Türk Mehmetçikler, azim bir zafer kazanmış ve İngiliz ordusunu büyük bir mağlubiyete uğratmıştı.»

İste Medineden çıkan Hazreti Muhammed'in ordusundaki on bin atlının heybetli manzarası da insanları coşturmuş ve nusat yollarına sürüklemişti. Roma orduları Tebükte müslümanların üzerine yürümek için hazırlanıyordu. Onlar müminler ordusunun bu muhteşem kuvvetini öğrenince telâş ve dehşete kapıldılar. Daha evvel Möte harbinde,

böyle bir kuvvete sahip değil iken müslümanların gösterdikleri celüdet ve kahramanlığı düşünerek bu defa haklı bir korkuya kapılmaları tabii idi. Bu sebeple müstahkem mevkillerinde kendilerini müdafaa edebilmek için Roma orduları Şam şehirlerine çekilmeği muvafık bulmuşlar ve Tebük ile çöldeki bütün mevkillerini terk ederek büyük bir ricata başlamışlardır, îmamülmücahîdîn Efendimiz düşmanın içine düştüğü bu korku ve ricat hareketini haber alınca Tebük üzerine yürüdü ve ordugâhını orada kurdu ve artık Romalılar Şam şehirlerine kadar takibe lüzum, görmedi. Cenabı Peygamber Tebükte bir ay kadar kalmış ve bu müddet zarfında etrafındaki kabilelere haberler göndererek cümlesini hak dinine davet etmiş ve bunlardan bir çoğu imana gelmiş bir çoğu da vergiye bağlanmıştır. Hududlarda bulunan ufak tefek hırîstiyan hükümetleriyle itilâf nameler akid olunmuş ve böylece hududlarda sulh ve müsâlenet temin edilmiştir.

* * *

ARAP YARIMADASINDA İSLÂM HAKİMİYETİ

İslâmın nuru, koyu karanlıklar ve zulmetler içinde Arab yarımadasında doğdu, bu güneşin ışıklan oradan bütün yeryüzüne yayıldı. Bu güneşin şuaları, uzun ve kasvetli gecelerin zifiri karanlıklarını yarmadan evvel yalnız Arab yarımadası değil, bütün cihan vahşet, zulmet, zulüm ve kahır, cehalet ve ıstırap içinde yüzüyordu.. Arabistanda cehalet ve putperestlik almış yürümüştü. Efendimize vazifei nübüvet teveccüh edip, müslümanlığın neşir ve tamimi Allah tarafından emredilince ilk tebligat telkinat ve nazil olan âyetlerle bu dinü mübin yanlış terazi hileli tartı ve çeşitli ahlâksızlıklara, adaletsizliğe son çeken hükümlerle ümmeti muhammede iblâğ edilmekte idi. Büyük hakikatlerin ortaya atılması, beşer hayatına yeni istikamet veren, büyük ve cihanşümül medeniyetin umdelerini ihtiva eden müslümanlık, bu satırlara kadar okuduğumuz tafsilattan da anlaşılacağı veçhile bin bir zorluk, bin bir mâni ve çeşitli suikastlara maruz kalmış ve bunların cümlesi tafsilâtını gördüğümüz gibi iman kuvveti, ahlâk, cesaret ve fasılasız mücadelelerle bertaraf edilmiştir. Hiç şüphesiz ki ahır zaman Peygamberi, bütün bu zorlukları yenecek, Allahın hükmünü yürütecek ve bütün mânileri azimle, iradesiyle, cesaretiyle, dehasıyla ve imaniyle yok edecek bir hilkatte yaradılmıştı.

Evvelâ Arab yarımadasında, sonra bütün cihanda maddi ve manevî bir islâm devleti ve hükümlanlığı kuran Zat -ı risâlet-penahulul-azm bir Peygamberdir. Onun kurduğu devlet, yasadığı ve yaşattığı tarih, cihan medeniyetine kıyamete kadar kıymeti bakı hediye ettiği din kendisinin azametine, kudretine, ikdamına ve imanına şahiddir.

Bütün Arabistan şirk içinde yüzdüğü devirlerde tevhid sancağını kaldırmış, bütün bir cihan husumetle tek başına mücadele etmiştir. Yıldığı, ürktüğü, durakladığı, azminin sarsıldığı dâvasından zerre kadar fedakârlık ettiği görülmemiştir. Allahdan aldığı emiri yerine getirmek, islâm dinini yaymak. Kur'an hükümlerini yürütmek ve medeniyeti muhammediyi neşir ve tamim etmek için çöllerde her kum zerresi karşısına dağ gibi dikilmiş fakat Peygamberimizin azmi ve onun nübüvet ve kan Önünde kar gibi erimiş, onun Peygamberine sesini boğmak ve yeni doğan dini öldürmek isteyen düşmanları mahf ve perişan olmuşlardır.

Bedir harbinde teçhizat ve silâhları noksan ve kötü. sayıları az üçyüz müslümanın herşeyleri mükemmel bin kişi ile savaşıma mecbur oldukları vakit, Peygamberimizin dağ gibi, bir azim ve iman heykeli gibi düşman karşısına dikilmesi zaferin müminlere teveccüh etmesini mümkün kılmıştı.

İslâmın büyük Peygamberinin kısa zamanda hükmünü cihana yaydığı dinin bu sürat ve bu şekilde yayılması tesadüfün eseri değil, himmet ve iman gayretinin neticesidir. Huneyn harbinde düşmanların baskınları ve savletleri karşısında şaşırان ve gerileyen İslâm ordusu gayb ettiği maneviyatı, Fahri kâinatın sarsılmaz cesareti ve yerinde dini dik duran kahraman vaziyetinden ibret alarak düzeltmiştir.

İslâmiyetin, nur huzmeleri gibi yayılışında, bizatihi birer nur huzmesi olan Kur'an âyetlerinin insan ruhunda yaptığı tesirler ve yarattığı furtunalar cidden mühimdir. Bu âyâtı kerimeden bazılarının lâfzan ve maalen tercümelerini aşağıya sıralamağı faydalı bulduk.

1— Es-Saf suresinin altıncı âyeti bütün insanlara şu müjdeyi verir:

«Meryem oğlu İsa da bir zaman söyle demişti: Ey israil oğulları ben size Allahın Peygamberiyim. Benden evvelki Tevratı tasdik edici, benden sonra gelecek bir Peygamberi de - kî ismi Ahmettir - müjdeleyici olarak geldim. Fakat o kendilerine açık açık beyyineler getirince bu, apaşıkâr büyücüdür» dediler. Bu âyeti celilenin bütün diğer âyeti kerime gibi taşıdığı i'caz ve belagat insan ruhuna elektrik ceryanları gibi tesir etmekte idi. Tercemeler ne kadar mükemmel olursa olsun, hatta arapça terceme ve tefsirlerin dahi Zatı kibriyaya mahsus ilâhi bir talâkat manzumesi olan âyetlere kat'iyen benzemediği muhakkaktır. Şu kadar diye biliriz ki: Kur'an Kerim Arab lügati ve Arab cümleleriyle nazil olduğu halde bugüne kadar hiç bir Arabın bir tek âyetine nazire yapamadığı, onun ilâhi eser olduğunun en kat'î delilidir.

2 — Şimdi yine Es - Saf suresinin sekizinci âyetini görelim. Cenabı Hak şöyle buyuruyor:

«Onlar ağızlarıyla Allahın nurunu söndürmeğe yelteniyorlar. Halbuki Allah, kendi nurunu, kâfirler hoşlanmasalar dahi tamamlayıcıdır.»

3 — Seba' suresinin 28 inci âyetini aşağıya alıyoruz:

«Habibim, seni rahmetimizin müjdecisi, azabımızın habercisi ve bütün insanların Peygamberi olmaktan başka bir sıfatla göndermedik.' Fakat insanların çoğu bunu bilmezler.»

Bütün bu âyetlerde müşahade ettiğimiz ilâhî belagat, talâkat ve i'câzdır ki yıldırım hızıyla insan ruhlarını istilâ etmiş, hükmünü yapmış ve kalpleri hakka küşâde, insanları iman nuruyla nurlandırmıştır.

Buna muvazi olarak Resul Ekrem'in de sahip bulundukları yüksek ahlâk, fazilet, necabet, uluvvücenâb ve bunun gibi sayısız meziyetler Cenabı Hakkın kendisine tevdih buyurduğu Peygamberlik vazifesini yapmağa ve islâm dinini kıyamete kadar baki kılmağa hizmet etmiştir.

Bütün bu mütalaaları göz önüne alarak İslâm hakimiyetinin nasıl teessüs ettiğini takip edelim:

Tebük gazasiyle Resul Ekrem haricî siyasetini tanzim etmiş, hududlarını emniyet altına almış ve düşmanlara kudretini tanıttırmıştır. Bundan sonra Arab yarımadası haricindeki insanları İslâma davet vazifesine başlamıştır. Tebük seferi biter bitmez Cenubda Yemen, Hadramut, Umman halkı müslümanlığı kabul ederek İslâm hükümrânlığına baş eğmiştir. Hicretin dokuzuncu yılında diğer bütün kabileler dairei İslama dahil olarak bütün Arab yarımadası bir bütün halinde ve İslâm devleti şeklinde tarih sahnesine çıkmış ve hükümrânlık tamamlanmıştır. Romalılarla olan hududlar da emniyet altına alınmıştır.

Sultan Enbiya Hazreti Muhammedin, bütün ebnâyı beşere hitap eden İslâm dinine girmeleri için ecnebi hükümdarlara gönderdiği namei hümayunlarından bir danesini aşağıya alıyoruz:

«Bismillâhirrahmanirrahim. Roma imparatoruna.

Esselâm-ü menittehaalhüdâ

"Üzerimize vacib olandan sonra... Sizleri İslama çağırıyorum. Kabul edin. Cenabı Hak sizi iki taraflı mükâfatlandırır. Sizler bu İslâmiyet davetinden istinkaf ederseniz halkınızın bütün günahları üzerinizde kalır. Ey kitap ehilleri! Sizin ve bizim için dahi en münasip olan dine geliniz. O da şudur: Yalnız Allaha iman etmek ona başka ortak tutmamak, diğerlerine Allah dememek. Ey kitap sahipleri! Sakın bu davetten çekinmeyiniz! Biz müslümanız, dinimize İslâm denir.»

* * *

Müslümanlık Arab yarımadasında kökleştiği gibi onun ziyası hududlardan taşmış, etrafa yayılmıştı. Bununla beraber, başlangıçta Arab yarımadasında tuhaf bir manzara hüküm, sürmekte idi. Bir yandan ekseriyeti teşkil eden müvahhitlerle, Putperestler yanyana yaşamakta idiler. Gayri müslimler, eninde sonunda bu nurun ziyasına katılmışlar ve müslüman cemiyeti içinde kaynaşıp gitmişlerdir. Müslümanlığın bütün semavi kitapları kabul etmeleri, onların ibadet ve dinlerine hürmet etmelerine mukabil yahudiler daima dinimizi istihza ve istihdaf ile karşılamışlar ve islâm güneşi doğduğundan şu ana kadar düşmanlık ve husumetten bir zerre bile eksiltmemişlerdir. Bir kısım halkın putlara tapması, müminlerin putları kırması büyük bir tezat teşkil ediyordu. Buna son vermek zamanı geldi. Tebük savaşı sona erdikten sonra Hazreti Ebubekirin riyasetinde müslümanlar hacca gidince tövbe suresi nazil oldu. Bu surenin şu âyeti büyük bir mâna taşıyordu:

«Allah ve Resulü tarafından haccı ekber günü bütün insanlara beyan olunur kî: Allah ve Peygamber müşriklerden uzaktır. Eğer tövbe ederseniz bu sizin için hayırlıdır. Yüz çevirsenizde, bilin ki Allahın takdirini zayıflatamazsınız. Kâfirlere acıklı azabı bildir.»

Bu âyeti kerime nazil olunca Resulü Kibriya hemen Ebutalib oğlu Aliyi çağırarak Hazreti Ebubekirin nezdinde gönderdi ve şu talimatı verdi: Git hutbe ver ve tövbe suresini halka oku! Hazreti Ali, Minada halkı topladı, yanında Ebu Hüreyre vardı. Yüksek sesle şu âyetleri okudu:

«Allaha şirk koşanlardan andlaşmış olan kimselere verilmiş olan ahietlere Allah ve Resulü tarafından son verilmiştir.»

«Allaha ortak koşanların sizinle doğuştukları gibi sizde onların cümlesiyle doğuşunuz. Allahın, kendisinden korkanlarla beraber olduğunu biliniz.»

Bu âyetlerin okunması bittikten sonra biraz duraklayarak, yüksek sesle şöyle bağırıldı:

«Ey İnsanlar! Müslüman olmayan cennete giremez. Bu yıldan sonra müşrikler hac edemez ve kâbe etrafında çıplak dolaşamaz.»

O günden sonra hiç bir putperest hac etmemiş, hiç kimse çıplak olarak Kâbeyi tavaf etmemiştir. Bu hâl islâm dâvasının rasanetini ve islâm devletinin kökleştiğini gösteren en büyük misallerdir.

* * *

Resul Ekrem Medinede bulundukları müddetçe müslümanlara imamet ve riyaset edip onların hakemliğini de ifa ederdi. Müslüman hakimiyeti tamamiyle teessüs ettikten sonra etrafındaki bütün kabilelerle andlaşmalar yapılmış vilâyetlere valiler ve şehirlere beğler tayin edilmiştir. Peygamberimiz valileri tayin buyururken onlara vazifelerini hak ve adalet dahilinde ifa» etmelerini ve bulundukları memleketin halkını hoş tutmalarını emir ederdi. Valileri memleketin eşrafından, imanları son derece kuvvetli ve samimî insanlardan seçerlerdi. Ayrıca bu valileri, vazife mahalline göndermeden evvel imtihana tabi tutardı. Meselâ: Yemen'de vali gönderdiği Cebel oğlu Maaz'a şöyle sormuşlardır:

- Halka ne ile hükmedeceksin?
- Allahın kitabıyla...
- Bulamaz isen?
- Peygamberin sünnetiyle...
- Yine bunda da bulamaz isen?
- İctihad ederim.

Cevabını verdi. Peygamberimiz: **«Benim sefirlerimi, Allahın ve Resulünün sevgilerini celbe muvaffak eden Allaha binlere hamdüsena olsun»** diye şükürler etti.

Resul Ekrem Bahreyne vali olarak gönderdiği Seid oğlu Ebani'ye şu talimatı verdi:

«Halkı hoş tutmak hususundaki vasiyetimi yerine getir. ileri gelenleri saygı ile karşıla.»

Hazreti Peygamber valilerini çok güzide insanlardan seçerdi. Onlardan halka rünlümanlığı öğretmelerini, zekât ile diğer vergilerin tahsilini ve hazine mallarının muhafazasını istedi. Halkın iyilik hislerini okşamalarını, onlara Kur'an öğretmelerini, din anlayışlarını kuvvetlendirmelerini, haklı olanlara yumuşak, haksız olanlara karşı sert olmalarını, halk arasında nizamsızlık ve şûris olursa onu bastırmalarını ırk ve kabile dâvalarının yasak edilmesini emrederdi. Allaha sirk koşulmasının menî, ganimet mallarından beşde birinin beytülmale verilmesi bu evamir cümlesindendir. Resul Ekrem; gönül nzasıyla Ve içten inanarak müslüman olan, ihtida eden insanların müslüman hukuk ve vecaibine sahip olduklarını beyan eder ve hıristiyanlık ve yahudilikte kalmak isteyenlerin serbest bırakmalarını emrederdi. Birgün Maaz'a söyle hitap buyurdular:

«Yanlarma gideceğin halk, kitap ehlidir. Onlara ilk söyleyeceğin şey. Allaha ibadet etmeleridir. Allahı tamdıklarını görür isek zenginlerden alır fakirlere veririz. Onlara, Allahın kendilerini zekât ile borçlu tuttuğunu söyle, dinlerlerse al, fakat mallarının en kıymetlisini almaktan sakın. Zulme uğrayanların bedduasından sakın. Zira, dualarda Allah ile insan arasında hâil yoktur.»

Bundan mada Peggamber, bazı vakitler mal tahsili için hususi memurlar da gönderdi. Nitekim her sene Revvaha oğlu Abdullahı meyvelerin tahmini için Haybere gönderirdi. Hayber yahudileri tahminin fazlalığından şikayet etmişlerdi. Yahudiler Revvaha oğluna rüşvet teklif etmişler, kadınlarının ziynet altunlarından bir çıkın içinde getirerek: Bu senin olsun, tahminini az tut demişlerdi. Revvaha oğlu Abdullah da buna kargılık:

«Ey Yahudiler cemaati! Sizler Allahın mahlukatı içinde sevmediklerimizsiniz. Fakat bu tefret beni sizlere zulmetmeğe sevketmez. Teklif ettiğiniz rüşvete gelince: O, en menfur kazançlardandır. Biz onu yiyemeyiz.»

Yahudiler bu hareket karşısında; gökler ve yerler bu feragatle ayakta durur demişlerdir. Resul Ekrem valileri ve beğleri daima teftiş ettirir, kendisine getirilen haberleri dinlerdi. Bahreyn valisi hakkında Kays kabilesi tarafından vaki olan şikayet üzerine kendisini azletmiştir. Peygamberimizin devlet idaresindeki hassasiyeti şayan dikkattir. Valileriyle sıkı hesap görür, onların varidat ve masraflarını inceden inceye tetkik ederdi. Bir kere, zekât tahsili için birini memur etti, tahsilat sonunda bu memur hesap verdi ve getirdiği mallardan; bu sizin, bu da benimdir, bana verilen hediyelerdir dedi. Bunun üzerine Resul Ekrem söyle buyurdu. Allahın bizi borçlu tuttuğu vazifelerde çalıştırdığımız kimselerde ne oluyor ki ba sizindir, bu da bana hediye edilmiştir demektedir. İnsan kendi atasının, babasının evinde oturduğu vakit kimse ona durup dururken hediye getirir mi? Bizim bir işe çalıştırdığımız ve karşılığını verdiğimiz kimsenin hakkından fazla birsey alması hırsızlıktır buyurdular.

Peygamber içtimaî ve islâmî nizama son derece riayet ederdi. Birgün Maaz'ın namazı uzatmasından Yemen halkı şikâyet etmiş ve Resulallah da onu takdir etmiş, halka imamet edenlerin namazı uzatmamalarını emretmiştir.

Resul Ekrem halkın adalet işlerini yürütmek için kadılar tayin ederdi. Nitekim Ebutalib oğlu Ali'yi Yemen'e kadı gönderdiği gibi Nevfel oğlu Abdullahı da Medine kadısı tayin etmiştir. Cebel oğlu Maaz ile Ebu Musa El'eş'ariyi Yemen kadılıklarına gönderdiği zaman ikisine de; ne ile hükmedeceksiniz diye sormuştur. Her ikisi de cevap olarak Kur'an ve sünnetle orada bulamazsak kıyâsla cevabını vermişler. Resul Ekrem de bu cevaptan memnun kalmışlardır.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki islâm büyük Peygamberi, kurduğu devlet ve medeniyet de hükümet ile halk arasındaki münasebetleri en ince teferruatına kadar takip ederlerdi.

Bundan mada Resul Ekrem halkın işlerini tedvir için daire müdürleri demek olan kâtipler tayin ve istihdam ederdi. Hazreti Ali anlaşmalar ve uzlaşmalar kâtibi idi. Elhâris mühürdar idi. Ebu Fatma oğlu da ganimetler kâtibi idi. Bunlardan başka Hicaz meyvelerinin tadadı ve diğer vergilerin tahsili, alacak ve verecekler, ticaret anlaşmaları ve kırıllarla muhabere için kâtipler tayin eder ve onlarla meşvereden hoşlanırdı. Kendisinin, doğru görüşlü, ferasetli insanlardan on dört müşaviri vardı. Bunlardan yedisi ensardan, yedisi muhacirlerdendi. Haraza, Ebubekir, Cafer, Ömer, Ali, İbni Mes'ud, Süleyman, îmar. Huzeyfe. Ebuzer. Mikdat, Bilâl belli başlı müşavirlerdendi. Bu müşavirlerden başkalarına da danıştıkları olurdu. Peygamber tarlalara, meyvelere ve hayvanlara vergiler koymuştur. Bunlarda zekât, aşar ve harb kazançları vergileriyle gayri müslimlerin, arazi, haraç ve cizye vergileri idi. Zekât. Kur'anda gösterilen sekiz türlü kimselere dağıtılır, bu vergiden başkalarına bir şey verilmezdi. Zekâtтан devlet masraflarına da sarfedilmezdi. Savaş ganimetleri ve gayri müslimlerden alınan arazi ve şahsi vergiler devletin idaresine ve ordu masraflarına kâfi gelirdi. Devlet kendisini fazla mala muhtaç göremiyordu. işte Peygamberimiz devlet cihazını bu suretle kurmuş ve hayatı müddet ince bu teşkilâtı ikmal ve itmam etmişti. O suretle ki islâm devletinin reisi, muavinleri, valileri, kadısı, ordusu, daire müdürleri ve müşavere meclisi vardı.

Peygamberimizin kurduğu bu hükümet şekil ve vazife itibariyle bütün müslümanlar için bir örnek teşkil eder. Peygamberimiz Medinede hayatının sonuna kadar islâm devlet ve hükümet reisi olarak vazife görmüştür. Hazreti Ebubekir ile Hazreti Ömer kendilerinin yardımcıları idi.

İSLAM DEVLETİNE KARŞI YAHUDİLERİN VAZİYETİ

Yahudilerin Peygamberimizin karşısındaki vaziyetleri o kadar mühim değildi. Mühim olan şey umumiyetle Urban ve hususi olarak Kureyslilerdi. Bu sebeple Yahudilerin dairei itaata alınmaları ve bunlardan kafa tutanların uzak tutulmaları için muahedeler yapılmıştır. Fakat islâm devleti büyüyüp, hükümranlığı genişledikçe Yahudilerin fitne ve fesatları da artmağa başladı. Bedir harbinde müslümanların galebesini gören Yahudiler bunu kendileri için tehlike sayarak müslümanları kötölemeye ve Peygambere yapılacak fenalıklar hakkında aralarında görüşmeye başladılar. Bunları Peygamberimiz haber almakta idi. Yahudilerin bu mel'un tasavvurlarını müslümanlar haber alınca onlara karşı kin ve nefret artmakta ve her iki taraf yekdiğerine karşı fırsat gözetmekte idi. Yahudilerin edepsizlikleri artmıştı. Avf oğlu kabilesinden Ebu Af Peygamberimizi ve müslümanları tahkir ve tezyif eden şiirler gönderiyor ve Mervan kızı Asma'da islâmiyeti kötülüyor ve Resul Ekremi rencide ediyor, ortalığı kışkırtıyordu. Eşref oğlu Kaab müslüman kadınları aleyhinde şiirler ve hicviyeler düşüp Mekkeye gelip bunları orada okuyor, Hazreti Muhammed aleyhine halkı teşvik ediyordu. Müslümanlar bu hallere tahammül edemeyip bazı yahudileri katletmiş ve gözlerini korkutmuş ise de onların fenalıklarının önüne geçilememiştir. Peygamberimiz, bunlarla akdettiği sözleşmelere hürmet ederek birdenbire harekete geçmemiş ise de bu halin devamı takdirinde Kureyslilerin uğradıkları kötü akıbeta kendilerinin de uğrayacaklarını bildirmiş ise de bu Peygamberane ihtar yahudiler nezdinde müessir olmamış, bilâkis bunu alaya alarak şu küstah ve necabetsiz muka-belede bulunmuşlardır:

«Ey Muhammed! Harb bilgileri olmayan insanlarla kargılaşıp zafer kazanmak seni aldatmasın. Allaha kase ederiz ki biz, seninle harb edecek olursak bizim nasıl insanlar olduğumuzu göreceksin!» demişlerdir. Bu vaziyet karşısında bu küstah ve edepsizce meydan okuma karşısında kuvvete baş vurmaktan başka çare kalmadı. Müslümanlar harekete geçip Kinka' oğullarını muhasara ettiler. Onbeş gün bunlardan hiç kimse evinden dışarı çıkmadığı gibi kimse de kendilerine yiyecek ve su götürmedi. Artık Resul Ekreme teslim olmaktan başka çareleri kalmamıştı. Hazreti Peygamber, Medineden defolup gitmelerine müsaade ettiğinden çekile çekile Vadükuraya kadar gelmişler, bir müddet orada konakladıktan sonra, yüklerini alarak Şam hududundaki Ezrea mevkiine varmışlardır. Bunların uzaklaştırılmaları zail olmuş ve müslümanlara karşı hürmetle muameleye kendilerini mecbur görmüşlerdir. Hiç şüphesiz onların bu hali. tepelenmek ve yok

olmak korkusundan ileri geliyordu. Yukarıda okuduğumuz gibi yahudilerin riyakâr maskesi, Uhud mağlubiyetinden sonra ve bilhassa Hendek gazasında yüzlerinden düşmüştür. Ondan sonra seneler boyu yahudi kabileleriyle müminler arasındaki mücadele sürüp gitmiş ve sonu yahudilerin Hicaz kıt'asından koğulmalarıyla gelmiştir.

İslâm tarihinin birinci safhası ve islâm dininin intişar günleri daima yahudi fitne ve hiyanetinin büyük dâvayı gölgelediği günlerdir. Bunun için Cenabı Hak Mâide suresinin 78 inci âyftiyle:

«İsrail oğullarından olup da küfredenlere Davud'un da, Meryem oğlu isa'nın da diliyle lâ'net olunmuştur. Bunun sebebi isyan etmeleri ve ifrata sapmaları idi.»

Buyurmaktadır. Yine Allahu Teala kitabın aynı suresinin 82 ncı ayeti kerimesinde şöyle buyurmaktadır:

«insanların, müminlere düşmanlık bakımından en şiddetlisi, and olsun ki yahudilerle Allaha şirk koşanları bulacaksınız. Onların, iman sahiplerine sevgisi bakımından, daha yakınının da and olsun, «biz Nasrânileriz» diyenleri bulacaksınız. Bunun sebebi şudur: Çünkü onların içinde kesişler, rahibler vardır. Şüphe yok ki onlar büyükmek istemezler.»

Mübarek kitabımız, islâmın rehberi ve ümid-i necatı Kur'-anı Kerimde Cenabı Hak kendi lisaniyle Beni İsrail hakkındaki hükmünü vermiştir ki, bugün aradan 1378 sene geçmiş olmasına rağmen hâlâ hükmi tabtaze ve canlı olarak bakidir ve kıyamete kadar da öyle kalacaktır.

İSLÂM HAKİMİYETİNİN DEVAMI

Cenabı Kibriya Kur'anı Kerim En-Nars sûresinde buyuruyor:

Allanın nusratı ve fetih gelince.

Sende insanların küme küme Allanın dinine gireceklerini görünce hemen Rabbını hamd ile, teşbih et. Ondan mağrifet dile. Allah tövbeleri kabul edicidir.

Bazı müfessir bu âyeti kerimenin, Peygamberimizin irtihallerine işaret olduğunu söylerler. Sahih Buharî bu surei serifenin Peygamberimizin vefatlarından iki sene evvel nazil olduğunu nakleder. Yine bazı rivayetlere göre de bu âyetler Resulallahın terki dünya etmek üzere olduğunu gösteren bir işarettir.

Her ne olursa olsun Hicretin on birinci yılı ve Rebiülevvel ayı idi. Fahrikâinat bu fâni âlemden alâkasını kesip ruhi mübareki âlemi kudsiyete intikal etmek üzere idi. Refakati ulyayı arzulamakta idi. Arzusu yerine geldi.

Salât ve selâm sana... Ey akl-ı muazzam ve müebbet...

Rasulullah, terki dünya edince eshabı, İslam devleti riyasetine birini intihab zarureti duyular. O makam tabiatıyla boş kalamazdı. Peygamberin hayatında bulundukları devre, devri saadet demek isabetli olur. Ondan sonraki devirlere de islâm hükümranlığı demek doğru olabilir.

Peygamberimiz, Allahın her türlü lutfuna mazhar, şahsiyeti üstün, sözü geçer, Peygamberlik nüfuzu her yerde hakim, şahsen son derece cesur, metin, soğukkanlı düşmanlarını hak ile yeksan eden büyük bir Peygamberdir. Bizzat kendilerinin neşrettiği din ile, bizzat başında bulundukları islâm hükümeti, kendi idareleri ve hayatları esnasında dünyanın bütün idarecilerine ve tekmiil beşeriyene numune olacak bir manzara arz ediyordu, irtihallerinden sonra bu devlet halifeler ve emir-el mü'minler vasıtasıyla idare edilmiştir.

Muhtelif zamanlarda İslâm devletinde tabiatıyla dahilî meseleler olmuştur. Fakat bu hâdiselerle islâmiyetin bir alâkası yoktur. Din tekemmül etmiş. Hatemül Enbiya

efendimiz âhirete göç etmiştir, irtihali nebeviden sonra vuku bulan bütün hâdiseler, şimdiki müstamel tabiriyle birer iç mesele olup esasa taallûk etmez. Bu görüş farklarından mesele çıkarmak islâm aleyhinedir. Bitaraf ve samimi bir nazarla bakılacak olursa, islâmlar arasındaki ihtilâf, müslümanlığın esasına taallûk etmeyip. Resul Ekremden sonra islâm varlığının basına geçecek olan zatların tayini meselesinden çıkmıştır. Bu iç ihtilâf yahudi ve dönmeleri tarafından körüklenmiş, bir mesele haline sokulmuştur. Öyle bir mesele ki islâmı iki parçaya bölmüş, kuvveti yarıya indirmiştir. Her iki tarafın, her iki mezhebin müteassıp şahsiyetleri de bu ihtilâfı büyümüş ve bu anlaşmazlığın derinleşmesine sebep olmuşlardır. Bununla beraber rnüslümanlar arasındaki —esasa taallûk etmeyen— anlaşmazlıklara rağmen müslümanlar yeni yeni memleketler fethinden, islâm nurunu yeryüzüne yaymaktan geri kalmamışlardır.

İran, Hindistan ve Kafkasyaya ulaşan islâm hududu Çin Ülkesine, Rusyaya ve şimaline kadar varmış, Sam ve Mısır, Şimali Afrika ve İspanyayı eline geçirmiş, Anadolu ve Balkanları.Kırım ve Ukranya'yı içine alarak karedeniz şimal sahillerine ulaşmışmıştır. İslam ordusu, Tüklerin bayraktarlığı altında Viyana kalelerine dayanmıştır. Bu ilerleyiş, bu yeni yeni memleketler feth arzusu, islâm bayrağını ülkelerden ülkeye götürmek ve dinü ümem olan müslümanlığı bütün yeryüzüne yaymak arzusundan ileri geliyor ve bu iman sayesinde mümkün oluyordu. Bu inanç gevşediği gün bu fütihat durdu ve gevşeme devri başladı. Bu duraklamada en müessir amil, islâm nizamlarının ağır ağır terk edilerek yerine yabancı metodlar ve usullerin tatbiki olmuştur. İslâm devletinin kendi nizamında ilerleyişi kendine mahsus tefekkürleri ve bidayetten beri gördüğümüz gibi bazı esaslı hakikatlere dayanılarak kat'edilen yol, bu dinin bu medeniyetin ve bu devletin temellerini kuvvetlendirmişti. Bu sebeple ilk yüz yıl içinde geniş bir mıntıkaya yayılmak imkânı hasıl olmuştur. Bu yayılış ve istilâ devam ettiği müddet zarfında müslümanlık yeni yeni pürüzler ve zorluklarla karşılaşmış ve onları hallü fasl edecek çareleri kendi kanunlarında bulmuştu. Bu suretle İranda, Irakta, Suriyede, Mısırdaki, ispanyada, Hindistanda, Kafkasyada ve diğer memleketlerde tesadüf edilen yeni hâdiselere islâmın kanunlarının tatbiki bu memleketler halkının topyekûn müslüman olmalarına yaramıştır. Bu hal islâmı hakikatlerin ve müsüman hak ve kanununun ince ve adil esaslarına, Kur'an ve sünnetten çıkarılan hükümlerin isabetine büyük bir delildir. Çünkü müslümanlığın doğruluğu ve hakikate uygunluğu, halk umurunda müsbet neticeler doğurmuş ve ayrıca Kur'an ve sünnette mündemiç büyük hakikatlerin ortaya çıkması ilerleyişin seri halindeki muvaffakiyetlerin sırlarındandır.

Bu ilerileyiş ve muvaffakiyetler beşinci Hicret ve on birinci Milâdî asra kadar devam etmiş ve ondan sonra İslâm âleminde umumi bir gevşeme ve duraklama devri başlamıştır. Tekrar etmeliyiz ki bu duraklama, gerileme ve gevşemede en müessir âmil islamların kendilerine mahsus kanun ve nizamlardan uzaklaşmalarıdır. Bizim bu gerilememizi fırsat bilen haçlı ordular müslümanlar aleyhine hareket gelmişler, müdhis. bir dini taasub ve ortaçağa yakışan bir zihniyetle toplanarak müslümanlara saldırmışlardır. Ehli Salibin mağlubiyetinden sonra Kölemenler islâm hükümetini ellerine almışlarsa da Kur'an ve sünnetten; islâm kanun ve nizamlarından habersiz olduklarından onların elinde islâm devleti kuvvetsiz ve gevşek bir halde kalmıştır. Bundan sonra Moğol tecavüzleri ve bunların zengin İslâm kütüphanelerini ve abidelerini yakıp yıkmaları müslümanlığa büyük darbe olmuş ve zafiyetini arttırmıştır. Müslümanların ana prensiplerden ve islâm hukuk ve nizamlarından ayrılmaları, gayet kısa zamanda, yıldırım hızıyla yeryüzüne yayılmış olan İslâm kudretini zayıf düşürmeğe sebep olmuştur. Tarihin bu dönüm noktasında, İslâmın meş'alesi, Türk ırkının elinde yeniden parlamış ve eski şevketini kazanmıştır. Türk milletinin, haçlı seferleri esnasında ve müslümanlık dâvasında tarih boyunca gösterdiği fedakârlık ve dâvaya yaptığı hizmet asla inkâr edilemez.

İslâm bayrağı Osmanlıların eline geçtikten sonra bu livay-ı tevhid kısa zamanda Bizans surlarında ve Balkanlarda dalgalanmış ve Türk milletinin idaresinde İslâm devleti yeryüzünün en kudretli varlığı olmuştur. Bazı Arab müellifleri Türklerin askerî kudretlerini ve İslâm bayrağını yeryüzünün üç kıt'asına büyük bir hulus ve imanla götürüp dikmelerini medih ve sena etmekte fakat bizim ilme ve fikriyata kıymet vermediğimizden de bahs

etmektedirler. Hakikat hâlde Türklerin sadece silâh kuvveti ve ırkî kabiliyet ve cesaretleri sayesinde değil, daha ziyade iyi idare ve İslâm adaleti sayesinde bu terakkilere mazhar oldukları muhakkaktır. Ecnebi müellifler Türklerin on üçüncü yüzyılda Avrupada namlarının duyulduğunu yazarlar. Sayıları mahdud olan Türkler Orta Asyadan Moğolların şerrinden dolayı hicret ediyorlardı. Bunlar merkezi Konya'da olan Selçuk Türklerinin imdadına yetiştirler ve Selçukların Moğollar ve Rumlar aleyhindeki seferlerine iştirak ve hizmet ettiler. Selçuklar bu hizmetlere mukabil kendilerine Anadolunun garbında bazı parçalar verdiler. Burası Büyük Osmanlı İmparatorluğunun maskat re'si, beşiği ve doğuş mıntıkası idi. Osman ve orhan beğlerin yüksek deha ve istikbal için hazırladıkları dahiyane plân ve program, büyük bir imparatorluğun temellerini burada kurdu ve parçalara ayrılmış olan Selçuk beyliklerini birer birer kendi bünyesinde toplayarak 1683 Milâdî sene-sinde Viyana surları önüne kadar dayandı.

Türklerin insaniyete ve İslâmiyete yaptığı hizmetlerin tamamıyla tebellür ettirilmesi gerekir. Her nedense gerek İslâm ve gerekse Garb müellifleri bazı sebeplerden ötürü bizim hizmetlerimize lââyık olduğu değeri vermemişlerdir. 1453 de Şark İmparatorluğunun merkezi olan İstanbulun Türklerin eline geçmesi İslâmiyetin bir zaferi olduğu kadar insaniyet için büyük bir hizmet ve adalet numunesi olmuştur. Fatih Sultan Mehmed'in İstanbulu zaptedip, bir çağ kapayarak, yeni çağı açtığı o muhteşem günlerde hristiyanlara bahsettiği imtiyazlar ve müslüman olmayan tab'aya gösterilen adalet ve iyi muamele İslâmiyetin üstünlüğünü gösteren ve büyük mânâlar taşıyan hâdiselerdendir. Bu böyle, olduğu için Trakyadaki Rumların yekûnu Türklerden çok fazla olduğu için Trakyadaki Rumların yekûnu Türklerden çok fazla olduğu hâlde Rumlar kendi can ve mallarının emniyetini, Türk ve Müslüman adaleti himayesinde daha müemmen gördüklerinden İslâm hâkimiyetini, hristiyan idaresine müreccah tutmakta idiler. Müslümanların tutumu ve bu dinin umdelerindeki sarahat ve asalet Ortodoks mezhebindeki hristiyanlara; katoliklerden daha alicenap ve daha hakikat olarak gözüküyordu. Müslümanlığın adalet ve kanun önünde müsavat prensipine mukabil; meselâ Garb müelliflerinden Klark'ın Amerikada basılmış olan Race of Turkey European kitabından şu parçayı alabiliriz :

«Fesada düşmüş asilzadeleri, kalabalık ve müstebit bir ruhban sınıfı, kötü tefsir edilen bir sürü kanun ve ferman, ehaliyi devamlı bir surette soyan bir hükümet ve en kötüsü hükümetin tahammül edilmez inhisarları, vergi tahsilindeki bozukluk lar ve adaletsizlikler, sürü halinde gümrük memurları ve tahsildarlar sefaletin derin çukuruna düşmüş olan halkda ne hak, ne kurtuluş imkânı ve ne de bir zerre ümit bırakmamış idî»

Bu mütalaaya müvazi olarak, diğer bir milletin, bir rus tarihçisinin şu yazısını da aşağıya alırsak iyi bir mukayese yapmak imkânı hasıl olur; Bizans hakkında diyor ki:

«Kanunun hükmü olmayan bir imparatorluk, ağzında dizgin bulunmayan bir at gibidir. Kostantin ile ondan evvelkiler kendi büyük memurlarını halkı ezmek için serbest bırakmışlardı. Artık mahkemelerinde adalet, kimsenin kalbinde cesaret kalmamıştı. Masumların göz yaşından, kanından hakimler servetler yapıyorlardı. Rum askerleri, muhteşem üniformalarının altında mağrur ve mütehakkim vatandaşlar ise vatan haini olmaktan utanmıyorlardı. Askerlerin harbden kaçması tabii idi. En nihayet Allah'ın gazabı bu halkın kafasına indi ve âlemlerin Allahı, kendi yolunda cihadı mukaddes bilen ve bundan zevk alan, hakimleri adalete hiyanet etmeyen büyük hükümdar Fatih Sultan Mehmed Hanı meydana çıkardı.»

Bu yazı ortodoks hristiyanı olan bir Rus müverrihi tarafından yazılmıştır. Müslüman Türkün, islâm kanun ve nizamlarına uyarak nasıl mükemmel ve adil bir idare kurduğu ve ' bu nizamlar gevşeyinceye kadar yüzlerce sene nasıl bir zafer ve istilâ yolunda yürüdüğümüz canlı ve şahidli, isbatlı delillerindendir.

Şimdi; Müslüman Arab müelliflerine göre islâm hükümrânlığı hakkındaki mütalâaları sıralayalım:

Arab müellifleri islâm hükümrânlığını muhtelif şekillerde tarif eder ve iktisadî ve içtimai meselelerde muayyen hükümlere göre icrai hükümet eden halifelerin şahıslarında toplarlar. Onlara göre bu makamlara bağlı umumî valilikler geniş salâhiyetlere sahip, müstakil reis hükmünü verdirerek ,adeta müstakil birer hükümet olarak emirülmüminini tanımak ve hutbelerde namını zikretmekle iktifa etmişler ve hükümrânlık kudreti ellerinde olduğundan bağımsız devletlere benzemişlerdir. Meselâ Hamdâniler ve Selçuk hükümdarları gibi devletler, islâm birliğine bir tesir yapmamıştır. Başka bir misal; Mısırda Asi oğlu Omrun vaziyeti, Samda Ebu Süfyan oğlu Muaviyenin vaziyeti umumî valilik mahiyetinde idi. Bununla beraber bunlardan her hangi biri emir-elrnuşinin emrinden hariç tek başına bir şey yapmamıştır. İslâm hükümetinin başında bulunan zatların kuvveti sayesinde islâm devletinin birliğine halel gelmemiştir. Fakat başın kuvvetine zaaf gelince müstakil ve umumî valiler birer müstakil devlet olmak yolunu tutmuşlardır. Halbuki islâm hükümrânlığının reislerinin kuvvetli bulundukları devirlerde ayrı gibi gözüken bu hükümetler, haddizatında bir makama bağlı yekpare bir devletin parçalanı sayılırdı. Tarihte bazen müslüman hükümetlerinin tek basma kaldığı görülürse de, bunlar yine bir tek makama bağlı ve muti kalmakta devam ettiler. Endülüs'te zuhur eden halifelik Mısırda peyda olan Fatimîlerin bazı Arab müverrihleri umumî valilikten başka bir şey olmadığı ve islâm devletinin bütünlüğüne halel getirmediği kanaatinde idiler. Osmanlı devletinin hükümrânlığı zamanında İran'ın da vaziyeti bunun aynı idi.

Hülâsa yeryüzünün üç kıt'asında asırlar boyunca müslümanlığın üstün hükümrânlığı, yekpare bir kal'a gibi devam etmiş ve itibarı Türkler devrinde zirveye ulaşmıştı. Dünyanın bütün mutaassıp ve bozguncu kuvvetlerinin hınçlarını Türk milleti üzerinde teksif etmesinin sebep ve hikmeti budur.

İSLAM İDARESİNİN İÇ SİYASETİ

İslâm idaresinde iç siyaset, dahilde islâm icapları ve gereklerinin yürüdümesidir. Bunlar kendi hükümrânlığında yasayan bütün halkın içtimaî, kazaî, adlî ve iktisadî bütün işlerini tanzim eder hafif ve ağır cezalar tertip eder ve bilhassa ahlâk mevzuuna kıymet verirlerdi. Müslümanlar; bütün insanların hak dinine iltihaklarını bir zaruret ve vazife olarak telâkki etmekte idiler. Çünkü bu dinin bütün beşeriyete şamil, umumî sulh ve sükûne hizmet eden bir medeniyetin esas olduğunu kabul ederler. Kur'anı hakimde Cenabı Hak şöyle buyurmaktadır:

«Ey insanlar, sizi ve sizden evvelkileri yaradan Allaha ibadet ediniz, böylece ondan korkup çekinirsiniz.»

Yine Cenabı Hak şöyle buyurmaktadır;

«Ey insan, büyük olan Allahın emirlerini dinlemeyip seni aldatan nedir.»

Binâenaleyh bu vazifeler ister müslüman olsun, isterse müslüman olmasın her idrak sahibi insandan istenmiştir. İmam Gazali de Mustasfî ismindeki usul kitabında su mütalâyı ileriye sürer:

«Üzerlerine vazifeler yüklenen kimseler, islâmlık vecibelerini ifaya borçlu olan kimselerdir. Bunların vazifelerini kavrayacak akıl idrak sahibi olmaları lâzımdır. Her hangi bir şahsın bir vazife ifasına mecbur olabilmesi o şahsın bunu anlayabilecek akıl ve ferasete sahip ve insan olmasından ileri gelir.» demiştir. Bunun için islâmiyet bütün insan oğullarına hitab eden bir müessesedir. Müslümanlığın tekmil insanlık muvacehesindeki rolü, kendine mahsus nizam ve kanunlarla insan topluluklarına bakması ve kendi icaplarına göre muamele etmesidir. İslâm düzeni, ekalliyetler tanımaz, cümleye adalet göziyle müsavi hak tanır.

İslâmiyetin bu mevzuunda Türklerin takip ettikleri siyaset, bütün diğer milletler için numune teşkil eder. Türk Padişahı, İkinci Sultan Murad'ın adalet babındaki titizliği bütün ecnebi tarihçilerin dikkat nazalarını çekmiştir. Müşarünileyh Rum. imparatorlarının tabalarına reva gördüğü zulüm ve suiistimalleri kaldırmış ve halka kötü muamele eden memurları cezalandırmıştır, İstanbulun zabtından sonra en az yüz sene gayet sağlam ve muntazam bir idare, ehliyetli devlet memurları ve bütün dünyaya misal olacak olan bir adliye kurulmuş ve devam etmiştir. Bu idare hem müslümanlar, hem de müslüman olmayanlar için gayet adilâne işlemiş ve bu sayede hristiyanlar refah ve saadet içinde yaşamışlardır.

İslâmi adımlar ve tempo ile yürüyen ve müslüman nizamlarına ve kanunlarına son derece riayetkar bulunan Türk İmparatorluğunun bayrağının dalgalandığı bütün ülkelerde müslüman ve gayri müslüman tab'anın nail olduğu terakki ve inkişaf bütün Garb müelliflerinin hayret, takdir ve tasdiklerini mucib olmuştur. Bir zamanlar kendi bayrakları altında ticaret gemileriyle sefer yapan Rumlar ecnebi limanlarından koğulurken bunlar Osmanlı bayrağı altında geniş bir hürriyet ve imkâna sahip olmuşlardır. O derecedeki bu Rumlar uzak seferlere çıktıkları zaman Türk kıyafetine bürünür ve bu sayede her türlü kolaylıkları görürlerdi. Şurası şayan dikkattir ki Türk gücünün yüksek bulunduğu devirlerde müslümanlığın icaplarına riayet dolayısıyla bütün ülkelerde şeref ve itibara sahip bulunuyorlardı. Türklerin Yunanistanı fethinden itibaren tam iki asır öyle bir adalet ve iyi idare hüküm sürmüştür ki bunun bir esi hristiyan dünyasında gösterilemez. La Jonkier isimli muharririn yazdığı Osmanlı tarihi isimli eserde şu parça göze çarpar:

«Macaristandaki kalvim mezhebi mensuplarıyla Transilvanyadaki müvahhit hristiyanlar, mutaassıp Habsbtrg'luların eline düşmekten ise müslüman Türklerin tab'ası olmağı çoktan istiyorlardı. Bundan başka Silezyadaki protestanlarda mezhep ve vicdan hürriyetleri için Türkiyeyi özlüyorlardı. Bilhassa On beşinci asrın sonlarında İspanyada zulüm ve işkenceye uğrayan yahudiler fevc fevc Türkiyeye sığınmışlardı. Rusyanın resmî kilisesi tarafından kötü muamele ve zulme duçar olan Kazaklar hürriyet ve adaleti Türk müslüman padişahlarının ülkelerinde bulunuyorlardı. Polonyalıların ortodoks Ruslara yıptıkları korkunç zulümlere karşı Antakya ortodoks patriği Makaryos şöyle feryat etmişti:

O imansız sefiller tarafından şehit edilen binlerce insana hep beraber ağladık. Ölülerin sayısı seksen bini bulmuştur. Ah. dinsizler! Ah pis vahşiler! Ah sizi gidi taş yürekli! Dünyalarını terk etmiş biçare insanlarla aciz kadınlar ne günah işlediler, kızlar, oğlanlar size ne fenalık yapmışlardı ki?. Ben bunlara niçin mel'un ulahlar diyorum? Çünkü bunlar bizi putlara tapan dalâlet ehlinde deha aşağı düşürdüler. Allah Türk imparatorluğunu ebediyete kadar payidar etsin.

Bütün bu misaller, bu itiraflar Türklerin islâm nizam ve kanunları altında ne büyük, ne adil ve ne kadar alicenab bir millet olduğunu ve islâmın san ve şerefini ne derece yükselttiğini göstermesi itibariyle son derece mühimdirler.

Bütün bu konuda Türklerin ırkî ahlâkının üstünlüğü ve buna inzimam eden islâm terbiyesinin rolü büyüktür.

Son nesiller ve büyük vatanımıza «hasta adam» denildiğini işitmeğe alışmış olanlar, milletimizin kazandığı büyük zaferlerin ve ulaştıkları istilâ ve hazmetinin derecesini ölçmekte zorluk çekerler. Onlar bizim silâh gücümüz, kuvvetli imanımız ve ırkî kabiliyetimiz sayesinde bütün dünyanın nasıl hayret ve hattâ haşyetini kazanmış olduğumuzu lâıkiyle takdir edememekte mazurdurlar. Türkler, Allahın ismini yükseltmek ve islâm bayrağını dünyanın dört bucağına dalgalandırmak aşkıyla dine ve medeniyete büyük hizmetler yapmışlardır. Haddizatında bir sulh ve selâmet ve yeryüzünde imanlıları kardeş bilen bir din olan islâmiyet, ilk intişar devirlerinde gördüğümüz gibi mücadele, mücadele ve gayret yoluyla yapılmıştır. Türklerde aynı yolu tutmuşlar ve sonra fetih ettikleri ülkelerde halka adalet, hürriyet ve huzur sağlamışlardır. Böylece Bulgaristan, Sırbistan, Macaristan, Bosna ve Hersek'in idaresini ellerine almışlardır. Aynı ruh ve aynı

iman ile İtalyan yarımadasının cenubundaki Otranto'ya bayrağını diken Fatih Sultan Mehmed, Tıbbî Peygamberimize yaptıkları gibi yahudilerin hıyanetine uğramış ve hususi doktoru yahudi dönmesi Yakup Paşa [Maestro Jakobü] tarafından zehirlenip öldürülmemiş olsa idi. Türk bayrağı Komadaki Senpiyer kilisesinin damına dikilmiş ve oradan islâmın nuru tek mil garbe yayılmış olacaktı. İstanbulun fethine gelen Büyük Türk Hakanı Ebul Feth Sultan Mehmet Okmeydanında vüzerâ ve ümerâsına su hitabede bulunmuştu:

«Ben, Büyük Peygamberimizin tebşiratına mazhar olmak ve ruh mübareklerini şad etmek için bu büyük vazifeyi sırtıma yüklenmiş bulunuyorum.»

Evet Büyük Peygamberimizin yolunda yürüdü ve o da aynı zorluklara göğüs gerdi. Bizler bu Büyük Türk Hakanı'nın bize miras bıraktığı, bu beldeler şahı İstanbulla böyle sahip olduk.

* * *

İslâm bayrağı Türkler elinde garba doğru ilerlerken, Arabların da müslümanlığı neşir ve tamim ve islâm ülkelerini genişletmekteki hizmetlerini takdir ve talisinle yadetteği vazife biliriz. Yedinci asırda Sasâniyan hanedanı iskat edilmiş ve asırlarca Roma ve Şarkı Romanın satvet ve kudretine karşı koymuş olan geniş İran İmparatorluğu islâm bayrağı altına girmiştir. Hiç şüphe yoktur ki İran ordusunun inhizama uğramasında ve halk topluluklarının müslümanlara mukavemet etmemesinde en büyük amil; islâm adalet ve kanunlarının üstünlüğü ve İran Sultanının anarşi, zulm ve istibdat içinde yüzmesi ve o zaman İranın dîni olan zerdüşthahiplerinin zulümlerinin zamanın hükümdarlarınca himaye edilmiş olmasıdır, o zaman zerdüşthahipleri hükümet içinde son derece nüfuza sahiptiler. Onlar bu nüfuzlarını İranda yasayan müteaddit halk ve mezhep sahipleri aleyhinde kullanmakta idiler. Müslümanlık ise, ister kendi dininden olsun isterse başka dinlere mensup olsun bütün insanlar hakkında adil ve hakkaniyet dairesinde muamele eder. Bu sebeptendir ki Arabların islâm bayrağını İrana kadar götürmeleri zor olmamıştır. İslâm bayrağının dalgalandığı her yerde, her din ve mezhebe mensup olan insanlar kendilerine bahşedilen hürriyet ve müsamaha dolayısıyla ferah ve mes'ut nefes almağa başlamış ve bu hal islâm nurunun gönüllere ve ruhlara yayılmasına sebep olmuştur. Bundan başka zerdüşthahibinin nefretle karşıladığı san'at sahipleri müslümanlarca himaye ve takdir görmekte idi. Zerdüşthahibinin san'at ve iş sahiplerini hakir görmelerini mukabil müslümanların kendilerine hürriyet bahşetmeleri ve müsavat ve adaletle muamele etmeleri halkın samimi ve candan istekle müslüman olmalarına yardım etmiştir. Şunu tekrar etmek faydalıdır ki islâm kanun ve umdelerinin hakkıyla hüküm sürdüğü bütün devirlerde islâm satvet ve kudreti nihaî derecesini bulmuş, bu nizamlar ve islâmî yoldan ayrıldığıımız vakit tedenni ve ihatatla yüz yüze gelmişizdir. Bütün tarih bunun en adil ve tarafsız şahididir.

İranda İslâmiyetin yayılışını tetkik ederken şu hâdiseyi de hatırlamak faidelidir:

Hazreti Ali'nin oğlu, hafid-i resul Hazreti Hüseyin'in son Sasâniyan hükümdarı Yezdü Cürdün kızı Şehbânu ile evlenmiş olması, İran halkının islâmiyete çabuk ısınmasına sebep olmuştur. İran halkı Şehbânu ile Hazreti Hüseyin'in torunlarına, kendi eski hükümdarlarının halefleri göziyle baktıklarından bu yeni din ve hükümeti, kendi eski hükümet ve hanedanlarının devamı gibi telâkki etmişlerdir. İranlı dindaşlarımızın Hazreti Ali ve evlâdlarına verdiği aşırı ehemmiyetin ve sebep ve saiki budur.

Bazı garb müellifleri, Arabların müslümanlığı İranda zorla, cebir ve şiddetle yaydıklarını iddia ederlerse de, bu iddianın hakikatle zerre kadar alâkası yoktur. Aksine olarak islâmiyet; tam bir adil ve müsamaha prensibi dahilinde, kendini sevdirek, inandırarak nur gibi, ziya gibi, güneş gibi kalbleri ısıdırarak, gönülleri tenvir ederek, zorla değil kolaylıkla yayılmıştır. Bu din; ikrah ve cebri kabul etmez.

Tarihçiler Mes'ûdiden bir rivayet naklederler: Halife El-mu'tasım devrinde, İranda bulunan bir müslüman kumandanı; ateşperestlerin bir mabedini yıktırıp onun yerine cami

yaptırmış olan bir imamla müezzine falaka attırmıştır.. Bu müsamaha sayesinde ki, hicretten dört asr sonralarına kadar Irak da, Faristanda, Kırmanşahda, Azerbaycanda ve daha bir çok yerlerde ateşperestler mevcuttular, onun için hiç kimse islâmiyetin cebir ve şiddetle yayıldığını iddia edemez. Müslümanlığın akla, mantığa, vicdana hitap eden düsturları ve adaletidir ki, hiç zorluk görmeden güneş gibi birdenbire yayılmış, zulmetleri yırtmış, zulmü yıkmış, cehli ve ahlâksızlığı bertaraf etmiştir.

* * *

Müslümanlık Mezopotamyada ağır bir şekilde genişlemiştir. Ora halkları Hicretin 99 u ile 102 nci yılları arasında hükümdar olan ikinci Ömrün davet ve irşadı üzerine müslüman olmuşlardır. Hicretin 106 ile 126 senelerinde ve halife Haşim devrinde Semerkand'da Ebu Sayda isminde bir zatın himmetiyle islâmiyeti kabule mazhar olmuştur. Ondan sonra 218 ve 229 senelerinde Elmu'tasım devrinde bir ilerleyiş görülmektedir. Bu zaman zarfında Bağdad'daki islâm halifelerine askerlik yapmak üzere gelen Türklerin kitle halinde müslüman oldukları görülür. Bundan sonra müslümanlık Şarkî Türkistana ve Çin ülkelerine kadar kolaylıkla yayılmıştır. Kaşkarda hükümdar Buğra Hanın müslüman olması hakkında tarihlere gecen şayanı dikkat bir hadise vardır. Saman hanedanından hoca Ebunnasır nuru islâmı yaymak için bütün gayret ve servetini sarf etmektedir. Bir gece âlem-i manâda Fahrikâinat efendimizi görür. Efendimiz kendisine şu emri tebliğ eder:

«Kalk Hindistana git. Satuk Buğra Han tariki hidayete gelmek için seni bekliyor.»

Garib bir tecellidir ki Buğra Han da aynı gece rüyasında kendisine bir mübeşşir geleceğini ve onu hak dinine davet edeceğini görür. Ebunnasır-ı Samânî Buğra Hanı hidayet yolunun başında ve hazır bir vaziyette bulur, güçlük çekmeden karşısındakinin bütün varlığının iman nuriyle aydınlandığını görür. Bu hâdise islâmiyetin Türkistanda yayılmasına sebep olmuş ve Hakanlarını müslüman olmuş gören iki yüz bin çadır halkı dairei imana iltihak etmiştir.

Bundan başka, Himalâya dağları eteklerin ve Tibette yasayan Mecusî dinine mensup Türkler, müslüman hükümdar Kadir Han oğlu Arslan Han'ın mülkünde adalet hüküm sürmekte olduğunu işittiklerinden Hicretin 434 üncü yılında onun memleketine hicret etmişler, sonradan da cümlesi müslüman olmuşlardır.

Selçuk Türklerinin Hicretin 345 inci yılında topyekûn müslüman olmaları ziyasını yavaş yavaş kaybetmekte olan islâmiyete yeni bir revnak vermiş ve Batı Asyadaki müslüman beyliklerini bir bayrak altında toplamıştır.

Horasandan Hindistanın şimaline doğru yayılan müslümanlık Afganistanda büyük hüsnü kabil görmüştür ki Afganlılar bu muazzam dinin kendilerine huzur ve saadet getirdiğini daima yad ve tizkâr etmişlerdir. Afganistanın kül halinde müslüman olması Sebûktekin ve Gazneli Mahmut Hanın fütuhâtından sonra vuku bulmuştur.

* * *

Müslümanlığın kısa bir zamanda yeryüzüne nasıl yayıldığını, kuş bakışı misallerle yukarıya aldık. Bugün yedi yüz milyonluk muazzam ve muhteşem bir varlık teşkil eden islâmiyet bütün Avrupa ve Amerikada ve dünyanın en hücre köşelerinde şayanı hayret bir şekilde yayılmaktadır. Maatteessüf bizim hiç bir himmetimiz olmadığı halde, o, kendi varlığında mündemiç hakikatler ve cevherinde mevcut iyilikler dolayısıyla kendiliğinden ilerlemektedir. Birinci ve ikinci dünya harbinin beşer bünyesinde yaptığı korkunç tahribat ve bütün bu harabe ve facialara rağmen henüz hıncından ve ihtirasından bir zerre bile kaybetmeyen sönmez kinler ve bilhassa insanlığın bütün zekâ ve kabiliyetlerinin tek mil medeniyetleri berhava edebilecek olan nihaî bir harb için seferber etmeleri ve: Birisi bir yanağına tokat vuracak olursa, ona öteki yanağını uzat» diyen Hazreti İsa dininin

soysuzlaşmış olması insan cemiyetlerine müslümanlığın ne büyük fazilet, adalet, merhamet müsamaha ve barış seven yüksek umdelerindeki asalet ve hakkaniyeti gösterir. Bunun içindir ki, bilhassa ikinci dünya Harbinden sonra yer yer bütün Avrupa, Amerika ve Afrikada müslüman cemiyetleri kurulmuş ve halk bu dinin kurtarıcı ve huzur verici sinesine yaslanmağa başlamıştır. Pakistan, Baharistan. İran ve sair müslüman memleketlerinin kıymetli şahsiyetleri bu meş'alenin nurunu yeryüzüne yaymakla meşguldürler, muvaffak da olmaqladırlar. Ne yazık ki on asra yakın bir zaman islâm bayrağının âlemdarlığını yapmış ve onu şanlar ve şerefler içinde ülkeden ülkeye dolaştırmış olan bizlerin bugün bu mevzuuda bir himmeti müşahede edilmemektedir.

* * *

Bugün müslümanlığı müteaddit mezhep ve tarikatlere ayrılmış görüyoruz. Müslüman milletler için, eski şevket ve satvetini bulmak ve kendine lâıyk mevkii almak için yapılacak işlerin başında israiliyattan, her türlü bid'atlardan temizlenmek ve mezhepler arasında bir anlaşma yaparak, hakiki islâm, cemiyetlerinin ortaya çıkmasını tabiî görüyor ve bunu Hanefi, Şafiî, Maliki, Hanbeli, Caferi, Zeydi ve sair islâm mezheplerinin belirmesi gibi garip bir şey bulmuyorlar. Bu müelliflere göre bütün müslümanlar gönüllerini birtek imana bağlamışlardır ki o da müslümanlık inancıdır. Bu imana göre, esas Allahın emirlerini yerine getirmek, men olunan şeylerden sakınmaktır. Bu müellifler diyor ki: Cenabı Hak müminlere müslümanlığın esasına bağlanmağı emretmiş olup, mezhepler, uymaları hakkında hiç bir emir yoktur. Onlar mezhepleri, islâm kanununun çeşitli anlaşılması şeklinde telâkki ediyorlar. Bu mesele beynelislâm henüz bir karara bağlanmamış, birlik çareleri bulunmamıştır. Bu sebeple bu nokta üzerinde fazla durmuyoruz.

Umumi prensip ve bu mutalealara muvazi olarak müslümanlar, kendilerinden olmayan dinlere karşı büyük bir müsamehaya sahiptirler.

- a) Müslüman olduklarını söyledikleri halde islâm inanç ve nizamına muhalif kanaat ve imanda bulunanlar,
- b) Tevrat ve İncil gibi kitaplara bağlı olanlar.
- e) Allaha şirk koşanlar ve kitapsız olan diğer bütün topluluklar...

Bunların cümlesi itikat ve ibadetlerinde serbest bırakılır ve evlenme ve boşanmaları kendi şeriatleri mucibince yapılır. İslâm hakimiyeti böylelerinin işlerine bakmak için kendilerinden bir hâkim tayin eder. Hazreti Peygamber ateşe tapanlar için; Onlara kitaplılar gibi muamele ediniz buyurmuştur. Bütün bunlar islâm hükümlerinin iç siyasetine taallûk eden hususlardır. Müslümanlar kendi tab'alarına müsliman olsun, .olmasın aşağıda gösterilen şekillerde muamele ederler.

- 1 — Müslümanlar dinin bütün icaplarını ve farzlarını ifa ile mükelleftirler,
- 2 — Müslüman olmayanların iman ve ibadetlerine müdahale edilmez.
- 3 — Müslüman olmayanların içtimaî hayatları kendi dinlerinin icaplarına göredir.
- 4 — Gayrı müslimler evlenme ve boşanmalarında, kendi hususi mahkemelerinde değil islâm mahkemelerinde fakat kendi dinî kanunlarına göre muamele görürler.
- 5 — İslâm kanunları bütün iktisadî ve ticarî işlerde ceza ve düzenlerinde tab'ası arasında fark gözetmez.
- 6 -- İslâm devletlerinin tab'aları, hangi dinden olursa olsun hiç bir tefrik ve imtiyaza tabi olmaksızın kanun nazarında, müsavidir ki bu hükümler müslümanlığın adalet ve insan haklarına verdiği aşırı ehemmiyetin birer misalidir.

İSLAM HAKİMİYETİNİN HARİCİ SİYASETİ

Müslümanların harici siyaseti tıpkı iç siyaseti gibi bir hukuk ve müsavat sistemine bağlıdır. Bu harici siyasette eslâf aynı düşünce ve hisler tesiri altında islâmiyetin nesir ve tamimini ana fikir olarak kabul etmişlerdir. Bu esas Hazreti Peygamberden bugüne kadar

hiç bir tadile uğramamıştır. Resul Ekrem Medinede yerleştikten beri müslümanların, başka milletlerle olan münasebetini islâm esasları üzerine tesise başlamış. Hicazda nesri din için vakit bulmak maksadiyle yahudilerle andlaşmalar yapmış olduğu gibi bütün Arabistanda bu maksat için Kureyşlilerle de Hudeybiye muahedesini akdetmiştir. Bundan sonra Arabistan haricindeki devletleri İslama davet için nameler göndermiştir. Resul Ekremden sonra Halifeleri; yukarıda gördüğümüz gibi müslümanlığı bütün diğer ülkelere götürüp yaymışlardır. Peygamberden sonraki islâm hükümetleri arasında bazı farklar müşahede edilir. Meselâ Emeviler yeni yeni fütuhât yapmakta Abbasilerden daha ileride oldukları gibi Osmanlılar da bu mevzuda Kölemenlerden ve diğerlerinden çok daha ileride idiler. Cümlesinde müşterek fikir islâmiyetin ve tevhid akidesinin yayılması noktasında toplanırlar. Resuli Kibriyanın Peygamberliğinin bütün ebnâyı beşere şamil olduğu kanaati bütün müslümanlarda hakim fikirdir. Bu fikrin on dokuzuncu asırda ve onu takip eden devirlerde bütün hristiyan âlemine, sirayet etmiş olması hem şayanı dikkat hem de manalıdır. Bu dâvada yahudileri daima islâmın düşmanı olarak görürüz. Onlar Hayberde ne idiseler bugün aynı kin, aynı husumet ve aynı müfrit nazarla müslümanlığa karşı cephe almışlardır. Fazla olarak bütün dünya hazinelerini, bütün cihan matbuatını ellerine geçiren bu mahlûkların son asırda Türk müslüman devletini yıkmak için cihan şümul bir faaliyete geçtikleri görülmüştür. Bir sürü yalan ve hayal mahsulü olan uydurma nazariyelerle Sahyun dağı mıntakasında bir İsrail devleti kurmak için bütün müslümanlar arasına soktukları bozgun ve fitne ve bilhassa Osmanlı İmparatorlunu kökünden yıkmak için giriştikleri mel'un teşebbüslerin tafsilâtını tarih gelecek nesillerin önlerine serdiği vakit insanların hayret ve dehşet içinde kalacakları muhakkaktır.

* * *

Cenabı Peygamberin risaletinin tekmil insanlara şamil olduğu, Kur'am Kerimde sarahaten bildirilmiştir. **«Ey insanlar; Allahınızdan size nasihat, öğüt ve mübeşşir gelmiştir» ve "Onlara de ki: «Ey insanlar sîzlerin cümlenize karşı Allahın elçisiyim» ve yine: «Deki: Bu Kur'anla bana bildirildi ki onunla size ve o sûrelerin ulaştığı başkalarına kötü akıbetleri bildireyim» ve yine: «Ey Resul, Rabbinden sana bildirilenleri başkalarına ulaştır. Yapmaz isen rîsaletini onlara ulaştırmış olmazsın.**

Bu sebeptendir ki Peygamberimiz; Allahın emirlerine uyarak nübüvvet ve risaletini tekmil insanlara tebliğ etmekten bir an hali kalmamıştır. Resul Ekrem'in irtihallerinden sonra bu vazife kendilerini istihlâf edenler tarafından ifa edilmiştir.

Hülâsa edilmek lâzım gelirse müslümanların haricî siyasetinin mihrakının islâmiyeti bütün ülkelere yaymak ve tevhid bayrağını dünyanın dört bucağında dikmek noktasında toplandığını görürüz.

Asırların değişmez kanunu, Kur'am Kerimde en kat'î ifadesini **cihad** kelimesinde bulmuştur. Müslümanlıkta mücahede Allah yolunda cihad en mukaddes vazifelerdendir. Tövbe suresinin yirminci âyetinde Cenabı Hak şöyle buyuruyor.

«İman edenlerin, hicret edenlerin; Allah yolunda mallariyle, canlariyle cihad edenlerin Allah indinde derecesi çok büyüktür. Kurtuluşa erenler de onların ta kendileridir.»

Bunun içindir ki Peygamberimiz Medinede islâm devletini kurar kurmaz ordusunu hazırlamış ve devlete karşı koyacak bütün manileri bertaraf etmek için cihada başlamıştı. Kureyşliler, bu manilerin başında geliyordu. Onu bertaraf etmeği Resulallah baş vazife bildi ve onları kaldırdı. Diğer maniler de aynı şekilde yok edildi. İslâmiyet bütün Arab yarımadasını kapladıktan sonra islâm devleti bu dini yaymak için başka milletlerin kapılarını çalmağa başladı. Bu milletlerden islâmın adalet ve tevhid bayrağı altına girenler, bereket; bolluk ve rahatlığa kavuşunca, artık hiç zorlamaya hacet kalmaksızın bütün gönüller ve kalbler islâmın nuriyle dolmağa başladı.

Müslümanlar bu vazifeleri yaparken; müslümanlığın kurtarıcı umdelerini ve fikirlerini açık bir lisanla halka anlatmağı esas tutmuşlardır. Öyle de muvaffak oldular.

* * *

Böylece, bir az evvel tafsîlâtını yazdığımız gibi müslümanlar Mağribi Aksâdan, Maşriki Aksâya kadar ülkeler fethettiler ve oralarda islâm adaleti ve hükümlerini tesis ettiler. Bu hükümlerin payidar olması için esaslı şart müslümanlığa mahsus kanun ve nizamların ciddiyetle tatbiki idi. Bunu da böyle yaptılar. Müslümanların bu mevzuda tatbik ettikleri ana prensipler şöylece sıralanabilir.

1 -- İslâm inancı, akla ve mantığa dayanır. İnsanlara hükümlerinde ve görüşlerinde bu zaviyeden bakmalarını emreder. Bu iman insanı tefekküre sevkeder ki, insan kâinata ve mahlûkata baktıkça halikın varlığını idrak eder ve önüne çıkan müşküller, muammalar ve meçhulleri din bilgileriyle halleder.

2 -- Müslüman dini diğer bütün edyandan fazla olarak ilme, bilgiye kıymet vermiştir. Cehaletle hiç bir mesele halledilemez, hiç bir meçhul çözülemez. Müslüman olanlar için sadece ve lâfzan kelimeî şehadet kâfi değildir. Dinini bu dinin esaslarını, hikmetlerini bilmesi ve onunla aydınlanması gerekir. Bu türlü bilgi ve ilim müslümanlık tefekkürünü ve dairesini genişletir.

3 -- Müslümanlık, başlangıçta kendi kanun ve nizamlarının hususiyetlerini öğrenme yolunu emrediyor. Bu suretle her müslüman kendi yaşadığı muhitte iz bıraksın ve adım adım terakki etsin... Bunun için müslümanlara dinin bütün incelikleri, maksat ve gayesi ve hükümleri lâıkiyle öğretilir ki bu uğurda her türlü hizmet ve fedakârlığı seve seve yapsınlar. Bu fikir, kanaat ve iman sayesinde ki terakki ve i'tilâ yolunda; hiç bir dine nasib olmayan bir sür'at ve kolaylıkla yeryüzüne yayılmışlardır.

4 — Müslümanlık, kendi mensuplarının olgunlaştırmak ve en yüksek medeni seviyeye ulaştırmak için elinden tutar ve onu yükseltir onu bir takım icaplar ve vecibelerle gönül huzuru, bahtiyarlık ve rahatlık içinde yaşatır. İslâmiyet insanı o şekilde yükseltir ki insan o payede sabit kalır, sukut etmez. Uluvvücenâb, fazilet; musameha ve yüksek ahlâk gibi islâmın ana prensipleri ve hâkim fikirleridir ki müntesiplerini cemiyeti beşeriye içinde mümtaz ve üstün insan olarak ayakta tutar. Bunun için, insanlar gerçi bu kadar yüksek mevkilere güçlkle çıkarlarsa da bir defa o payeye ulaştıktan sonra artık sukut etmezler bu mevkiler geçici değil devamlıdır, insan topluluğunun yükselmesi böyle elde edilir.

Müslümanları bu yola sevkeden âmillerin başında ibadet müessesesi gelir. Bu kulluk vazifesi ve farzların yerine getirilmesi zor, ağır; yorucu ve külfetli değildir. Feraizin ifasında dünya zevklerinden ayrılmak, gönüle ve ruha ferah ve saadet veren hallerden uzaklaşmak yoktur. Müslüman ibadetlerinde insan arzu ve tabiatlarına aykırı bir nokta yoktur. Aksine olarak müslümanlara yüklenen vazifeler, vecibeler ve farzlar insanlara derin bir saadet ve huzur bahseder ve onların maddî ve mânevi faydalarını sağlar.

5 — Müslümanların fütihat devri; bütün bu iyilikleri, islâm medeniyetini yeryüzüne yaymak içindir. Onun için müslümanlar, kendilerini rahmet ve bidayet elçileri olarak telâkki ederler. Müslümanların fethettikleri memleketler halkı islâm devletinin tab'ası olarak, müslümanlara bahşedilen bütün haklara sahip olur ve müslümanlar gibi borç altına girerler. Zira islâm hükümleri bir birlik nizamıdır. Müslüman bayrağı altına giren memleketler halkı, tarih boyunca gasb sisteminde bir sömürge ve müstemleke muamelesine asla tabi tutulmamışlardır. Bu sebeple müslümanlığın çar-ı aktar-ı cihanda sür'at ve suhuletle yayılması hiç te şaşılabacak bir şey değildir.

6 — İslâmî icaplar bütün insanlar için umumî olup onları öğrenmek mubahtır. Bu icapların bütün insanlara öğredilip anlatılması lâzımdır ki bundan mündemiç hakikatlar

anlaşılmış olsun. Hazreti Peygamber, etrafa valiler hâkimler ve muallimler göndermek suretiyle bu hakikatleri neşir ve tamim ederler ve insanları müslümanlığı anlayabilecek seviyeye getirmeğe çalışır ve Kur'anı Kerimdeki hikmetlerin halklara öğretilmesine ehemmiyet verirlerdi. Bu suretle fethedilen memleketler ahalisi islâm bilgilerine vukufu sayesinde kolaylıkla dairei İslama girer ve islâm kültürünü severek kabul ederlerdi.

7 — İslâm kanunu, bütün dünya insanları için küll halindedir. Bu nizamda değişiklik yapılması kabul edilmez. Müslümanlar her girdikleri yerde kendi nizam ve düzenlerine göre hükmetmişlerdir. Bu siyaset iyi neticeler vermiştir. Hıristiyan nizamları, rum kanunları ve diğer dinlerin şeriatleri müslümanlığın üstün ahkâmı yanında pek sönük kaldığından, İslâm bayrağı altına giren her memleket İslâm nizamlarında gördüğü göze çarpan üstünlük dolayısıyla bu dini ve onun kanunlarını kolaylıkla benimsemişlerdir.

DÜNYA MİLLETLERİNİN, TEK BİR MEDENİYET DAİRESİNE SOKULMASI

Gerek zaman-ı risâlette, gerekse Hulefâ-yi râşidîn zamanında ve gerekse ondan sonraki devirlerde İslâmiyetin nasıl ve hangi istikametlerde genişlediğini gördük, islâm medeniyeti dairesine girenlerin bu yeni nizama ne şekilde ve ne suretle intibak ettiklerini de mütalâa ettik. Müslümanlık Möte ve Tebük'den sonra Roma hudutlarına dayanmış bulunuyordu. Ondan sonra halkı hıristiyan, putperest ve Zerdüşti ve yahudi olan memleketlerle Romalıların elinde bulunan Mısır ve Şam ele geçirilmişti. Şam bir Roma eyaleti olup onun harsını benimsemiş ve hıristiyan dininde idi. İçinde Suriyeliler, Ermeniler, Yahudiler ve bir miktar da Romalılar yerleşmişti. Mısırdaki ise; Mısırlılar, Yahudiler ve Romalılar vardı. Şimalî Afrika; İslâm kanun ve nizamlarının, ahlâk ve faziletin bu dinde aldığı mevkiî görerek gönül rızası ve kolaylıkla müslüman olmuştu. Orada Berberîler sakin olup Romalıların idaresinde idi.

Dört Halifeden sonra Ümmiye oğulları Sind'i, Harzemi ve Semerkandı ele geçirdiler, bunlar da İslâm camiasına katıldı. Endülüs yani İspanya İslâm devleti ülkelerinden oldu. Bunların nüfusları çok, içtimaî hayatları, dinleri, dilleri, âdetleri ve an'aneleri ile kanunları ve kültürleri başka olduğu gibi düşünce tarzları ve tabiatleriyle karakterleri de başka idi. Bu sebeple bunların İslâm potasında eritilerek bir kalıba dökülmesi zor ve yorucu bir işti. Orada ancak müslüman kanun ve umdelerinin üstünlüğü sayesinde bir muvaffakiyet elde edilmiştir. Bu; İslâm devletinden başkaları için imkânı olmayan bir mesele idi. Bunlar kendilerini İslâm bayrağının gölgesi altında rnes'ut ve müreffeh gördükleri için bu imkân hasıl olmuştur ki bunda dört mühim âmilin yardımını zikredilebilir :

- 1 — İslâmın emirleri ve nehiyleri,
- 2 — Daire-i İslama dahil olanların içtimaî hayatta aynı haklar ve imtiyazlara sahip olmaları
- 3 — Ele geçirilen memleketler halkının topyekûn müslüman olmaları
- 4 — Yeni müslüman olanlar İçin meydâna gelen ve kendilerini iptidailikten, ileriye götüren inkılâp.

Müslümanlar her girdikleri yerde halka doğru yolları göstermek ve ahlâk telâkkileri yapmak suretiyle üstünlüklerini göstermişlerdir. Adalet islâmın temelidir. Bu temel sağlam olduğu ve bu umdeye riayet edildiği müddetçe müslümanlar her girdikleri yerde hüsnü kabule mazhar olmuşlar ve bu sayede uzun müddet oralarda payidar olmuşlardır. İslâmda tab'a muamele; herkesin mensup olduğu dine göre değil, insan hakları ve adalet mefhumuna göredir. Nitekim Cenabı Hak Maide sûresinde şöyle buyurmaktadır:

«Bir cemaati sevmemekliğiniz, onlar hakkında adaleti terk etmenize sebep olmamalı. Adalet ediniz ki, bu sizi Allahtan korkmağa daha yakın tutar. Allah yaptıklarınızı bilir.»

İslâm adaleti karşısında, insanlar aynı hakka malik ve birbirlerine müsavidir. Hiç kimse için imtiyaz yoktur. Valiler ve hükümet adamları halka adalet ve müsavat dahilinde

muamele ederler. Hakimler ancak kanun ve adaletle hükümlerini verirler. Başka dinden olması, zengin ve fakir olması adaletin bu prensibi üzerinde zerre kadar tesir yapamaz.

Yeni memleketler ele geçiren müslümanların halkın ara sıra karışmaları, o memleket halkının kitle halinde müslüman olmalarına sebep olmuştur. Öyle ki müslümanlar yeni girdikleri memleketin yerlilerine islâm dinini öğretmek ve islâm kültürüyle zihinleri beslemeğe çalışmışlar ve yerli halkla komşuluk ederek onlarla birlikte yaşamışlar ve içtimaî hayatın bütün icaplarını beraber paylaşarak halkı kendilerine ısındırmışlardır. İşgal edilen memleketlerin halkına başka nazarla bakmayıp cümlesini bir devletin tab'ası saydıklarından halk kendilerine muhabbet beslemeğe ve müslümanlığın prensiplerini sevmeye başlamışlardır. Halk gerek müslüman hükümet adamlarında, gerekse hâkimlerinde yüksek evsaf gördüğünden milletler birbirleriyle kolaylıkla kaynaşmışlar ve yekpareleşmişlerdir. Böylece işgal edilen memleketlerin ahalisi topyekûn müslüman olduklarından fâtihlerle kaynaşarak müttehit bir millet haline gelmişlerdir. Müslümanların temas ettikleri milletlerin fikrî ve aklî seviyelerini yükselderek onlarda tam bir iman ve inanç husule getirmeleri esasına çok ehemmiyet verilmiştir. Bu inanç düşünce ve tefekkür temeli üzerine kurulmuş olup fertlerin kıymetleri bununla ölçülürdü, insanların his ve vicdanlarında yerleşen müslümanlık imanı; putperestlikten, ateşperestlikten kendilerini uzaklaştırır. İslâmlık insanları, Allahın üç olmadığına, tek, şeriksiz ve nazîrsiz olduğuna inandırır ve fertleri tekmil batıl ve mantıksız inançlardan sıyrarak tek Allaha kulluk etmeye davet eder. Ahiret hayatına ve ebediyet âlemine inanmak da müslümanlığın iman prensiplerindendir, insanlar. Resul Ekrem'in hadisi şeriflerinden ve Kur'anı Hakimin sarîh âyetlerinden bu hakikatleri öğrenerek daha mes'ut ve sonsuz bir hayatın vadettiği nihayetsiz huzur içinde yaşarlar.

İşte böylece müslümanlık; bunu kendisine din edinen ve ona samimiyetle sarılan milletlerin görüş ve hayatlarında büyük ve mes'ut neticeler doğurup o milletleri maddî ve manevî bir şekilde yükseltmiştir.

İSLÂM HAKİMİYETİNİ ZAAFA UĞRATAN SEBEPLER

Müslüman hükümrânlığı, islâmî esaslar ve kendine mahsus düzenlerle kurulmuştur. Bu varlığın tarih boyunca sürüp gitmesi, ayakta durması ve terakkisi bu nizam ve düzenlere riayet etmekle mümkün olmuştur. Bir asırdan az bir zaman içinde geniş ülkeler fethedip oralarda sür'atle kökleşmesi bu sayede olmuştur. O zamanın at ve deve gibi iptidai nakil vasıtalarıyla iklimden iklime, ülkeden ülkeye giden müslümanlar girdikleri her yerde hakları kolaylıkla hak dinine ve hidayet yoluna sokmağa muvaffak olmuşlardır. Şunu da unutmamalıdır ki dinin neşir ve tamimi için o zaman dil ve kalemde başka vasıta da yoktu. Propagandasız ve sair imkânlardan mahrum bir halde elde edilen muvaffakiyetler ve akla ve mantığa hitap eden kudretli varlığı ve esas cevheridir.

Müslüman düşmanları; Müslümanlarda gördükleri kudret **ve kuvvetin** menbaim çok araştırdılar ve bunu mensup oldukları dinin üstünlüğünde ve insanları terakkiye, refaha ve medeniyete sevkeden cevherinde buldular. Müslümanlığı zayıf düşürmek isteyenlerin bidayette baş vurdukları çareler çoktur. Bunlardan bir kısmı dinin naslarma ve bu nasların hayat ve hâdiselere olan uygunluğunu görerek onunla alâkadar olmuşlar, bazıları da Peygamberimizin hadislerini ele alarak ondaki harikuladeli ve hikmetlerin farkına vararak bir çok uydurma, mevzu' hadisler icat etmek suretiyle işi çığırından çıkarmağa çalışmışlardır. Böylece müslümanların bu mevzu hadisleri ele alarak taşıdıkları manasızlıklara bakarak dinden uzaklaşmaları düşünüldü. Şu var ki bu hiyanetler müslümanların gözünden kaçmamış ve bu kundakları bulup yok etmişlerdir. Âlimler ve muhaddisler harekete geçerek hadisler üzerinde derin tetkikler yapmışlar ve hadisleri ancak eshabı kiramın: .Bunu bana söyledi diyebilecek olanların nakillerine itibar edilmiştir. Bu hadis meselesi, müslüman ilim adamlarının kıymetli mesailerini neticesinde o şekilde halledilmiştir ki; her hangi bir müslüman bunların doğrusunu ve kuvvetlisini ayırt edecek hale gelmiştir. İşin başlangıcında bu din düşmanları, bu hadis uydurucularına ölüm cezası vermek suretiyle fesadın önüne geçmişlerdir.

Kur'anın Arapça olarak okunması ve herkesin kendi lisaniyle tilâvet etmesi meselesi, yeni olmayıp çok eskidir. Bundaki gaye: Kur'an âyetlerindeki ilâhi belagat, icaz ve hikmetler müteaddit lisanlara, müteaddit insanlar tarafından çevrile çevrile parlaklığını kayb etsin ve insanlar üzerindeki tesiri azalsın. Bu mevzuda müslüman düşmanlarının sarfettikleri gayretler sonsuzdur ve çok eskidir, imam Âzam Ebu Hanife gibi büyük şahsiyetler ve içtihat sahipleri bu sebeple Arabcayı o derece mükemmel Öğrenmişlerdir ki, ancak bu sayede zamanlarındaki fesatların Önüne geçmişlerdir. İmam Şafiî bu mevzuda daha titiz davranarak Kur'anın Arapçadan başka lisana tercümesini şiddetle reddetmiştir. Bizim imamımız olan dünyanın en büyük hukuk ve din âlimi ve müctehit Numan İbni Sabit [EbuHanife] Kur'anın lâfzan ve mâlen tercüme edilebileceğinisöylemiş ise de buna kat'îyen **Kur'an** ismi verilemeyeceğini de beyan etmiştir.

Arablar bu hususta, dini olduğu kadar milli bir gayret de sarfederek islâm dininin yalnız Arapça olarak talim ve tedris edileceğini daima ileri sürmüşlerdir. Bu; bizim şahsi kanaatımıza.göre Arab olmayan müslümanların din mevzuunda geri cahil kalmaları neticesini doğurmuştur. Kur'anı Hakimin Arapça' okunup öyle dinlenmesindeki tarif edilmez zevk ve heyecan ve insan ruhuna bahsettiği huşu başka hiç bir dilde temin edilemez. Fakat âyetlerin manâ ve hikmetlerini müslümanlara gereği gibi anlatmaktaki lüzum ve ihtiyacı da kimse inkâr edemez. Yine bir çok Arab müellifleri islâmiyeti kendi lisanlarının inhisarında zannetmişlerdir ki bu, dinin bütün beşeriyete şamil bir din olduğu fikrini zayıflatır. Islâmiyetin ana menbalarının Kur'an ve hadis olduğunu kimse inkâr edemez. Fakat bu, Arab olmayan milletlerin ikinci safta telâkki edilmelerine de bir sebep teşkil etmez. Bütün bu yanlış telâkkiler ve *fazla* ifrata vardırılan taassublar garbın işine yaramış ve onlar bu fırsattan istifade ederek kendi kültürlerini islâm ülkelerine sokulması ve islâm medeniyetini vücade getiren unsurların fena propaganda ve telâkkiler yüzünden İhmal edilmesi islâm hükümlerliğine târî olan zaafın başlıca sebeplerindendir.

Yeni baştan arkamıza dönerek islâm tarihini dikkatle tetkik edecek olursak, müslüman hükümlerliğinin üçüncü Halife Hazreti Osman devrinde evc-i Bâlâyâ ulaştığını görürüz. Libya çölünün geçilmesi, Trablusgarbın islâm mülküne ilhakı, Mağrip Aksaya kadar ilerilemiş, İspanyaya akınlar, Kıbrıs ve adaların fethi, Horasan ve Taberistan'm fethi hep Hazreti Osman devrine tesadüf eder. Hiç şüphesiz bu fütuhatın hazırlanmasında Hazreti Ebubekir ve Hazreti Ömer'in de büyük hisseleri vardır.

On iki yıl islâm hükümetinin başında bulunan Hazreti Osman'ın, hükümdarlığının yarısı emniyet ve saadet içinde geçmiş, memlekette nizam ve asayiş, kökleşmiş, zamana göre ticaret ve ziraat inkişafa mazhar olmuştu. Böylece müslumanların servet ve ihtişama sahip olmaları islâm aleyhine başlayan fitnenin mebdei telâkki edilebilir. Bunu, ileride okuyacağımız ana sebeplerden mada şu noktalara istinat ettirenler de vardır:

1 — Peygamberimizin devrinde yaşayan, ondan feyiz ve ilham alan, Resul Ekrem'in irşadını rehber tanıyan nesil ihtiyarlamış, ümmeti idare edemeyecek hale gelmişti. Her zaman ve her yerde olduğu gibi eski neslin, Peygamberden örnek alan ahlâk ve meziyetlerine mukabil yeni nesiller manevi bir gerilik içine düşmüşlerdi.

2 — Hazreti Ebubekir ve bilhassa adaletin müşahhas timsali olan Hazreti Ömer devrinde, islâm vahdeti ve kardeşliği her türlü fikrin üstünde tutulur, hakiki müsavat prensiplerine fevkalâde riayet edilir, kimse için imtiyaz tanımazdı.

3 — Üçüncü Halife devrinde islâm fütuhatı, evvelce de bahsettiğimiz gibi Afganistan ve Merakeşe kadar uzanmıştı. Fakat buna muvazi olarak gerek bu devr-i fütuhât esnasında, gerekse o günden şu dakikaya kadar yahudilerin müslümanları birbiri aleyhine düşürmek için sarfettikleri gayretler korkunç ve müthişti. Bu fesad, tarih boyunca eksilmemiş, artmış bugün en had devrine ulaşmıştır.

Bu eseri yazarken, Arab müelliflerinin vücade getirdikleri ve hattâ yeni yazılmış makaleleri hayret ve dehşet içinde gözden geçirdim. Meselâ Pakistanlı, Şimali Afrikalı ve diğer memleket müslüman kardeşlerimizin Türk milletini islâmın bayraktarı, rehberi ve ele basısı bilmelerine mukabil nedense bazı Arab yazarları bu fikirde değildirlir. Türkiye

ahvalini, Türk milletinin karakterini ve tevhit yolunda başardığı mucizelerle göğüs gerdiği harikulade ahvali bilmiyorlar. Bu taassub katiyen islâmi değildir, ırkidir ve makbul de değildir.

Hazreti Osman devrinde Müslüman kudretine arz olan zaafın bir çok âmilleri zikredilmiştir. Hazreti Osman'ın şahsen halim, selim bir zat olduğu, memurların hareketlerini müsamaha ile karşıladığı, kendi hısım akrabasını devlet işlerinde kullanıp onlara iltimas ettiği bu sayılanların başında gelir. Bütün bu sebepler teferruat sayılabilir, izalesi de kolay meselelerdendir. Esas olan mesele Yahudilerin islâm devleti ve varlığını yıkmak için sarfettikleri gayretlerdir. Bunlar islâm akaidini yıkmak, müslümanlar arasında mezhepler ve dini ihtilâflar çıkarmak için var kuvvetleriyle çalışmışlardır.

Yahudilerin islâm aleyhine tertitledikleri suikastlar söyle sıralanabilir ve hulâsa edilebilir:

- 1 — Küfede bir ihtilâlcı fırka kurmak.
- 2 — Basra'da vuku bulan fesat
- 3 -- Yahudi dönmesi Abdullah bin Sebe'nin islâmı parçalayan büyük hıyanet ve fesadı ki, bunun de merkezi Mısırdır. Abdurrahman İbni Malik, îmam Şa'bi'den şunları nakleder: **Bu Yahudi dönmesi ibni Sebe'nin maksadı müslümanlığı kökünden yıkmak idi.** Bu herif San'alı bir yahudidir. Şiîliğin kusurlusu dur. Onun ruhu **diğer bütün yahudi dönmeleri gibî** müslümanlık aleyhine sönmez bir kin ve nefretle yağrılmıştır. Çığ gibi büyüyen, ziya ve nur gibi yayılan, beldelerden, kişverlerden ziyade gönüller fetheden büyük müslüman dininin bunlar bas belasıdır ve bu dinî yıkmak için 1370 seneden beri bir dakika hıyanetten, fesattan, bozgunculuktan el çekmemişlerdir. Tek dinimizi yıkmak için islâmın nurunu söndürmek için, intişarını menetmek için on üç asır içinde on üç dakika boş durmamışlardır. Vampirler gibi islâmın nurundan gözleri kamaşan bu mahlûklar, bu nurun ışığını karartmak için aklın, hayalin, mantığın maverasını geçerek her çareye bas vurmuşlardır. Hazreti Ali'ye, Sen Allahsın diyecek kadar gözleri kararan, ateşte yanmağı göze alan bu dönmelerin tek gayesi islâmın meş'alesini söndürmektir. Bu emellerinden bir an bile fariğ olmamışlardır. Hicretin otuzuncu yılında son haddine varan bu fitne müslümanlığı tahrif, yeni akideler, hurafeler ve batıllar aşılamağa devam etmiş ve hiç bir an fasıla vermemiştir,

Tek bir dünya, tek bir medeniyet, tek bir Allah inancı etrafında toplanan müslümanlığı darmadağın etmek, onun iman ve akidesini bozmak, kuvvetini parçalamak, şevket ve haşmetini söndürmek için **Yahudi dönmeleri** ellerinden gelenleri yapmışlar, türlü entrikalar, hırslar ve gayizleri körüklemişlerdir. Hicretin otuzuncu yılma kadar, otuz asırlık fütihat ve zaferler elde eden ve tam bir vahdet ve tesanüt içinde yaşayan müslümanları türlü mezhep ve hiziblere ayıran, gücünü bölen yahudiler ve yahudi dönmeleridir. Bunların kara ve simsiyah gölgelerini islâm tarihinin bütün sayfaları üzerine kâbus gibi çöktüğünü görürüz.

* * *

Müslümanlığı zayıf düşüren sebepler meyanında tarih sırasıyla şunları zikredebiliriz: Birinci Halife Hazreti Ebubekir ve onu takip eden Hazreti Ömer'in bu makamlara seçilmesinde müslümanların gösterdikleri fikir birliğine yahudi fitnesi karışmış ise de işler normal seyrini takip etmiş, Hazreti Ömer'in on iki yıllık hilâfetinin birinci yansı mükemmel geçmiş ve fütihat tamamlanmış ikinci yarısında yukarıda gördüğümüz yahudi dönmelerinin entrikaları yüzünden facialar kopmuş ve beldei resulde müslüman ve hatta Halife kanı dökülerek islâm tarihi lekelenmiştir. Hazreti Alinin zaman hilâfetinde ceryan eden hâdiseler her müslümanın malûmudur.

Şimdi artık tarihin normal ve kronolojik seyrine gidiyoruz. Hulefay-ı Raşidinden sonra müslüman devletinin başına geçenler bu makamı evlâtlarına veya kardeşlerine veyahut kendi soydaşlarına miras gibi bırakmak yoluna girmişlerdir ki bu hareket müslümanlığı zayıf düşüren âmillerden biri sayılır. Her ne kadar müslümanlığın çok

kuvvetli bulunduğu devirlerde bu çeşit hareketler o derece büyük bir tesir yapmamış ise de sonraları bu hareketlerin menfi tesirleri görölmüştür. Abbasî devletin Endülüste Abdurrahman Eldahilin yaptıklarına ses çıkarmaması onu o koca ülkede istiklâl kurmasına sevk etmiş ve sonraları kendilerine Emîr-el mü'minin unvanı veren valiler âdeta islâm devleti bünyesinden kopmuş birer müstakil hükümdar sıfatıyla müslümanlığın zayıf düşmesine sebep olmuşlardır. Endülüste görölen bu hal sonunda o koca kıt'anın müslümanların elinden çıkmasına sebep olmuştur.

Buraya bir noktayı sıkıştırmak isteriz: Yahudi dönmelerinin teşvik ve gayretiyle, irtihal-i Nebeviden sonra müslüman âleminde fırkalar ve mezhepler peyda olmuştu. Bunun en mühim parçasının Şia olduğu malumdur. Buda yetmiyormuş gibi Şia'da muhtelif parçalara bölünmüştür. Bunların başında bugün bir çok hikâye ve maceralarım öğrendiğimiz ve gördüğümüz **İsmailiye** mezhebi gelir. Şu, Ağa Hanların, Ali Hanların ve bugün Kerim Hanın başında bulunduğu mezhep... Bu hizbe, batıniye,, talimiye ve Seb'iye isimleri dahi verilir. Bunlar kendi **halifelerine** imam namı verirler ve imamlarının ulûhiyetine inanırlar. Bu mezhep saliklerinin inancına göre İmam ilim ve malûmatı resen Allahtan alır. imamdı sonra «hüccet» ondan sonra «bab» ondan sonra da «mümin» gelir. Yine İsmaililerin inancına göre Allah; imama, imam hüccete, hüccet de bab'a, bab da mümine dini akaidi talim ederler. Bu sebeptendir ki bu tarikata «talimiye» ismi de verilmiştir. Bunlarca Kur'anı Kerimin hem zahir, hem de batın manâsı vardır. Asıl olan batınî manâsıdır dedikleri için bunlara «Batıniye dahi denilir. Bunların itikatları baştan başa hurafelerle doludur ve hakikatte bunlar kıpkızıl dinsizdirler. Bu mezhebin tarihte dillere destan olan reisleri, şeytan yaradılışı meşhur «Hasan Sabbah» Selçuk hükümdarı Alp Arslan zamanında Kazvin taraflarında sarp bir dağ başında inşa edilmiş Elemud kalesinde oturuyordu. Orada müridlerine ve tab'alarına yaptırdığı şayanı hayret şeyler romanlara mevzu teşkil edecek kadar çoktur ve hayrete şayandır. Alp Arslan. bununla çok uğraşmıştır. Bugün İranda sakin bulunan «İmamiye» mezhebi de **«Mehdi»** nin varlığına ve Hayatta olduğuna inanırlar «Mehdi» zamanı gelince zuhur edecek, bütün dünyayı hak ve adaletle dolduracak, insanlara hakiki bir hürriyet ve saadet getirecektir. Böyle akla, mantıka ve hiç bir dini esasa dayanmayan batıl itikatlar muazzam ve muhteşem İslâm varlığında birer gedik, birer zayıflık âmili olmuştur.

* * *

Garbda ve Endülüste İstiklâl ve teferrüd hareketlerinin, neticesini müslümanlar ibret ve esefle karşılamışlardır. O hareket diğer islâm Valilerinin de ihtiraslarını kabartmış, onları da istiklâl peşine sürüklemiştir. Zamanın Halifeleri bunlara karşı ses çıkaramamışlar, onlar sadece minberlerde ve hutbelerde isimlerinin zikredilmesi ve ısdar edilen fermanların başında namlarının bulunması ve haraç denilen vergilerin kendilerine ödenmesiyle kanaat etmişlerdir, O zamanın islâm valileri adeta birer küçük devlete benzerlerdi. Bütün bunlar müslüman bütünlüğünü zaafa düşüren ve neticede bu muazzam varlığın büyük bir kısmını asırlarca müstemlekeci ve sömürgecilerin esareti altında kalmalarına sebep olmuştur.

Osmanlı hükümdarları müslüman dünyasının riyasetini ellerine aldıkları vakit vaziyet çok değişmişti. Türkler islâm bayrağını Avrupanın göbeğine kadar götürmüş ve üç kıtada asırlar boyu livayı tevhit Türk süngüleri sayesinde şan ve şerefle dalgalanmıştır. Yine bazı partizan Arap muharrirleri Türklerin ve Osman oğullarının İslama yaptıkları büyük hareketi inkâra kendilerinde mecal göremiyorsalar da yazmaktan kendilerini alamıyorlar. Bu gibiler unutuyorlar ki Resul Ekrem Efendimizî bir hadîsi şerifte İstanbulu fethederek em'r ile onun askerlerinin takdir buyurmakla büyük Türk milleti hakkında peşin kararını vermiş milletimizi takdir buyurmuştur.

Yedi ve hattâ on asır; haçlı seferlerinden beri müslümanlığın şan ve şerefini i'lâ etmiş olan büyük Türk ırkının İslama yaptığı muazzam hizmetleri velev zimnen olsun inkâr büyük bir haksızlıktır ve bunun cezasını topyekûn hepimiz çekmiş bulunuyoruz.

Buda zaaf sebeplerinin başında gelen âmillerdendir ve bunda haris ve sömürgeci Garbın ve onun zehirlediği zihniyetin büyük hissesi vardır.

İSLÂM DEVLETİNİN İNHİLÂLİ

İslâm tefekkür hayatındaki zaaf ve duraklama takriben Hicretin beşinci asrında başlamıştır. Bazı din âlimlerinin Kur'andan ve hadislerden hükümler çıkarılması, yani ictihad kapılarını kapamaları bir çok müddekkiklerce intihabın mebde noktası telâkki edilmektedir. Bu tarihten sonra yine bazı müctehitler çıkmış ise de tefekkür hayatındaki durgunluk ve onun husule getirdiği çukur gün geçtikçe derinleşmiştir. Bu hal büyük islâm hükümrânlığının varlığına tesir ederek çözülme ve gevşeme başlamıştır. O derecede ki haçlı ordular bu halden cesaret alarak harekete geçmişler ve müslümanları karşılarında zayıf ve kuvvetsiz bulmuşlardır. Resul Ekrem'in Bedir, Uhud, Tebük, Hendek ve sair harblerde kuvvetlere karşı gösterdikleri, harikulade kudret ve dayanışmanın beşinci yüz yılında ziyadesiyle zaafa uğradığı müşahade edilmiştir. Haçlılar ve Hıristiyan taassup alemiyle iki yüz yıl mücadele edilmiştir. Bidayette zafer Haçlılar tarafında olup onlar islâm memleketlerinden bir kaçına el koymuşlarsa da müslümanlar memleketlerin; istirdada ve Haçlı orduları yüz geri etmeğe muvaffak olmuşlardır. Bundan sonra islâm hükümrânlığının başına Kölemenler geçmiştir. Onların zamanında ictihat kapıları kapanarak evvelki imamlara uyulması lüzumlu görülmüştür. Bu sıralarda Moğol tecâvüzleri de islâm kudretine zararlar vermiştir. Bütün bunlara rağmen islâm devletinin kuvveti sarsılmamış, yine de düşmanlarına karşı heybet azametini muhafaza eden zamanın en büyük varlığı olarak ayakta durmuştur. Milâdi onbesinci ve Hicri dokuzuncu asırda Osmanlı Türk devleti müslüman âleminin başına geçerek, islâm devletlerinin çoğunun idaresini eline almıştır. Türklerin elinde müslüman bayrağı, yeryüzünün üç büyük kıt'asında şevket ve ihtişamla dalgalanmış ve Avrupanın göbeğine kadar dayanmıştır.

Türklerin maddî ve manevî kuvvetleriyle, imanlarının rasaneti ve din aşkıyle başardığı muvaffakiyetler yanında islâmiyete yaptığı namütenahi hizmetler, bazı dar görüşlü insanlar tarafından inkâr edilse de hakikatte bizim müslümanlığa ve medeniyete yaptığımız hizmetler saymakla tükenmez. Müslüman Türkler Avrupaya ayak basıp fütuhata giriştikleri vakit garb ve anarşi, dalâlet ve istibdat için yüzüyordu, însaf sahibi Avrupalı muharrirlerin samimiyetle itiraf ettikleri gibi garb âlemi; adalet ve medeniyeti canlı, samimi ve halis bir şekilde Türklerde görmüştür. Garbın karanlık günlerinde kargılarına çıkan Türkler askerlik ve adalet ve idare bakımından yeryüzünün en güçlü ve şevketli varlığını teşkil ediyordu, Kâbei Muazzamadan Haremi Şerife kadar bütün müslüman memleketlerinde Türk hakanlarının himmetleriyle vücade getirilen eserlere bugüne kadar başka müslüman memleketleri, ellerine büyük imkânlar geçtiği halde henüz daha bir çok yenilerini ilâve etmiş değillerdir.

Fatih Sultan Mehmet Han'ın ve ondan sonrakilerin idaresi altında on sekizinci asrın ortalarına kadar Osmanlı Türk devleti olanca ihtişam ve parlaklığıyla tarih sahifelerinde müslümanlığın yüzünü ağartmış, göğsünü kabartmış bir halde ayakta ve hâkim bir vaziyette kalmıştır. Türk milletine bu heyecanı, bu azmi, bu cesareti veren ve onu bütün islâm âleminin baş tacı yapan unsurun müslümanlık olduğunu kimse inkâr edememiştir. Osmanlı devletinin prensip, program ve idaresinde ve bilhassa adliyesinde islâmiyetin başlıca müessir âmil olduğu muhakkaktır. Türklerin asırlar boyu ayakta ve müstakil olarak yaşamasında müessir olan faktörler düşmanlarımız tarafından anlaşılınca ve Türk milleti dünyanın üç kıt'asında yani Asya, Avrupa ve Afrikanın en zengin ve mutena yerlerinde yaşamağa bağlayınca garbın, basta İngiltere olmak üzere bulun mutaassıp sömürgecilerinin ihtirasları kabardı. Bu sebeple gerek islâm tarihine, gerek Türk tarihine ve hatta hatta ilhanlara kadar uzanan uzun bir tarih süresi içinde; Arab yarımadasında islâmiyetin intişara başladığı günlerde görüldüğü veçhile, israil oğullarını bozguncu ve hain parmakları fesat saçmağa ve aleyhimize çalışmağa başladı. İslâmiyetin ebedî ve ezeli düşmanı olan İsraililer, dimdik ayakta duran ve bütün dünya müslüman milletleri için bir kuvvet ve ilhanı kaynağı olan, sözünü bütün dünyaya geçiren Türklerin bu ihtişam ve satvetini elbette çekemezlerdi. Çekemedikleri için var kuvvetleriyle aleyhimize

çalıştılar. Memleketlerimizde görünmez teşkilâtlar ve yer altı faaliyetleri kurdular. Rüşvet ve suiistimal, hile ve kalpazanlığı hayat piyasasına sürdüler ve bizi içimizden çökertmek, tek kuvvetli ve müstakil islâm devleti olan Türkleri yıkmak için hiç bir fırsat ve imkânı diriğ etmediler.

Bu mevzuda kendi günahlarımızı ve hatalarımızı saymakta faydalı ve lüzumludur. Dünyanın her köşesinde, asırlar boyu bütün milletler tarafından itilip kakılan, daima hakaret ve zulüm altında ezilen, daimi sürgünler ve işkenceler altında bunalan yahudiler; maruz kaldıkları bu kötü muamelenin sebep ve saiklarını aramadan, işin iç yüzüne nüfuz etmeden topyekûn getirip bu temiz İslâm diyarına, bu asil ve civanmert, asalet ve şefkat eseri ise, hiç de isabetli, doğru ve siyasi bir hareket değildir. Cezasını ve acısını Türk milleti çekmiştir. Onlar, büyük Türk Hakanı Fatih Sultan Mehmedi zehirleyip öldürmekle ayağımıza öyle bir çelme atmışlardır ki asırlar boyu bu çelmenin sersemliği üzerimizden gitmemiştir. Bunu, tarihimiz içinde bir duraklamanın ve hattâ gerilemenin başlangıcı addetsek fazla mübalâğa yapmış olmayız. Ondan sonra çeşitli ahlâksızlıklar örneği ve suiistimaller aynı kaynaklardan fışkırarak bizi cidden zaafa düşürmüştür.

İçinde yaşadığımız asırda, yani bizim nesillerimizin bizzat yaşadığı şu son senelerde; bugün maalesef hakikat ve müslüman milletler için bir yüz karası teşkil eden Filistini ellerine geçirmek için milletimizi topyekûn imhaya kadar giden teşebbüsleri semeresini vermiş, memleket ve büyük imparatorluğumuz bir asırdan fazla bir zaman sûrîş ve keşmekeş içinde çalkalanmıştır. Asırlar boyu Türk süngüsünün muhafazası altında ve islâm adaleti sayesinde bütün din sahipleri için hür ve mes'ut olan ilk islâm kâbesi Filistin ve Kudüs'ü elde edebilmek için, yer yüzünde yaşayan bütün israil oğulları var kuvvetlerini seferber etmişler, sonunda Türkleri adeta diğer bütün islâm milletinden tecrit eden bir ustalıklı hayali hükümetlerini hakikat kılmışlardır. Bunu yapmak için şu son asırda memleketimizde ne kadar nahoş hadise ve vak'alar çıkmış ise bunların cümlesinde bilâkaydı şart israil oğlunun hain elini ve müfsit teşebbüsünü bulmak ve bilmek lâzımdır.

* * *

Müslüman Türk devletinin zaafa uğramasından bazı Arab muharrirleri şu sebepleri buluyorlar:

«Türkler içtihat yollarını kapamışlar ve kitap ve sünnete ayak uydurmamışlar ve kürrei arzın diğer parçalarını alabildiğine islâm mülküne katmak mümkün iken bunu yapmamışlar ve böylece dünyayı islâm medeniyetinin solmaz renkleriyle boyayarak âdem oğullarını içinde bulundukları fenalıklar ve bozuk nizamlardan kurtarmamışlardır. Arablara bazı ilmi vazifeler ve payeler vermekten başka Arab dilini ihmal etmişlerdir. Halbuki Arabcaya fazla ehemmiyet verilip onu adeta devletin resmî dili yapmak lâzım iken bunu yapmamışlar ve ne fikriyat ve ne de fiiliyat cihetinden islâm kanunlarına hiç kıymet vermemişler, eğri, bûğrû yollarda yürümüşler ve bunun neticesi olarak on ikinci Hicret asrının ikinci yarısından itibaren dahili bir zaafiyete düşmüşlerdir. İslâm nizamlarının bakiyeleri, serpintileri, bazen gark, bazen garbe mütemayil fikirler ve zikzaklarla yürümüşler, Türklerde içtihat ve içtihat erbabı ve ilim adamları olmaması yüzünden hükümlerini sönük olarak devam etmiş ve böylece on dokuzuncu Milâdi asırda Türklerin tarih terazisinin kefeleri bir aşağı bir yukarı oynamıştır. Bu muvazenede islâm âlemine müteveccih terazi kefesini hafiflemeğe ve garbe müteveccih kefedeki gittikçe ağır basmakta idi. Böylece, Avrupalılar da hasıl olan uyanıklık ve rönessansa mukabil Türk mefkuresinde sönüklük ve islâm nizamlarının kötü tatbiki menfi neticeler vermeğe başlamıştır.

On dokuzuncu asırda garb filozoflariyle muharrir ve mütefekkirlerinin sarfettikleri büyük gayretler neticesinde milletlerde mühim terakkiler kaydedilmiş, yeni görüşler ve siyasi hareketlerle adlî nizamlarda ve içtimaî hayatta büyük tebeddüller vukua gelmiştir. Bu değişikliğin en mühim noktası keyfi hükümdarlık yavaş yavaş ortadan kalkarak, millî iradeye dayanan yeni hükümetler kurulmuştur. Son yüz yıl içinde garblıların sanayie ehemmiyet vermeleri ve bir çok keşifler ve icatların meydana çıkması Avrupalının

kuvvetlenmesine ve kalkınmasına büyük yardımlar etmiştir. Bu hareketlerin maddi ve manevi kalkınmada büyük yapıcı tesirleri olmuştur.

Bu maddi ilerileme ve fikriyat ile ilim yolundaki terakki, Avrupalıların rnüslümanlara karşı büyük bir üstünlük kazanmalarına sebep olmuştur. Artık şark meselesinin şekli değişmiş ve Avrupalıların müslümanlardan pervaları kalmamıştır. Sark meselesi Osmanlı Türk devletinin mevcudiyetinde bazen lehde, bazen aleyhde neticeler doğurmuş ve garblılar arasında rekabetler doğurmuştur. Şark meselesini yaratan âmillerin başında, Avrupalıların san'at, ticâret ve fikriyat sahasında terakkileri, Osmanlı Türklerinin zayıflamasına ve inhitatına sebep olmuş, bütün bu hadiselerin cümlesi müslümanlıkla hıristiyanlık alemindeki muvazenenin aleyhimize dönmesiyle neticelenmiştir.

Avrupanın halindeki bu siyasî ve içtimaî tebeddül ve înkılâblarla hayat nizamlarındaki değişiklikler ve belli ideolojilere sım sıkı sarılmak ve büyük sanayi hamleleri meydana getirmek onların yükselişine büyük hizmetler etmiştir. Bu sıralarda islâm âlemine riyaset etmekte olan Osmanlı devletinde ise gidişat bunun aksine tecelli etmiş ve Türkler bu farkı idrak edip kendi özelliklerine ve kanunlarına kıymet vererek aradaki mesafeyi kapatacakları yerde garbın bu ilerileyişine hayranlık ve şaşkınlık içinde bakmış ve geri kalmıştır. Bunun iç yüzü şudur ki: Osmanlı devleti bir müslüman devleti olduğu gibi hükümranlığı altına giren milletler de müslümandırlar. O milletler islâm inanç ve kanunlarına bağlıdırlar. Bu milletlerin içtimaî hayat tarzları da kendi akide ve ananelerine göredir, Osmanlı Türkleri bu nizamı riayet etmedikleri için kendi kuvvetini kendisi zaafa uğratmıştır. Onların imanı, düşünce ve idrakin mahsulü değil taklit bir inanç idi. Bu sebeple Osmanlı devletinin kuruluşu sağlam temellere istinat etmiyordu. Bu hal onların kalkınmalarına da mani teşkil ediyordu, içtihat yokluğu, tatbik edilen hükümlerin hayattaki neticesi olan medeniyet bu yüzden tebellür etmediği gibi devletin çalışmasıyla de bir ahenk teşkil etmiyordu. Osmanlılar; bu i'tilâ yollarında Avrupada gördükleri fikir ve san'at inkılâbları karşısında şaşırılmış ve hangi yolu takip edeceklerini seçememişlerdir. Ayrıca müslümanlığın mubah kıldığı bilgiler, san'atlar ve icatlarla men ettiği mefhumların yekûnu bulunan medeniyet farklarını birbirinden ayırt edemediklerinden yerlerinde donup kalmışlardır, işte onların bu tevekkuf devri esnasındadır ki Avrupa devletleri arabalarını yürütmüşler, onları geride bırakmışlardır. Bunların bütün sebebi, müslümanlığı lâiyikiyle anlamamalarından başka bir şey değildir.»

* * *

Buraya kadar aldığımız kısım, bir Arab müellifinin kaleminden aynen çıkmıştır. Ulu orta savrulan bu saçma fikirlerin yanlış ve garazkârane görünüş, müslümanlığı param parça etmek için durmadan çalışan yahudilerin ne kadar çok işine yaradığı izahtan varestedir. Sari bir hastalık, bir veba virüsü gibi müslüman milletler arasında intişar eden bu zehirli mikrobun hangi tesirlerin, hangi ilhamların mahsulü olduğu tetkike değer.

İsrail oğulları müslümanlığı parçalara bölüp, mezhepler icat ederek onu kuvvetten düşürüp, mecalsiz hale sokmak için ellerinden geleni fazlasiyle yapmışlardır, muvaffak da olmuşlardır. Bugün bu yoldaki mel'un mesai inkıtaa uğramış değildir, devam etmektedir. Şu son asırlarda müslümanlık da yeni yeni mezhepler türemiş ve herbiri bizden bir parça koparmıştır. Her yeni din müessesesinin, islâmın parçalanması ve hattâ yok olmasını isteyen iki büyük düşman tarafından desteklendiğini kat'iyetle bilmek lâzımdır. Bunlar müslümanlığın bir kül bir vahdet teşkil etmesini kendileri için tehlike saymakta ve müslümanlığın mecalsiz, kudretsiz, itibarsız bir hale düşmesini kendi istikballeri için lüzumlu addetmektedirler. Bunlar, hepimizin bildiği gibi İngiltere ve İsraildir. 1957 senesinde İstanbul'a gelen İngilterenin çok muhterem şahsiyetlerinden, dünya çapında bir iktisatçı, milliyetçi ve fikir adamı olan Normand Tomshon, İstanbul'dan ayrılırken Yeşilköy hava meydanında bana şu şayanı dikkat sözleri söylemişti:

«Sîz İngiltereden çok şikâyet ettiniz. Halbuki hakikatte İngiltere diye bir devlet yoktur. Eğer merkezi Londrada bulunan hükümeti kasdediyorsanız o, İngiltere değil, büyük İsrail devletidir. Filistinde cebren ve kahren kurulan İsrail ise onun küçük kızıdır. Bir zamanlar İngilterenin siyasetinde ve mukadderatında büyük rol oynamış olan Dizrâeli, başvekilliği sırasında İngiltereye İsrail devleti isminin konulmasını teklif edecek kadar ileri gitmiş ise de bu teklif milletçe nefretle reddedilmiştir.»

Bu kadar samimi ve dost ifade karşısında kendiliğimden bir şey ilâvesine lüzum görmedim. Yine bütün dünyaca mesturdur ki eski İngiliz başvekillerinden Gladiston, parlâmento kürsülerinden, Kur'am Kerimi kasdederek:

Bu Mel'un kitap yeryüzünde durdukça insanlığa huzur ve saadet yoktur, demişti...

Yeryüzünün bütün namuslu ilim adamları dinimizi ve kitabımızı överken bir garazkârın bu derece hezeyanına fazla kıymet vermemek lâzımgelirse de, bu adamın dünya çapında bir siyaset adamı, bir hükümet reisi olması ise ehemmiyet vermemizi gerekli kılar.

Binâenaleyh, müslümanlık; haçlı ordular dahil; karşısında bu gibi düşmanlarla asırlarca mücadele etmiş ve bu mücadelede **Büyük Türk Milleti** daima islâmın şeref ve haysiyetini korumuş ve kurtarmıştır. Aşağıda ilmî ve tarihî vesikalarını göreceğimiz bu hadiseleri nakletmeden evvel, günümüzden misal alıp bunu bütün müslüman milletlerin gözlerinin önüne sermek, nazar dikkatlerini çekmek vazifemizdir. Biz, bu hakikatin başta Türkler olmak üzere bütün müslüman milletlerce bilinmesini arzu ederiz, söyle ki; Teodor Herzl adında Viyanalı bir yahudi, basit bir muharrir; Filistinde bulunan Sahyun dağına izafeten siyonizm idealini ortaya atıp mukaddes toprakları kendilerine vadolunmuş, yani adanmış topraklar efsanesini ortaya attığı vakit, dünya milletlerini iliklerine kadar sürdürüp patlayacak hale gelen İsrail oğulları yeni bir heyecanın râşeleriyle sarsıldılar. Bir devlete sahip olmak ve bu devletin hudutlarını Tevrat'tan mülhem ve Türk Boğazları dahil, Nüden Fırata kadar uzatmak onlar için en mukaddes bir mefkure olmuştu. Şu kadar var ki bundan kırk yıl öncesine kadar o topraklar, Türk milletinin himayesinde ve bayrağımızın gölgesi altında idi. Bu mukaddes yerleri bizden koparmak için dünya yahudiliğinhı şu altmış yıl içinde yapmadığı kötülük, çevirmediği entrika ve dolab, baş vurmadığı fesat ve ihanet kalmamıştı. Evvelâ, paralarına güvensinler, zamanın hükümdarı İkinci Abdülhamid Handan oralarda bir imtiyaz bir muhtariyet koparmak için milyonlarca altın teklif ettiler. Bu paralar suratlarına savrulmuş bir tükürük gibi yüzlerine çalındı ve Osman oğlu, en gür sesile:

— Ecdadımın kanı bahasına alınmış vatan topraklarından bir karışını, dünya hazinelerine değişmem!

Diye haykırdı! Haham basısını da, Teodor Herzl'de huzurundan koğdu. Türk tarihinin en mühim yaprağı açılmıştı. Dünya siyasetinde müessir, dünya servetine sahip ve yeryüzünde işleyen bütün gizli, bozguncu, beynelmilel teşkilâta hakim, yer altı faaliyetlerine malik yahudi elindeki bütün vasıtaları seferber etti. Onun korkunç propagandası kürrei arzın her köşesinde aleyhimize, zahirde Sultan Abdülhamid'in, hakikatte Türk milletinin aleyhine çalıştı ve sözün kısası, muvaffak oldu. Birinci Dünya Harbinde, Filistini erkek arslanlar gibi mertçe, kahramanca müdafaa eden ve koca İngiliz ordusunu Gazze önlerinde bir kaç defa bozguna uzratıp yüzgeri ettiren asil, civanmert, fedakâr, cesur ve alicenap Türk ordusunu, yahudilerin topyekûn casusluk ve baltalama hareketleri mağlûbiyete sürükledi ve eninde, sonunda 1948 senesi Mayıs ayında bir avuç yahudi Türksüz doksan milyon Arabın elinden oralarını aldı. devletini kurdu.

İşte bundan sonradır ki yahudi, oralarda ebed müddet olarak kalmak, genişlemek, entrikasıyla, parasıyla, propagandasıyla, cihanşümul teşkilâtiyle, müdhîş sanayi gayretiyle Orta Doğunun; Nilden Fırata kadar değil Akdenizden, Hazer denizine kadar hakim olmak sevdasına düştü. Kör olası gözler Medinei Münevvereye, Haybere kadar yeniden dikildi. Asırlık ihtiraslar hortladı ve artık, hiç bir şeyden pervası olmayanlara mahsus bir küstahlık

bu yeni emeller, bu yeni gayeler gazete, kitap ve broşürlerle kâinata ilân edildi. Dün, hayali dediğimiz şeyler bugün hakikat oldu. Bu gibilerin hakikat olması için bütün müslüman milletlerin, hattâ bütün Asyalı ve Afrikalı milletlerin yekvücut olarak bu mel'un ve sinsi istilâya set çekmesi kat'iyetle lâzımdır.

Şimdi yaraya dokunmuyoruz: Yahudiler bunu bizden daha iyi düşünmüşlerdir. Orta Doğunun bağına bir hançer gibi saplanan, patlak gözlerini, obur ve haris oğulları birinci safta karşılarında iki müslüman millet görüyor. Bunun biri Türkler, ötekisi Arablardır. Bu iki milletin arasını açmak, vaktiyle sünnilik, Şiilik diye nasıl müslümanları ikiye bölmüşlerse de bugün dar bir milliyetçilik ve hotkâmlık tohumları ekerek bu iki ırkı birbirine düşman etmek, birleşmelerine bîr kuvvet ve vahdet teşkil etmelerine mani olmak bugünün dünya yahudiliğinin başlıca gayesi ve faaliyetleri cümlesüdedir.

Bu sebeple her hangi bir Arab muharririnin yukarıya sadece bir örnek diye aldığımız yazısı ile bazı Türk ve müslüman ismi taşıyan, haddi zatında ne Türk, ne de müslüman olan sayıları son derece mahdut insanların saçtıkları fesat tohumunu aynı gaye ve aynı maksada hizmet eder ve sadece yahudinin işine yarar. Bu hareketlerin arkasında yabancı parmaklar, gizli eller ve keseler dolusu altınlar vardır. Bu fesadın Önüne geçmek için istisnasız bütün müslüman milletlerin uyanık, tedbirli ve bilgili olmaları lâzımdır.

* * *

Şimdi biz, müslüman bir Türk olarak, asırlarca islâmın bayrağını iklimden iklime götürmüş ve onun büyük şerefini yükseltmiş bir milletin ferdi olarak yukarıda okuduğumuz indî ve maksatlı yazılara karşılık vereceğiz. Her şeyden evvel, Bütün dünya milletlerinin Türkler hakkında gayet iyi ve halis niyetler beslediğini, canlı misallerle tebellür ettirmek isterim:

1911 senesi Ağustos ve Ramazan ayı idi. Henüz Harbiyeden diploma almamış, hiç bir resmi sıfat ve şahsiyeti olmayan bir Türk genci sıfatıyla Tunus, Cezayir ve Merakeşte bir seyahat yaptım. Bu kısa seyahatim esnasında Fas Meliki Mevlây-ı Hafız'dan çarşı, pazardaki küçük esnafa kadar, sadece Türk olduğum için bana gösterilen hürmet ve itibar, mazhar olduğum misafirperverliğin asil tezahürleri karşısında duyduğum heyecan bugün, bu dakika, aradan elli küsur yıl geçmesine rağmen halâ taptaze ruhumun silinmez köşelerinde canlı olarak yaşamaktadır.

Aradan on yıl geçti. İstiklâl savaşları olanca şiddetiyle devam ediyor. Zonguldağı bir Fransız kuvveti işgal etmiş, onun da kendisine göre gayesi var. Gaziantep, Maraş ve Adanadan söktürüp ileri geçemeyen Fransızlar için Ankaraya giden en kısa yol Zonguldak... Hele Boluda ve Düzcede çıkan isyanlar ve ihtilâller bir muvaffak olursa ve onlar da Zonguldak cephesini bir yararlarsa netice ne olabilir?

Zonguldak cephesindeki Türklerin kumandası benim elimde. Diğer bütün Türk birlikleri gibi silâh, cephan ve mühimmat cihetinden öyle büyük bîr yoksulluk içindeyiz ki... Bunu asil ırkımın tükenmez fedakârlığı ve göğsümüzdeki imanla telâfi ediyoruz. Allahın nusrat ve yardımını Türklerden esirgemiyeceğine öylesine inanıyoruz ki...

Arapça bir beyanname yazıp, karşıımızdaki Fransız kıt'alarında bulunan Müslüman askerlere gönderdim. Gayet çabuk tesiri görüldü ve Türklerin İslâmın alemdarı bir millet olduğuna inanmış bir çok Tunuslu ve Cezayirli din kardeşlerimiz, istikbâl ve yuvalarını çiğneyerek saflarımıza iltica ve bizimle aynı siperlerde muharebe ettiler. Antep ve Maraş cephelelerinde de böyle oldu.

* * *

Aziz Pakistanın büyük lideri, islâm ilim dünyasının en hâkim ve müstesna şahsiyeti, seksenbeş milyon din kardeşimizin manevî reisi Mevlâna Abul A'lal Mevdudî, geçen sene bu âcize yazdığı bir mektupta:

«Asırlarca islâmın bayrağım şanla şerefle kahraman ellerinde tutmuş olan büyük Türk milletini selâmlamak üzere ilk fırsattı. size misafir olacağım.»

Bütün bu bariz hakikatlere ve tarihin âdil şahadetine baş kaldırıp, Orta Doğunun ve İslâm dünyasının iki büyük rüknü olan Türk ve Arab milletlerini birbirinden soğutmağa, hattâ düşman yapmağa matuf bütün teşebbüsler, yazılar, gayretler ve propagandalar sadece yahudilerin menfaatine hizmet eder ve onu zulümle, hıyanetle, siyasetle ve garbın haris ve menfaat sever liderlerinin yardımıyla yerleştirdiği mukaddes topraklarda temelleştirir ki, bu; küfrün en büyük derecesidir.

* * *

Şimdi nazarlarımızı tarih sahifelerine çevirerek hakikatlere bir göz gezdirelim. Derinlere gitmeden evvel, en selâhiyetli ve âlim tarihçimiz muhterem ismail Hami Danişmend'in **«Türklük ve Müslümanlık»** ismini taşıyan 219 sahifelik eserinin başında: Tavzih başlığını taşıyan yazısını aynen ve olduğu gibi aşağıya alıyorum:

«İslâm âleminin umumî tarihini göz önüne getirecek olursak, Meşrik'tan Mağrib'a kadar hemen bütün Müslüman milletlerinin kılınç altında ihtida etmiş olduklarını görürüz; hattâ Arab kavmi bile işte böyle ihtida etmiştir. Yalnız Türk ırkı muhteşem bir istisna teşkil etmektedir. Emeviler devrindeki Orta - Asya fütuhâtından Müslüman - Arab ordularını hezimetlere uğratan bu muazzamlık acaba neden dolayı nihayet mağlubun dinini kabul ederek kitleler halinde toptan ihtida etmiştir? Bu mesele fevkalâde bir ehemmiyeti haiz olduğu halde, her nedense şimdiye kadar esaslı bir surette tetkik edilmemiştir.

Kuram Kerim'in bazı mucizevî âyetlerinde Arab kavminin yerine Arab olmayan başka bir kavmin geçeceği tebliğ olunmuş ve Milâdın onbirinci asırda bu ilâhî tebşir tahakkuk ederek Abbasî hilâfeti islâm âlemi üzerindeki cismanî saltanatını Türk ırkına resmen ve hattâ merasimle devretmiştir, işte o zamandanberi tam dokuz asır İslâmın başında ve dünyanın üç kıt'asında bu kudretli ırkın tevhit akidesi uğruna durmadan kan döküp can vermesi de ancak ilk ihtida sebeplerine bağlanmak suretiyle izah edilebilecek bir vaziyettir.

* * *

Bu satırlara tarafımızdan ilâve edilecek bir şey yoktur. Şimdi asıl, can alacak noktaya, izah edilemediği, teşhisi konmadığı, üzerinde ciddiyetle ve ehemmiyetle durulmadığı için gün geçtikçe işleyen, derinleştikçe derinleşen, müzminleşmiş bir yaraya dokunuyorum. Bu mevzu temas; Türkleri anlayıp dinlemeden, bütün açık hakikatlere birer kıymet vermeden çala kalem Müslüman Türkü itham edenlere meşru ve haklı bir cevap teşkil edecektir...

En yeni ve içinde yaşadığımız hâdiseden, islâm tarihinin en karanlık, en hicâb âver hâdisesinden başlayalım, sonra daha gerilere gideriz. Türklerin elinde asırlar boyu hür ve mes'ut yaşamış olan «Filistin», haçlı ve muhteris garbın yardımıyla yahudi istilâsına uğrayınca bu, bütün Müslümanları alâkadar eden büyük mesele sadece bir **Arab meselesi** şekline sokuldu, Bu işin bütün dünya Müslümanlarını alâkadar ettiğinden bahis bile edilmedi. Buna rağmen, bu kitabın âciz muharriri her türlü imkânsızlık ve âkibetleri göze alarak, bütün varlığını sarfederek **cihad** meydanının fedai bir Türk müfrezesi

göndermek suretiyle, bu hodgâmlık perdesini yırttım¹. Bu misalden sonra mezzuun en önemli, can noktasına temas ediyorum. Bu da: Müslümanlığın bizlere iman kardeşliğini emretmiş olmasına ve hiç bir tefrik ve imtiyaz gözetmeksizin yüzlerini bir kıbleye dönen, birtek Allaha kulluk eden, büyük Peygamberimizi tanıyan insanların habl-i ilâhiye sımsıkı sarılıp tefrika yaratmamaları emir edildiği halde buna asırlardanberi riayet edilmemiş, İslâmın iki mühim rûknü olan Türk ve Arap milletleri, uzun yüzyıllar bir arada yaşamalarına, sıhriyet peyda etmelerine rağmen nedense birbirlerine, bîr türlü ısrınamamışlardır. Bu soğukluk Sünnî ve Şîî Müslümanları birbirine can düşmanı yapan yahudiler tarafından daima körüklenmiş ve bugün bu bozguncu gayret son haddine ulaşmıştır. Her iki ırkın içine sokulmuş olan bazı insanlar, sefil menfaatler uğruna bu manevî uçuşurumu derinleştirmeğe var kuvvetiyle çalışmaktadırlar. Bu meselede biz günahın ağır çeken tarafını, bugün müthiş ve dar bir Arab milliyetçiliği güden ve Müslümanlığı ikinci plâna alan insanlarda görürüz. Bu mevzuda yine ismail Hami Danişmend beyin eserinin 99 uncu ve onu takibeden sayfelerinden şu yazılan iktibas ediyoruz:

«Buraya kadar gözden geçirdiğimiz vesikalarla ilmî şahadetlerden anlaşılmıştır ki, Türk ırkı İslâmîyette kendi tabîî diniyle manevî benliğini bulduğu için ihtida etmiş ve ihtidasından itibaren de İslâmın başında artık yorulmuş olduğu sabit olan Arab kavminin yerine geçerek bir aralık sönmeğe yüz tutan Sünniliği, Şîîliğin istilâsından kurtardıktan başka, Ehl-i Salib akınlarına karşı da müdafaa ve muhafaza etmiş ve hattâ bunlarla da iktifa etmiyerek islâmîyet için en büyük tehlike menbaı olan Şarkî Roma imparatorluğunu ortadan kaldırdıktan sonra Avrupanın ortasına kadar ilerleyip bir çok hıristiyan devletlerini eyaletleri haline getirmiş, şark Ortodoksluğunu asırlarca sindirmiş ve katolik garbın bütün hamlelerini yine asırlarca hiçe indirerek İslâmîyeti hem muhafaza etmiş, hem genişletmiştir, islâm tarihine eğer bu Türk hârikası karışmasa idi, acaba bugün yeryüzünde Müslümanlıktan eser kalabilir miydi?

Fakat, bütün bunlara rağmen Arab menabiinde ve bilhassa tefsir ilminde Türkler insanlık düşmanı bir canavar; sürüsü şeklinde tasvir edilmişler, akıl ve izana sığmayacak iftiralara uğramışlar ve ezcümle yamyamlıkla itham edilmişlerdir! Bunun sebebi, bundan evvel bazı safhalarını gözden geçirdiğimiz Orta Asya Arab - Türk mücadelelerinden kalan acı hatıralarla İslâmın başında Arabın yerini Türkün almış olmasıdır, işte bu irsî ve tarihî husumet, bir taraftan siyasî ve askerî sahalarda da din birliğine yakışmıyacak feci tezahürler göstermiş ve bir taraftan da fikir sahasında tefsir ilmine girmesi Kur'ana karşı hürmetsizlik teşkil edecek en müthiş iftiralara ilmî bir mahiyet verilmesiyle neticelenmiştir.

Arabların, siyasî ve askerî sahalardaki Türk düşmanlıklarının elim tezahürleri, İslâmîyeti ve Haçlı ordularını imha etmek istedikleri Haremeyni müdafaa eden Müslüman Türk ordularına karşı Haçlı ordularıyla her fırsatta el birliği etmiş olmalarında gösterilebilir. Ehl-i Salib tarihinin şimdi en mühim Fransız mütehassısı olan Rene Grousset, Bilan de l'Histoire» isimindeki eserinin

¹[1] Bugün İstanbul'da Yıldızda «İba» apartmanları 10/2 de ikamet etmekte olan Müslümanlığın asil ve necib ve o nisbette kadirşinas ve mümtaz şahsiyetlerinden Irak'ın eski Ankara büyük elcisi Doktor İbrahim Akif Alus beyefendi hazretleri, bu âcizin cepheye gönderdiği askerleri görerek çok mütehassis olmuş ve bu hislerini her fırsatta izhar etmişlerdir. Gönül, bütün Müslümanların müşarünileyh gibi halis ve kadirşinas olmasını o kadar istiyor ki...

194 üncü Paris tab'ının 214 üncü sahifesinde bu tarihî facianın en müthiş cephesini işte şöyle hülâsa etmektedir:

«İslâm camiası içinde Müslüman Suriyeye hakim olan Selçukileri, Mısır'a hâkim olan Fatımilerden ayıran hususların hepsini izah etmiştik: Irk kini, din kini. Ötekiler «Sünnî» Müslüman ve Türkler; «Şîî» Müslüman ve Araplardır. Haçlılar Suriyeye gelince Türklere karşı Mısırlılarla ittifak etmekte tereddüt etmediler. Ehl-i Salip Antakyada Türklere taarruz ettiği sırada, Mısır ordusu da yine aynı Türklerden Kudüs şehrini zabtediyordu. Nihayet. Türkler mağlûp edilip Antakya zabtedilince, Haçlılar kemâli şetaretle Mısırlıların üzerlerine yürüdüler ve Beyt-i Mukaddesi ellerinden aldılar. «15 Temmuz 1099....

Fatımilerin bu feci ihanetlerini meşhur Arab müverrihi İbn-ül-Esir bile «Tarîh-ül-Kâmil» isimli eserinin 1303 Mısır tab'ının onuncu cildinin 94 üncü sahifesinde işte şöyle itiraf etmiştir::

«Rivayete nazaran Mısırın alevilerden olan idare adamları Selçukî devletinin kuvvet ve kudretiyle Gazzeye kadar Suriye havalisini istilâ ederek Mısırda aralarında engel olacak başka bîrdevlet kalmadığını ve bir müddet evvel Adsız'ın Mısırda girip Kahireyi muhasara etmiş olduğunu göz Önüne getirince korkuya kapıldılar ve Frenklere (Ehl-i Salibe) elçiler göndererek onları Suriyeye saldırıp orasını zabt etmeğe ve kendileriyle Müslümanların arasına girmeğe davet ettiler.»

Üçüncü Ehl-i Salib'in teşkilinde ön ayak olmakla maaruf on ikinci asır Haçlı müverrihlerinden Sûr Piskoposu «Guil-laume de Tyr» in «Histoire de Rebus gestis in Partibus transmarinis» isimindeki lâtince tarihin on üçüncü asır Fransızca tercümesinin 1879 Paris tab'ının birinci cildinin 153 üncü sahifesinde Mısır halifesinin bu şeni ihaneti şöyle anlatılır:

«Halife bizim rüesamızın Antakyayı muhasara etmiş olmalarından da çok seviniyordu; kendileriyle bu hususta görüşmek üzere dostluk elçileri gönderdi; bunlar büyük hediyeler getirip kabulünü rica ettiler; Halifenin kendilerine geniş nisbette asker, hayvan ve erzak yardımlarında bulunmağa amade olduğunu söylediler ve muhasarayı idame ettirmelerini çok rica ettiler.»

İşte bu suretle Arabların Türklere karşı besledikleri millî ve ırkî kin ve garaz, nihayet İslâmiyeti imha için ortaya atılan Ehl-i Salibin büyük muvaffakiyetlerini temin ederek Antakya Haçlı prensliğiyle Kudüs krallığının ve netice itibariyle Suriye ile Filistin'deki Lâtîn hâkimiyetinin teşekkülünde başlıca âmil olmuştur.

Fatımilerin bu ateşin kini, Şîîliğin Sünniliğe karşı beslediği bir mezhep düşmanlığı değil, Arablığın Türklüğe karşı maatteessüf güttüğü ırkî bir garazdır; bu hakikat eski Arab müelliflerinin bile gözlerinden kaçmamıştır; meselâ on sekizinci asır Fransız müverrihlerinden Profesör «Maily» «Lesprit des Croisades» isimdeki eserinin 1780 Paris tab'ının dördüncü cildinin 116 ncı sahifesinde dokuzuncu Fatımî Halifesi «El-Müsta'îl-Billah Ebu-l-Kasım Ahmed» in Türklere karşı Ehl-i Salib ile ittifak akdine neden lüzum görmüş olduğunu Milâdın 1097 vukuatından bahsederken işte şöyle anlatır:

«Fatımiler kendi hâkimiyet sahalarında ve bilhassa Suriyede Türklerin ne kadar ilerlemiş olduklarını görerek nihayet bu âkibeti durdurmağa karar verdiler. Musta'îl o tarihten bir sene evvel Efdal'ın kumandasında büyük kuvvetler gönderip Haçlılar Türklerle harb ettiği sırada onların da o Türk fütuhatçılanna saldırmalarını emretti.»

Bu sönmez kin yalnız Şîî ve Fatımî Arablara münhasır değildir; çünkü Fatımî hanedanının Şîîliğine mukabil Mısır halkının büyük bir ekseriyeti Sünnîdir. Zaten Antakya bir ihanet yüzünden sukut edip Ehl-i Salibin eline geçtikten sonra, Haçlı ordusu Milâdın

1099 tarihinde Kudüs'e doğru ilerlediği sırada Suriyedeki Sünnî Arab imaretlerinin hepsi onlarla birleşmiş ve hattâ Ehl-i Salib ordusunun her türlü levazım, nakliye ve iâşe ihtiyaçlarını bile muntazaman temin etmişlerdir. İşte bundan dolayı Haçlılar için yegâne düşman arazisi Türk ülkesinden ibaret olduğu halde, Sünnî ve Şîî Arab memleketleri onların kendi vatanları gibidir. Rene Grousset'in «Histoire des Croisades» isimindeki kıymetli eserinin birinci cildinin 1934 Paris tab'ının 125 inci sahifesinde bu çok mühim nokta şöyle tesbit edilmektedir:

«Onların, yâni Arabların Ehl-i Salibe karşı vaziyetleri umumiyetle Türklerinkinden çok farklı idi. Haçlılar Türk topraklarında her harble karşılaşmışlardır. Arab memleketlerinde ise daha bidayetten itibaren anlaşma ve hiç olmazsa uzlaşma teklifleriyle karşılaştılar ve nihayet mahallî bir siyaset takibine muvaffak oldular.»

On birinci asrın sonlarına tesadüf eden ilk Haçlı seferine bizzat iştirak etmiş müellifin «Gesta Fiancorum et aliorum Hicrosolimilanoium» isimindeki eseri, bütün siyasî ve askerî vukuatı kendi gözleriyle görmüş bir şahide ait olmak itibariyle, ilk Ehl-i Salib tarihinin en mühim menbalarından sayılır; Lâtince metniyle Fransızca tercümesi «Louis Brehier» tarafından «Histoire anonyme de la première Croisade» ismiyle 1924 tarihinde Pariste neşredilen bu mühim eserin 181 inci ve 183 üncü sahifelerinde Suriyedeki Arab Emirlerinden ikisinin Ehl-i Salib ordusuna atlarla altınlar hediye ettikten başka bunlardan birinin Haçlılarla ittifak bile akdetmiş olduğundan bahsedildikten sonra, 183-185 inci sahifelerinde Müslüman Arabların kendi teşebbüs ve talepleriyle İslâmiyete nasıl ihanet etmiş olduklarını işte şöyle anlatılır :

«Homs şehrinden gelen elçileri kabul ettik Oranın Emiri, Haçlı ordusunun başındaki konta atlarla altınlar gönderdi ve kendisiyle bir muahede aktederek Hıristiyanları incitmemek, bilâkis onlara sevgi ve saygı göstermek taahhütlerinde bulundu. Trablusşam Emiri de konta bir name gönderip bir itilâf akdi ve eğer isterse dostluk tesisi teklifinde bulundu; kendisine on at ve dört esterle altınlar gönderdi, fakat kont ancak Hıristiyan olmayı kabul ettiği takdirde onunla sulh akteceğini bildirdi.»

Trablus Emiri İbni-Ammâr bu irtidât teklifini hiddet veya nefretle reddetmiş zannedilmemelidir. Esas İtibariyle kabul etmiş, fakat bir şarta bağlamıştır; ilk Ehl-i Salibin gene aynı Haçlı müverrihi, aynı tarihinin 191 inci sahifesinde Salib ordusunun 13 Mayıs 1099 tarihinde Trablusşama vasıl olduğundan bahsederken bu noktayı şöyle anlatır :

«Trablus Emiri nihayet Ehl-i Salib rüesasiyle bir ihtilâf name akdetti ve orada esir olarak bulunan Üç yüzü mütecaviz Hristiyan hacısını kendilerine teslim ediverdi; on beş bin altınla en gir an bahâlarından on beş Arab atı verdi; ayrıca bize atlar, eşekler ve her türlü zahireler vererek iâsemizi bol bol temin etmek suretiyle Mesihin bütün ordusunu takviye etmiş oldu. Haçlı rüesasiyle itilâfında Halifenin kendilerine karşı hazırlamakta olduğu harbi kazanıp Kudüsü aldıkları takdirde kendisi de Hıristiyan olup emaretini onların tabiyeti altına koymayı taahhüt etti. İşte böyle oldu ve böyle bir muahede akteâldi.»

Rene Grousset'nin yukarıda bahsi geçen Ehl-i Salib tarihinin birinci cildinin 135 inci, 126 ncı ve 131 inci sahifelerinde **'Türk düşmanlığından** dolayı İslâmiyete ihanet edip Haçlılarla birleşen bu irili ufaklı Arab Emirlerinin en mühimleri Şeyzer Emiri izzüddin Ebu-l-Asâkir, Humus Emiri Cenâh-üd-Devle ve Trablusşam Emiri Ebu-Ali Fahr-ül-Mülk ibni Ammâr gösterilir ve hattâ 141 inci sahifedeki izahata göre Ehl-i Salib ordusunun Lübnan dağlarından Kudüs istikametine iste bu İbn-i Ammâr'ın verdiği kılavuzlar geçirmiş ve bu harekettten evvel bazı Müslüman Araplar tanassur bile etmişlerdir! Eğer bütün bu Arab emaretleri İslâmiyeti Türk düşmanlığına feda edecek kadar millî ve tarihî kin ve

garazlarına kapılmış olmasalardı, İslâmın mevcudiyetini ve netice itibariyle Haremeyni müdafaa eden Türk ordularının mukaddes cihadını cephe cephe müşkülleştirmek gibi tarihî bir vebal altında ebediyen ezilip kalmazlardı. Haçlı istilâsına karşı onlara düşen vazife, Türk ırkının sarsılmaz imanından dolayı yüklendiği büyük külfet kadar ağır değildi. Paul Rousset'nin 1957 de «Payot» neşriyatı içinde çıkan «Histoire des Groisaded» ismindeki eserinin 101 inci sahifesinde Arab Emirlerinin Türk düşmanlığından dolayı yapmadıkları ve hattâ aksini yaptıkları bu tarihî vazife çok doğru olarak şöyle tesbit edilmektedir:

«Haçlıların yolunu kesebilecek veyahut, biç olmazsa, arkalarından taarruz edebilecek bir çok Emirler müzakereye girişmeyi tercih ettiler.»

Bu müthiş kin ve gayzın fecî tezahürleri yalnız Arab-Ehl-i Salib ittifaklarına münhasır kalmamış, Haçlıların Antakya önlerindeki meşhur yamyamlıkları Arablan sevindirmiştir! Açlıktan muztarip olan Haçlıların Türk şehitlerini mezarlarından çıkarıp kebab gibi yedikleri, tarihin daima haşyet ve lanetle anacağı bir vahşet hatırasıdır. Bir gün bin beş yüz şehit cesedi bîrden çıkarılmış ve bunlardan üç yüzünün mübarek başları kesilerek Mısır'daki «Halifei İslâm»ın Ehl-i Salib ordugâhına Türklere karşı ittifak akdine gelen murahhaslarına göndermiştir. Meşhur Ehl-i Salib müverrihi Guillaume de Tyr, bundan evvel bahsi geçen eserinin birinci cildinin 165 inci sahifesinde Arab elçilerinin bu manzara karşısındaki halini şöyle anlatır:

«Li massage au calife d'Egypte ne s'estoient mie encore Partie d'ilee; quant il virent ce, lie turent de la mort â leur anemis...»

Yani: «Mısır Halifesinin henüz elçileri oradan hareket etmemişlerdi; bu manzarayı görünce düşmanlarının yâni Türklerin ölmüş olmasından dolayı çok sevindiler.»

Yukarıda bahsi geçen anonim ilk Ehl-i Salib müverrihi de aynı eserinin 97 inci sahifesinde Arab elçilerinin atlarına bile Türk şehitlerinin başları yüklendiğini şöyle anlatır:

«Bütün cenazeler bir çukura atıldı ve kesik başlar ise sayılıp miktarı bilinmek üzere ordugâha getirildi, yalnız Mısır Halifesinin sefirlerine ait dört ata yüklenen başlar sahile gönderildi»

İşte bütün bunlarla sabittir ki Sünnî ve Şîi Arablar arasında müşterek olan millî ve tarihî Türk düşmanlığı, Ehl-i Salih'in Müslüman Türke karşı gösterdiği dinî kin ve garazdan maatteessüf hiç de aşağı değildir. Zaten Sünnî Arablar içinde Ehl-i Salib ordularına ücretli asker yazılanlar bile vardır ve hattâ bunlar mühim yekûnlar teşkil etmişlerdir; meselâ ikinci Ehl-i Salib devrine tesadüf eden 1147 tarihinde Müslüman Türkler kadar ortodoks Bizanslılara da düşmanlığıyla meşhur Sicilya Kralı İkinci Roger'in Akdenize hâkim olan Norman donanmasındaki askerin yarısı Müslüman Arablardandı: Fransa enstitüsü âzasından Profesör Louis Brehier'nin «-Vie et mort de Byzance» ismindeki eserinin 1947 Paris tab'ının 330 uncu sahifesinde bu askerin başında Christodoulos isminde mürted bir Arab kumandanı bulunduğu ve Sicilya Kralının hizmetindeki İslâm askerlerinin de Sicilya Arab cemaatine mensup olduklarından bahsedilmektedir. Milâdın 1148 tarihinde Türk hanedanlarından Burîlerin payitahtı olan Şam şehrini muhasara altına alan Ehl-i Salib ordusuna kumanda ettikten sonra mağlûb olup giden Fransa Kralı yedinci Louis'yî işte ku Norman Arab donanması taşımıştır.. Daha sonraki devirlerde de Arabların Haçlılarla muhtelif ittifakları vardır.

Müslüman Arab milleti, hıristiyandan fazla kin beslediği Müslüman Türk ırkına karşı o müessif tarihî husumetini her gittiği yerde neşretmiş ve bilhassa ilk İslâm fütuhâtından itibaren Arablaşmış olan samî milletlere milli diliyle beraber millî kinini de aşlamıştır; Türk Düşmanı Victor Berard bile Revue de Paris'in I Haziran 1906 nüshasında çıkan "Türe et Arabes. ismindeki tetkiknamesinde bu acı hakikati şöyle tesbit etmektedir: S. 655.

«Hulefây-i Râşidîn devrinden beri İslâm ordularının şehirlerini işgal edip yerli samî unsurlarını hâkimiyetleri altında topladıkları Suriye ve Elcezire eyaletlerinde de Türke karşı duyulan kin ve istihfaf aynı derecede şiddetlidir.»

Arabların ilim sahasında gösterdikleri Türk düşmanlığı da siyasî ve askerî sahalarda görülenlerden maatteessüf aşağı değildir.

Tarihin muhtelif devirlerinde Türk İstilâsına uğramış ve yahut Türklere mağlûb olmuş milletlerin an'anelerine bakılırsa, bunların duydukları eski Türk düşmanlığının izleri kabilinden bir çok efsanelere tesadûf edilir: Eski Çin, İran, Yahudi, Süryânî, Ermeni, Bizans, Lâtin ve Arab menbaları bu bakımdan tetkik ve mukayese edilecek olsa, binlerce rivayetlere müstenit bir çok ciltler vücade getirilebilir. Eski milletlerin asırlarca yüreklerini titreten «Türk korkusu» onların muhayyilelerini yüzlerce yıl Türk ırkının aleyhine işletmiş ve işte bu hayal faaliyeti o milletlerin an'anelerinden başka tarihlerinde, folklorunda ve bilhassa din menbalarında Türk tipine adetâ bir umacı şekli veren korkunç tasvirler bile hasıl olmasına sebep olmuştur.

Bu akla gelmez efsanelerin icadında en mühim rolleri oynayanlar muhtelif devirlerde memleketlerin din adamlarıdır. Yani o mutaassıp dinciler, bir taraftan da ırkçılık ve milliyetçilik taassubu göstermişlerdir! Bunların en şaşılacak örnekleri eski Arab müfessirleriyle sarihleri içinde gösterilebilir. Kur'anı tefsir yahut hadîsi şerh eden Arab âlimleri din sahasında millet duygularına kapılmak zaafından bir türlü ictinab edememişler ve hemen her münasebetle Türk ırkının aleyhine okkalarla mürekkep sarfetmekten ve hattâ böyle yapabilmek için vesile ve münasebet aramaktan bile zevk almışlardır. Bu vaziyetin asıl acı tarafı, Türk ırkının aleyhine uydurulan bu garazkârane efsanelerin Arab medresesinden Türk medresesine geçmiş ve Osmanlı softaları tarafından asırlarca dinî birer hakikat şeklinde tekrar edilip durmuş ve hattâ Arabdan fazla «Asabiyeti Arabiye» gösteren şuursuz yobazlar yetişmiş olmasıdır! Eski İstanbulun ilmine sınıfı içinde Türk olmayan unsurlara mensup zümrenin mühimce bir yekûn teşkil etmesi, bu vaziyetin takarrür ve devamında her halde ihmal edilemeyecek bir âmil sayılabilir.

Bu acı vaziyet hakkında vazîh bir fikir verebilmek için her şeyden evvel o yahudi ve Arab efsaneleriyle iftiralarının en mühimlerinden biri olan «Ye'cûc ve Me'cûc» meselesinden bahsetmek mecburiyetindeyiz.

İslâm dinine bir çok dinlerin hurafeleri girmiştir; fakat en fazla giren İsrâiliyat'tır² lâmiyetin zuhurundan itibaren ihtida eden yahudilerle³ hristiyanlar, Kitabı Mukaddesle Kur'anın müstereken bahsedilmekte oldukları neseb ve tarih meselelerinde İslâm tefsirine derin bir tesir icra etmişler ve Müslüman müfessirlerine bir çok îsrâiliyatı bazan pek aşırı mübalâğalarla tekrar ettirmişlerdir.. Bu vaziyeti kolaylaştıran şöyle bir hadis de rivayet edilir:

«Beni İsrailden bahsetmenizde beis yoktur.»

İslâm âlimleri işte bu hadis'e ittiba' etmekle çok zararlı bir ifrata kapılmışlardır. Halbuki bu hadis, teşvik değil, tecviz mahiyetindedir. Her halde bu ifrata bilhassa Hicretin ilk asrında ihtida eden yahudiler sebep olmuşlardır; meselâ bunların içinde eshabdan **Abdullah ibni Sellâm** gibi mühim şahsiyetler görülmektedir: Evvelce Medine hahamlarından olan bu zat, Kur'an tefsirine Tevrat tefsirini nakledenlerin en mühimlerin dendir. Kâtib-üd-Dînûrî lâkabiyle meşhur İmam Ebu-Muhammed Abdullah ibni Müslim ibni Kuteybe'nin Kitab-ül-Maarif'ine göre Hicretin 32 tarihinde vefat eden Tabiinden **Kâ'b-ül-Ahbâr**'da Yemenin sabık yahudilerindendir. Hazreti Ebubekir devrinde ihtida edip Hazreti Ömer zamanında Medineye gelen bu zat da İsrâiliyatı îslâmiyete nakledenlerin en mühimlerindenidir. Bu gibi şahsiyetler içinde yine tabiînden **Ebu-Abdullah Vehb ibni**

Münebbih-il Yemânî kardeşi **Hammâm ibni Münnebbih-il Yemânî** de en mühim İsrâiliyat nâkillereindir. Kâtib-üd-Dî-nûrî'nin Kitâb-ül-Masrif'ine göre bilhassa «**Vehb**» semavi kitaplardan yetmiş ikisini okumakla iftihar ederdi. Hicretin ikinci asrında vefat eden bu iki kardeş, gene aynı menbaa göre, Yemene İrandan gelmiş olmak itibariyle Türkler hakkında hem Acem, hem yahudi hurafelerine mükemmel surette vâkıftı. Gene İslâmiyetin ilk zamanlarında ihtida eden yahudi âlimleri içinde «Sa'ye»nin Sa'lebe, Esid ve Zeyd isimlerin deki üç oğluyla Yemenden gelen İbni Yâmin ve bir de Mukayrîk vardı.

İste bütün bu yahudi muhtedileri İsrâiliyat efsanelerini İslâm ilmine olduğu gibi nakletmişlerdi. Bunlardan başka bir çok hıristiyan ve Zerdüşti dönmeleri de vardı: Meselâ **sabık piskoposlardan Dağatır**, Abdül-Kays kabilesinden Cârûd ismi ile maaruf Ebu-Gıyâs-Beşer ve Hazreti Ömer devrinde ilk defa olarak Medine mescidinde vaaz eden Yemenli Temîm Dârî ile Nocrân rahipleri bulunurlardı; meşhur Sahabî **Selman Fârisî** de aslen İranlı olduğu halde, evvelâ Suriye ve Musul'a gidip hıristiyan dinine girmiş ve nihayet Medinede Müslüman olmuştu. Tabî bütün bu ruhaniler İslâm dinine Zerdüşti ve Ortodoks an'aneleriyle beraber giriyorlardı. Fakat yukarıda da söylediğimiz gibi, en mühim tesir, yahudi menbalarından gelen tesirdi: Çünkü ilk mühtediler içinde yahudilerin sayısı mühim bir yekûn tutmaktan başka, hıristiyan dönmeleri ile kendi dinlerinin yahudilerden aldığı İsrâiliyatı beraber getirmiş oluyorlardı.

Her halde bu zevatın eski dinlerindeki hurafeleri İslâmiyete fenalık etmek için nakletmiş olmadıkları muhakkaktır. Bunların maksatları, yeni dinlerine eski bilgileriyle hizmet etmekte; fakat netice olarak İslâm âlimleri yahudi, hıristiyan ve Zerdüşti hurafeleriyle dolmuş oldu ve eski müfessirleriyle şarihleri da Türklerle karşı olan milli duygularını dinî bahanelerle istedikleri gibi ifade hususunda iste bunlardan istifade imkânını buldu.

İsrail peygamberlerine izafe edilen «Ahd-i atik» ile «incil» ve teferruatından mürekkep olan «Ahd-i Cedîd» in teşkil ettiği kitabı mukaddesin baş tarafındaki «Pentateuque» yâni «Esfâr-ı Hamse» yahudi ve hıristiyan itikadınca Hazreti Musa'nın Tevrat'ı sayılır: Yahudilerin «Torat Moşe» dedikleri bu beş kitabın birincisinde, yâni Genese = «Tekvin-ül-Mahlûkat» kitabında Nuh'un oğullarıyla torunlarına ait esatiri bir takımı ecdat isimlerine müstenit bir tasnifi vardır: Beni İsrailin ensâb ilmine ait telâkkilerini gösteren bu tasnif, o kitabın onuncu tab'ının birinci fıkrasından başlayıp otuz ikinci fıkrasına kadar Türk ırkiyle alâkadar sayılanlar Tiras-Thiras yahut Tires, Tocerne yahut Togorma ve Tharsis-Terşiş şekilleridir. Fakat yahudi müfessirlerince esas ittihaz edilen, bilhassa Tocerce, Togorma yahut Togarma seklidir. Hattâ bu telâkkiden dolayı yahudiler hâlâ Türk mânâsına Togarma ismini de kullanmaktadırlar. Fakat bunlardan başka bir isim daha var ki o da bazı müfessirlerce Türklerin ilk atasına ait sayılır; bu isim de «Mogog» yâni «Me'cûc» ismidir. Bu kelime «Ye'cûc» ismiyle beraber Kur'anda da zikredilir. Bütün bu isimler Ahd-i atîkin tekvin kitabından başka bir defa Tevârih-i evvelde ve iki defa da «Hazkıyâl» kitabında geçer.

«Tekvîn»e göre Togarma Yâfes'in oğullarından «Comer» yahut Gocer'ni oğludur, Arabların me'cûc dedikleri Mogog da Gomer'in kardeşidir: Yahudi ve hıristiyan müfessirleri Türk ırkının ilk atasını tayin ederken işte bu iki kardeş üzerinde ihtilâfa düşmüşlerdir.

Gomer taraftan olanlar bu muhayyel şahsın oğlu olan Togorma'nın ismiyle Türk kelimesi arasındaki fonetik yakınlığa istinat etmişler ve «Mogog» yahut Me'cûcu tercih edenler de bu mevhum şahsiyetin nesline ait «Kitab-ı Mukaddes fıkralarıyla Türk tarihinin muhtelif inkişafları arasında bir takım münasebetler görmüşlerdir.

.....

Osmanlı medresesinden yetişen iki Türk müellifi Arabca Türkçe kamuslarda Arab âlimlerinin bu hurafelerini olduğu gibi kaydetmekle iktifa edip Arabların bu hayalî vasıfları Türk ırkına mal etmekteki millî ve tarihî gayretkeşliklerine karşı hiç bir isyan sesi çıkarmamışlar, yalnız o ciheti meskût geçmekle iktifa etmişlerdir.

Her halde su muhakkaktır ki, Türk ırkı islâm âleminin başına geçip bütün şarkı ve Müslüman şart milletlerini bütün garbı ve hristiyan garb milletlerine karşı asırlar boyunca cephe cephe müdafaa ederken, yerlerinde yurtlarında sakin ve rahat yasayan Arab âlimleri kendi dindaşları ve dîn birliği namına müdafileri olan Türkler aleyhine din düşmanları olan cemaatlerin bütün hurafelerini toplayıp bin türlü ilâveler ve mübalâğalarla i'zam ettikten sonra, tek mil o yüz kızartıcı hezeyanları bir haya dini olan Islâmın ilâhî kitabına izafe ederek asırlarca neşir ve tamim etmekten maatteessüf sıkılmamışlardır! Türklere karşı Ehl-i Salib ordularıyla elbirliği eden Arablarla Türk ırkını Hazreti Adem'in bir ihtilâm esnasında yere düşmüş nutfesinden doğan bir canavar sürüsü ve bir «Ye'câc ve Me'cûc» güruhu şeklinde tasvir ve teşhire kalkışan Müslüman - Arab uleması arasında Islama ihanet bakımından ne fark vardır?

* * *

Bir fasıl evvel, henüz yeni basılmış Arabca «İslâm devleti» kitabından aldığımız parçalar ve yukarıya ilmî delilleri ve kaynaklarıyla kaydettiğimiz bir kısım yazılarla, asırlardanberi durmayıp kanayan bir yarayı deşmiş olduk. Bu yaranın ufunetini ve acısını şu dakikada ciğerime çökmüş buluyorum. Orta Doğuya bir hançer gibi sokulmuş, Arabların bizzat kendi aralarında ve sonra onlarla Türkler arasında, Allanın arzu bu-yurduğu şekilde bir vahdet, bir birlik, bîr kardeşlik, bir tesanüt olmamasından istifade ederek kurulan israil devletinin varlığı gözlerimin önünde heyula gibi canlandı. Nazarlarını Medineî Münevvereye ve bütün yakın şarka dikmiş olan ve sonsuz ihtiras ve hayalleri istikbal ve hayatîyetimizin ka'rina ulaştıran Beni israil'in, orta doğunun iki büyük unsuru olan Türk ve Arab milletlerinin aralarındaki bu sui tefehhümlerin yahudilerin ne kadar çok işine yaradığını idrak etmiyecek bir aklı selim tasavvur edemiyorum.

Biz, bütün bu; düşmanlar tarafından körüklenen, beslenen ve gün geçtikçe şiddetini arttıran anlaşmazlıkları ka'r-ı tarihe gömmek ve Islâmı topyekûn imha etmek için şu altmış senedir nihaî taarruza geçmiş ve şu dakikaya kadar epi muvaffakiyet elde etmiş olan israil oğullarına karşı tek cephe teşkil, tek vücut ve ruh halinde karşılarına dikilmeyi ne kadar isterdik. Bu uğurda bu âciz müellif kardeşiniz maddî ve manevî bütün varlığını harcamış, istikbalini tehlikeye sokmuş, müteaddit defalar zindanlara girmiş, ağızları leş kokan, salyalı bedmâyelerin hedef ta'rîzi olmuş ve bunlara karşılık Allah aşkının ve Müslümanlığın verdiği kuvvet ve ilhamla elli beş eserle vazifesini yapmış bir insanım. Allahtan başka yardımcım olmamış ve kimseden başka bir muavenet de talep etmiş değilim. Fakat Müslüman düşmanlarının sarfettikleri akıllar durduracak muazzam gayret ve paralar yanında tek elin sesi elbette ki kâfi gelmemiştir.

Arab müellifi, Türklerin islâm nizamlarına kafiye riayet etmediklerini, içtihat kapılarını kapadıklarını ve dinî hiç bir eser neşretmediklerini iddia ediyor. Bu iddia hakikatle taban tabana zıddır. Türkler dinî eserlere o kadar büyük kıymet vermişlerdir ki bugün kütüphanelerimizde el yazması ve matbu' milyonları aşan eser mevcuttur. O derecede ki din adamlarımız dinî eserler okumak ve yazmak için var kuvvetleriyle Arabca öğrenmeğe vakf-ı vücut etmişler ve hattâ Türkçeyi ihmal bile etmişlerdir.

Şu noktaya ehemmiyetle bir mim koymalıyız: Türklerin dinî eserlere hiç ehemmiyet vermedikleri iddiası doğrudan doğruya bir yahudi propagandasının klişeleşmiş şeklidir. Kimse bunun farkında olmamış, pek çokları kendilerini bu propagandanın tesirine kaptırmıştır. O kadar ki: Filistinde yahudilere devlet kurma müsaadesi vermemiş ve bunun için otuz üç yıl mücadele etmiş olan Sultan ikinci Abdülhamid Han, tahtından düşürülmek için: Kütüb-ü şer'iyeyi hark ve ihrak etmekle suçlandırılmıştır. Din adamlarımızdan üç bedbaht da bu fetvanın altına **«Allah günahlarını affetsin»** kaydiyle imzalarını atmışlardır. Allahın bu günahı affetmiyeceği muhakkaktır.

Halbuki Sultan İkinci Abdülhamid Han, Kur'anı Kerimi ve Buhâri-i Şerifi altın yaldızlı ciltler ve fevkalâde kâğıtlarla bastırıp bu hususta kesesinden milyonlarca lira sarfedip bütün Müslüman memleketlerine, emirlerine, ekâbirine, ulemasına ve kütüphanelerine hediye etmiş azmi kadar imanî da büyük bir Türk hakanıdır. Bazı Arab din kardeşlerimizin, göze batan bu hakikatleri görmemezlikten gelip, aramıza yahudiler tarafından sokulmuş olan bozguncu ve ayırıcı fikirler üzerinde ısrar etmeleri acınacak bir haldir. Ve Allah nezdinde büyük mes'uliyeti mevcuttur.

Biz, ciğergâhımıza saplanmış olan hançeri çıkarmak için maziye unutup müthiş bir el biliği ile tek bir kalb halinde Asya ve Afrika Müslümanlarını kardeş görmek için çalışıyoruz. Bu mesaiye kimler ve ne şekilde olursa olsun başka bir mahiyet ve istikamet verirse ancak ve ancak dinimizin ve mukaddesatımızın düşmanlarına hizmet etmiş olurlar, islâmiyete değil!

* * *

MİSYONERLİK FAALİYETİ

İslâm hükümrânlığına cephe alan ve onu zayıf düşürmek ve hattâ yok etmek için çalışan teşkilâtın başında misyonerlik gelir. Garblılar, Müslüman dünyasını ilim neşriyatı perdesi altında, yani misyonerlik yoluyla manevî istilâları altına atmak için asırlardan beri çalışmaktadırlar. Denebilir ki misyonerlik, garb emperyalizmi ve müstemlekeciliğinin ileri karakolları, öncüleri olmuştur.

Misyoner cemiyetleri uzun senelerden beri hemen hemen bütün Müslüman memleketlerine yayılmış olup bunların ekseriyetini ingilizler, Fransızlar ve Amerikalılar teşkil eder. Onların nüfuzları ve İslâm memleketlerine hululleri bu misyonerler sayesinde kolaylaşıyordu. Avrupalı misyonerlerin Türkler ve Arablar arasında suitefehhuimleri ve anlaşmazlıkları körükledikleri muhakkaktır. Daha acısı, bugün devlet arşivlerinde bulunan yeni vesikalara nazaran vaktiyle bazı büyük denilen zevatın hükümeti zaafa uğratmak, devlet nizamlarını altüst etmek için. Arabları Türkler aleyhine teşvik eden teşebbüsleri ve mektupları hayret ve dehşetle görülmüştür. Bu gibi haris insanların misyonerlerden ilham almış olmaları uzak ihtimallerden değildir. Garblı misyonerler, sadece mensup oldukları dini neşretmek ve onun propagandasını yapmakla iktifa etmemişler, islâm dünyasının başı ve reisi olan Türkiyede yaşayan Müslüman akâliyetlere de ırk ve millet fikri aşılamışlardır. Asırlar boyunca Osmanlı - Türk bayrağı altında yaşamış ve islâm adaletinin en asil örneğini Türkiyede görmüş, hayatları refah ve saadet içinde geçmiş, devletin en büyük makamlarına geçmiş Türk ırkının asil, fıtrî ve âlicenap müsamahası sayesinde zengin olmuş olan bütün diğer Müslümanlarda, yeni bir milliyetçilik cereyanı başlamış ve bu cereyan görünür, görünmez teşekküller ve misyonerler tarafından körüklenmiştir. Yahudiler, bu fitnede ele başı vazifesini görmüşlerdir. Bunun tabîi ve meşru bir neticesi olarak unsur-u aslî olan Türklerde de milliyetçilik ve Türklük cereyanı başlamış ve böylece

yalnız Türk— Osmanlı hükümetini değil, bütün dünya Müslümanlığını zayıf düşürecek tefrikalar yaratılmıştır.

Bilhassa Türk - Arab milletleri arasına sokulan soğukluk ve düşmanlık hisleri o kadar büyüktür ki: Harem-i Şerifde, Ravza-i Mutahharada kendilerine bir melce'-ü penâh bulacağını zanneden Türk kumandanları ve askerleri merhametsizce hançerlenerek şehid edilmişlerdir. Bunda İngilizlerin rolleri ve günahları gayet büyüktür. Kendilerini hanedan-ı Resuldan sayan Şerif Hüseyinler, Faysallar, Nuri Saitler onların evlâd ve ahfadı, ilâhî adaletin en parlak bir tecellisi olarak mahv-ü ifna edilmişlerdir.

Türk askeri vatan ve din aşkından başka hiç bir hisle mütehassis değildir. Onun kudretli süngüsü altında beş yüz yıl mes'ut yaşayan Filistin, elimizden çıktıktan sonra kaç yıl Müslüman bayrağı altında kaldı, ruz-u cezada Allah bunun hesabını soracaktır. Şu var ki, Türkün ahi, ruz-u kıyamete de kalmıyor..

Müslüman memleketlerinde beliren dar milliyetçilik cereyanı Müslüman milletler arasındaki din kardeşliği ve tesanüt hissini baltaladığından bu da düşmanlarımızın menfaatine yahissini baltaladığından bu da düşmanlarımızın menfaatine yaramıştır.

Garblıların faaliyet sahalarına sürdükleri misyoner cemiyetleri bir yandan yukarıda zikri gecen faaliyetlerde bulunurken diğer yandan da, Müslüman memleketlerinde yaşayan hıristiyan tab'ayı da bir koz olarak ellerine almışlar ve onları da tahrik vasıtası yaparak aleyhimize kullanmışlardır.

Asırlar boyu İslâmın başında bulunan ve Haçlılara tek başına göğüs geren talihsiz Türkler, Müslümanlığın emrettiği bütün adalet ve müsamahayı bol bol bahsettikleri halde bir yandan kendi dindaşları, bir yandan da diğer dinlerin her türlü siyasî entrikalara âlet olan teşekkülleriyle mücadele etmişlerdir. Bu; yalnız bizim değil, bütün Müslümanlığın zayıf ve mecalsiz kalmasına sebep olmuştur. Biz müslümanların bu haller adetçe, sayıca, zenginlikçe bizden üstün olan sömürgeci garblıların ziyade işine yaramış ve düne kadar yüz milyonlarca müslüman obur ve haris Avrupalılar tarafından iliklerine kadar sömürülmüştür. Bir zamanlar, Fransayı Şarlgén'in tecavüzünden kurtarmış, Avrupada sulhun ve nizamın hamisi olan Türkleri, kimseye yardım etmek şöyle dursun, kendilerini sürüklendikleri sukut sathı mailinde duramayacak hale getirmiştir. Şartlar değişmiş olmakla beraber garb yine aynı garb ve İsrail aynı İsrâîldir. Üstelik içimize, koynumuza, bağrımıza sokulmuştur. Dört tarafa zehirini saçmakta, akıllar durduracak gayretler sarfetmekte, müthiş çalışmakta ve hiç saklamamalıyız dehşetli kuvvetlenmektedir. Bu kadar da değil, bugün Orta Doğu milletlerini bir kardeşlik ve birlik etrafında toplayacak her teşebbüs onun tarafından baltalanmakta, oluk gibi para harcamaktadırlar. Bazı gafiller de, menbaı ve menşeiini bilmedikleri propagandaların tesirine kapılarak onlara yardımcı olmaktadır.

Türkler ele geçirdikleri memleketleri idare ederlerken gayet müslümanca hareket etmişler ve bu sayede asırlar boyu payidar olmuşlardı. Türk devlet adamları, tab'aları olan insanlara şefkat ve merhametle, adaletle muamele etmekle şöhret bulmuşlardır. Müslüman olmayan tab'anın zayıflarını hoş tutmak, fakirlerine yardım etmek, açlarını doyurmak, çıplaklarını giydirmek ve onlarla konuşurken yumuşak ve tatlı bulunmak, komşulara karşı nazik ve âlicenab davranmak, tab'anın bütün işlerini kolaylıkla görmek, hülâsa müslüman ahlâkı ve müslüman usulleriyle hareket etmek milletimizin ve onun devlet adamlarının şiarı idi. Bu sayede de hıristiyan tab'a idaremizden memnun ve sayemizde mes'ut olmuşlardı. Her nedense, bu asil muameleye fazlasıyla nail olan yahudileri milletimiz hiç bir zaman memnun ve minnettar görmemiştir. İslâmın sebeb-i

za'fı ve felâketi olan İsrail oğlu siyasî, dinî, içtimaî ve iktisadî her yönden bizi uçuruma sürüklemeyi kendisine vazife edinmiş ve bu bozguncu faaliyetinden bir an bile hâli kalmamıştır. Müslümanların ve bilhassa Türklerin kendi tab'alarına karşı bu derece âlicenab ve âdil davranmaları hulûl-ü muslihane ile memleketimize sokulan misyonerlerin, sömürgeci ve emperyalist garb öncülerinin işini zorlaştırmıştı. Müslüman olmayan milletlerin, fethetdikleri memleket halkına reva gördükleri zulüm ve hakaret ve istibdat o derece şiddetli ve merhametsizce idi ki, müslüman idare ve kanunlarının üstünlüğü bütün misyoner faaliyetini verimsiz bırakmakta idi.

* * *

On altıncı asrın sonlarında Malta Adasında misyonerlik için bir merkez kuruldu. Orasını tek mil müslüman dünyasına saldırmak için üs yaptılar. Orada 1625 tarihinde faaliyete geçerek bazı mektepler açmak ve dinî eserler yaymakla işe başladılar. Bu hareket müslüman halklar tarafından nefretle karşılandı. Fakat misyonerleri yıldırmadı, azimlerini kırmadı. 1773 de hristiyanlar misyonerlik faaliyetini bir müddet için durdurmağa mecbur oldular. 1820 tarihine kadar Maltadan başka bir mahalde misyonerlik faaliyeti görülmedi. 1820 tarihinde Beyrutta ilk misyonerlik merkezi kurulmuş fakat pek çok zorluklarla karşılaşmışlardır. Onlar bu müşkülâtta asla fütur getirmeyerek dinî neşriyat ve din propagandasıyla işe başlamışlardır 1834 tarihinde bu maksat için Lübnan'ın Antura köyünde bir kollej açılmış ve Amerikalı misyonerler bu merkezden etrafa neşriyat ve tebligat yapmağa başlamışlardır. Meşhur Amerikalı misyoner ili Şmit bu merkezde apaçık çalışıyordu. Vaktiyle Maltada bu vazifeyi fahri olarak yapıyordu. Mezkûr köyde bir de matbaa kurulmuştur. Daha sonra Beyruta dönerek orada kızlar için de bir kollej açmıştır. Fakat bu faaliyet bir sene içinde misyonerlerin cesaretlerini kırmış Maltaya geri dönmelerini icap ettirmiştir. Bununla beraber tekrar Beyruta dönerek Beyrutta hususî ve Şamda umumî olarak çalışmağa başlamışlardır. Misyonerler, aynı hedef ve gayeye müteveccih çalışmalarında birbirlerine şayanı hayret yardımlarda bulunmuşlar ve elbirliğiyle çalışmışlardır. Bütün bu faaliyetler müslümanlar arasındaki dinî vahdeti bozmak, itikatlarını zayıflatmak, onlara aşağılık duygusu aşılama ve aralarında ayrılık yaratmak gayesini takip ediyordu. Bu maksat için ellerinde üç koz vardı: Müslümanlar, hristiyanlar ve dürziler... Bu üç din arasındaki ayrılık ateşini körüklemek ve oralarda ya-sayan bu üç unsuru birbirine düşman etmek... işte misyonerlerin, İslâmın kalbgâhı olan bir memlekette yaptıkları faaliyet...

Garip ve gayet acıdır ki bugün bu türlü mektepler, hristiyanların ve dönmelerin açtıkları muazzam tedris müesseseleri ve şayanı hayret dinî neşriyat alabildiğine, serbest ve hattâ mağrur ve mütehakkim yoluna devam etmektedir. Asılları ibranice bir sürü batıllar, hurafeler ve ilk çağ efsâneleriyle dolu kitaplar, sudan ucuz bir fiyatla ortalığı istilâ etmiş iken kimse bunlara İrticaî mahiyet vermiyor, kimse bu yaraya parmak basmak cesaretini göstermiyor.

Günün münevveri ve zengini; büyük adamlar, müslüman ve milliyetçi kıymetli unsurlar yetiştirecek hususî mektepler açmak ve bu yolda neşriyat yapmak yoluna gitmiyor. Gidenlere de yardım etmiyor. Cehalet!

Sene 180... Mısırlı İbrahim Paşa Suriyeden çekildiği zaman oralarda idarî bir keşmekeş ve huzursuzluk hüküm sürüyordu. Ecnebi sefirler, misyonerler ve daha bir çok gizli teşekküller bu fırsattan istifade ederek Osmanlı - Türk devletinin nüfuzunu kifayetsiz görerek bu fırsattan istifadeye kalktılar. 1841 tarihinde Lübnan dağlarında düzü ve hristiyan cemaatleri arasında karışıklıklar çıkardılar. Ecnebilerin işe müdahalesi Türk devletini, Lübnan sancağını düzümlere ve hristiyanlara mahsus olmak üzere iki rınıntakaya

taksime mecbur etti. Fakat bunun amelî bir faidesi görülmedi. Bütün bu kargaşalıkta İngiltere ve Fransa'nın büyük rolü ve mes'uliyeti vardır. Fransızlar, Lübnandaki hristiyan Mârûnileri, İngilizler ise dürzüleri tutar görünüyor ve her iki devlet de bu cemaatler arasında kendi icâdgerdeleri olan yangını körüklüyorlardı. 1845 de bu karışıklıklar son haddine ulaşmış, manastırlar ve kiliseler tecavüze uğramış, hırsızlık ve cinayetler Osmanlı devletini zor duruma düşürmüştür. Bunun üzerine hükümet geniş selâhiyetle Hariciye Nazırını Lübnan'a göndermiş ise de müsbet bir netice alınamamıştır. Misyonerlerin faaliyetleri artmıştır. 1857 yılında Marûnî papasları halkı kışkırtarak şimalî Lübnan'da silâhlı bir ayaklanmaya sebep olmuşlardır. Bu kıyam cenuba da sirayet edince hristiyan köylüler arazi sahibi dürzilere hücum etmişlerdir. Bu fırsatı hazırlayan İngiltere ve Fransa, kendi himayelerine aldıkları cemaatleri desteklemeğe başladılar. Bu isyan tek mil Lübnanı kapladı. Misyonerler, ecnebi casuslar, sömürgeciler; kendi ihdas ettikleri bu vaziyeti, bu yangını alevlendirmek için dürzileri tek mil hristiyanları kati ve imha etmek için harekete geçirdiler. Bu ayaklanma o derece şiddetli olmuştur ki binlerce Hristiyan maktul düşmüş, evleri yakılmış, bir çok insanlar yurtsuz, meskensiz kalmıştır. Bu kargaşalık gün geçtikçe etrafa sirayet etmiş ve hemen hemen bütün Suriyeyi istilâ etmiştir. 1860 senesi temmuz ayında müslümanlar hristiyan mahallelerine hücum edip yakıp yıkmaya ve çeşitli zararlar vermeğe başlamışlardır. Devlet bu harekâtı bastırmak için asker göndermeğe teşebbüs etmiş ise de, garb devletleri bu fırsatı ganimet bilerek ve daha çabuk davranarak Suriye limanlarına harb gemileri göndermiş ve aynı senenin ağustos ayında da bir Fransız kara kuvveti Beyruta asker çıkararak karışıklığı kendisi bastırmak istemiştir. Böylece garb, kendi eliyle hazırladığı bu fitneyi bahane ederek devletin iş işlerine fiilen müdahale etmiş ve Türk devletini Lübnana imtiyaz ve muhtariyet vermeğe zorlamıştır. Böylece hükümet içinde hükümet kurulmuş ve Lübnan her türlü fesat hareketleri için geniş bir merkez haline sokulmuştur. İmtiyaz ve muhtariyet kazanan Lübnan hristiyan bir mutasarrıfın idaresinde ahaliyi temsil eden bir meclis ile âdeta yan müstakil bir hâle gelmiştir. Bundan sonra ecnebi devletler Lübnanla alâkalarını arttırarak orasını müslüman Osmanlı - Türk devleti aleyhine bir köprü başı haline sokmuşlardır. Ondan sonra artık serbestçe mektepler, matbalar, hastahaneler açmaya, cemiyetler kurmaya başlamışlar ve 1847 tarihinde «Fenler ve İlimler» isminde bir cemiyet kurarak bazı mühim Lübnanlı şahsiyetleri bu partiye kaydetmişlerdir. Bu cemiyete zamanın meşhur şahsiyetlerinden İngiliz albayı Çörçil'i de âza olarak almışlardır. Bu cemiyet zahirde «ilim yayma» teşekkülü şeklinde gözüküyorsa da hakikatte çok maksatlı bir gaye takip ediyor, gençleri tamamiyle garb kültürüyle yetiştirmeğe çalışıyor, müslüman düşmanlığını aşıyordu. Bütün bu gayretlere rağmen iki yıl içinde ancak elli kadar insan bu cemiyete kaydedilmiştir. Sünnî müslüman ve dürzilerden kimse bu cemiyete kaydedilmemiştir. Misyonerlerin bu gayretleri boşa gidince onlar da bu teşebbüsten vaz geçmişlerdir. 1850 tarihinde bu defa «Şark Cemiyeti» ismiyle başka bir cemiyet kurulmuştur. Bu teşekkül de Fransız papazlarından Henry de Bronier tarafından tesis edilmiştir. Mensuplarının cümlesi hristiyanlardan mürekkepti. Bu da «Fenler ve İlimler» cemiyeti yolundan gitmiş ise de payidar olamamıştır. Bundan sonra arka arkaya cemiyetler kurmak suretiyle misyonerler mesaisine devam etmişler ise de hiç biri tutunamamıştır. 1857 senesinde bütün âzası Arablardan olmak ve içine hiç bir ecnebi almamak üzere «Suriye İlim Cemiyeti» adıyla bir teşekkül faaliyete geçmiştir. Bu cemiyetin içinde hiç bir yabancı'nın bulunmaması ve azalan arasına müslüman ve dürzi beylerinden insanlar alınması bu teşkilâtın yaşamasına imkân vermiştir.

Görülüyor ki, Türk ırkının ifrata varan müsamaha ve âli-cenablığı sayesinde yaşayan memleketleri birer birer elimizden koparmak için yabancılar, şu son asır içinde durmadan çalışmışlar ve her çareye baş vurmuşlardır. Lübnanda köprü başı ve merkez kuran bu teşekküller, Osmanlı - Türk imparatorluğunda Arab milliyetçiliğini yaratmak ve o geniş memleketleri elimizden koparmak için var kuvvetleriyle çalışmışlardır. Bizde Türk

milliyetçiliğini ikinci plâna alan ve unsuru asliye hiç bir imtiyaz tanımıyan devlet idaresi oldum olası hatalı bir siyaset takip etmiştir, nedense kimseyi memnun etmemiştir. Bu da müslüman Türk ırkının karakteriyle, diğer unsurların yaradılışları arasındaki farktan doğmuştur.

Lübnanda kurulan bu cemiyetler kuvvetli Osmanlı İslâm devletini zayıf düşürmek ve Arab milliyetçiliğini tahrik etmek için şu propagandayı yapıyordu: «Hükümet, Türk devletidir, İslâmın riyasetini zorla Arablann elinden almıştır. İslâm kanunlarına kıymet verilmemiştir. Avrupalı müstemlekeçilerin körükledikleri bu fesad, sadece Türk devletini değil, bütün dünya müslümanhğını zayıf düşürmek ve parçalamak gayesini takip ediyordu. Bunu ecnebi konsolosların o zaman ele geçen telgraflarından da anlayabiliriz. Meselâ 28 Temmuz 1880 tarihinde İngiliz konsolosunun hükûmetine çektiği şu telgraf çok şayanı dikkattir:

«Bir takım isyan beyannameleri ortaya çıkmıştır. Bunların Mithat tarafından çıkarıldığı şüphesi vardır⁴ Bununla beraber sükûnet hüküm sürüyor. Tafsilât postadadır.»

Bu telgraf, yukarıda adı geçen cemiyetin Beyrut sokaklarında duvarlara yapıştırdığı beyannameler üzerine çekilmiştir. Bu tahrik bütün Suriye şehirlerinde yayılıyordu. İş o derece genişlik ve ciddiyet kazanmıştır ki Cidde'deki İngiliz mümessili de 1883 de hükûmetine şöyle bir haber ulaştırmıştı :

«Öğrendiğime göre bazı şahsiyetler, hattâ Mekke'de bile hürriyet fikriyle harekete geçmişlerdir. Kulağımıza gelen malûmattan anlaşılıyor ki ortada çizilmiş bir plân vardır: Nedi kıt'ası, Mezopotamya denilen Irakın cenup kısmı ile birleştirilerek oraya bir Arab emîri tâynini düşünülmüyor.»

Ecnebilerin Türk devletini zayıf düşürmek için tertipledikleri bu milliyetçilik cereyanının bir gün Arabları yalnız yakalayarak Filistini ellerinden alacağını ve bu maksat için bir milyon Arab muhacirinin paçavra gibi yurtlarından atılacağını ve binlerce masum müslümanın yahudi süngüsü ve işkencesi altında müthiş bir katliâma maruz bırakılacağını kim düşünebiliyordu? O zaman kimin aklına geliyordu. Hele, hele, müslüman Türkün ahının yerde kalmayacağını...

Türkün asil idaresi, kuvvetli süngüsü altında bu cinayetlerin, bu kadar kolay ve bu kadar hunharca yapılamayacağını pek iyi takdir eden düşman, yarım asra yakın bir zaman, bu maksat için Türklerin aleyhine çalışmış ve onun bir kenara çekilmesinden sonra muradına nail olmuştur.

* * *

1882 de Beyrutta bulunan Fransızlardan biri, Suriye ve Lübnan'da cereyan eden hâdiselerden mülhem olarak şöyle bir yazı yazmıştı:

«istiklâl fikri geniş ölçüde yayılmış olup, Beyrut'da bulunduğum müddet zarfında mektepler, hastahaneler kurarak memleketin kalkınmasını sağlayacak cemiyetler kurmak teşebbüslerini gördüm. Bunda nazar-ı dikkatimi celb eden nokta bu çalışmada din ve mezhep ayırmaksızın bütün Arabları milliyetçilik ruhîyle büyülemektir.»

Bağdad'da yaşayan Fransızlardan biri de şu son derece manidar malûmatı veriyor :

«Her yerde ve geniş mikyasta - Türk düşmanlığı - fikrinin yayıldığını görüyorum. Bu sevimsiz boyunduruğu başlarından atmak için umumî bir çalışma fikri etrafa yayılıyor. Ufuklardan Arablık fikri doğuyor. Şimdiye kadar tazyik

altında yaşayan bu millet, yakında islâm alemindeki tabîî mevkiini eline alarak kendi hedefine doğru yol alacaktır.»

Kırk yıldan beri kendi başlarına yaşayan, Türk idaresinden uzaklaşan Arab milliyetçilerinin bu zaman zarfında hangi muvaffakiyetleri elde ettikleri sorulabilir. Gönül, istisnasız bütün dünya müslüman milletlerini hür ve müstakil ve birbirlerine bağlı ve kuvvetli görmek ister. Fakat şu dakikada henüz kendi aralarında dahi teessüs etmiş bir vahdet ve tesanüt gözükmüyor. Görünen sadece, her gün biraz daha kuvvetlenen, biraz daha şımaran ve her gün ihtirası bir miktar daha kabaran îsrâil oğullarının hançer gibi bağrımıza saplanmış olmasıdır. Biz Türkler, yaradılığımızdaki necabet ve müslümanlığa olan samimî bağlılığımız dolayısıyla bir gün Arabların başlarındaki belâyı defederek kendi yurtlarının sahibi ve efendisi olmak temennisindeyiz.

Din ve ilim namına misyonerlerin faaliyetleri Amerika, İngiltere ve Fransaya münhasır kalmayarak diğer bütün garblı devletler de bu işe katılmışlardır. Bunlardan biri Çarlık Rusya olup diğeri de Almanyadır. Bu devletlerin siyasî görüşleri birbirinden ayrı olmakla beraber cümlesi bir noktada birleşiyorlardı: Hıristiyan dinini yaymak, Avrupa kültürünü neşretmek ve müslüman dinini itibardan düşürmek, garb medeniyetini yüksek görerek müslümanlığı horlamak ve kendimizi geri ve iptidaî bilerek içimize aşağılık duygusu aşılamak ve sonra da memleketlerimizi geniş iktisadî sistemlerle ilâ nihaye sömürmek...

HAÇLI DÜŞMANLIĞI

Fransız âlimlerinden Kont Hanri do Pasteri 1896 da yazdığı «İslâm» adındaki eserinde şöyle demektedir :

«Müslümanlar orta çağların masallarını öğrenip hıristiyan bestecilerinin şarkılarında neler terennüm ettiklerini bir bilseler ne diyecekler acaba? Bu şarkılar on ikinci asırdan beri ruhları haçlı seferlere hazırlamıştır. Bu şarkıların hepsi bizim müslümanlığı bilememekliğimiz yüzünden onlara karşı kinle doludur. Bu destanlar zihinlere müslümanlık aleyhine bir hava yaratmıştır. Biz müslümanlığı o kadar yanlış biliyoruz ki hâlâ bazı kafalar, müslümanları Allaha şirk koşan imansız putperestler olarak tanıyor.»

Bu; orta çağda hıristiyan papaslarının müslümanlık aleyhine ne kadar haksız ve cahilce bir propaganda yaptıklarını gösterir. Butun bu hareketler müslümanlara karşı kin ve düşmanlık yaratmak için yapılıyordu. Ve nihayet hıristiyan âlemi coşarak haçlı seferler meydana geldi. Bu haçlı harbler sona erince, on beşinci asırda sıra müslümanlara geldi, onlar da Türklerin bayrağı altında Avrupayı vurmağa kalktılar, İstanbulu fethettiler ve on altıncı asırda da Avrupanın cenup ve şarkını ele geçirerek Arnavutluk, Sırbistan ve Bulgaristanı istilâ ederek milyonlarca insanlar müslüman oldular. Bundan sonra Ehl-i Salib yeni bir parola ile karşımıza çıktı. Bu parola: **Şark meselesi** idi. Bunun mânası İslâm - Türk ordularını geri çevirerek İslâm fütuhatının durdurulması ve müslüman tehlikesinin bertaraf edilmesi.

Bütün garb hıristiyanları mektep, hastahane, cemiyetler ve kulüpler ismi altında memleketimizde faaliyete başladılar. Bunlar arasında en sinsisi ve tehlikelisi olan farmason locaları ve kulüpleri, güçlü, kuvvetli Türk bünyesine kanser gibi musallat oldular. Bu maksat için gayet çok paralar ve gayretler sarfedildi ve aleyhimize akla ve hayale sığmayan şeyler yapıldı. Garb; Türkleri, İslâm âleminin başından ayırdıktan sonra, bakıyesiyle uğraşmanın kolay olduğunu biliyordu. Onun için mutaassıp ve muhteris Avrupalı, seneler senesi bütün ağırlığıyla Türkün üzerine çullandı. Bütün varlığını ve

kudretini bizim aleyhimize seferber etti ve bunda haklı olduğunu da şu son 1948 Filistin faciası meydana koydu.

Müslümanlığın imhası için cehennemi plânlar meydana getiren ve biz müslümanları itibardan düşürüp yok etmek için en soysuz bir kinle çalışanların başında, yukarıda da zikrettiğimiz gibi İngiltere gelir. O, bizim Hindistan yolları üzerinde büyük bir tehlike ve müslüman dünyasında büyük bir nüfuz ve itibara sahip olmaklığımızı asla çekemiyordu. Birinci Dünya Harbinde «Lavrens» adlı bir ihtilâlcı ile Arabistan yarımadasında isyanlar çıkarıp Türk ordusunu dört taraftan meşgul etmekle iktifa etmemiş, bir kaç defa Gazze önlerinde tattığı mağlûbiyetin acısını, Filistine gafil ellerimizle yerleştirdiğimiz yahudilere topyekûn casusluk ettirerek, onların arkamızdan sapladıkları kancık hançerler sayesinde bizi mağlûp etmiştir.

1917 tarihinde Kudüs'ü ele geçiren general Allenbi'nin Şu sözü ne kadar manâlıdır:

«Ancak bugün haclı seferler sona ermiştir.»

Bu beyanat, İngilizlerin ruhlarında gizli sönmez kinin bir tezahürü, bir ifadesidir.

Herhangi bir garbimin bize karşı olan hissi de bundan başka bir şey değildir.

Cenabı Hak Kur'anı Keriminde: **«Nefretleri ağızlarından belli oldu. içlerinde gizledikleri daha büyüktür.»** diye buyurmuştur. Ne büyük hakikat...

Garbın sayılı ilim adamlarından Leopold Faos «İslâmlık Yollarının Başında» isimli eserinde şu hakikati belirtmektedir:

«Avrupanın kalkınması, ilim ve fen sahasında yükselmesi, müslümanlığın ilim ve fen hazineleri sayesinde ve şark ile garb arasındaki münasebetler yüzünden olmuştur. İslâm âleminde edindiğimiz istifadenin kıymetini bileceğimiz yerde aksine olarak onlara karşı husumet beslemeliğimiz bize tabîî gibi gelmiştir. «Müslüman» sözü söylendiği vakit Avrupalı her kadın ve erkeğin gönlünde bir husumet canlanır. Bunların hepsinden ziyade şaşılacak şey; bu soğukluğun İslâm kültüründen istifade ettiğimizden sonra dahi ayakta kalmış olmasıdır. Avrupada çeşitli fikir ve siyaset cereyanları meydana çıkıp, Rönesans devri başlayıp her zümre diğerine karşı tepeden tırnağa kadar silâhlандığı sırada dahi bunların cümlesinde müslüman düşmanlığı mevcuttu. Garbda din duyguları sönmeğe bağladığı hâlde müslüman düşmanlığı devam etmiştir. Bunun böyle olduğunu gösteren delillerden biri de Fransız şair ve filozofu Volter on sekizinci asırda hristiyanlığın ve kilisenin en koyu düşmanı olduğu hâlde İslâmiyete ve onun peygamberine müfrit derecede düşman idi. Aradan bir kaç yüz yıl geçtikten sonra bir zaman geldi ki: Avrupa ilim adamları yabancı kültürünü öğrenmek arzusuna kapıldılar, fakat müslüman kültürüne gelince, onlara ecdaddan miras kalan müslümanlığı hakir görme tesiri altında bunu yapmadılar. Bu suretle tarihin Avrupa ile müslüman âlemi arasında açmış olduğu çukur öylece kaldı.»

Üstad Leopold Fass'ın yukarıya aldığımız yazısı garb dünyasındaki müslüman düşmanlığının, Ehl-i Salib harblerinin başlıca sebepleri ve saiklarından dır. Bütün bu gayretler aradan zaman geçmesi, medeniyet telâkkisinin ve şartların değişmesine rağmen dünya kültürüne, servetine, iktisadiyatına ve fikriyatına hâkim olan israil oğullarının bozguncu ve menfi gayretleri yüzünden müslüman düşmanlığı garb dünyasında ayakta kalmıştır.

Bu kin tohumları o şekilde yayılmıştır ki herhangi bir ateşperestliği, putperestliği ve komünistliği bir tarafa bırakarak bunlar hakkında hiç bir nefret duymadan müslüman düşmanlığında ısrar eder. Varsın Öyle olsun, müslüman milletler bu hakikati bilip aralarında tam bir ittifak, vahdet ve kardeşlik tesis edecek olurlarsa muazzam bir kudret teşkil ederler ki, bugünün medeniyeti sadece kuvvete tapar, başka hak tanımaz. Yedi yüz

milyonluk müslümanlık, yekpareleştigi ve asrî silâhlarla ve fenlerle mücehhez olduğu gün bütün bu nahoş bakışlar yerini hürmet ve itibara terk eder.

birer engel, birer mani olarak kullanılıyor. Her müslüman memleketin kendi bünyesine göre tatbik edilen bu sinsi program, ayrıca her müslüman milleti Ötekinden ayıran, uzaklaştıran nifak ve bozgun tohumları ekmekte büyük bir maharete sahiptirler.

Vaktiyle **İttihad-ı İslâm** şeklinde ifadesini bulmuş olan bu samimî arzu bir çok istihaleler geçirmiş, pek çok manilerle karşılaşmıştır. Birinci Dünya Harbinin sonunda harb talihi aleyhimize döndüğü sıralarda, ekmeğimizle beslenen, nimetimizle perverde olan Salomon isimli bir dönme, İslâm birliğinin bir hayal ve hattâ bîr irtica olduğunu, fakat yahudilerin henüz Türk askerinin kan dökmekte olduğu topraklar üzerinde bir israil devleti kurulmasının zaruret olduğunu yazacak kadar küstahlaşmış, ne yazık ki hiç bir taraftan ne bir fısıltı ne de bir itiraz sesi yükselmemiştir. Bu dâvayı benimsemiş olan Müslümanlardan münevver bir azınlık, karşısında koyu cehalete gark olmuş bir müslüman avamı karşısındadır. Onlara yeni ifadesini «**Birleşmiş İslâm Milletleri**» şeklinde bulan bu ihtiyacı fa, hemen hemen istisnasız bütün müslüman memleketlerin anlatmak zannolunduğu kadar basit ve kolay değildir. Bir dedeki matbuat üzerinde yahudinin nüfuzu hakimdir. Sonra halis ve samimî bir inançla bu dâvayı benimsemiş olanların elinde dâvalarım müdafaa edecek vasıta ve imkân yoktur. Olsa olsa, bu işi zaman ve zaruretlere yerine getirecektir. Küçük küçük devletlere bölünmüş ve herbiri sırtını yabancı bir devlete dayamış olan devletçikleri düşmanlar birer birer yutmak imkânına sahiptir. Bu, hepimizi bir «vahdet zinciri etrafında halkalanmağa davet eder. 1948 Filistin faciası bu zaruretin lüzumunu gösteren en büyük bir misaldir. Amerikadan, Avrupadan, Afrikadan ve dünyanın dört köşesinden çekirge sürüleri gibi o mukaddes topraklara üşüşen yahudileri muvaffak kılan tek faktör, müslüman milletlerin halk toplulukları asırlar süren bir atalet ve gerilikten henüz yakalarını sıyıрмаğa başlamıştır. Bunları idare eden liderler ve rehberlerin ekserisi garb medeniyetinin hayranı ve onun tesir ve nüfuzu altındadırlar.

Şurasını kaydetmek de bir insaf eseridir ki, bugün uyanan ve çeşitli ideolojiler ve gaileler içinde bunalan hıristiyan âleminin bitaraf ve insaflı şahsiyetleri, beşeriyeti tehdit eden komünizm, siyonizm ve emsali bozguncu ve yıkıcı kuvvetlere karşı, birleşmiş müslümanlığı bir kurtarıcı, bir kale, bir hami gibi telâkki etmekte ve müslümanlığın hatırı sayılır bir kuvvet hâline gelmesini can ve gönülden arzu etmektedirler.

* * *

BİRLEŞMİŞ İSLAM MİLLETLERİ İDEALİ

Bugün müslüman dünyası, içinde yaşadığı keşmekeşlere rağmen bir tek mefkure etrafında toplanmanın ihtiyacı ve lüzumunu fazlasiyle idrâk ediyor. Bütün yeryüzünde mevcutları on beş milyonu bulmayan İsrail oğullarının **tesanüt ve bitlik** sayesinde bugünkü mevkie gelmeleri, müslümanları ziyadesiyle ikaz etmiştir. Bize gelince, yedi yüz elli milyon müslümanın birleşmesini ve bir kuvvet teşkil etmesini hayal-i muhal telâkki edenler, bir avuç yahudinin ulaştığı mevkii görerek susmak ve biraz da utanmak zorunda kaldılar. Fakat bu; bizim yolumuzu kesen, aramıza nifak sokan ve islâmı yeryüzünden kaldırmak isteyen insanları yolundan alıkoymaz. Düşmanlarımız, kürre-i arz üzerinde bir, **birleşmiş islâm milletleri** görmeğe asla tahammül edemezler. Bunun için ellerinden gelenden fazlasını yapmaktadırlar. Her memlekette ve her iklimde kiralık ve satılık vicdanlar bulunur. Dünya hazinelerini ve- servetini ellerinde tutanlar için istedikleri yerde bu satılık vicdanlar sayesinde istediklerini yaptırmak, birleşmeğe, anlaşımağa, sevişmeğe, sözleşmeğe mani olacak her çareye baş vurmakta tereddüt etmezler. Atom devrinin insan zekâsı, ilk ve ortaçağın şeytanlarını gölgede bırakır.

Bugün insanoğlu, tasarladığı suikastı ve fitneyi her yerde ve her istediği mahalde o derece san'atkârâne ve maharetle yapıyor ki akıllar durur... Daima hak maskesine bürünmüş, daima hayırhah ve âlicenab, daima terakkiperver görünen bir sürü nazariyeler, biz müslümanlar gayemizden uzaklaştıran «İslâm Birliği» fikri, en geniş mânâda bir tesanüt ve kardeşlik hissidir. Bu his, Resûl-i Ekrem zamanından beri mevcuttur. Zaman-ı risaletinde, Peygamberimiz ve esbabı kiramı kendilerini yok etmek isteyen düşmanlara karşı birbirlerine sımsıkı sarılmış, tam bir ittihat ve vifâk içinde idiler. Bu sayede muvaffak olmuşlar ve müslümanlık bu sayede yeryüzünün dört kögesine yayılmıştır.

Cenabı Peygamberin bütün arzu ve gayesi, kürre-i arz üzerinde yekvücut ve yek emel bir müslüman birliği görmek ve beşeriyeti medeniyeti Muhammediye ile sulha, saadete, huzur ve refaha ulaştırmaktır. İslâmın büyük hedefi budur. Bu gayenin temelleri o derece sağlam bir şekilde atılmıştı ki, asırlar o varlığa tesir etmekten âciz kalmış ve müslümanlık kudretine zaaf târî olmamıştır.

Müslümanlığın tarih boyunca maruz kaldığı suikastlar ve aleyhine tertiplenen fitnelere rağmen müslümanlar arasında mevcut kardeşlik başka hiçbir din ve millette görülmez. Bunun başka bir delili, ecdat dinini terk edip hidayete ermiş olan yüz milyonlarca insandan hiç bir kimsenin irtidat etmemiş olmasıdır.

«Hac» müessesesi, müslüman birliği ve tesanüdünü sağlayan en mühim âmillerden biridir. Taşıdığı manevî ve dinî mânâyı muvazi olarak «Hac» dünyanın her bucağındaki müslümanları bir araya toplayıp onları birbirleriyle tanıştırmak, yekdiğerinin halleriyle hem hâl olmak, birbirlerine yaklaştırmak ve bir vahdet teşkil etmek için büyük hikmetler taşıyan bir farizadır. Borçsuz, harçsız insanların, hâli vakti yerinde, sahib-ü hallü akis olan kimselerin senede bir defa Kâbe-i Muazzamada buluşmalarının temin ettiği faideler gayet çoktur. Bu sayede müslümanlar dünyanın dört bir köşesinden gelerek orada buluşur, dertleşir ve yapılması iktiza eden hususlar kararlaştırırlar. Hac müessesesine daimî bir islâm kongresi demek mübalâğalı olmaz. Fakat orada ve Hac esnasında müslüman liderleri ve şahsiyetleri bu hususları nazar-ı dikkate almazlar da sadece ferdî ve şahsî bir maksat takip ederlerse bu farzın azamet ve ehemmiyetini idrak etmemiş sayılırlar, îslâmiyetî, insiyak hâline getirilmiş, vecd ve heyecandan uzaklaştırılmış sadece birer merasim-i diniye telâkki edenler, medeniyet-i İslâmiyenin hangi gayeyi hedef tuttuğundan bihaber olan insanlardır.

MÜSLÜMAN ALEMİNE YAPILAN TECAVÜZLER

Hıristiyan taassubunun en canlı misalini «Endülüs» hâdiseleri teşkil eder. Bu ülkenin asırlar boyu İslâmın elinde kalması, haçlıların asla hazin edemedikleri bir meseledir. Koyu katolik olan «Endülüs» halkı müslümanlardan gördüğü iyi muamele ve bu sayede sahip ve şahit olduğu muhteşem eserlere rağmen îslâmiyetin üstünlük ve asaletini bir türlü hazmedememiştir.

«Endülüs»e yapılan baskının hakikî sebep ve saiki Ehl-i Salib muharebelerinden dolayı garblıların ruhunda biriken intikam duygularında aramak lâzımdır. Haçlılar, şarka yaptıkları hücumlarda mağlûp olduklarından ters yüzü ve eli boş geriye dönmüşler yüreklerinde müslümanlara karşı kin ve nefret alevlenmiştir. Artık bir daha şarka hücum ve taarruz etmelerine imkân kalmayınca garbda «Endülüs» e taarruz ve tecavüz suretiyle ruhlarında yanan ateşi söndürmek zorunda kalmışlardır. Haçlıların bu saldırışı gayet vahşiyâne ve canavarca olmuştur. Garb medeniyet âlemi için ebedî bir leke teşkil

eden engizisyon mahkemeleri, bu mahkemelerin baş vurduğu korkunç ve tüyler ürpertici işkenceler, insan kafası kesmek için icat edilen baltalar hep orada görülmüştür. Endülüste müslümanlar aleyhine korkunç mezalim ve işkenceler devam ederken diğer müslüman memleketlerin bu facialara seyirci kalmaları da esef olunacak hallerdendir. O zaman müslüman memleketler oldukça kuvvetli ve Endülüs'e yardım edecek vaziyette idiler. Bunu yapmadılar. Biz bunu, islâm güneşinin kararmağa bağladığı tarihe mebde, addederiz. Endülüs'ün kolay bir lokma gibi garblılar tarafından yutulması, onların cesaretlerini arttırmış bize olan kinlerini alevlemiştir. Bereket versin ki, Osmanlı Türkleri tarih sahnesinde boy göstermeğe bağlanmış ve onların himmet ve gayretleri için daha ziyade ilerlemesine mâni olmuştur.

Osmanlı Türklerinin muhteşem varlığı ve kuvveti ve Avrupaya yaptığı baskınlarla kazandığı zaferler, garbın gözünü müthiş surette yıldırmış ve onları sindirmiştir. Artık Ehl-i Salib kendinde müslüman memleketlerine tecavüz cesaretini bulamamıştır.

* * *

Müslüman dünyasının bölündüğü üç halifeliğin en küçüğü olan «Endülüs» devleti sekiz asırlık müddet-i hayatında «Leon», «Castille», «Navarre» ve «Aragon» kiralıklarıyla daimî bir savaş hâlinde idi. Garbdaki Emevî hilâfet sairesi onuncu ve onbirinci asırlardaki hıristiyan tecavüzlerinden bunaldığı sıralarda, şarktaki Abbasî hilâfet dairesinin Şîf, İsmâûl ve Kamaratî istilalarıyla hâkimiyetleri altında bir gölge gibi kalması da Bizans İmparatorluğunu da ümide kaptırmış o da hattâ tâ Hicaz'ın istilâ ve imhası gibi hıristiyanlığın büyük hedefine doğru yol almağa heveslemişti.

Buna dair Rene Grousset'in Bizansname ismindeki eserinden şu parçaları iktibas ediyoruz :

«Arab ırkının inhitatı ve İran inhitatıyla Bizansın istirdat hareketi arasındaki silik vaziyeti hakkında hakaretimiz imâlardan sonra Bizans Ehi-i Salibinin tam bir programı geliyor.»

Müslümanlığı temelinden tehdit eden Bizans İmparatorunun bu koyu taassup programı da şöyle ifade edilmektedir:

«Karanlık gecelere benzeyen asker yığınlarım peşime takarak «Mekke» üzerine yürüyeceğim. O şehri zaptedip mevcudatın en hayırlısı olan Mesih için orada bir taht kuracağım. Ondan sonra «Kudüs»e teveccüh edeceğim. Şark ile garbı fethedip Salibin dinini her tarafa yayacağım.»

Saltanat devrini bir istirdat kahramanı şeklinde geçiren «Nicephore Phocas. Girid ve Kıbrıs adalarıyla Adana havalisi ve Suriyeyi Arablardan geri almış ve Nusaybin'e kadar şimalî Irak'ı yağma ve tahrip etmişti. Yine aynı Fransız müellifinin eserinden İslâm o günkü vaziyetini anlatan şu parçayı olduğu gibi aşağıya alıyoruz:

«Uğradığı tefrikalar yüzünden mefluç bir hâle gelen islâm âlemi, o sırada hıristiyan müstevliye karşı müsterek bir harekete muktedir değildi.»

Buraya bir de bir Rus tarihçisinin şayan-ı ibret yazısını alacağız. Rus profesörü Vasiliev'in yazdığı «Bizans İmparatorluğunun Tarihi» nam eserin 1932 tarihinde Pariste Fransızca olarak basılan tercemesinin 408 - 410 uncu sahifelerinde bu kötü vaziyet şöyle tasvir edilmektedir:

«Müslümanlar hiç bîr zaman Phocas'ın kendilerini uğrattığı zillet derecesine düşmemişlerdi. Adana ve Antakya ile beraber Suriyenin bir kısmını ellerinden almış ve islâm arazisinin mühim bir kısmını da Bizans imparatorluğunun yüksek hâkimiyeti altına sokmuştu. On birinci asır Arab

tarihçilerinden Antakyalı «**Yahya ibni Said**»in izahına göre islâm eyaletlerinin ahali si Bizanslıların bütün Suriye ile diğer bir takım vilâyetleri zaptedeceğinden ve tek mil o arazinin Rumlara ait olacağından emindi.

«Nicephoren un akınları, askerleri için bir zevk oldu; zira hiç kimse kendilerine taarruz etmiyor ve karşı gelmiyordu, imparator, canı nereye isterse oraya doğru ilerliyor, istediği yeri yıkıyor ve kendisini ondan çevirecek veyahut istediğini yapmaktan menedecek hiç bir müslümana tesadüf etmiyordu.»

Bütün bunları okuduktan sonra Osmanlı Türklerinin, bu mağrur Bizanslılarla, diğer garb devletlerinin karşısına çıkıp İslâmın şan ve şerefini kurtarmak ve sönmekte olan meş'alesini canlandırmak için yaptığı hizmetlerin ehemmiyet ve azameti daha iyi anlaşılır.

Türklerin müslümanlığa yaptığı bu muhteşem hizmetler vesilesiyle tarihin bir sırrını çözmek ve bir muammanın mânâsına ermek mümkündür. Garb, asırlardanberi bütün gücüyle Türkün sırtına çullanmakta, olanca hıncını bizden çıkarmak istemekte, var kuvvetini aleyhimize seferber etmiş bulunmaktadır. Bunun tek sebebinin İslâmın keskin kılına ve bayraktarı olan Türk milletinin elinden bu kudreti ve bu sıfatı nez'etmek evvelâ Türkü bu mevkîe yükselten, ona bu kudreti bahşeden, Türkü Türk yapan ve onu İslâm ve medeniyet dünyasının bir zamanlar tek sesi ve tek hüküm sahibi yapan faktörler ne ise onları silip süpürmek... işte bir buçuk asırdanberi menba' ve masdarını bir türlü lâıykıyla keşfedemediğimiz sır budur. Bu sırrın peşi sıra gidenlerin, bu sırra dayanıp dolaplar döndürenlerin maskelerini bir türlü yırtamadık, foyalarını bir türlü meydana çıkaramadık.

Bir defa bütün hıristiyan milletler ve garbın obur sömürgecileri, müslüman millet aleyhine yaptıkları devamlı tecavüzleri ve tazyikleri mazur göstermek için: Müslüman milletlerin medeniyette geriliğini, barbarlığını ileri sürüyorlar. Fakat kendilerinin istilâ ettikleri müslüman memleketlerinde yaptıkları zulüm ve şenaatten hiç bahsetmiyorlar. Müslümanlar ne zaman bir yenilik, bir icat, bir terakki, bir kalkınmaya teşebbüs etmiş, medeniyete iyi bir hizmet yapmağa kalkmışlarsa o ıslahatı, o terakki hamlesini boğmak için harb etmek ve katliâmlar yapmağı hemen lüzumlu ve mubah görüyorlar.

Garb; müslümanların her asil ve meşru duygusunu kötüler ve çeşitli yalan ve iftiralarla ona hücum eder. Garbın kendileri için vatanperverlik ve milliyetperverlik dedikleri şeyi, müslüman millet için taassub ismini alır. Garbın millî gurur, millî şeref ve izzetinefis dediği şey bizim için derakap mânâsını değiştirir, «**ecnebi düşmanlığı**» «**gerilik**» ismini alır. Bu mevzuda Avrupalının en büyük hedefi Türk'dür ve bir buçuk asırdır garb bu kahraman milletle meşguldür. Eğer harbler vesaire ile onun sırtını yere getiremez ise, elindeki diğer vasıtalarla, yeraltı faaliyetleri ve gizli teşekkülleriyle onu içinden vurmaya ahlâkını, maneviyatını, asaletini, tarihini ve gururunu lekelemek yolunu tutar. Bizim Üçüncü Sultan Selim, Sultan Mahmut ve Sultan Mecid, hattâ hattâ Sultan Abdülâziz ve Sultan ikinci Abdülhamid zamanlarında **teceddüd** ve **inkılâp** namıyla sarfettiğimiz bütün gayretler başta yahudiler, farmasonlar ve sömürgeciler tarafından soysuzlaştırılmak için çalışılmıştır.

Türkler yaradılıştan medenî bir millettir. Garbın barbarlık ve iptidailik içinde yüzdüğü ortaçağda Türkler medeniyet yolunda çok ileri gitmiştir. Avrupanın bitaraf ilim adamları bir çok misallerle bunu tasdik ve teyit etmektedirler.

Bizim İslâmiyete hizmetimiz de bu nisbette büyüktür. Cenabı Peygamber bir hâdis-i şerifinde: «**Allahın ihsanlarını milletimin elinden en evvel Türkler alacaklardır.**» buyurmuştur. Bunun gibi bir çok hadîs-i şerifler, büyük Peygamberimizin

milletimiz hakkındaki teveccühünü ve itimadım beyan eder ki bunların en mühimmi tstanbulun fethine ait olan hadîs-i şeriftir.

Şimdi bu malûmatın ve bu mütaleaların ışığı altında tarihin seyrini takip edelim :

* * *

Er meydanında; tarih sahnesinde, başlan göklere kalkmış, kalbleri Allaha bağlanmış Türkler var. Bütün savletlere o göğüs geriyor. Bütün ihtiraslar ve kinler onun üzerinde toplanmış. Türk imparatorluğunun daha kuruluş devirlerinde Murad-ı Hudavendigâr gibi eşsiz kahramanlar garbın ayaklanmış bütün taassup kuvvetlerini bir hamlede yere seriyor, Ehl-i Salib topyekûn ve yeni baştan sernügûn oluyor. Burada istîdrâd kabilinden adlî bir hâdiseyi nakledeyim :

Sultan Murad, birleşmiş hıristiyan ordularının sırtını yere serip emsalsiz bir zafer ve muvaffakiyetle Bursa'ya avdet ediyor. Beraberinde esir düşmüş hıristiyan prensleri ve asilzadeleri var. Bursada görülmekte olan bir dâva var... Sultan Murad şahid olarak gösterilmiştir. Kadı meşhur **Molla Şemsüddin-i Fenâri**... Hükümdara soruyor, bu bir müslüman mahkemesidir..

- Adın ne?
- Murad...
- Ananın adı?
- Gülçiçek Hatun..
- Ne iş yaparsın?
- Türk milletine hizmetkârlık ederim.

Ne muazzam bir hâdisedir ki Kadı, Padişahın şahidliğini kabul etmiyor. Koca muzaffer ve şevketli hükümdar adaletin hükmüne boyun eğiyor ve mahkemeyi terk ediyor.

İslâm adaletinin bu en asil örneği karşısında başta Marti Godfurva olmak üzere bütün esir asilzadeler can ve gönülden müsluman oluyorlar..

Böylece bu adalet asırlar boyu ayakta durdu, bu kılınç asırlar boyu işledi.

Ve böylece 1762 - 1769 yıllarına ulaştık Rus Çarı Katerin Osmanlılara harb açtı. Elimizden bazı yerleri kopardı. Kırımı aldı, Sivastopol'da askerî bir üs meydana getirdi. Karadenizde büyük Odesa ticaret limanını kurdu. Artık Rusya Türk İmparatorluğunun haricî siyasetinde mühim rol oynamağa başladı. Romanya prensliklerinin ve hıristiyanlığın hâmisî oldu. 1884 de Türkistanı elimizden aldı. Ondan sonra tekmil Kafkasyanın işgalini tamamladı. Artık diğer bütün garb devletleri de harekete geçmişlerdi. 1798 Temmuzunda Napolyon Bonapart Mısır'ı işgal etmiş 1799 tarihinde de Suriyenin cenup kısmına taarruzla Gazze, Remle ve Yafaya girmiştir. Napolyon, Alekâ kalesi önünde Cizâr Ahmet Paşadan Türkün sillesini yemiş ve yüz geri ederek geldiği yere gitmiştir. 1891 de yapılan hücumlar boşa gitmiş ise de Osmanlı devletini oldukça sarsmıştır. Bizim geçirdiğimiz bu sarsıntı diğer devletlerin de müslüman ülkelerine tecavüzlerini mümkün kılmış, Fransızlar 1830 da Cezayiri 1881 de Tunus'u aldıkları gibi 1912 tarihinde de Merakeşi ele geçirmişlerdir. 1911 senesi Ramazan - Ağustos ayında Fas hükümdarı Mollay-ı Hafız'ı ziyaretimde müşarünileyh :

— Fransızların ihtirasları kabardı. Vatanımızı işgale teşebbüs edecekler. Keyfiyeti büyük hükümdarınıza arzediniz ve yardımlarını isteyiniz demişti.

Avdetimde keyfiyeti Harbiye Mektebi Müdürü Vehib Beye (sonraları Üçüncü Ordu Kumandanı Vehib Paşa) arzettim, beraberce Harbiye Nazırı Mahmud Şevket Paşaya gittik, bize şunları söyledi:

— Oğlum bu sene Harbiyeden diploma alacaksınız. Bir kaç fedakâr arkadaşınızla din kardeşlerimizin imdadına koşarsınız, biz de size elimizden geleni yaparız..

Felek bî nasîb milletimize yâr olmadı. Aynı sene İtalya Trablusgarbı istilâ etti ve bütün Afrika böylece müslümanların elinden, garbın emperyalist sömürgecilerinin eline geçti.

Burada bir noktayı tekrarlamak isterim, bir kaç kitabımda yazdığım gibi: Trablusgarb, İtalyan askerî kuvvetinden ziyade, milletimizin uğradığı hıyanet yüzünden elimizden çıkmıştır. Bu hainler de malûm olan yahudilerle farmasonlardır.⁵

Bununla beraber ve hattâ yahudi ve farmasonların İtalyan meşrûk-i azamî Yahudi Nathan'dan aldıkları altmış bin altın mukabilinden Trablusgarb'daki silâhları tamir bahanesiyle İstanbul'a getirmek ve oradaki askeri Yemen'e sevkettirmek suretiyle hazırladıkları zemine rağmen Türk ve Trablusgarbın asil evlâtları bu lokmayı İtalyanlara kolay yutturmamışlardır. Aylarca harb etmişler ve İtalyanlara bunu pahalıya maletmişlerdir.

* * *

Garb; bununla kanaat etmedi. İngiltere 1839 tarihinde Aden'i zapt ve işgal ettikten başka Lehaç şehrini himayesine almış, Yemen'in cenup hudutlarından dokuz şehri işgal etmiştir. Bundan epey evvel İngiltere, Hindistanı zaptedip kendisine müstemleke yapmış ve şayanı dikkattir ki Hint yarımadasında yaşayan yüz elli milyon müslümanı tazyik altında bulundurmuş ve bütün zulüm ve ceberûtunu müslümanlara tatbik etmiştir. Zira Hindistanda hükümrânlık Müslüman unsurlar elinde bulunuyordu. Vukuat birbirini kovalıyordu. Yine islamın en büyük düşmanı olan İngiltere; 1882 de Mısır 1898 tarihinde de Sudan'ı eline geçirdi. Komşumuz ve din kardeşimiz İran senelerce Rus ve İngiliz tazyiki altında kaldı. Afganistan keza... Böylece garblıların müslüman memleketlerine reva gördükleri zulüm ve istilâ tabiatıyla aksülameller doğurdu ve garblılara, sömürgecilere, müstevlilere, emperyalistlere karşı bir ayaklanma baş gösterdi. Cezayir zulme ve işgale baş kaldırdı, isyan etti. Cezayirin cesur ve kahraman evlâdları, kadınlı, erkekli silâha sarıldı, müstevlinin kargısına dikildi. Senelerden beri en modern silâhlarla mücehhez, asri Fransız ordusu karşısında din kardeşlerimiz vatanlarının ,istiklâllerinin, dinlerinin müdafaası için arslanlar gibi çarpışıyor, elbetteki yakında zafere ulaşacak ve istiklâline sahip olacaktır.

Çin müslümanları da harekete geldiler. Onlar da istiklâlleri peşindedir. Sudan ve Trablusgarb da istiklâllerini istirdat ve esaret zincirlerini kırdılar.

Bütün bunlar müslüman âleminin henüz ayakta ve hayatta olduğunu gösteren delillerdir.

* * *

Bütün bu hâdiselere muvazi olarak garb da yürüyüşünü durdurmuş ve elini İslâm âleminin yakasından çekmiş değildir. Avrupalının bu defaki saldırıları cepheden olmaktan ziyade siyasî ve kültürel sahalardan olmaktadır. Müslümanları birbirine düşman etmek, aralarına nifak sokmak, harslarını bozmak, garb hayranlığı yaratmak, çeşitli nifak ve ahlâksızlık tohumları ekmek, bugünkü İslâm düşmanlarının baş vurdukları çarelerdir.

Batılıların 1804 tarihinden beri, en büyük İslâm devleti olan Osmanlı hükümetini yok etmek için sarfettikleri gayretler müthiştir. 1804 tarihi, garbın Balkan milletlerini ayaklandığı tarihtir. 1821 de Yunanlıları kışkırtan batılı, 1830 yılında Yunanistanı istiklâlini sağladı ve Türkiyeden ayırdı. Ondan sonra tek mil güçleriyle Balkanlarda daimî bir sûriş ve huzursuzluk yarattılar. Devletimiz senelerce komitecilerle uğraştı ve 1912

faciası vukua gelerek Rumeli elimizden gitti. Bu *gidiş*, Türk ordusunun kudretsizliğinden değil, düşmanların içimize soktukları fesat ve nifak yüzünden vuku buldu.

Ondan sonra sıra, Osmanlı devletinin büsbütün tarih sahifesinden silinmesine geldi. Bunun en kısa yolu ,bu devleti vücade getiren ana unsurları birbirine düşürmek, birbirine düşman etmektir. Türkler İttihat ve Terakki Cemiyetini, Arablar da İstiklâl Partisini kurdular. Her ikisini de kuran, her ikisini de tahrik eden dünya siyonizmidir. Ve bunu gayan-ı hayret bir maharetle yapmıştır. Her iki müslüman millet aralarına sokulan bu fesadın nereden geldiğinin farkına bile varmadılar, belki hâlâ çoğu farkında değildir. Osmanlı devleti Kümeliyi kaybettikten sonra elinde kalan memleketler ahalisinin ekseriyetini Arablar teşkil ediyordu. Suriye, Lübnan, Irak, Filistin, Hicaz ve Yemen... Mühim bîr yekûn ve çoğunluk Arablarda idi. Birinci Dünya Savaşında İngilterenin Arab yarımadasına musallat ettiği meşhur Albay Lavrens bütün çölleri tutuşturdu ve tek mil Arabları aleyhimize ayaklandırdı. Türkler içli, dışlı düşmanlarla, cephe gerilerinde, önden arkadan mücadeleye mecbur kaldı. Bütün bu tertibat İslâmın en güvenilir, en kahraman kolu, kanadı olan Türkler aleyhine alındı. Buna rağmen Türk; dört yüz yıl her türlü hâdiselere karşı kahramanca göğüs gerdi ve en sonunda bütün bunlara inzıam eden yahudî casusluğu ve hiyaneti yüzünden mağlûp oldu ve memleketimiz işgale uğradı.

Yine bu arslan Türk; hiyanet üstüne hiyanet, kahbelik üstüne kahbeliğe uğradığı ve vahşi hıristiyan sürülerinin barbarca izmir havalisini işgal etmeleri üzerine silâhsız, cephanesiz ve imkânsızlıklara rağmen müdhiş bir ayaklanma ve yeni baştan dört yıl süren Millî Mücadeleden sonra müstevlinin leşini yere serdi ve ordusunu denize döktü.

Son Ehl-i Salib harbini de Türkler kazanmış ve istiklâlini haris müstemlekeci ve emperyalistlerin ellerinden kurtarmıştır. Dünyaya da bir ders vermiş, kendisini yeni baştan tanıttırınmıştır.

* * *

Tarihin bu karanlık sahifeleri kapandı. Yeni ve beyaz sahifeler önümüze serildi. Yer yüzünde bulunan yedi yüz elli milyon Müslümanın ekseriyet-i mutlaka istiklâllerini kazanmış bir vaziyettedirler. Uzun yıllar garbın tahakküm ve esareti altında kalmış, iliklerine kadar sömürülmüş olan Müslüman milletler başlarına gelen belâların neden ileri geldiğini anlamışlardır. Hürriyet ve istiklâl ateşi kürrei arzın her köşesinde bulunan Müslümanları tutuşturmuş, Asya ve Afrika milletleri birer birer yakalarını müstevlilerden sıyırmışlardır. Hiç şüphe edilmemelidir ki Müslümanlar istiklâllerini artık kolay kolay ellerinden kaptıracak değildirler. Hem de buna, dünyanın bu. karışık durumunda kimsenin gücü yetmez. Şunu unutmamalı ki, içimize sokulan Siyonistler ve onlara bağlı teşekküller Müslüman milletleri kendi hallerine bırakacak değildirler. Çeşitli propagandalar ve bozguncu faaliyetler komşuları birbirine düşürmek ve Müslüman milletleri birbirinden uzaklaştırmak için durmadan çalışıyor. Buna el birliğiyle çare bulmak ve her türlü fesadın önüne geçmek tedbirleri almak bugünün Müslümanları için farz-ı ayındır. Bunun için düşünülen en büyük çare ve teşekkül şu olmalıdır :

«BİRLEŞMİŞ İSLAM MİLLETLERİ»

Bu hareket zannolunduğu kadar basit ve kolay değildir. Bundan evvel asırlarca «İttihad-ı İslâm» ismi altında fikir sahasına sürülmüş olan bu ideal bir çok istihaleler geçirmiş ve birçok manilerle karşılaşmıştır. Yahudilerin Alliance İsrailite Üniversal, yâni dünya yahudi ittifadı fikrini tasvip ve takdir eden bazı soysuzlar «Müslüman Birliği» fikrini bir gerilik, bir taassup şeklinde tasvir etmişler ve çeşitli zehirli propagandalarla bu fikrin

aleyhinde bulunmuşlardır. Yahudi emrindeki bütün dünya matbuatı bu mefkureye karşı cephe almıştır. Her memlekette yahudiye kiralanmış kalemler bu ideal aleyhine çalışmıştır.

Yer yüzünde mecmu nüfusları ondört milyonu geçmeyen ve hiç bir memlekette, hiç bir millet tarafından sevilmeyen bir avuç yahudinin ittihat ve tesanüt sayesinde ne muazzam işler başardığı, ne mertebe muvaffakiyetler kazandığı dünyanın hayret nazarları Önündedir. Hiç kimse bu kuvveti inkâr edemiyor.

Bu birlik, bu tesanüt, bu gayret sayesinde ki bu bir avuç yahudi, sesini bütün dünyaya duyuruyor ve sözünü bütün insanlara dinletiyor. Hedefine ulaşmak için de gece gündüz çalışıyor.

«Birleşmiş İslâm Milletleri» fikri; Müslüman milletleri bir daha teker teker yakalayıp onları soymak ve istiklâllerini çiğnemek isteyen emperyalistlere karşı tek müdafaa caresidir. Komünizmin karşısına yıkılmaz bir set gibi çıkacağı için bütün dünyaca zaruri bir kuvvettir.

Birleşmiş İslâm Milletleri İdeali, en geniş mânasiyle bütün Müslümanlar atasında birlik ve tesanüt hissidir ki dinimizin kuruluşunda ve esasında bu fikir mevcuttur. Büyük Peygamberimiz, Müslümanlar arasında kardeşlik ve tesanütte fevkalâde ehemmiyet vermişlerdir; o derecede ki, bin üç yüz yıl bu fikir zayıflamadan ayakta durmuştur. Bugün dahi Müslümanlar orasında, diğer hiç bir dinde görülmeyen bir kardeşlik rabıta ve hissiyata mevcuttur ki, diğer dinlerde emsali görülmez. İsrail oğulları bu bağı koparmak, bu rabıtaı bozmak, bu birliği parçalamak için asırlardanberi yorulmadan çalışıyor. Başlangıçta mezheplere ayırmak suretiyle yaptığı bu işi bugün muhtelif Müslüman milletler arasına soğukluk ve nifak sokmakla yapıyor.

«Birleşmiş İslâm Milletleri» ideale hizmet edecek vasıtaların başında «**Hac**» müessesesi gelir, her sene dünyanın dört bucağından Kâbe-i Muazzamaya gelen yarım milyon Müslüman, Müslümanlığın mühim meselelerini gözden geçirip buna dair müdafaa ve terakki plânları hazırlarlar ki bu sıfatla Hac; daimî ve müselsel bir İslâm kongresi demektir.

Şayanı memnuniyettir ki, uzun zamandan beri Asya ve Afrikada her sene bir İslâm kongresi toplanarak dâvalarını gözden geçiriliyor ve lüzumlu kararlar alınıyor. Bu sebeple nev'ima bir İslâm birliği manzarası arzeder. İki senedenberi 35 milyon ahalinin hepsi Sünnî Müslüman olan Garbi Afrikadaki Nijerya hükümet merkezinde «İslâm Liderleri Kongresi» toplanmakta ve mühim kararlar almaktadır. Gayet radikal ve ehemmiyetli kararlar meyanında şunlar vardır:

1 — Her memlekette Müslüman kardeşliği ve tesanüdünü takviye etmek için sürekli neşriyat yapmak.

2 — Bunun için mühim merkezlerde matbaalar ve neşriyat müesseseleri meydana getirmek.

3 — Müslüman münevverlerini müteaddit seyahatlerle İslâm ülkelerinde dolaştırıp aramızda yakınlık tesis etmek vs tesanüdü takviye etmek.

4 — Müslüman milletlerden her hangi birine yapılacak tecavüz ve haksızlığa karşı el birliği ile cephe almak.

5 — Müslüman milletler ticarî ve iktisadî münasebetlerde birbirlerine destek olarak yardımlaşma temin etmek...

Nijerya, tabîî serveti gayet bol bir memlekettir. Türkiye ile geniş mikyasta ticaret yapmak ve münasebet tesis etmek arzusundadır. Bizim için fevkalâde bir döviz

kaynağıdır, İki sene üst üste toplanan bu kongreye davet ve riyaset divanına bu âciz seçilmiş isem de Celâl Bayar'ın kat'î emir ve talimatı üzerine pasaport alıp, Türk'ün sesini yükseltmek imkânını bulamadım. Ne acıdır ki israil Dışişleri Vekili Bayan Gold Meier, o bakir memleketleri karış karış gezerek müthiş iktisadî menfaatler temin etmektedir. Afrikada her gün istiklâle kavuşan milyonlarca insanın ekserisi Müslümandı. Ham madde kaynakları, döviz hazineleriyle dolu olan bu memleketler, Türkiyeyi tercih etmekte ve bize ağabey gözüyle bakmaktadırlar. Ne çare ki yollar kapalı, imkânlar mefkud, düşmanlarımız mebzuldür. Böyle olmasa, memleketimiz için ne büyük iktisadî menfaatler elde edilebilir.

* * *

«Birleşmiş İslâm Milletleri» mefkuresini gerçekleştirmek hududuna yaklaştıran hâdiselerin başında, yukarıda da yazdığımız gibi Fransızların Cezayir'i istilâsı, Rusların Kafkasyayı zabt etmeleri, İngilizlerin Hindistan ve diğer Müslüman memleketlerini hükümleri altına alması başlıca sebep teşkil eder, Bu hareketler ve tecavüzden sonradır ki Müslüman milletlerde birleşmek ve kuvvetlenmek fikri meydana geldi. Cezayir'de Emir Abdülkadir, Kafkasya'da imam Şamil gibi büyük kahramanlar garbın hunhar müstevliilerine karşı cephe aldılar ve senelerce emperyalistlerle mücadele ettiler. Bugünkü Cezayir istiklâl hareketi, birincinin devamı ve tamamıdır. Müslüman milletler arasında maatteessüf sıkı bir rabıta ve bir teşkilât mevcut değildir. Buna rağmen sömürgecilerin istilâ hareketleri bütün İslâm âleminde aksülâmeller ve fırtınalar koparmış, Türk milletinin şanlı istiklâl savaşlarında son mânasını bulan ayaklanmalar, bizim zannolunduğu gibi uykuda olmadığımızı göstermiştir.

Garb'a ve onun zulmüne baş kaldıran hâdiseler meyaninde 1871 de Sudan'da vuku bulan büyük ihtilâli unutmamak lâzım gelir. Bu muazzam ihtilâl taa on dokuzuncu asrın son senelerine kadar İngiliz hükümetini işgal etmiştir.

Müslüman hareketi bu kadar da değildir. Afganistan ve Hindistan da İngilizlere baş kaldırmaktadır. Bu hareket daha sarka yayılmış Çin Türkistanı ve Çinin Yennan eyaletindeki Çin Müslümanları pek şiddetli kıyam ve ihtilâl tertip etmişlerdir. Zafer îslâm cephesindedir. Fakat henüz kat'î netice alınmamıştır. Bu netice, yeryüzündeki bütün dindaşlarımızın bu muazzam mefkure etrafında birleştikleri gün gerçekleşecektir. O zaman zengin Müslüman ülkeleri, refah, saadet ve emniyet içinde yaşayacaklardır. Dünya sulhuna hizmet edecek ve yer yüzünde nâzım rolü oynayacaktır. Bu ideal gerçekleşmesin diye düşmanlarımızın fevkalâde çalıştıklarını daima hatırdan tutmak lâzımdır. Orta Doğunun iki büyük milleti olan Türk ve Arablar arasına suítefehhümler koyan onlardır. Aramızda bizi bile birbirimizden soğutan onlardır. Her masum fikre siyah bir leke süren onlardır. Milletleri huzursuzluklara sürükleyip bu sayede kendi refah ve servetlerini temin edenler onlardır.

Onlar kim?

Artık Müslüman milletlerin, profesöründen en cahil köylüsüne kadar bilmeyen kalmadı. İnsanlar düşmanlarını tanıdıktan sonra gerisi kolaydır. Yeter ki, fertler ve cemiyetler dostlarını ve düşmanlarını iyi tanısinlar.

Bugün Müslümanlık yeni hamleler ve kalkınmalar içindedir. Eski atalet ve uyuşukluğu yırtmış, zincirleri parçalamıştır. Uğradığı bütün suikastler ve taarruzlara rağmen, İslâmın güneşi koyu bulutlar arasından sıyrılmış, yine eskisi gibi nurunu; karanlıklara gömülmüş, yolunu şaşırmış kin ve ihtiras içinde bunalmış Avrupalının üstüne saçıyor. Sıcak harp, soğuk harp ve korkunç üçüncü dünya harbinin endişesi içinde huzur

ve sükûnu kaybetmiş Avrupalı; Müslüman milletlerin varlığından cesaret alıyor ve bu varlık ona ümit ve teselli veriyor.

Müslümanlık bütün Afrikayı baştan başa istilâ ediyor, Afrika zencileri bu din sayesinde en kısa yoldan ve gayet sür'atle medeniyete kavuşuyor. Müslümanlık Afrikada şayanı hayret bir surette yayılıyor, orada putperestliği ortadan kaldırıyor, misyoner faaliyetini hiçe sıfıra indiriyor.

Bütün dünyada Müslümanlık kafiye duraklamadan ilerliyor. Önüne çıkan bütün manilere ve zorluklara rağmen azimle, imanla ve yeni bir şevk ve hevesle ilerliyor. Artık Müslümanların hiç bir şeyden korkuları kalmamıştır. Bütün rakiplerini kinsiz, nefretsiz soğukkanlılıkla karşılıyor. Bu; imanından aldığı itimadın neticesidir. Garb'ın ve Amerika'nın kıymetli şahsiyetleri Müslümanlığın zaferini ve kuvvetlenmesini can ve yürekten arzuluyor.

Yahudi zekâsının mahsulü olan ve onun şeytanî metodlarıyla işleyen; milletlerin dirlik ve düzenliğini bozan, müesses nizamları yıkan, mukaddesat, din, iman, mal ve mülk tanımıyan komünizmin karşısına ancak Müslümanların çıkacağı bilen garbın insaf ve idrak sahibi insanları bugün Müslümanlığın birlik içinde ve kuvvetli olmasını samimiyetle istiyorlar. Düşmanlar bunu bildikleri için var kuvvetleriyle ve çeşitli vasıtalarıyla manevî cephemize saldırıyor. Bu manevî cepheyi sarsmak, ellerinden gelirse yıkmak için fasılasız çalışıyorlar. Her çareye baş vuruyorlar..

* * *

Son asırda İslâm Birliği fikrinin mürevviçlerinden olan Cemal'üd-din Afgani bu mevzuda en ziyade gayret sarfedenlerin başında gelir. Merhum, böyle bir ittihat vücade gelmezse, Müslümanların birer birer garplı müstemlekeci tarafından yutulacağına inanmış bir insandı. Nitekim de öyle olmuştur. Müslüman ittihadı fikrini hor ve hakir gören, yahudi ittihadı likrini hürmet ve takdirle alkışlayan bir çok soysuz düşmanlar Cemal-üd-din Afganî'nin **Farmason** olduğunu işâa etmekle onu gözden düşürmeğe çalışmışlardır. Müslümanlıkla Farmasonluk taban tabana zıt şevlerdir. İkisi bir araya gelmez. Bu sebeple bu mevzuda derin incelemeler yaparak işin hakikatine varmağa çalıştık. Aldığımız kat'î netice şudur: Cemal-üd-din Afganî filhakika farmason tarikatına intisab etmiştir. Sebebi de, Müslümanlığın, tek mil milliyetçilerin, bütün dindarların her türlü mukaddesatın bî aman düşmanı olan bu, beynelmilel teşekkülün, bu yahudi yataklarının hakikî mahiyetlerini anlamak ve , ona göre tedbirler almak içinmiş... Buna dair hatıraları Beyrut Üniversitesi tarih profesörleri tarafından neşredilmiştir. Turkiyenin baş olduğu, islâm ittihadı dâvasında Cemal-üd-din Afganî, bütün Müslüman milletler arasında geniş bir hüsn-ü kabule mazhar olduğu gibi büyük Türk Veziri Âli Paşa tarafından da desteklenmiştir. Âli Paşaya; şimdiki insanların kullandığı gibi **mürteci** denilmeyip mutaassıp denilmişti. W. Palgrave'-in Londrada neşrettiği Essays on Eastern Questions, yâni «Şark Meselelerine Ait Tetkikler» ismindeki eserinin 111 inci sahifesinde Âli Paşanın şöyle dediği yazılıdır:

«Bizim arzumuz taasubu azaltmak değil, bilâkis onu arttırmaktır.»

Muşarünileyh bu veciz beyanatiye pek çok şeyler ifade etmek istemiştir ki, anlayanlara ne mutlu! irtica diye bütün mukaddes hislere ve masum hareketlere saldıran insanlar, her türlü mukaddes ve asil duygulardan tecerrüd etmiş, robotlaşmış, midesi ve şehvetiyle müteharrik insanlar görmek isterler ki, bu sayede milletlere kolayca zincir vurulur ve o çeşit milletleri iliklerine kadar soymak mümkün olur. Meşhur müsteşrik

Vamberi'nin Londrada 1906 tarihinde neşretmiş olduğu Western Culture in Eastern Lands nam eserinin 351 inci sahifesinde şu malûmatı buluyoruz:

«Kırım harbinden biraz sonra Âli Paşanın konağında, İslâm dininin uzak yerlerinden İstanbula gelmiş «İslâm Birliği» mefkûrecileri toplanmışlardı.»

Demek oluyor ki bu fikir etrafında vaktiyle oldukça gayretler ve himmetler sarf olunmuştur. Şu var ki o gün ve bugün böyle bir ideal müthiş düşmanlarla karşı karşıyadır. Başında beynelmilel siyonizm ve onun emrindeki görünür, görünmez bütün teşekküller... Paralı, pullu, teşkilâtlı, gazeteli, kulüblü, localı, bankalı... Hülâsa her türlü imkânlarla sahip ve cümlesi bir kaynaktan zehirini alan ve en ufak, en küçük, en masura arzulara, yaygaralarla, ağız birliğiyle, el birliğiyle cephe alan... Her sesi boğan, her kıpırdamayı olduğu yerde felce uğratan bir düşman... Yalanın ve iftiranın yaratıcısı bir düşman! Bu düşmanın tek... Ama tek kuvveti.. Müslümanlar arasındaki dağınıklık ve anlaşmazlıktır.

Anlaşmazlıkları onlar icat ederler, araya bir fırsat sokarak bu vahdetin gerçekleşmesine onlar engel olurlar.

Beynelmilel düşmanların teşkilât ve faaliyetlerini yenerek yeryüzünde bir İslâm birliği; bizim bulduğumuz ve düşündüğümüz tarzda bir «Birleşmiş İslâm Milletleri» mefkuresinin tahakkuku bin türlü zorluk ve mânilerle çevrilidir. Bizim elimizde vasıta olur, Müslümanlar samimî bir surette bu mefkure etrafında toplanacak olurlarsa, hasımların bütün faaliyetleri ve baltalama hareketleri boşa gider.

Biz Türkler, böyle mukaddes bir mefkureyi kafiye hiç sayamayız. Bunun bu asırda bir faidesi yoktur diyemeyiz. Önümüzde canlı, tarihî ve çok kuvvetli misaller vardır. **İstiklâl Savaşları...** Biz bu mücadeleye girdiğimiz vakit, göğsümüzdeki imân, ruhumuzdaki vatan aşkı. gönüllerimizdeki istiklâl ateşinden başka silâhımız ve istinatgahımız yoktu. O vakit baş kumandandan dümen neferine kadar cümlemiz bir tek ümidin sıcak tesellisinden kuvvet alıyorduk O da Müslümanlığımız... Bu ümid ve bu his hiç de boş değildi. Hint yarımadasında yaşayan din kardeşlerimiz ingiliz zulüm ve ceberrutuna baş kaldırdılar, isyanlar ve mitingler tertiplerler. Kitaplar, gazeteler, broşürler neşrettiler. Konferanslar verdiler ve Türke reva görülen bütün bu haksızlıkları **İSLAMA ÇEKİLEN KILIÇ** diye vasıflandırdılar ve bu isimde kitaplar neşrettiler, grevler yaptılar ve ingilizleri hayli zor duruma düşürdüler. Pakistan müslümanları her türlü fedakârlıkta bulundular, mekteplere boykot yaptılar ve bize büyük para yardımlarında bulundular. Medeniyet dünyası ve beşeriyet önünde hakkımızı müdafaa ettiler. Biz bunun büyük faidesini gördük, nasıl inkâr edebiliriz? Bu canlı ve tarihî misaller bize müdafaa ettiğimiz tezin hiç de boş olmadığını gösteren birer vesikadır.

* * *

İslâm Birliği fikrinin tarihimizde ve bilhassa son asırda en büyük kahramanı hiç şüphesiz İkinci Sultan Abdülhamid'dir. Müşarünileyh otuz yıl fasılasız bu dâva peşinde koşmuş ve büyük izler bırakmıştır. Aleyhinde yapılan her harekette bu faaliyetin tesiri olduğu muhakkaktır. Onun zamanı saltanatında dünyanın en uzak köşelerinden muteber zevat gelerek müşarünileyhe dindarâne hürmet ve tazimlerde bulunuyordu. Bir çok insanlar bu haleti ruhiyenin bir vecd ve heyecan halinde kalıp fiilî ve amelî netice vermediğini ileri sürerler. Bu da tarafsız bir görüş değildir. «Müslüman Birliği» ideali bu asırda «taarruz» için değil «müdafaa» içindir. Faidesi de yukarıda yazdığımız gibi Millî Mücadelede görülmüştür. Dünya müslümanlarını bu ateş, harekete getirdiği gibi Türk

milletini de silâhsız ve cephanesiz cephelere sevkedip mucizeler yaratmasına saik olan da bu imândır.

* * *

Müslüman kardeşliğinin bizim yaşadığımız devirde çok şayanı dikkat ve asil örneklerinden birini Trablusgarb harbi teşkil eder. İtalyanların yahudi ve mason teşkilâtı sayesinde kolayca istilâ ettikleri bu müslüman memleketinde derakab kurulan harb cephesinde Türk ve Arabların nasıl bir müslümanlık ateşi ve heyecaniyle birleştikleri, kardeş gibi omuz omuza döğüşükleri herkesi ve bütün dünyayı heyecana sevkemiş ve garbi hayli düşündürmüştü. O zaman ve ondan sonra Birinci Dünya Savaşında Mısırlı dindaşlarımızın gösterdikleri alâka ve heyecan İngilizleri ziyadesiyle sarsmıştı.

Hindistanın müslüman liderlerinden Şeyh Muhammed Mi'metullah 1913 senesi Teşrinievvelinde Asiatic Eevew ismindeki gazetesinde: «Son Türkiye vukuatı ve müslüman Hindistan» başlıklı makalesinde şöyle yazmıştır :

«İngiliz devlet ricalinden şunu rica ediyorum: Milyonlarca Müslüman tab'anın galeyan ve hiddeti birdenbire alevlenip bir felâket doğurmadan evvel, İngiliz Hükümeti, Türk düşmanlığı siyasetini değıştirsın!..»

Bu kadar sarıh, ve canlı misaller bu dâvanın ne kadar mühim olduğunu göstermeğe kâfidir sanırım.

* * *

Birinci Dünya Harbine geliyorum. Bu harbde Türk Milleti, mucizeler vücude getirmiştir. Buna mucizeden başka bir isim verilemez. Zira; Birkaç tümen Türk askerinin çelik kaleler, dev toplar, müttefik donanmaları ve Avrupanın muazzam devletlerinin muazzam kara ve deniz ordularını, sadece göğsündeki imânla karşılayıp Gelibolu yarımadasından hüsrân ve mahcubiyetle yere sermesindeki en büyük sır Türk Mehmetçğin manevî cephesindeki kuvvetten başka bir şey değildir. O zamanın hükümeti, bütün dünya müslümanlarını cihada davet etmişti. Bu davetin boşa gittiğini söyleyenler olmuştu, kafiye yalan! Garb devletleri idaresinde veya kontrolünde bulunan müslüman memleketlerinde bu davet fırtınalar koparmış, isyanlar doğurmuştur. Mısırdâ öyle büyük heyecan ve kargaşalıklar olmuştur ki, bu kasırga ancak kuvvetli İngiliz askerî birliklerinin sayesinde ört bas edilebilmiştir. Aynı zamanda Trablusgarbda ihtilâller çıkmış, İtalyanlar deniz kıyılarına kadar sürünüp atılmıştır. Bu hâdiselerde, «İki Devrin Perde Arkası» eserinin müellifi olan Süvari Miralayı Hüsameddin Ertürk beyin büyük himmeti sebkettmiştir. Hüsameddin bey, bir denizaltı ile bütün şimalî Afrika memleketlerini dolaşmış ve müslüman halkların gönüllerini tutuşturmuştur. Ne çare ki nasıbsız milletimiz, kendi gafletinin eseri olarak bağrına bastırdığı bir sürü sığıntının ve onların yeryüzündeki teşkilâtının suikast ve hiyanetine kurban giderek harbi kaybetmiş, Ehl-i Salib donanmasının memleketi mağrûrâne istilâsına şahit olmuştur.

Bizim, din kardeşlerimizi cihada davet edişimiz Afrikada, İngiliz idaresinde bulunan bütün müslümanları 1915 de ihtilâle sevkettiği İngiliz hükümet ricalinin itiraflarından öğrenilmiştir.

* * *

Avrupalının maskesini yırtan, onun hürriyet ve insan hakları perdesi arkasında saklı zulüm ve kindar hüviyetini meydana koyan iki yüzlülüğünü bütün âleme isbat eden

Versay Muahedesi İstiklâl Savaşlarında gösterdiğimiz kahramanlık ve fedakârlıkla, süngülerimizle param parça edilmişti. Bu muahedede hiç bir insan ve kahramanlığa hürmet, hiç bir ölçü ve nısfet bulunmaması ve Türk'ü bütün bütün tarihi beşerden silme gayesini gütmesi, tek mil İslâm dünyasının dikkat nazarını çekmiş ve bütün Müslüman milletleri isyan, heyecan ve galeyana sürüklemişti. Versay muahedesi üzerine, yeryüzünde yaşayan bütün Müslüman milletler o şekilde ayaklanmış, gazaba gelmişlerdi ki, birçok Avrupalılar yeryüzünde kopacak yeni ve müthiş bir fırtınanın dehşetinden titremeğe başlamışlardır. Bu hâdisenin propaganda servisleri tarafından halk efkârından gizlenmesi için çok gayret sarfedilmiştir. Bu mesele hakkında şark ve İslâm meseleleri hakkında geniş malûmat ve ihtisas sahibi olan Leon Gaietani'nin Birinci Dünya Harbi sonunda ve 1919 senesinde dünya matbuatında çıkan şu beyanatı çok dikkate şayandır :

«Bu hiddet ve asabiyet bütün Müslüman ve şark medeniyetini kökünden sarsmıştır. Çinden Akdenize, uzak şarktan, uzak garbe kadar tek mil şark âlemi hiddet ve heyecan içindedir. Her yerde garblılardan nefret ve onlara karşı kin ateşi alev alev yanıyor. Fastaki karışıklıklar, Ceyazirdekî ayaklanmalar, Trablusgarbdaki hoşnutsuzluklar, Mısırda, Arabistanda ve çöllerde «milliyetçi grupların hareket ve faaliyetleri», bunların cümlesi aynı derin hislerin, aynı Müslüman kardeşliğinin, aynı Müslüman tesanüdünün birer tezahürüdür, şark âleminin Avrupalıya ve garb medeniyetine birer isyanıdır.»

Bu beyanat üzerinde duralım ve ondan sonraki vukuatı takip edelim. Müslüman milletler; son haddini ve son misalini Türk milletinde gördüğü garb ihtiras ve barbarlığına karşı baş kaldırmıştır. Evvelâ, bizim mîllî mücadelemiz esnasında rıddî, manevî surette Türk milletini desteklemişler, sonra da garblıları insafa ve yola getirmek için her türlü tazyiki yapmışlar, her çareye baş vurmuşlardır.

Sonra ,asil ve kahraman Türk milletini ve onun başardığı mucizeleri örnek alarak yer yer isyanlar ve kıyamlar tertip etmişler ve hemen hemen Müslüman milletlerin cümlesi esaret zincirlerini kırarak istiklâllerine kavuşmuşlardır. Şimdi tek başına, hürriyet ve istiklâlî için emsalsiz kahramanlık ve sonsuz fedakârlıklar gösteren «Cezayir» kalmıştır ki onun da yakında semalarında ayyıldızlı bayrağı dalgalanacak ve kâbus o kahraman diyarın sırtından kalkacaktır.

Bütün bu hâdiseler gösteriyor ki, Müslüman milletlerin kendi aralarından ne kadar, ufak tefek ihtilâflar olursa olsun, hariçten vuku bulan tecavüz ve müdahaleler Müslümanları hemen bir gaye uğrunda birleştiriyor ki bu; teşkilâtsiz ve isimsiz bir nevi «Birleşmiş İslâm Milletleri» nden başka bir şey değildir.

Müslümanları birliğe ve kardeşliğe sevkeden sebeplerin başında sömürgeci ve emperyalistlerin asırlardan beri şahidi olduğumuz zulümleri ve i'tisâfları gelir. Haddizatında Müslümanları birbirine bağlayan derin kardeşlik hisleri, aynı iman esaslarında, aynı medeniyet yolunda yürüyen ve aynı mukaddes gayeye koşan, yeryüzünde barış ve saadeti hedef tutan insanların ruhlarında mevcut derin duyguların muhassasıdır. Bu; sadece dinî değil, aynı zamanda sosyal bir ihtiyacın mahsulüdür; ve bütün dünya Müslümanları «Medeniyet-i Muhammediye» nin yeryüzüne yayılmasını kendileri için vazife bilmektedirler.

* * *

Sir T. Morison'un yazmış olduğu England and İslâm ,yâni İngiltere ve İslâm ismini taşıyan eserinde bu mevzu hakkında şu mütalâa vardır:

«Yeryüzünde hiç bir Müslüman yoktur ki; islâm medeniyetinin ölmüş olduğunu veyahut tekrar kalkınıp, genişlemeyeceğine inanmış olsun. Hakikatte herkes islâm medeniyetinin buhran geçirdiğini ve sarsıldığını kabul eder ve bunun sebeplerini bilir. Vaktiyle hıristiyanlık da insanları dar bir taassup ve zulmet içinde bırakan batıl fikirler yüzünden sukut etmişti. Ama şimdi herkes, Müslümanların inkılâblar ve yenilikler devrine girdiğini, garbe bakarak ondan şevk ve gayret aldığını ve islâm medeniyetinin yeni baştan canlandığını ayan beyan görmektedir.»

Şimdi bir de, mühim bir Müslüman şahsiyetin şayanı dikkat fikirlerini gözden geçirelim: Bu zat, tahsilini Avrupada yapmış Tuloz Üniversitesinden hukuk diploması almış Mısır hâkimlerinden «Yahya Sıddıks dır. Bu zatın Arabca olarak neşrettiği «Müslüman Milletlerin Uyanış ve intibahı» isimli eserinden şu parçayı alıyorum:

Büyük hükümetlerin müthiş bir surette silâhlanmaları yüzünden kendilerini iflâsa sürüklediklerini görüyoruz. Bu muazzam hükümetler, birbirlerine meydan okuyorlar, yekdiğerini tehdit ediyorlar. Devamlı surette ittifaklar aktediyorlar ki, bu ittifaklar dünyayı altüst edecek ve yeryüzünü harabeler, ateş ve kanlar kaplayacaktır. İstikbâl Allahındır ve onun ilâhî iradesinde başka bir şey baki değildir.

Soysuzlaşmış garb âleminin bu hali, kendimize örnek etmek istediğimiz tekâmül ve terakkinin eseri midir? Acaba Avrupa iki üç asırdan beri müthiş çalışması neticesi olarak tekmil varlığını harcamış mı bulunuyor? Avrupa daha şimdiden dejenere olmuş da bunun yerine daha az soysuzlaşmış, daha az sinirli, daha genç ve gürbüz, daha sağlam milletlere mi mevkiini terkedecektir. Benim kanaatımca Avrupa yükseleceği kadar yükselmiş, zirveye ulaşmıştır. Onun bugünkü itidalden uzak, müstemlekecilik gayreti kendisi için bir kuvvet değil, bir zaaftır. Avrupa, bugün görünen parlak kudretine ve ihtişamına rağmen eskisinden çok daha zayıftır, hastadır, muztariptir, ve bunu gizlemekten âcizdir. Artık onun kaderi taayyün etmiştir.

Avrupalının memleketimizle olan teması ve münasebetleri bize maddî ve manevî cihetlerce hem çok iyilik etmiş, hem de çok fenalık etmiştir. Fenalık ahlâk ve siyaset cihetinden olmuştur. Müslüman milletler daimî mücadelelerle bitap düşmüşler ve parlak medeniyetleri ve müreffeh hayatları yüzünden inhitat etmişler ve tabiatıyla zayıf düşmüşlerdir. Fakat bu milletler tamamen bitmiş, mahvolmuş değildir! Silâh kuvvetiyle tahakküm altına alınmak istenen Müslüman milletler, Avrupalıların tazyik ve hükümleri altında dahi birlik ve tesanütlerinden bir şey kaybetmemişlerdir...

Biz Müslümanların şu son senelerde ilimde ve fende, edebiyat ve sanatta terakkimiz o derece büyük olmuştur ki, böyle giderse elli sene sonra Avrupalılara ulaşırız...

Son asır bizim için yeni bir uyanış ve kalkınmanın mes'ut başlangıcı olacaktır. Her ırk ve millete mensup bütün Müslümanlar canlanıyorlar. Hepimiz kültür, say-ü gayret, san'at ve irfanın kıymet ve ehemmiyetini idrak ediyoruz. Şarkta müslümanlar arasında şayanı hayret bir faaliyet vardır ki bu, bundan yirmi beş yıl önce bütün dünyaya meçhuldü. Bugün şarkta ve Müslüman milletler arasında hakikî bir «efkârı umumiye» mevcuttur.

Artık hepimiz metin olalım, çalışalım ve ümit edelim! Bugün terakki yoluna girmiş bulunuyoruz, bundan istifade edelim... Bize bu inkılâbı yaptıran bizzat Avrupalının zulmü ve istibdadıdır, inkişafımızı ve terakkimizi temin eden, Müslümanları tahrik eden âmilde Avrupa ile olan temasımızdır. Bu hal tarihin tekerrüründen ibarettir. Bütün muhalefetlere, mukavemetlere ve zorluklar?, karşı Allahın İradesi karşı geliyor. Avrupalının Asya halkı ve Müslüman milletler üzerindeki tehakkümü yavaş yavaş kalkıyor ve Asyanın kapıları Avrupalıların yüzüne kapanıyor! Önümüzde büyük inkılâpların eserlerini görüyoruz ki, bugüne kadar dünya tarihinde eşine rastlanmamıştır. Önümüze yeni bir devir açılıyor!»

* * *

Mısırlı müellifin kitabından mühim gördüğümüz parçaları yukarıya aldık. Müellif bu eserinde cidden kehanet derecesinde mütalâalar ileri sürmüştür. Bu eser yazıldığı zaman henüz Birinci Dünya Harbi vuku bulmamıştı. O harp bir çok hanümanlar yıktı ve medeniyeti sarstı, dünyayı sefalet ve ıstıraba boğdu. Müellif garbın müthiş silâhlanması yüzünden kendi kendini iflâsa sürüklediğini yazmıştı. Öyle de oldu ve İkinci Dünya Harbi insanlığı mahv ve perişan etti. Maddesini, mânasını harab etti, yıktı kül etti. Fakat sulh olmadı. Soğuk harp ismi altında devam ediyor. Atom, Hidrojen, Füze ve daha henüz açıklanmamış nice silâhlar icap ve istif ediliyor. Biz Müslümanlar bundan istifade etmeliyiz ve ediyoruz da... Cezayirden başka esaret zincirlerini kırmamış millet hemen hemen kalmadı. Cezayir işi de yakında halledilemezse —ki, mutlaka halledilecektir— ki o zaman yeryüzündeki bütün Müslüman milletlerin görülmemiş bir el birliği, müthiş bir tesanüt ve hamlesi sayesinde o da istediğimiz gibi hallü fasl edilecek, yeryüzünde tahakküm ve esaret altında hiç bir Müslüman millet ve memleket kalmıyacaktır.

Her fırsat düştükçe tekrarladığımız gibi garbın sömürgeciliği ve sultanından yakasını sıyırmış olan Müslüman milletlerin karşısında daimî, kadim ve en tehlikeli bir düşman vardır. Bu düşman «İsrail»dir ve koynumuzda cephe tutmuştur. Onun teşkilâtı, gazeteleri, propagandası, fitnesi ve fesadı ve hepsinden ziyade **parası** bizim baş düşmanımız ve tehlikemizdir. Bütün esaret zincirlerini kırmış, meskenet ve ataletten sıyrılmış, cehaletin acısını tatmış olan Müslüman milletler yeni ve müthiş bir inkılâp ve terakkinin içindedirler. Bunların birleşmesine, kuvvet haline gelmesine, eski şevket ve itibarı kazanmasına şimdi garb değil, daha ziyade Siyonistler mani olmak istiyor. Garb ve Amerika, bugün bütün beşeriyeti tehdit eden komünizmin karşısında en kuvvetli olarak kurulacak cephenin, mania hattının Müslümanlar olduğunu biliyor ve takdir ediyor. Onun için muvakkaten nazarlarımızı garblılardan çekerek israil üzerine döndürelim: Araplarla - Türkler arasında yeni bir sui tefehhüm var. Bu fesat, İsrail'den gelmiştir. Afrikada Milyonlarca Müslüman istiklâline kavuşmuştur. Oraları servet hazineleri ve ham madde kaynaklarıyla tıklım tıklım doludur. İsrailin koca karı Hariciye Vekili nefes aldırmadan o bakir memleketlere koşuyor, fesat tohumunu ekiyor ve bu defa silâhla değil, iktisadî ve malî yollarla o zengin memleketleri sömürmeğe teşebbüs ediyor. Afrikanın garbında otuz beş milyon nüfuslu, hepsi zenci ve Sünnî Müslüman olan saf, temiz, iyi kalbli Nijeryalılar yukarıda yazdığımız gibi her sene bir «İslâm Liderleri Kongresi» topluyor, bizi davet ediyor, fakat ben gidemiyorum. Bayar'ın emri bu... Nijeryalılar, bu, Afrika'nın bizden fersah fersah uzak köşesindeki Müslüman kardeşlerimiz diyor ki:

«İslâmın rehberi, ümidi, lideri, ağabeyi Türklerdir. Onların şanlı tarihlerini ve İslâmiyete yaptığı hizmetleri ve fedakârlığı biliyoruz. Başka milletleri ve onların zâlim idaresini gördükten sonra, şimdi Türklere daha çok hürmet ediyoruz. Bu millet bizim de, bütün Müslüman milletlerin de, medeniyetin de ümidi ve meş'alesidir.»

Evet bu; bizzat o milletin rüesasının, liderlerinin kendi ifadeleridir. Ne çare ki, yahudi ve dönme; kemal-i izzet ve itibarla kollarını sallayarak gidiyor, biz yerimizde sayıyoruz. Mısırlı müellifin dediği gibi «irâde Allahındır», bu irade bizi yurdumuzda hapseden insanları, şimdi bütün dünyadan tecrit ediyor, ıssız adalarda derin bir sessizliğe mahkûm ediyor...

* * *

Garbî Afrikadan bahsettik. Asya Müslümanlarının bize olan hürmet ve bağlılıkları hiç de ötekenden aşağı değildir. Bizim İstiklâl Savaşımız esnasında Hint yarımadasında yüz milyonu bulan din kardeşlerimizin Türkiye'ye reva görülen haksızlıklara karşı kopardıkları figân ve isyan ingilizleri dehşete sürüklemişti. Sir Teodor Morrison'un bu husustaki sözleri çok mühimdir, diyor ki:

«İngiliz halk efkârı şarktaki hâdiselerin vahametini anlayacak vakte gelmiştir. Türkiyenin parçalanmak istenmesinden dolayı bütün Müslüman dünya hiddet ve ateş içindedir. Kabil ve Kahire gibi merkezlerde şiddetli kargaşalıkların çıkması, bu geniş nefret ve hiddetin göze batan eserleridir. Ben, Hindistan Müslümanlariyle otuz sene temas halinde bulundum, bunun için Türk İmparatorluğunun parçalanmak istenmesine karşı Müslümanların duydukları gayet şiddetli küskünlük ve tehevürden İngiliz halk efkârını haberdar etmeyi kendime vazife bilirim. Pek âlâ anlaşıyor ki: Versay'da toplanan politika adamları Türk yurdu dışında Türkleri seven ve acıyan kimse yoktur zannettiler. Bu, müthiş ve felâketli bir ihtardır. Bugün Müslümanların ne derece müthiş bir infial içinde olduklarını anlamak için Londradaki Müslümanlarla konuşmak bile kâfidir. Bizzat Hindistnada Peşaver'den tutunuz da Arkot'a kadar bütün İslâm âlemi Türkiye meselesinden dolayı korkunç bir kazan gibi kaynamaktadır. Hindistan Müslüman kadınları evlerinde bu meseleden dolayı ağlıyorlar. Tüccarlar, yâni bu siyasete ehemmiyet vermeyen insanlar mağazalarını, dükkânlarını, yazıhanelerini terk ederek gösteriler, nümayişler ve protesto mitingleri yapıyorlar. Din adamları bile uzletgâh ve İbadethanelerinden, Müslümanlığın bu şekilde tahrip ve ifnasını protesto etmek için fevc fevc harekete geliyorlar.»

Bütün bu misaller gösteriyor ki bir Müslüman birliği, kardeşliği, tesanüdü ve en nihayet bir **«Birleşmiş İslâm Milletleri»** ideali hiç de ham bir hayal değildir. Bunu böyle tasvir ve tasavvur edenler, bu mefkurenin gerçekleşmesinden korkan insanlar ve zümrelerdir. Onlar, asırlar boyu iliklerine kadar sömürdükleri Müslüman milletleri daimî derin bir cehalet içinde görmek isterler, zira bu sayede bizim hazinelerimizi soyup, servetlerimizi yağma edebilirler. Bu mefkure aleyhinde işittiğimin ve işiteceğimiz bütün sesler aynı menbadan, aynı yerden gelir... israil oğullarından...

Onların kan, ateş, zulüm, entrika ve dalavere ile elde ettikleri mukaddes topraklarda kurdukları fesat yuvasını methüsena etmeyen, müstevliyi gök yüzüne çıkarmayan kalem mi kaldı?

Bugün mazide işlenmiş günahların kefâret-i zünübü gibi, gafletten ve ataletten silkinen cemiyetler ve milletler, hatalarını müdrık bir şekilde çalışıyorlar. Vücade gelen kuvvetli ordular, iktisadî ve siyasî hamleler, geceyi gündüze katan gayretler... Ve yarını milyon şehidin mübarek kanı üzerinde kurulmakta olan müstakil ve şanlı Cezayir... Bütün

bunlar düşmanlarımızın aklını başından alıyor ve yürüyüşümüze çelme atmak için var kuvvetleriyle çalışıyorlar. Biz de uyanık ve gayretliyiz, azimli ve kararlıyız. Bu yürüyüşü durdurmak, bu azmi ve ateşi söndürmek için düşmanlarımızın başvurdukları çarelerin en mühimmi, Müslüman milletler arasına nifak ve ayrılık tohumları saçmaktır. **Plânlarının başına Türk milletini bütün diğer dünya Müslümanlarından tecrit etmek gelir.** Bu sebeple var kuvvetleriyle bizim üzerimize çullanmışlardır. Değerli ilim adamımız İsmail Hamî Danişmend Beyin bir konuşmasını dinledim, hatırımda kalanları aşağıya alıyorum:

«Birbirlerini tanımayan bir çok garb müellifleri şu noktada fikir birliği halindedirler, o da: Türk milletini harblerle yok etmenin, tarihten silmenin imkânsızlığı.. Yine bu müelliflerin ifadesine göre Türkleri maddeten yıkmak mümkün olmadığına göre onun binay-ı manevisine hücum ve çıkar yoldur. O halde Türkleri kendi benliklerinden uzaklaştırmak ve onları besleyen ve ayakta tutan bütün manevî faktörleri bertaraf etmek lâzımdır. Bu maksatla da garbın aleyhimize yapmadığı kalmamıştır. O garb ki: Meselâ Kanunî Sultan Süleyman zamanında, bütün medeniyet âlemi için bir örnek teşkil eden Türk adliyesini tetkik etmek üzere İngiltere kralı Kanunî'yo adamlar göndermiş, Türk adliyesini inceletmiş ve kendi adalet mekanizmasını ona göre kurmuştur.»

Bu; hiç şüphesiz Müslüman adaleti idi. Doğru işlediği müddetçe semeresini bol bol vermiştir.

* * *

Ortada bir hakikat var. Biz bu hakikati İslâmın doğuşundan itibaren takip edersek; mekârim-i ahlâk ve fazilet üzerine kurulmuş bir din görürüz. Bu muazzam dinin esaslarını, emirlerini ve nehiylerini tebliğ eden âyetler ve onların nüzul sırası ve sebeplerini de dikkatle incelersek, bütün beşeriyetin saadet ve selâmetini isteyen ve bütün insanları bir iman halkası etrafında kardeş telâkki eden gayet muhteşem ve muazzam bir medeniyet gözlerimizin Önünde canlanır. Biz, bu medeniyetin esasları, temelleri ve hikmetleriyle çok az meşgul olmuşuzdur. Halbuki tekmil ibadetleri ve hukuk vecibeleriyle Müslümanlık gayet esaslı ve geniş bir medeniyetin ta kendisidir.

Bugünün ilmi; demokrasinin Müslümanlıkta esas olduğunu ve bu rejim ile idare edilen ilk İslâm hükümetleri, günün sahte ve yalnız isimden ibaret bir demokrasiyi değil, onun hakikisini yaşıyorlardı. İlk Halife seçilen Hazreti Ebubekir'in halka yaptığı şu aşağıdaki hitabe ne kadar canlı, samimî ve manalıdır. Bakınız, büyük insan ne diyor:

«Ey millet! Sizler beni; aranızda en az lâıyk olanı halifeniz olarak seçtiniz; hareketim âdilâne olduğu müddetçe beni tutunuz; olmadığı takdirde de beni tevbih ediniz ve beni uyandırınız. Makbul olan ancak doğruluk ve hakikattir. Yalan kötüdür. Ben âcizlerin müdafii olduğumdan, sizler bana ancak kanuna riayet ettiğim müddetçe itaat ediniz; fakat beni doğru yoldan en az ayrıldığımı görürseniz, artık bana itaate mecbur değilsiniz!»

Bu şahane hitabeyi dinleyen her insan bu beyandaki ve bu dîndeki büyüklüğü takdir eder. Ne yazık ki biz bu kadar haklı, bu kadar meşru, bu kadar ulvî bir dâvayı müdafaa edemiyoruz. Müslüman Türkün ilham aldığı bu hakikî medeniyetin düşmanları, bizi bu yol üzerinde gördükleri vakit yaygarayı basıyorlar. Hiç bir vicdan ve ahlâk kaydıyla mukayyet olmayan, gördükleri bunca nimet ve lûtuflara rağmen ruhlarındaki kini islâm düşmanlığını bir türlü söndüremiyen, damarlarında bir damla Türk kanı bulunmayan, ağızları salyalı, ne, cabetsiz siyosinst ve komünist uşakları en masum ve hattâ en basit hareketlere irtica damgası vurmaktan haya etmezler. Zira onlar bu sayede geçiniyor, bu sayede lükslerini ve şehvetlerini tatmin ediyorlar. Bizim müdafaada gösterdiğimiz aciz,

bizim dâvamızın ne kadar kutsi, ne kadar ulvî olduğunu lâîkiyle bilmemekliğimiz Müslüman düşmanlarına kuvvet veriyor. Her şeyi bilen Allah, bundan ötürüdür ki Kelâm-ı Kadiminde cihadı, mücadeleleri ön plâna almış ve büyük dereceyi Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla mücadele edenlere tahsis buyurmuştur. Ama nerede?!.. Bizim din ve Müslümanlık anlayışımız o kadar zayıf ve biçare ki, ferdî ve derunî ihtiyaçlarımız bertaraf oldu mu, artık gerisiyle meşgul olmuyoruz. Halbuki Müslümanlık cemiyete ve beşeriyete hitab eden âlemşümul bir dindir.

HÜLÂSA

İslâm güneşinin doğduğu andan, içinde yaşadığımız şu dakikaya kadar Müslümanlığı ve Müslüman dünyasını kuş bakışı ve bitaraf bir gözle tetkik ettik. Dinin kuruluşu, yayılışı, mücadeleleri ve gayesiyle siyaseti hakkında az çok malûmat topladık. Bu eser, bir fıkıh kitabı olmaktan ziyade dünya nizamında Müslümanların mevkilerini gösteren ve gidecekleri istikameti mehma emken tâyin eden bir kitaptır. Birbirleriyle yan yana ve muttasıl yaşayan yüz milyonlarca Müslümanın bir araya geldiği, aralarına düşmanlar tarafından sokulmuş anlaşmazlıklar bertaraf edildiği, cümlesi bir hedefe, bir gayeye bir inanca bağlandığı gün Müslüman milletlerini teker teker zincire vurmak şöyle dursun, bütün insanlık onun kuvvet ve vahdetini alkışlayacak ve medeniyet bundan ziyadesiyle faydalanacaktır.

Bugünün "dünya hâdiseleri ne şekil ve ne manzara arzederse etsin, iktisadî faktörler bunların cümlesine hâkimdir. Bugün mevcut kapitalizm ve komünizm de bu iktisadî varlığın iki kutbudur... Şöyle ki üstünkörü bîr düşünelim: Fastan Çine kadar uzanan, arada hiç bir fasıla olmayan, birbirlerine bitişik yediyüz milyon Müslümanın elinde ne muazzam servetler vardır. Bütün bakir ham madde kaynaklarının çoğu bizim elimizdedir. Memleketlerimiz tabiaten zengindir. Birimizin noksanını ötekisi tamamlayabilir, iktisadî anlaşmalar, karşılıklı ticaret, kültür anlaşmaları, büyük sanayi, karşılıklı alış veriş müslümanları zengin yapar, âleme muhtaç olmaktan kurtarır. Bütün Müslüman milletler bu yoldadır. Hummalı bir çalışma ve gayreti kimse inkâr edemez. Bunun içindir ki yahudi iktisat ve devlet adamları fırıl fırıl, karış karış Afrikayı dolaşıyorlar. Oralarda altın, pırlanta, uranium, bakır madenleinden, kalaydan, kauçuğa kadar ne yok ki...

En son gelen büyük yahudi gazetesi Jewish Cronicle.de şu yazı nazarı dikkatimi çekti:

«Türk hükümeti, ziraatçılığı ve ham maddeyi bir tarafa terkederek sanayileşme yoluna girdi. Halbuki yanbaşındaki israil hükümeti bu işi mükemmelen yapmaktadır.»

Bu bir itiraftır, bir sırrın, bir iç arzusun ifadesidir. Bunun Türkçesi şudur: Türkler çobanlıkta devam etsinler .Tiftik keçilerinin yünlerini üç liradan bize satsınlar, biz onları imal edelim, kilosunu elli liradan onlara satalım ve böylece Orta Doğunun göbeğinde bir İsraile çıbanı, iktisadî kan kanseri gibi bizi kemirsin, iliklerimizi emsin. Artık yağma yok. Bugüne kadar olanlar olmuştur, hem de fazlasıyla... Biz onları eksiltmeye, kısaltmaya, hattâ büsbütün bertaraf etmeye çalışıyoruz.

Yirmi üç bin kilometre murabbâ gasbedilen topraklarda yaşayan ve fareler gibi üreyen insanların, Müslüman sırtından geçinmek için yapmayacakları şey yoktur. Çünkü bu kadar küçük bir arazi parçası bu kadar çok insanı geçindiremez. Onların Tevratı, onlara Nilden Fırata kadar olan yerleri bol keseden bağışlıyorsa, bizim Kur'anımız da bize: **Allahın ipliyle birbirinizden ayrılmayınız**, diyor. Bu hakikat tecelli ettiği gün Yakın Şark, Orta Şark, Uzak Şark ve bütün Müslüman memleketleri islâm kardeşliği parolası altında iktisadî, ticarî, siyasî ve harsî bir ittifak ve vifak içinde zengin, müreffeh ve mesut

olacaklardır. Gayet hatırı sayılır bir kuvvet olacaktır, ona kimse yan bakamayacaktır. Bütün kabarmış ihtiraslar, güneş karşısında kar gibi, bu kuvvet karşısında eriyecektir.

Dünya ticaretini, iktisadiyatını diktatörce elinde tutan ve dünya hazinelerinin rakipsiz sahibi olan İsrail oğlu, bu sayede insanlık üzerinde müthiş bir otorite kurmuştur. Her teşkilât onun elindedir. O, bu mevkie iktisadî yollardan gelmiş, onun Talmuta, Tevratı bunda müessir olmuştur. Bunları bildikten ve bu kadar acı tecrübelerle sahip olduktan sonra Müslüman dünyasının yekpareleştiğini bir tasavvur ediniz, o zaman yalnız bizim için değil, dünya için mes'ut bir tarih doğacaktır.

Bu tarihin doğmaması, Müslüman milletlerin o yüksek mevkie gelmemeleri için düşmanlarımız o derece müthiş gayret sarfediyorlar ki, akıllar durdurur... Her çeşit propaganda, sayısız para bu maksat için israf ediliyor. Müslüman düşmanları bu mevzuda o derece hassas, alıngan ve heyecanlıdır ki ufuklarda bir gölge müşahade etseler kıyameti koparıyor, rüzgâr bir ağaç yaprağını kıpırdatsa ondan fırtınalar seziyorlar. Bu hassasiyet karşısında biz Müslümanların soğukkanlılığı şayanı hayrettir. Evet; soğukkanlıyız fakat ölü değiliz. Bize cephe alan, her Müslüman memleketin harimine sokulup, orada beşinci kollarını kuran, her namuslu insana, her dindara, her mefkure sahibine saldıran, görünmez yeraltı faaliyetleri zehirlerini kusa dursunlar, Müslüman milletler maziden ders alarak, yoldan çıkmanın, ittihatsızlığın, tesanütsüzlüğün, dar milliyetçilik ve hodgâmlığın acı neticelerini idrâk ederek öyle bir uyanış uyanmışlardır ki... İslâm kongreleri, Asya ve Afrika milletlerinin kongreleri, daimî seyahatler ve temaslar, fikir teatileri, neşriyat ve hatırı sayılır gayretler Müslüman milletlerin de bir uyanış arifesinde ve hattâ içinde olduğunu gösterir.

Güneş, bir miktar bulutlarla kaplı olsa da ufuklardan sıyrılıyor. O balıkla sıvanmaz. Bununla beraber onu gölgelemek, zıyasını örtmek ve nurunu karartmak için vaktiyle hazırlanmış, ceplerine altınlar doldurulmuş her memleketteki bozguncular gayretlerini arttırıyorlar. Ama o kadar nafîle bir zahmetti.. Bir miktar asap bozmaktan, bir miktar tiksinti vermekten başka netice alamıyacaklardır. Siyonizm ve komünizm, bütün kuvvetiyle seferber halde cephe cephe bizim manevî varlığımıza hücum etse dahi yüzlerce senenin verdiği acı tecrübeden sonra gözleri faltaşı gibi açılmış Müslüman milletlerden alacağı tek şey Hüsran ve mahcubiyettir.

BUGÜNKÜ VAZİFEMİZ

Kitap, yukarıdan aşağı, İslâmiyetin doğuşu, gelişmesi, yayılması, katlandığı zorluklar ve maruz kaldığı suikastlara dair malûmatla doludur. Bu mevzuda en ziyade üzerinde durduğumuz nokta, Müslümanlığı yok etmek ve Müslüman milletleri tarih sahifesinden silmek için hangi düşmanların ne gibi vasıta ve metodlara müracaat ettiğini gösteren noktalardır. Biz düşmanlarımızın bize reva gördükleri haksızlıkları birer birer sayarken, kendi kusurlarımızı ve hasımlarımızın istifade ettikleri aksak noktaları da elimizden geldiği kadar izah ve teşrih etmiş olduk. Bütün yanlışlıklar, bir çoklarımızın Müslümanlığı hakkiyle anlamamış olmasından doğmaktadır. Müslümanlığı sadece ibadet müessesesine inhisar ettirip onun mâna, maksat ve gayesinden bî haber olmak girdiğimiz çıkmaz yolların başlangıcıdır. Her din ve hattâ her cemiyetin kendine mahsus merasimi ve âdetleri vardır. Bunların icrası zarurî, Müslümanlıktakilerin de farzdır. Fakat şurasını daima ihmal ediyoruz ki: Bu feraiz bizi matlup olan hedefe ve gayeye îsâl içindir.

Müslümanlığın muayyen farzları ve iman esasları üzerinde hiç bir pazarlık ve eksiltme ve hattâ münakaşa caiz değildir. Çünkü onların samimiyet ve ihlâs ile tatbikidir ki, bizi hakikate yaklaştırır. Bütün feraizin lüzum ve hikmetleri aşikârdır, insanlar bu

hikmetlere nüfuz ettikçe göğüslerindeki imanın kuvvetlendiğini ve mensup olduğumuz büyük din ve medeniyetin .azametini canlı olarak müşahade ederler.

Kulluğumuz ve ibadetlerimiz bir korku ve endişe veya ihtiyat mahsulü olup insiyaki bir şekil aldıkça bizi gayeden uzaklaştırır, ve dinimizin maksat ve büyük hedefini idrakten bizi meneder.

Kur'am Kerimdeki âyât-i celilenin ihtiva ettiği elfaz ve maâninin her yerinde bir hikmet ve lüzum gizlidir, ibâdet müessesesiyle, iman esaslarının gayet şümüllü mâna taşıdıkları muhakkaktır.

Bir insan, eğer bütün farzları tamamen yerine getirir, ve inanmağa mecbur olduğumuz hususları diliyle ikrar ve tasdik ederse elbette ki o Müslümandır. Fakat bu farzlar ve vecibeler şekilden ve dilden kalbe nüfuz etmemiş ise beklenen faideyi vermez, neticeye ulaştırmaz.

İnanmağa mecbur olduğumuz altı umdeyi ağızımızla söylediğimiz gibi onu kalbimize nüfuz etmiş bulursak Müslümanların başaramıyacakları hiç bir muvaffakiyet tasavvur edilemez.

Bir misal alalım: İmanın bir şartı, kul kendi cüz'î iradesini istimal ettikten sonra, kendi arzu ve iradesinin haricinde tecelli eden hususlara «**kader**» demektedir. İnsan oğlu samimiyetle bu umdeye inandığı gün onun yolunu kesecek, gözünü yıldıracak birşey tasavvur edilemez. Cesaretine payan olmaz. Resulü Ekrem'in, taa bidayette bir avuç müminle, muazzam kuvvetlere karşı koymaları imanın kuvvetinden başka neye delâlet eder? Biz: imam-ül-Mücahidin efendimizin mücahededeki azimlerini ve cesaretlerini nazar-ı im'ân ile, merakla ve dikkatle takip ettik. O sarsılmayan, zerre kadar fütur getirmeyen, talihin muvakkat ve makûs tecellilerinden yılmayan, uğradığı saygısızlıklar ve müşkülâta kafiye ehemmiyet vermeyen büyük insanın, Habib-i Ekrem'in bu Peygamberane, bu müthiş, bu vakur iradesinin kaynağı ne olabilir? Hiç şüphesiz iman!

Kendilerine risalet ve hâtem-ül-enbiya payesini, ihsan buyuran kudretli Allah'ın, namütenahi gücüne ve iradesine inanmaktadır ki, nübüvvetini ilân ettiği vakitten, fani dünyaya verdiği son nefesine kadar onda zerre kadar bir sarsıntı ve tereddüt meydana getirmemiştir. Getirmedığı için de muvaffak olmuştur. Onun, günün her dakika ve saniyesinde Cihanın dört köşesinden fasılasız arşa yükselen mübarek ismi ve hiç suikastdan sarsılmayan eseri, imanının mükâfatı olarak kadir-i mutlakın kendisine hir bahşâyisi değil midir?

Bundan dolayıdır ki, Müslümanlığı tam mânasiyle idrak eden insanlar, din kardeşleri hakkında daima iman selâmeti niyazında bulunmuşlardır. Allah'ın kitabına ve büyük dine hulûs ile iman edenlerin sırtı yere gelmez. Öyle insanlar vardır ki, beş vakit namazlarında, oruçlarında kusurları ve ihmalleri görülmemiştir. Hac farizasını da yapmışlardır. Fakat onlardan bazılarının önlerinde dinimize, mukaddesatımıza, Peygamberimize, kitabımıza hürmetsizlik edildiği vakit onların taş kesildikleri, ağızlarından tek itiraz çıkmadığı, mukabelede bulunmadıkları da görülmüştür.

İnsan, namütenahi azamet ve vüs'atte, aklın ve idrakin ve havsalanın maverasında bir kudretin sahibi olan, kâinatın yaratıcısına kalbiyle inandığı gün, kendisini ateşe atmakta bile bir an tereddüt etmez.

Biz, böyle halis bir inançla îslâmiyete sarıldığımız gün, bu din-ü mübinin bizden ne istediğini bir lâhza düşünürüz. O zaman her türlü sefil ihtiraslar ve arzulardan sıyrılmış olan idrakimiz; eşref-i mahlûkat olan insan cemiyetlerinden sulh ve selâmet ve kardeşlik tesis etmek, bir medeniyet, bir vahdet, bir tesanût içinde yaşamak, terakki ve teali etmek istendiğinin farkına varır.

Evet Müslümanlık, isminden de anlaşılacağı üzere selâmet ve müsalemet dinidir. Terakki dinidir. Mesai ve gayret ve yükselme dinidir, insanları, adalet ve hak çerçevesi dahilinde çalışmağa, birbirine yardıma, birbirini sevmeye, birbirine destek olmağa davet eden bir dindir. Cemiyet ve cemaat halinde yaşamayı, kardeşlik ve tesanût bağlarıyla birbirlerine bağlanmayı emreden ilâhî bir müessesedir.

Cihadı farz kılmış ve mücahedelere Allah nezdinde en büyük dereceyi tahsis buyurmuş olan Allah, bu cihadı, beşer cemiyetinin ve müminlerin selâmet ve devamlı saadeti için zarurî kılmıştır. Meselâ şimdi insan oğullarının, asrın medeniyetin akıllar durduran silâhlar icat etmesi ve idamei mevcudiyet etmek için daima silâhlı, talimli ve hazırlıklı bulunmaları hususunda sarfettikleri müthiş gayretlerin mânası bundan başka bir şey midir?

Şu varki: Müslümanlık âlemşûmul bir medeniyet ve cihanşûmul bir müsalemetin remzi ve sây-ü gayretin bir sembolü olduğu halde, onun muhteşem varlığını çekemeyen, onun istihdaf ettiği büyük gayeden ürken dalâlet erbabı, bu; terakkiyi emreden dini ve onun masum ve samimî mensuplarını en küçük bahane ve fırsatlarda irtica ile, gerilikle itham etmekten bir an geri kalmıyorlar.

Bu; husamây-ı dinin haksız ve necabetsiz hücumları karşısında bizim mukabelesiz kalmaklığımız ve sahip olduğumuz azametli dini müdafaadan âciz olmaklığımız düşmanlara cesaret veriyor ve onları bu nâmeşru yolda yürümeğe teşvik ediyor. Bu da bizlere bir mesuliyet, bir vicdan azabı, bîr günah yüklemes mi?

* * *

İslâm tarihini ve îslâmın neşir ve tebliğ vazifesini nasıl yaptığımız bir miktar gözden geçirdik. Eshabı kiramın ve müminlerin dâvalarına ne kadar candan inandıklarımızı ve ne kadar samimî bir surette bağlandıklarını da gördük. O ihlâs ve o azim ve imanladır ki, Müslümanlık, hıristiyanlık gibi asırlar boyu yerinde saymamış, güneş gibi, yıldırım gibi bir anda yeryüzüne yayılmıştır.

Türk tarihini, ta Alparslan'dan Selçuklulardan, Osman oğullarından itibaren tetkik edelim. O bir avuç insanın kısa zamanda kazandıkları akıllar durduran zafer ve muvaffakiyetlerin sırrı ne idi? Hiç şüphesiz Müslümanlığın itilâl ve ona canla, yürekle bağlanmış olmak!..

Biz; bizi irticala itham eden, daha doğrusu İslâmiyeti bir gerilik sembolü diye tavsif edenlere karşı şimdiye kadar ne yaptık? Hiç!

Din adamlarımız, münevverlerimiz, muharrirlerimiz, müelliflerimiz niçin bu nokta üzerinde durmuyor. Niçin kanunlar -ve nizamlar çerçevesi içinde karşı tarafa hadlerini bildirmiyor?

Zengilerimizin bu dâvadaki hizmetleri nedir? O da hiç! Allahın geniş arazilerinden kendilerine bahşedilen nimetlerden ve servetlerden on binde bir fedakârlık yapmış

olsalardı asırlar boyu Allah diye savaşmış ve son istiklâl savaşlarını Allah diye kazanmış olan bu milletin karşısına köpekler çıkıp havlayabilirler miydi? İşte yukarıda bahsettiğimiz iman akidesinin o gibilerin ruhlarına nüfuz etmediğinin bir misali!..

İman ve ondan doğacak fedakârlık, gönlümüzün arzu ettiği gibi ruhlarımızda teessüs ve tecelli etmiş olsaydı, o zaman bu aziz milletin iç huzurunu bozan çatlak sesler yükselmez, düşman başları pervasızca havaya kalkmazdı.

Kalkmayınca ne olurdu? İşte o zaman dedikodular ve fitneden yakasını sıyırmış olan bir millet sıfatıyla biz de kendimizi gerilikten, iptidailikten sıyıdırır, muasır medeniyete ayak uydurmağa çalışırdık.

Vaktiyle garbe ilim ve teknik tahsiline giden gençlerimiz, orada şu cümleyi defaatle işitmişlerdir:

Din, terakkiye manîdir!

Bu sözün söylendiği garpta, bu bir hakikattir. Orada din; bütün tarihî vak'a ve ilmî delillerle sabittir ki terakkiye, mânîdir. insan ruhuna bir atalet vermesi, Cenabı Hakkın insanlara lütuf ve ihsanı olan saymakla tükenmez dünya nimetlerine arkasını çevirmek i'tizâl ve saire bütün bunlar insanların ilerilemesine, terakki etmesine bir mânî teşkil ediyordu, bunun için garbda din terakkiye manîdir! sözü adetâ hakikattin bir ifadesi olmuştur.

Fakat yarım yamalak tahsilli, kulaktan dolma ilim sahibi, basit insanlar şu mühim noktayı gözden ırak tutmuşlardır ki: İslâmiyette mes'ele tamamen ber akistir.

Tarih ve hâdiseler gösteriyor ki Müslüman milletler dinlerine ne kadar samimiyetle ve ciddiyetle sarılmış iseler o kadar terakki ve taalî etmişler, bu dinden ne kadar uzaklaşmışlarsa, işte o zaman irticân, geriliğin kârına düşmüşlerdir.

Müslümanların ilimde, fende, matematikte, astronomide ve sair bilgi şubelerinde derecei kusvâya vardıkları zaman, garb iptidailik ve vahşet içinde yaşıyordu, bizden tam dört yüz sene geride idi.

Fakat dinimizin mâna ve hikmetine arka çevirip de benliğimize aşâğılık duyguların girdiği devirlerde Müslümanların başlarına ne belâlar geldiğini bilmeyen yoktur .

* * *

Bu kitabı bitirirken son söz olarak şunları söylemek isterim ki, bugün milletler; iki dev müstesna olmak üzere, teker teker bir mâna ifade etmiyorlar.. Yirmi altı milyon Türk, altmış milyon Arab, milyarlar karşısında ne kemiyet teşkil eder?

Fakat iktisadî, ictimai ve harsî faktörlerle birbirlerine dayanmış, birbirlerini tamamlamış, aralarındaki —düşman tarafından körüklenen — anlaşmazlıkları def-ü ref etmiş yediyüz elli milyon kitle; o kadar manalı, o kadar güçlü, o kadar muhteşem ve mes'ut ki, bunun hayali bile insanın ruhuna şevk ve gayret ve cesaret verir!

Yahudiler, şu on iki milyon insan bunu yapmış ve muvaffak olmuştur. Biz niçin yapmayalım! Hem bizim öyle insanları köle yapmak, beşeriyeti kendi emrimizde bir sürü

gibi idare etmek iddiamız da yok! Biz, bir inananlar kardeşliğinin neşvesi ve saadeti peşinde koşuyoruz. Menfaatimiz bunda, hayatıyetimiz ve istikbalimizin garantisi bundadır!

* * *

Allah'ın büyük kudreti Müslüman milletleri korusun ve birlik haline gelmeleri için sebepleri halk buyursun, âmin!..

[1] Bugün İstanbul'da Yıldızda «İba» apartmanları 10/2 de ikamet etmekte olan Müslümanlığın asil ve necib ve o nisbette kadirşinas ve mümtaz şahsiyetlerinden Irak'ın eski Ankara büyük elcisi Doktor İbrahim Akif Alus beyefendi hazretleri, bu âcizin cepheye gönderdiği askerleri görerek çok mütehassis olmuş ve bu hislerini her fırsatta izhar etmişlerdir. Gönül, bütün Müslümanların müşarünileyh gibi halis ve kadirşinas olmasını o kadar istiyor ki...

[2] Bizim İslâmiyeti lâıkiyle anlayamamaklığımız ve ondaki namütenahi azamet ve hikmetler deryasından bî haber olmaklığımız, düşmanlarımızın o kadar işine yaramıştır ki Yahudi Abraham İ. Katsh adındaki bir mel'ûn New-York Üniversitesi matbaasında 1954 tarihinde 265 sayfalık bir heziyename bastırmıştır. «İslâmiyette Yahudilik» ismini taşıyan bu kitabı Beyoğlu kütüphanelerinden 30 lira 25 kuruşa satın aldım, burada yüzlerce nüsha satıldı ve Müslüman düşmanlarıyla dönmeler bu kitabı kapıştılar, 265 büyük sahife içinde Arapça harflerle Tabarî, Beydavî ve Zamahseri'den parçalar yazılıp asıllarının ibrani ve Yahudi olduğu İbranice ve İngilizce olarak izah edilmiştir. İlmin, Yahudi şarlatanlığı ve garezkârlığı potasında eritilerek ne mel'ûn kalıplara döküldüğü bu kitapta nefret ve ibretle görülmektedir. «İslâm ve Benî İsrail» serimiz buna bir cevap teşkil ederse de din ve ilim adamlarımızın bu mevzuu ele almaları ne kadar büyük bir vazifedir.

[3] Beynelmîlel bir darbimesel vardır: Yahudi vaftiz kabul etmez. Yâni onun ne Hristiyan olması ve ne Müslüman olması bir mâna ifade etmez- Bunun en canh misalnî biz Türkler gördük..

[4] Maatteessüf şimdi Devlet arşivinde buna dair kuvvetli vesikalar bulunmuştur. Hükümetin o zaman boş bulunmadığı, dönen bu fesat dolabından haberdar olduju*u anlaşılmaktadır, pek tabîi olarak lâzım gelen tedbirler de alınmış ise de kaderin Önüne geçmek mümkün olamamıştır.

[5] 31 Mart Faciası ve Türk; İşte Düşmanın! isimli eserlerimizde tafsilât vardır.